

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
INFORMĀCIJAS UN BIBLIOTĒKU STUDIJU NODAĻA

**KATOLISKĀS LITERATŪRAS IZDEVUMI
LATVIEŠU GRĀMATNIECĪBĀ (1991.-2016.)**

MAGISTRA DARBS

Autore: **Dace Dreimane**

Studenta apliecības Nr.: dd15028

Darba vadītājs: profesors, Dr. philol. Viesturs Zanders

Rīga 2017

ANOTĀCIJA UN ATSLĒGVĀRDI

Maģistra darba **Katoliskās literatūras izdevumi latviešu grāmatniecībā (1991.-2016.)** mērķis ir izveidot apkopojosu pārskatu par katoliskās literatūras izdevumiem un noskaidrot to izdošanas tendences Latvijā no 1991. gada līdz 2016. gadam. Pētījumā tiek raksturoti un noteikti izdevumu kvantitatīvie rādītāji, noskaidroti grāmatniecības speciālistu viedokļi, veicot intervijas, izveidots katoliskās literatūras bibliogrāfiskais rādītājs.

Pētījuma filozofiskais pamats ir vērtību teorija – aksioloģija. Kā nozares teorija tiek izmantota Roberta Darntona Komunikāciju cikla modelis. Izmantotās pētniecības metodes ir bibliometrija un intervijas. Pētījuma rezultāti rāda, ka katoliskās literatūras izdevumu skaitam Latvijā pēdējos gados ir tendence pieaugt.

Atslēgvārdi: grāmatniecība, katolicisms, izdevējdarbība, Baznīca.

ANNOTATION AND KEYWORDS

The aim of Master's thesis **Catholic Literature in Latvian Publishing (1991 - 2016)** is to create a summary report on Catholic literature issued on this period and to clarify the trends of Catholic literature issued in Latvian from 1991 to 2016. The study is described and there are defined quantitative indicators of Catholic literature issues, clarified book expert opinions, conducted interviews, created Catholic literature bibliographic index.

Philosophical basis of study is the value theory - axiology. As an industry's theory is used The Communications Circuit Model by Robert Darnton. Applied research methods are bibliometric analysis and interviews. The research results show that the number of Catholic literature issued in Latvia in recent years has a tendency to increase.

Keywords: book publishing, Catholicism, publishing, Church.

SATURS

APZĪMĒJUMU SARAKSTS	5
IEVADS.....	6
1. PĒTĪJUMA GALVENO TERMINU UN JĒDZIENU SKAIDROJUMS	10
2. PĒTĪJUMA TEORĒTISKĀ BĀZE.....	16
2. 1. Filosofiskais pamatojums - aksioloģija.....	16
2. 2. Nozares teorija.....	18
3. PĒTĪJUMA METODOLOĢIJA	24
3. 1. Bibliometrija.....	24
3. 2. Intervija	26
3. 3. Tematiskā analīze	30
4. IESKATS KATOLISKĀS LITERATŪRAS VĒSTURĒ.....	31
4. 1. No seniespiedumiem līdz 20. gadsimta izdevumiem.....	31
4. 2. Latviešu katoļu grāmatniecība Latvijas valsts pastāvēšanas laikā	34
4. 3. Grāmatu izdošana okupācijas gados	38
4. 4. Katoļu trimdas izdevumi	42
5. KATOLISKĀ LITERATŪRA PĒC LATVIJAS VALSTISKĀS NEATKARĪBAS ATJAUNOŠANAS	46
5. 1. Katoliskās literatūras izdevēji.....	47
5. 2. Nozīmīgākie izdevumi	51
6. PĒTĪJUMA REZULTĀTI	57
6. 1. Bibliometriskā analīze.....	58
6. 1. 1. Katoļu izdevniecības (1991 – 2000).....	61
6. 1. 2. Izdevumu skaits.....	64
6. 2. Interviju rezultāti	67
6. 2. 1. Intervija ar KGS izdevniecības bijušo redaktori Klāru Andersoni	67
6. 2. 2. Intervija ar V. E. bīskapu Jāni Cakulu.....	69
6. 2. 3. Intervija ar izdevniecības KALA Raksti vadītāju Aiju Balodi	71
6. 2. 4. Secinājumi par intervijās iegūtajiem datiem.....	73
SECINĀJUMI.....	76
PATEICĪBAS.....	78

IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI	79
PIELIKUMI	85
1. pielikums. Intervija ar Rīgas metropolijas Romas katoļu Garīgā semināra izdevniecības bijušo redaktori Klāru Andersoni.....	86
2. pielikums. Intervija ar V. E. bīskapu Jāni Cakulu	90
3. pielikums. Intervija ar izdevniecības KALA Raksti vadītāju Aiju Balodi	93
4. pielikums. Vienošanās ar Klāru Andersoni.....	97
5. pielikums. Vienošanās ar V. E. bīskapu Jāni Cakulu	98
6. pielikums. Vienošanās ar Aiju Balodi	99
7. pielikums. Bibliogrāfiskais rādītājs	100

APZĪMĒJUMU SARAKSTS

KBK – katoliskās Baznīcas katehisms

LBB – Latvijas Bībeles Biedrība

KGS – Rīgas Metropolijas katoļu garīgais seminārs

LKB – latviešu katoļu biedrība

LKC – Latgales kultūras centrs

LNB – Latvijas Nacionālā bibliotēka

LP – Latvijas prese: statistisko materiālu krājums

LRKB IC – Latvijas Romas Katoļu Baznīcas Informācijas centrs

LU – Latvijas Universitāte

MIC – Vissvētākās Jaunavas Marijas Bezvainīgās Ieņemšanas priesteru Mariāņu Kongregācija, lat. *Congregatio Marianorum Immaculatae Conceptionis*

OCD - Baskāju Karmela ordenis, lat. *Ordo Carmelitanum Discalceatorum*

OMV - Jaunavas Marijas Oblātu kongregācija

OP – Dominikāņu ordenis, lat. *Ordo praedicatorum* (sludinātāju ordenis)

OSB – Svētā Benedikta ordenis, lat. *Ordo Sancti Benedicti*

PIJ – Nabadzīgā Bērna Jēzus māsu kongregācija, lat. *Pauperis Infantis Jesu*

pr. – priesteris

RARZI – Rīgas Augstākais reliģijas zinātņu institūts

RKB – Romas katoliskā Baznīca

RMK – Rīgas Metropolijas kūrīja

RTI – Rīgas Teoloģijas institūts

sal. - salīdzinājumam

SJ – Jēzus Sadraudzība, lat. *Societas Jesu* (jezuītu ordenis)

UDK – Universālā decimālā klasifikācija

VD – Vecā Derība

VE – Viņa Ekselence

IEVADS

Katoliskā literatūra ir daļa no latviešu grāmatniecības, kas kopā ar to ir attīstījusies un savu nozīmību nevienā vēstures posmā nav zaudējusi. Latvijā grāmatniecības pirmsākumi, līdzīgi kā daudzām Eiropas tautām, iezīmējās ar kristīgās literatūras izdevumiem. Sākoties trešajai Atmodai, sākās arī jauns posms latviešu grāmatniecībā, it īpaši reliģiskajā. Pētījumam ir izvēlēta katoliskā literatūra, kurai Latvijā ir senas un dziļas saknes. Kopš valstiskās neatkarības atjaunošanas, reliģisko literatūru turpina aktīvi izdot arī Latvijas Evaņģēliski Luteriskā Baznīca, Latvijas Pareizticīgā Baznīca, kā arī citas konfesijas un brīvbaznīcas. Divdesmit pirmajā gadsimtā, aktualizējoties ekumēnismam, arvien biežāk notiek ekumēniski pasākumi, konferences, parādās starpkonfesionāli izdevumi un arī mācību līdzekļi, sadarbojoties katoļiem un luterāņiem.

Katolicisms ir lielā mērā ietekmējis latviešu nāciju un kultūru, vismaz ievērojamu daļu no tās. Savulaik Livonijas Katoļu Baznīcas valsts “nosargāja latviešus, igauņus un lībiešus no krievu kņazu ekspansijas un, iespējams, vēlākas rusifikācijas”, turklāt ieviestā latīņu valoda sekmēja Latvijas ienākšanu Eiropā un grāmatu kultūras rašanos (Strods, 1996, 117. lpp.). Šobrīd katoļu kopiena Latvijā ir spēcīga un sakārtota, tai ir savas izglītības iestādes, prese un izdevniecības, kas regulāri izdod grāmatas.

Temata aktualitāte un temata norobežojums

Par jaunākajiem izdevumiem katoļu grāmatniecībā pētījumi vēl nav veikti, tādēļ ir lietderīgi iegūt pārskatu par iznākošo katolisko literatūru.

Maģistra darba pētījums skata katoliskās literatūras izdevumus pēc Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanās (1991-2016). Šajā laikā radās jaunas kristīgās izdevniecības, veidojās draudžu izdevējdarbība un grāmatu galdi. Garīgo literatūru sāka izdot arī sekulārās izdevniecības. Pētījumā tiek apzināta garīgā literatūra, kas tiek saukta par katolisko literatūru un norobežota ar izdevumiem, kurus izdod Baznīcas aprobētas izdevniecības un, kas pēc sava satura atbilst Katoliskās Baznīcas mācībai un atspoguļo tās praksi. Katoliskās literatūras izdevumus veido monogrāfijas, sīkiespiedumi, lūgšanas, katehismi, Svētie Raksti un to studijas, zinātniskā literatūra, atmiņu un dzīvesstāstu literatūra, u.c. garīga satura grāmatas, kas ir izdotas Latvijā. Pētījumā netiks apskatīta daiļliteratūra, dzeja, nošu izdevumi un elektroniskie resursi. Netiks apskatīti ekumeniskie izdevumi un rakstu krājumi, arī turpinājumizdevumi netiks pētīti un iekļauti bibliogrāfiskajā rādītājā, bet tiks skatīti kontekstā. Bibliogrāfiskajā rādītājā nav iekļauti visi atkārtotie izdevumi, no atkārtotajiem izdevumiem iekļautas lūgšanu grāmatas un katehismi.

Maģistra darba pētījumā, atlasot katolisko literatūru, tika ņemts vērā grāmatas autors, teoloģiskais konsultants, ja tāds bija, kā arī izdevniecība. Galvenokārt skatītas tās izdevniecības, kas ir Rīgas arhidiecēzes oficiālajā tīmekļa vietnē, jo tās ir specializējušās katoliskās literatūras izdošanā.

Problēmsituācija un pētījuma problēma

Problēmsituāciju rada apstākļi, ka divdesmit sešos gados, kopš ir iespējams brīvi izdot reliģisku literatūru, nav priekšstata par katoliskās literatūras daudzumu un izdevuma veidiem. Pētījuma problēma ir arī tā, ka nav skaidri definēts, kas ir katoliska literatūra.

Izpētes pakāpe, novitāte

Latviešu grāmatniecībā ir samērā plaši un zinātniski pētīti katoliskās literatūras senākie pieminekļi, it īpaši latgaliešu rakstu valodā. Tiem ir pievērsušies Miķelis Bukšs (1952), „Vacokī rakstnīceības pīminekli” un Staņislavs Kučinskis dažādos laikos ir veicis vairākus pētījumus, piemēram, „Juris Elgers”; „Miķelis Rots”; „Tadējs Kučinskis, S. J. Lielākais 19. gadsimta Latgales rakstnieks”; „Latviešu katoļu mācību, lūgšanu un dziesmu grāmatas Cēsu bīskapijā”. Disertāciju par šo laika posmu ir aizstāvējusi Skaidrīte Kalvāne (1997), „Latgaliešu literatūras sākumi (garīgā literatūra 18. un 19. gadsimtā)”. Padomju laika katoļu samizdata literatūras pētījumu savā disertācijā ir iekļāvis priesteris Aleksandrs Stepanovs (2009), „Kristus figūra vajātās Latvijas Baznīcas sprediķos, teoloģiskajā literatūrā un tautas dievbijībā laikposmā no 1940. līdz 1991. gadam. Jēzus Kristus jaunās sludināšanas analīze un perspektīvas”. Jaunākus pētījumus par katoliskās literatūras izdevumiem, kas tapuši pēc Latvijas valstiskās neatkarības atgūšanas nav izdevies atrast. Bet LU Sociālo zinātņu fakultātē ir veikti pētījumi, kas skar arī reliģiskās literatūras izdevumus. Tie ir noslēguma darbi, kā, piemēram, Vinetas Ločmeles 2011. gada maģistra darbs „Vladislava Loča izdevējdarbība trimdā (1945-1980)”, Inetas Jurčas 2005. gada bakalaura darbs „Latgales kultūras centra apgāda izdevējdarbība”, I. Apines 2002. gada maģistra darbs „Vladislavs Locis un viņa izdevējdarbība”, A. Irbēnas 2005. gada bakalaura darbs „Luteriskās literatūras izdošana pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas”.

Pētījuma mērķi un uzdevumi

Maģistra darba mērķis ir izveidot apkopojošu pārskatu par katoliskās literatūras izdevumiem un noskaidrot to izdošanas tendences Latvijā no 1991. gada līdz 2016. gadam. Mērķa sasniegšanai ir izvirzīti sekojoši uzdevumi:

- Raksturot darbā izmantotos specifiskos terminus;
- Noskaidrot, kādu literatūru var uzskatīt par katolisku;
- Izpētīt tematam atbilstošas teorijas un pētījuma metodes;

Apzināt līdzīgus pētījumus un publikācijas;
Izveidot bibliogrāfisko rādītāju;
Veikt daļēji strukturētas intervijas ar grāmatniecības speciālistiem;
Analizēt iegūtos datus un izdarīt secinājumus.

Pētījuma objekts - Pētījuma izpētes objekts ir katoliskā literatūra Latvijā pēc valstiskuma atjaunošanas.

Pētījuma priekšmets – katoliskās literatūras izdevumi, izdevniecības un to izdevējdarbība.

Veicot pētījumu, ir apkopotas bibliogrāfiskās ziņas par katoliskās literatūras izdevumiem, kas ļauj izsekot šīs literatūras izdošanas dinamikai pēc gadiem gan kvantitatīvi, gan tematiski.

Pētījuma hipotēze

Procesi, kas notiek mūsdienu situācijā, tiek saukti par desakralizāciju. Tas nozīmē Dievišķās klātbūtnes apziņas pakāpenisku zudumu sabiedrībā, arī grēka apziņas zudumu (Stankevičs, 2017). Neskatoties uz to, vajadzība pēc garīgās literatūras nav zudusi un nav arī mazinājusies. Līdzās katoļu izdevniecībām katolisko literatūru izdod arī laicīgas izdevniecības un izdevumu klāstam ir tendence pieaugt.

Teorētiskā bāze

Tēmas filosofiskajam pamatojumam ir izmantota aksioloģija – vērtību teorija, kas ir noturīgu priekšstatu pētījumu apkopojums par priekšrokas došanu materiālajām vai garīgajām vērtībām. Vērtības atkarīgas no cilvēka pieprasījuma, no viņa vajadzībām. Vērtību noteicošie kritēriji ir nozīme, kārtība, vērtību hierarhija, ideāls, mērķis, kvalitāte, norma, dzīves jēga. Kā nozares teorija tiek izmantota amerikāņu kultūrvēsturnieka Roberta Darntona (*Robert Darnton*, 1939) Komunikāciju cikls. R. Darntons ir specializējies grāmatniecības vēstures nozarē un centies noskaidrot, kā vārdi veido apziņu un kā tie kļūst par vēstures spēku. R. Darntona modelis ir ņemts kā bāze, lai atspoguļotu izdevējdarbības nozari. Nepārtrauktais cikls ilustrē attiecības starp dažādiem cikla pārstāvjiem, kas ir iesaistīti teksta izdevumu dzīvē ar savstarpēju atkarību un mijiedarbību. Ir pētīti grāmatniecības teorētiskie jautājumi, kurus ir pētījis latviešu grāmatniecības vēsturnieks Aleksejs Apīnis. Viņa darbos ir plaši analizēta grāmatniecības vēsture, arī kristīgās literatūras izdevumu vēsturiskā izplatība (ražošana, lietošana) un nozīme sabiedrībā.

Pētniecības metodes

Maģistra darbs ir jaukta tipa pētījums, kurā izmantota aprakstošā bibliometrija, kas ir kvantitatīvo datu ieguves metode un bibliogrāfisko datu analīze. To izmanto, lai pētītu dokumentu izplatību un ietekmi sabiedrībā. Pētījumā veiktas daļēji strukturētas intervijas ar grāmatniecības speciālistiem, interviju transkripts palīdzēs iegūt dziļāku un plašāku priekšstatu par procesa būtību.

Empīriskā bāze

Par pamatu empīriskajai bāzei kalpo Latvijas Nacionālās bibliotēkas kopkatalogs, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūta sastādītais biļetens „LATVIJAS JAUNĀKĀS GRĀMATAS”, kas ietver informāciju par saņemtajiem izdevumu obligātajiem eksemplāriem, kā arī LNB izdotais statistikas krājums "Latvijas izdevējdarbības statistika". Informācijas iegūšanai tiek izmantots Rīgas Arhidiecēzes portāls „KATOLIS.LV”, kurā regulāri tiek anotētas izdotās katoliskās grāmatas un izmantota autores personīgā bibliotēka, jo dažas no grāmatām Nacionālajā bibliotēkā nav pieejamas.

Darba teorētiskā un praktiskā nozīme

Pētījumā pirmoreizi pēc Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas ir izveidots hronoloģisks katoliskās literatūras bibliogrāfiskais rādītājs. Savāktos datus un pētījuma rezultātus interesenti varēs izmantot citos pētījumos.

Darba struktūra

Darba pirmajā nodaļā ir analizēti galvenie grāmatniecības un reliģiskie termini. Tiek noskaidrots un definēts katoliskās literatūras jēdziens. Darba otrajā un trešajā nodaļā veikta teorētiskās bāzes analīze, raksturojot metateoriju un nozares komunikāciju modeli, kā arī apskatīta metodoloģija. Ceturtā nodaļa sniedz ieskatu katoliskās literatūras vēsturē līdz 1991. gadam, bet piektā nodaļa apskata jaunāko periodu katoliskās literatūras attīstībā. Darbu noslēdz rezultātu apskats, secinājumi un pielikumi.

1. PĒTĪJUMA GALVENO TERMINU UN JĒDZIENU SKAIDROJUMS

Kā norāda maģistra darba nosaukums, viens no galvenajiem pētījuma jēdzieniem ir **grāmatniecība**. Latvijas enciklopēdija skaidro jēdzienu kā kultūras un praktiskā darba nozaru sistēmu, kas saistīta ar grāmatu ražošanu, izplatīšanu, glabāšanu un lietošanu (Latvijas enciklopēdija, 2003, 628. lpp.). Ja senos laikos grāmatu rakstīšana un pārrakstīšana bija nedaudzu cilvēku roku darbs, tad mūsdienu grāmatu ražošanā un izplatīšanā iekļaujas izdevniecības, spiestuves, grāmatu mākslinieki, tirgotāji, bibliotēkas, sabiedriskās organizācijas un, ne reti, arī paši lasītāji.

Visvairāk šī jēdziena skaidrojumu sastopam grāmatniecības un literatūras vēsturnieka Alekseja Apīņa (1926-2004) darbos, bet viņa „Konceptijas” manuskripta lapā lasām precīzu definīciju: „Grāmatniecība ir process, kam gala mērķis – informatīva vai idejiska iedarbība uz lasītāju” (Klekere, 2016, 16. lpp.). A. Apīnis savos darbos ne reizi vien ir uzsvēris, ka “grāmatas dzīves ciklā (ražošana – izplatīšana – glabāšana – izlietošana) svarīgākais ir pēdējais posms lasīšana, tātad pagātnes izpētes aspektā lasīšanas un lasītāju vēsture” (Apīnis, 2003, 18. lpp.).

Ar grāmatniecību visciešāk saistītais termins ir **izdevējdarbība**, kas ir grāmatu un citas iespiedprodukcijas sagatavošana pavairošanai un izdošanai. Ar to nodarbojas izdevniecības jeb apgādi, kuru „darbinieki izvēlas izdošanai piemērotus darbus, strādā ar autoriem, rediģē literāros darbus, veic finanšu aprēķinus, apstrādā tiražējamo materiālu atbilstoši pavairošanas prasībām, nodod attiecīgā izdevuma metienu realizētājiem” (Latvijas enciklopēdija, 2005, 98. lpp.). Angļu valodā izdevējdarbību apzīmē vārds *publishing*, kas pazīstams Anglijā kopš vēlajiem viduslaikiem (1375-1425) un sakņojas latīņu darbības vārdā *pūblicāre* – padarīt publisku (Dictionary.com, 2017). Arī latviešu valodā tiek izmantota šī latīņu vārda sakne, lietojot terminus ‘publicēt’, ‘publikācija’, u.c.

Savukārt **izdevniecība** ir juridiski noformēts uzņēmums vai organizācija, kas organizē un veic iespieddarbu izdošanu. Izdevniecības nosaukums ir obligāts apraksta elements bibliogrāfiskajā aprakstā (Liniņa, 1993). Pirmā izdevniecība Rīgā tapa 1588. gadā un to ierīkoja holandiešu grāmatu izdevējs un iespiedējs Nikolajs Mollīns (ap 1550-1625). Pirmā latviešu grāmata tajā tika iespiesta 1615. gadā un tā bija Luteriskās baznīcas rokasgrāmata trijās daļās. Pateicoties N. Mollīna darbībai, Latvijā radās grāmatu ražošanas bāze (Apīnis, 2017). Mūsdienās, pēc Latvijas neatkarības atgūšanas ar grāmatu izdošanu nodarbojas privātie apgādi. Lielākajiem

apgādiem ir pašiem savi grāmatveikali. Literatūru nelielos metienos izdod arī reliģiskās un sabiedriskās organizācijas (Latvijas enciklopēdija, 2005, 98. lpp.).

Termins **bibliogrāfija** maģistra darba kontekstā ir saistīts ar **bibliogrāfisko rādītāju** kā vienu no pētījuma rezultātiem. Termins radies Senajā Grieķijā (grieķu *biblio- graphos* grāmatu rakstīšana). Mūsdienu izpratnē (grieķu *bibliographia* grāmatu aprakstīšana) to sāka lietot 17. gs. vidū. Latvijas enciklopēdijā tiek definēts, ka „bibliogrāfija ir praktiskas un zinātniskas darbības nozare, kas aptver poligrāfisko, elektronisko un citu informācijas avotu reģistrēšanu un sistematizēšanu, bibliogrāfisko rādītāju, sarakstu un aprakstu sastādīšanu, kā arī bibliogrāfisko darbu kopumu” (Latvijas enciklopēdija, 2002, 652. lpp.).

Tā kā maģistra darbā ir skatīti tikai katoliskās literatūras izdevumi, tad turpmāk tiks skaidroti ar šo konfesiju saistītie specifiskie termini, vispirms pievērsoties plašākā jēdziena **relīģija** skaidrojumam. Vārda **relīģija** etimoloģiskajai izcelsmei ir vairākas interpretācijas. Izplatītāko tulkojumu piedāvā Reliģisko terminu vārdnīca [lat. *religio* ‘dievbijība, savienošana, respekts’], skaidrojot to kā izpratni par svēto, tā pielūgsmi ar kulta rituāliem; kristietībā – Dieva un cilvēku attiecības; nekristīgās reliģijās – dievu pielūgsmes izpausmes (Hiršs, 2008). Tēlaini izsakoties, reliģija ir cilvēka ilgas pēc sava Radītāja un par šo ikviena cilvēka būtisko tieksmi liecina visas reliģijas (KBK, 2000, sal. 2566). Filosofisku skaidrojumu vārdam **relīģija** sniedz Dr. Staņislavs Ladusāns SJ (1912-1993):

Ko etimoloģiski nozīmē vārds **relīģija**, ar kuru latviski tiek tulkots latīņu vārds *religio*? Daži domā, ka šis vārds ir atvasināts no latīņu valodas darbības vārda *re-legere*, kas latviski nozīmē ‘atkal lasīt’, ‘bieži lasīt’, ‘lasīt koncentrējoties’. Citi spriež, ka vārds reliģija ir cēlies no latīņu darbības vārda *re-eligere*, tas ir – ‘izvēlēties no jauna’, atkal meklēt’. Vēl citi apgalvo, ka lietvārds reliģija ir atvasināts no darbības vārda *re-ligare*, tas ir – ‘saistīt no jauna’, ‘atkal saistīties’, ‘atkal vienoties’, ‘stāties jaunos sakaros’. Visatbilstošākais ir trešais darbības vārds, proti, *re-ligare*, jo tas, neizslēdzot divu pēdējo darbības vārdu – *re-legere* (lasīt no jauna) un *re-eligere* (izvēlēties no jauna) – etimoloģisko nozīmi, labāk saskan ar to, ko filozofija reāli māca par reliģiju, raksturodama to kā jaunu cilvēka vitālo saistību ar Visaugstāko Būtni – Dievu. Reliģija šinī filozofiskajā izpratnē skaidri un noteikti nozīmē jaunu saistību ar Dievu kā Pirmcēloni-Radītāju un visaugstāko jeb pēdējo dzīves mērķi (Ladusāns, 1996, 12. lpp.).

Reliģijas mācību pēta, skaidro un pamato zinātņu nozare **teoloģija** (gr. Theos – dievs + logos - mācība). Citiem vārdiem, **teoloģija** ir mācība par Dievu. Eiropā teoloģija ietver kristietības reliģiskās apziņas, reliģisko tekstu, vēstures un kristietības normēto sabiedrības uzvedības pētniecību. Jau savos pirmsākumos teoloģija cieši saistīta ar filozofiju. Kā zinātnes nozare tā izveidojās līdz ar universitāšu dibināšanu 11. un 13. gadsimtā. Universitātēs teoloģija bija viena no galvenajām disciplīnām. Latvijā teoloģiju sāka apgūt pēc Latvijas Republikas proklamēšanas 1918. gadā (Latvijas enciklopēdija, 2009). Katoļu tradīcijā teoloģiju tajā laikā

varēja apgūt Garīgajā seminārā, ko 1920. gada 3. oktobrī dominikāņu klosterī Aglonā nodibināja Rīgas bīskaps Antonijs Springovičs. 1924. gadā, atbilstoši Latvijas Valsts un Vatikāna konkordātam, semināru pārcēla uz Rīgu un 1938. gadā seminārs ieguva Latvijas Universitātes Romas-katoļu Teoloģijas fakultātes statusu ar tiesībām piešķirt Teoloģijas licenciāta grādu. Mūsdienās katolisko teoloģiju Latvijā ir iespējams apgūt tikai topošajiem priesteriem Laterāna Pontifikālās Universitātes filiālē Rīgas Teoloģijas Institutā (RTI, 2006). Latvijā teoloģijas zinātne katoļu tradīcijā ir salīdzinoši jauna, līdz ar to arī teoloģiskā terminoloģija nav vēl līdz galam izveidota un apkopota.

Kristietība ir monoteistiska reliģija, kas ir balstīta tās dibinātāja Jēzus Kristus personā un Viņa mācībā, kas atrodama kristiešu Svētajos Rakstos jeb Bībelē. Vārds “Kristus” tulkojumā no grieķu valodas nozīmē “svaidītais”. Šī vārda ekvivalents ebreju valodā ir Mesija. Kristiešu tic Trīsvienīgajam Dievam. Kristietībai ar jūdaismu ir kopīga Bībeles pirmā daļa - Vecā Derība. Kristietība ir lielākā pasaules reliģija, pie kuras pieder aptuveni 1/3 pasaules iedzīvotāju. Tā radās Palestīnā kā jūdaisma novirziens, kas pamazām izveidojās par atsevišķu reliģiju un trešajā gadsimtā kļuva par Romas impērijas oficiālo reliģiju. Kristietība gadsimtu gaitā ir sadalījusies sīkākos novirzienos un konfesijās, no kurām lielākās ir Romas katoļi, pareizticīgie un protestanti (Bībeles biedrība, 2017).

Katoliska ir Baznīca, kurai piemīt patiesības pilnība un kurā saglabātās doktrīnas ir nekļūdīgas. Agrīnajos ticības apliecinājumos, īpaši Nīkajas ticības apliecībā, katoliskums līdzās svētumam un apustuliskumam atzīmēts kā būtiska kristietības pazīme. Pēc Rietumu un Austrumu baznīcu nošķiršanās (oficiālā šķelšanās – 1054. gadā) šo terminu pārsvarā lieto saistībā ar Rietumu baznīcu. Protestantiskās reformācijas laikā vārdu „katolisks” sāk lietot, lai norobežotu baznīcas, kas konfesionāli saistītas ar Romu. Mūsdienās katoļu Baznīca ietver vairākas atšķirīgas baznīcas (eklesiālās) tradīcijas (Romas, Bizantijas, armēņu, maronītu, Austrumu un Rietumu sīriešu, koptu un etiopiešu ritus), tāpēc ar nosaukumu „Romas katoliskā Baznīca” apzīmē tikai to katoļu baznīcu, kas pieder pie Romas tradīcijas. Citām katoļu baznīcām, piemēram, Koptu katoļu baznīcai vai Grieķu katoļu baznīcai liturģiskās un teoloģiskās tradīcijas ir atšķirīgas (Bībeles biedrība, 2017). Presentējot 2000. gadā izdoto jauno katehismu, profesors Paskāls Marija Jerumanis skaidroja divu līdzīgu terminu atšķirību, atzīmējot, ka „jaunā katehisma nosaukums ir „Katoliskās Baznīcas katehisms”, nevis „Katoļu Baznīcas katehisms”. Ja runā par katoļu Baznīcu, kā tas ir ierasts latviešu valodā, tad izceļ Baznīcas locekļus. Vai vēl svarīgāk nav izcelt Baznīcas raksturu, kā tas ir citās valodās, piemēram, angļu vai latīņu valodās (*Catholic Church*,

Ecclesia catholica)? Baznīca ir katoliska, tas nozīmē – visaptveroša” (Jerumanis, 2001, 88. lpp.). Līdzīgi galveno terminu „**katolisks**”, kas ir pētījuma virsrakstā, skaidro „Katoliskās Baznīcas katehisms” (2000, 830) “Vārds **katolisks** nozīmē *universāls, saskaņā ar visu kopumu vai saskaņā ar veselumu* (kurā nekas nepietrūkst).”

Katoliskā literatūra ir nesaraucami saistīta ar katolisko **Baznīcu**. Vārds baznīca (*ekklesia*, no grieķu valodas *ek-kalein*, „saukt ārā”) nozīmē „sasaukšanu”. Tas apzīmē tautas sapulci, kurai galvenokārt ir reliģisks raksturs. Termins *Kyriakē*, no kura cēlušies vārdi *church*, *Kirche*, nozīmē „tā, kas pieder Kungam” (KBK, 2000). Latviešu vārds „baznīca” aizgūts no senkrievu *божница* – dievnams. Ar terminu „baznīca” mēdz apzīmēt: 1) ticīgo kopību, ko dibinājis Kristus, 2) Kristus dibinātās Baznīcas daļu noteiktā apgabalā, 3) atsevišķu dievnamu, 4) konfesiju (LU, 2008, 106. lpp.).

Kristīgajā literatūrā sakrālais teksts ir **Bībele** jeb **Svētie Raksti** (gr. *biblia* ‘grāmatas’). Katoliskajā tradīcijā parasti lieto otro apzīmējumu – Svētie Raksti. „Jaunajā Derībā grieķu valodā jūdu Sv. Raksti parasti ir apzīmēti nevis ar vārdu ‘grāmatas’, bet gan ‘raksti’. Latīņu transliterācijā grieķu izcelsmes apzīmējumu *biblia* sāka izmantot kā latīņu vārda *scripturae* (‘raksti’) sinonīmu. Ar laiku Bībeles grāmatas sāka uzskatīt par vienotu veselumu un vārds *biblia* ieguva vienskaitļa nozīmi” (LU, 2008, 139. lpp.). Bībele gan ir viena grāmata, kuru jālasa kopumā, bet reizē arī vesela bibliotēka – 46 Vecās Derības un 27 Jaunās Derības grāmatas. 39 no VD grāmatām ir sarakstītas ebreju valodā, bet septiņas grieķu valodā. Līdz pirmajam gadsimtam pēc Kristus Svēto Rakstu kanons vēl nebija pilnīgi noslēgts un tāpēc bija atšķirības starp Palestīnas un diasporas ebrejiem. Kristieši līdz ar diasporas ebrejiem pieņēma Septuagintu (Bībeles grieķu tulkojums), kurā atradās tās septiņas grāmatas, kas sarakstītas vai pastāv tikai grieķu valodā. Palestīnas ebreju mācītāji noslēdza savu Sv. Rakstu kanonu 70. g. pēc Kristus, tajā ietverot tikai 39 ebreju valodā sarakstītās grāmatas. Turpretī kristieši turpināja uzskatīt Septuagintu par Sv. Rakstiem. 16. gs. protestanti pieņēma tikai 39 ebreju valodā sarakstītās Vecās Derības grāmatas (Jerumanis, 1996).

Viena no visbiežāk izdotajām grāmatām un Latvijā pati pirmā izdotā grāmata katoļiem ir **katehisms**. Tas ir visas Baznīcas ticības un katoliskās mācības organisks izklāsts. Tā mērķis ir palīdzēt padziļināt ticības pazīšanu. Tā galvenie avoti ir Svētie Raksti, svēto Baznīcas tēvu darbi, liturģija un Baznīcas maģistērija darbi. **Baznīcas maģistērijs** ir Romas pāvests un bīskapi, kas ir vienotībā ar viņu (KBK, 2000).

Svarīga katoliskās literatūras sastāvdaļa ir **Baznīcas dokumenti**. Nosaukums ietver sevī visus pāvesta izdotos oficiālos rakstus jeb dokumentus, piem.: apustuliskos pamudinājumus, apustuliskās vēstules, enciklikas, vēstījumus, kā arī Vatikāna institūciju izdotos dokumentus un Vatikāna II koncila dokumentus (LRKB IC, 2017). Pētījuma kontekstā šie nosaukumi ir sastopami bibliogrāfiskajā rādītājā un citējumos. Visbiežāk sastopamie Baznīcas dokumenti, kas parādās arī bibliogrāfiskajā rādītājā, ir pāvesta **enciklikas** [gr. *enkyklios* ‘riņķa, riņķveida’], kas ir Romas pāvesta apkārtraksts ar vēstījumu katoļticīgajiem par svarīgiem reliģijas, morāles un politikas jautājumiem (Hiršs, 2008). Baznīcas dokumentu tulkošanas darbs ir visai sarežģīts. Tie parasti ir teoloģiski darbi, tādēļ no dokumenta tulkotāja tiek prasīta arī teoloģiska izglītība. Lai uzlabotu latviešu katoļu teoloģisko izdevumu izdošanas darbu, 2001. gadā tika nodibināta katoļu teoloģisko izdevumu komisija (Jerumanis, 2001).

Jēdzienu **katoliskā literatūra** precizē vienīgi tai raksturīgais termins *imprimatur*. Tas radies 1640. gadā (lat. *imprimere* – iespiest) kā formula grāmatu licencētājiem un burtiski nozīmē ‘lai tas būtu iespiests’. Sākotnēji tā ir valsts licence drukāt grāmatas, vēlāk to izmanto tikai Romas katoļu Baznīca (Dictionary.com, 2016). Reliģisko terminu vārdnīcā mēs varam lasīt, ka “Romas katoļu baznīcā līdz Vatikāna 2. koncilam visiem darbiem par teoloģiju vai morāli pirms to publicēšanas bija jāsaņem cenzora atļauja, kura vārds kopā ar vārdu *imprimatur* tika iespiests publicētās grāmatas sākumā vai beigās” (Hiršs, 2008, 85. lpp.). Šeit ir jāprecizē, kas ir cenzora atļauja, un vai tā attiecas tikai uz laiku pirms Vatikāna II koncila (1962-1965). Izsmelošu skaidrojumu tam dod priesteris Dmitrijs Artjomovs MIC (2016), saistot cenzūras izcelsmi ar 1559. gadā pasludināto pāvesta Pāvila IV dekrētu “Aizliegto grāmatu saraksts”. Pēc vairākiem gadiem tika atzīts, ka tā normas ir pārāk stingras, un pāvesta Pija IV pontifikāta laikā tika pasludināts Tridentas indekss. No mūsdienu skatupunkta jebkura cenzūra nešķiet laba, tomēr Baznīcas nodoms bija pasargāt ticīgos no grāmatām, kas var kaitēt viņu ticībai un morālei. Gadsimtu gaitā šis saraksts tika mainīts, citas grāmatas izņemtas, citas ierakstītas, bet metode bija skaidra – ja grāmata ir sarakstā, tad lasīt to nevajag. 1966. gadā Ticības Mācības Kongregācija izdeva paziņojumu (*Notificatio*) par to, ka aizliegto grāmatu indekss saglabā savu morāles spēku, bet formāli vairs nesaista. Mūsdienu prakse paredz, ka, sagatavojot drukāšanai kādu grāmatu, kurā ir runa par Baznīcas mācību ticības vai morāles jautājumos, parasti lūdz diecēzes bīskapu nozīmēt kādu teologu, kurš pārbaudītu, vai sagatavotā grāmata nav pretrunā ar dogmām vai morāli. Ja viss ir kārtībā, šis teologs izdod dokumentu *Nihil obstat*, kas tulkojumā no latīņu valodas nozīmē „nekas nestāv kā šķērslis”, t.i., nav šķēršļu šīs grāmatas izdošanai. Ja grāmatas

autors ir klostera ordeņa vai kongregācijas loceklis, tad papildus ir nepieciešama viņa priekšnieka atļauja šo grāmatu izdot, kas tiek saukta par *Imprimi potest*, un nozīmē „var būt drukāts”. Visbeidzot, *Imprimatur*, kas latīniski nozīmē „lai tiek drukāts”, apzīmē diecēzes bīskapa atļauju grāmatas publicēšanai un izplatīšanai baznīcās.

Savukārt Dr. theol. Pauls Kļaviņš un Ļubļinas Katoļu universitātes doktorants Ilmārs Tolstovs intervijā laikrakstam „Katoļu Baznīcas Vēstnesis” (Bloma, 2013), runājot par katolisko literatūru, uzsvēra nepieciešamību izvērtēt prioritātes - kristīgam cilvēkam lasāmo grāmatu pirmajā vietā vienmēr jāliek Svētie Raksti, lielais Katoliskās Baznīcas katehisms un pāvestu dokumenti. Šī ir lasāmviela un pamats garīgajai formācijai. Nākamais līmenis ir svēto dzīves apraksti un viņu darbi, īpaši priesteri iesaka tos svētos, kas ir pasludināti par Baznīcas doktoriem. Un kā pēdējo līmeni min visu pārējo literatūru, tajā skaitā kvazipsiholoģiskās grāmatas, kuras tomēr vajadzētu šķirot. Katoļticīgajiem ir jāapzinās, ko saka Baznīca, pāvests un bīskapi vienotībā ar viņu un ko atsevišķi teologi, kas dažkārt pieļauj kļūdas. Būtiskie principi, pēc kā vadīties, ir prioritāšu izvērtēšana un *imprimatur*, kas ir visdrošākais kritērijs. *Imprimatur* netiek likts uz visām grāmatām, bet tikai uz tām, kurām ir teoloģiska ievirze, kuru ir izlasījis kāds priesteris ar teoloģijas doktora grādu. Ja grāmatā nav *imprimatur*, tas nenozīmē, ka katoļi to nedrīkst lasīt (Bloma, 2013).

Secinājums. Par katolisku tiek uzskatīta literatūra, kuras saturs atbilst Svēto Rakstu mācībai, kura ir saskaņā ar katoliskās Baznīcas mācību, kuru ir aprobējis Baznīcas maģistrs un akceptējis bīskaps ar *imprimatur* vai teoloģiskais konsultants ar savu akceptu. Pie katoliskās literatūras pieder Svētie Raksti, Baznīcas dokumenti, katehisms – tas ir pamats garīgajai formācijai. Svēto dzīves apraksti, Baznīcas doktoru un Baznīcas tēvu darbi ir nākošais līmenis. Pārējā garīgā literatūra pirms lasīšanas ir jāizvērtē, vai vērts tai tērēt laiku.

2. PĒTĪJUMA TEORĒTISKĀ BĀZE

2. 1. Filosofiskais pamatojums - aksioloģija

Filosofisko pamatu pētījumā veido „vērtību, pārliecību un metodoloģisko pieņēmumu kopums” (Pipere, 2016, 89. lpp.). Maģistra darba pētījums balstās filosofiskajā teorijā – **aksioloģija**, kas nosaka pētījumā izmantotās pieejas, līdzekļus un datu ieguves avotus. Termins aksioloģija (sengrieķu *axiā* – vērtība; *logos* – prāts) visbiežāk tiek saistīts ar ētikas, estētikas, teoloģijas un metafizikas jautājumu pētniecību (Pipere, 2016). Maģistra darbā aksioloģijas teorija tiek piemērota reliģiskās literatūras izdevumu pētījumam.

Aksioloģija ir filosofiska mācība par vērtībām kā cilvēka mērķtiecīgas darbības pamatu. Aksioloģijas centrālais vērtību jēdziens fiksē cilvēka eksistences svarīgāko aspektu – viņa spējas aktīvi un apzināti pārveidot pasauli un sevi saskaņā ar saviem ideālajiem priekšstatiem. Kopumā vērtības tiek iedalītas materiālajās, sociālajās un garīgajās. Materiālajās vērtībās izpaužas cilvēka attieksme pret lietām un apkārtējo pasauli atkarībā no to spējas apmierināt dzīvībai svarīgas vajadzības (piem., barība, apģērbs, komforts u.c.). Sociālās vērtības nodrošina cilvēka kā sociālas būtnes darbību (piem., interesants darbs, profesionāli panākumi, sabiedriskais taisnīgums u.c.). Pateicoties garīgajām vērtībām, cilvēks sevi realizē kā radošu un tikumisku indivīdu: rada un interpretē mākslas darbus, vērtē apkārtējo un savu izturēšanos u.c. (Кызнецов, 2005).

Aksioloģija jeb vērtību teorija, kas tiek izmantota vērtību izziņāšanai un strukturēšanai, liek atbildēt pētniekam uz šādiem jautājumiem:

- 1) Kas ir vērtība?
- 2) Kas nosaka vērtības, vai tās ir neatkarīgas un pašas nosaka visu?
- 3) Vai vērtības ir atkarīgas no vērtētāja, vai tās ir atkarīgas no vērtējuma?
- 4) Vai vērtības ir pārļaiciskas vai mainās līdz ar vēsturiskām situācijām?
- 5) Vai pastāv vērtību hierarhijas un kas to nosaka? (Kūle, 1998).

Sākotnēji pasaulē vērtības hierarhiski tika sakārtotas attiecībā pret Dievu kā visaugstāko vērtību, vai filosofiskā nozīmē absolūtu. Tas nozīmē, kas ir tuvāk Dievam, ir vērtīgāks, nekā tas, kas ir tālāk. Aksioloģija kā vērtību filosofija radās 19. gadsimta beigās, laikmetā, kad sāka zust ticība Dievam, kura esamība dod izpratni par to, kas ir vērtīgs un kas nav vērtīgs. Ja cilvēki sāk zaudēt Dieva klātbūtnes izjūtu, viņiem vērtības nākas atrast pašiem un pašiem arī tās hierarhiski sakārtot. Tādēļ 19. un 20. gadsimta mijā daudzi filosofi pievērsās vērtību hierarhijai. Viens no pirmajiem

domātājiem šajā laikā, kas runāja par vērtību pārvērtēšanu, bija Frīdrihs Nīče (*Friedrich Wilhelm Nietzsche*, 1844-1900). Viņš uzskatīja, ka vērtības ir mainīgas un pakļautas laika plūdumam, jo cilvēks pats tās rada. Ar viņu ir aizsācies subjektīvisma virziens aksioloģijā, kas atzīst vērtību pilnīgu atkarību no vērtētāja, tātad vērtība rodas vērtējumā. Līdzīga izpratne par vērtībām ir pragmatisma pārstāvjiem, kuri postulē, ka vērtības nevar eksistēt patstāvīgi kā kāda īpašība un tās nepastāv neatkarīgi no cilvēku darbības. Pretējus uzskatus pauž neokantisma virziens filozofijā. Tā pārstāvis Heinrihs Rikerts (*Heinrich John Rickert*, 1863-1936) izveidoja mācību par vērtību transcendentālo dabu, atzīstot vērtības par īpašu jēgu, kas paceļas pāri jebkurai esamībai (Kūle, 1998).

20. gadsimta ievērojamākais aksiologs bija Makss Šēlers (*Max Scheler*, 1874-1928). Viņš izveidoja sistēmu, ar kuru lika pamatus fenomenoloģiskajai aksioloģijai. Viņa uzskati atšķīrās gan no neokantiešiem, gan arī no F. Nīčes vērtību uzstādījuma. Pēc M. Šēlera domām, vērtības ir tās, kas nosaka normas. Vērtības var būt pozitīvas un negatīvas, tās var būt augstāka ranga un zemāka ranga. Augstas vērtības nevar sadalīt, kamēr zemāka līmeņa var. Pie augstākām vērtībām pieder mīlestība, svētums, godbijība, māksla. Šīs vērtības pamatojas pašas sevī un ir tās, kas cilvēkus apvieno. Pie zemākām vērtībām pieder nauda, lietas un šīs vērtības cilvēkus šķir (Kūle, 1998).

Par savas filosofijas uzdevumu M. Šēlers uzskatīja kalpošanu patiesībai. Viņš domāja, ka filosofijai ir jābūt bez jebkādiem iepriekšējiem pieņēmumiem, lai gan bez viena pieņēmuma nevar iztikt un tā ir Dieva esamība. Pati filosofiskā pieredze Dieva ideju nespēj dot, tā atklājas tikai atklāsmē, kas ir konkrētās personas intīma pieredze. M. Šēlers uzskata, ka visas prasības, kas tiek izvirzītas cilvēkam un mērķi, kurus viņš nosprauž, ir jāpamato ar vērtību palīdzību (Rubenis, 1997). Viņš arī sniedz atbildes uz augstāk minētajiem filosofiskajiem jautājumiem:

- 1) „Vērtība ir fenomens (acīmredzamība), kas atklājas emocionālās intuīcijas aktā” (Kūle, 1998, 577. lpp.). „Vērtības veido īpašu ideāli objektīvu pasauli” (Rubenis, 1997, 174. lpp.).
- 2) Vērtība pastāv emocionālā vērojumā, kuru cilvēks pārdzīvo, nevis izsecina.
- 3) Savā būtībā vērtības ir neatkarīgas no vērtējuma, labais vienmēr ir labais, arī tad, ja neviens tā neuzskata.
- 4) Vērtības ir mūžīgas un nemainīgas, mainās to pārdzīvojums. Laika gaitā mainās jūtu struktūra un vērtību orientācijas (Kūle, 1998).

- 5) „Vērtībām pašām sevī ir uz visiem laikiem dota hierarhija, kas nav atkarīga no klātesamības formām, no vērtību nesējiem. Noteikta vērtību kārtība un hierarhija ir vērtību būtisks raksturojums” (Rubenis, 1997, 174. lpp.).

Vēstures gaitā ir mainījies vispārējais skatījums uz vērtībām, citām tiek dota priekšroka, citu nozīme mazinās, vai vispār netiek atzīta.

M. Šēlers piedāvāja hierarhisku vērtību klasifikāciju, kuras galvgalī stāv reliģiskā svētuma vērtība:

1. Patīkamā un nepatīkamā vērtības, kas atbilst jutekliskajai uztverei.
2. Vitālās juteklības vērtības, kas saistītas ar veselību, slimību, vecumu, nāvi u.c.
3. Garīgās vērtības, kas saistītas ar mīlestību, naidu, priekšrokas izrādīšanu u.c.
4. Svētuma vērtības ir visaugstākās un kā simbols atrodas virs visām citām vērtībām. Svētuma vērtībām atbilstošie stāvokļi ir svētlaime, izmisums; atbildes reakcija uz tām – „ticība” vai „neticība”. Tās ir dotas liturģiskajā kultūrā un sakramentos. Cilvēks izpratis vērtības tad, ja izdarīs rīcības aktus to sasniegšanas virzienā (Rubenis, 1997).

Cilvēks ir visvērtīgākā būtne pasaulē, jo ir spējīgs būt neatkarīgs no bioloģiskajām vērtībām un meklēt garīgās un svētuma vērtības. M. Šēlers uzskata, ka cilvēka būtības kodols ir kustība, paštranscendentācijas garīgie akti, kas ir virzīti uz dievišķo. „Cilvēks ir būtne, kas meklē Dievu” (Rubenis, 1997. lpp.). Ar šo patiesību sākas arī katehisms: „Ilgas pēc Dieva ir ierakstītas cilvēka sirdī, jo cilvēks ir Dieva radīts un Dievam radīts (KBK, 2000, 27).

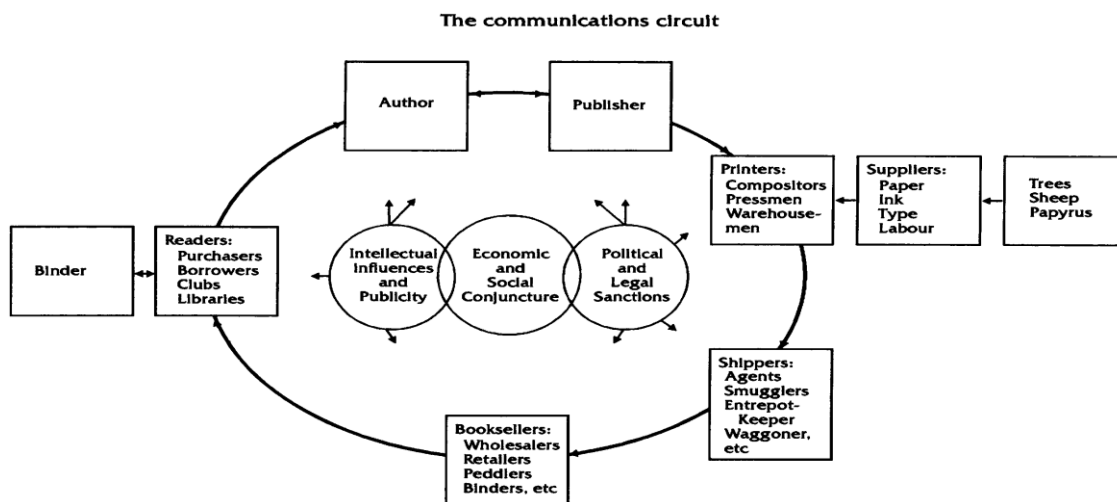
Par reliģisko vērtību ietekmi liecina Sintijas Buhanovskas veiktais pētījums „Reliģija uz 1940.–1960. gadu fona: ieskats memuārliteratūrā”. Autore ar kontentanalīzes metodi ir pētījusi pēdējā laikā publicēto memuārliteratūru un secinājusi, ka neskatoties uz ilgajiem reliģijas aizlieguma gadiem, reliģija ir viens no jautājumiem, kas memuārliteratūrā tiek skarts visbiežāk, tādējādi apvienojot dažādas sociālās grupas, vecumus un dzimumus. Raksturojot reliģijas izpausmes latviešu autoru memuāros, autore uzsvēra, ka reliģija ir sinonīms jēdzienam harmonija (Buhanovska, 2008).

2. 2. Nozares teorija

Grāmatniecības nozares teorija šajā pētījumā ir Roberta Darntona (1939) Komunikāciju cikla modelis (skat. 2.2.1. att.). Teorijas autors amerikāņu kultūrvēsturnieks Roberts Darnton ir Harvarda Universitātes profesors un Universitātes bibliotēkas direktors, kā arī Goda doktors vairākās citās universitātēs (Robert Darnton, 2017).

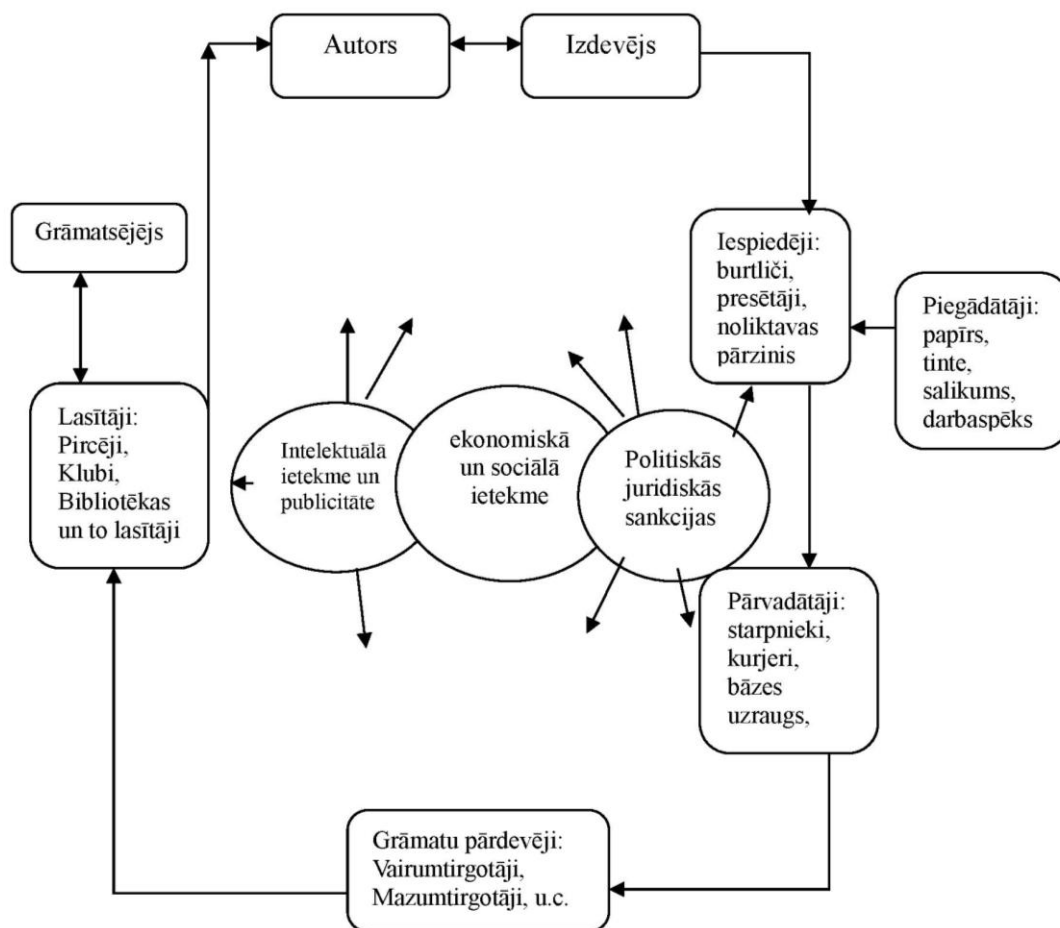
Viņa radītais Komunikāciju cikla modelis dod iespēju izskaidrot parādības grāmatu tapšanas un izplatīšanas procesā. R. Darntons koncentrējās uz kultūras vidi, kontekstu, kādā grāmatas top. 1982. gadā R. Darntons sarakstīja eseju „Kas ir grāmatu vēsture?” (*“What is the history of books?”*), ar kuru ielika pamatus jauniem pētījumiem grāmatu vēstures jomā. Esejas mērķis bija izprast, kā autora idejas caur drukāto vārdu iedarbojās un ietekmēja cilvēces domas un uzvedību pēdējo piecsimt gadu laikā (Darntons, 1982). R. Darntons izveidoja vispārēju modeli, lai analizētu to, kā grāmata rodas un izplatās sabiedrībā. Šis modelis aptver plašu ražošanas procesa sistēmu, ko var raksturot kā pilnu ciklu no autora līdz lasītājam, ietverot izdevēju, tipogrāfiju, piegādātājus, nosūtītājus un tirgotājus. Cikls sastāv no sešiem posmiem jeb elementiem: grāmatas autors, izdevējs, materiālu piegādātājs un iespiedējs, pārvadātāji, grāmatu pārdevēji un lasītāji. Modelis sākas ar grāmatas autoru un noslēdzas ar lasītāju, turklāt arī pats autors ir lasītājs (Darntons, 1982).

Grāmatu produkcija nerodas slēgtā vidē, to ietekmē vēsturiskais konteksts, saistība ar ekonomisko, sociālo, politisko un kultūras sfēru. Šīs sfēras un apkārtējā vide ietekmē visus cikla dalībniekus. R. Darntona cikls jāuzskata par visaptverošu modeli. Saskaņā ar autoru cikla galvgalī ir rakstnieks un izdevējs, visi pārējie cikla dalībnieki literatūras jomā ir pakārtoti abiem pieminētajiem un savstarpēji saistīti. To savstarpējā saistība modelī ir attēlota ar bultiņu palīdzību. Katrs no pārstāvjiem ir pakļauts dažādiem faktoriem (intelektuālā ietekme un publicitāte, ekonomiskie un sociālie apstākļi, politiskās un juridiskās sankcijas). Vislielākā ietekme uz visiem pārstāvjiem ir ekonomisko un sociālo apstākļu faktoram, tādēļ tas ir novietots modeļa centrā. Autoram nav vienāda pozīcija ar izdevēju, jo autors ir atkarīgs no izdevēja. Bultiņa starp autoru un lasītāju ir pievienota, lai ilustrētu tiešās attiecības starp abiem pārstāvjiem. Izdevējam ir vadītāja jeb pārauga loma. Izdevējs ir lēmumu pieņēmējs, vadītājs un nodrošinātājs, kas uztur saikni starp autoru un lasītāju, jo ir tas, kas veic autoru darbu publicēšanu. No izdevēja lēmuma ir atkarīgs tas, vai attiecīgā grāmata tiks izdota (Darntons, 1982).

2.2.1. att. **The Communications Circuit Model (Darnton, 1982)**

R. Darntons pārskatīja savu 1982. gada eseju „Kas ir grāmatu vēsture?” (*“What is the history of books?”*) un 2007. gadā uzrakstīja revidētu rakstu ar šo pašu nosaukumu. Tajā viņš atzīmēja problēmas, kas skar grāmatniecības jomu. Viņš domā, ka eksperti 1982. gadā veica tik šauri specializētus pētījumus, ka zaudēja kontaktu viens ar otru. Grāmatniecības vēsture cieš no šīs sašķeltības un pārāk lielās specializācijas, aiz kuras nevar redzēt, kādā veidā daļas apvienojas, lai veidotu veselumu, kuru viņš raksturoja kā komunikāciju ciklu. Tendence uz fragmentāciju pastāv joprojām. Lai ar to tiktu galā, grāmatizdevējiem vajadzētu sev uzdot trīs galvenos jautājumus: Kā rodas grāmatas? Kā tās sasniedz lasītājus? Ko lasītāji dara ar tām? Lai atbildētu uz šiem jautājumiem, ir nepieciešama konceptuāla stratēģija, lai specializētās zināšanas apvienotu un vizualizētu lauku kopumā (skat. 2.2.2. att.).

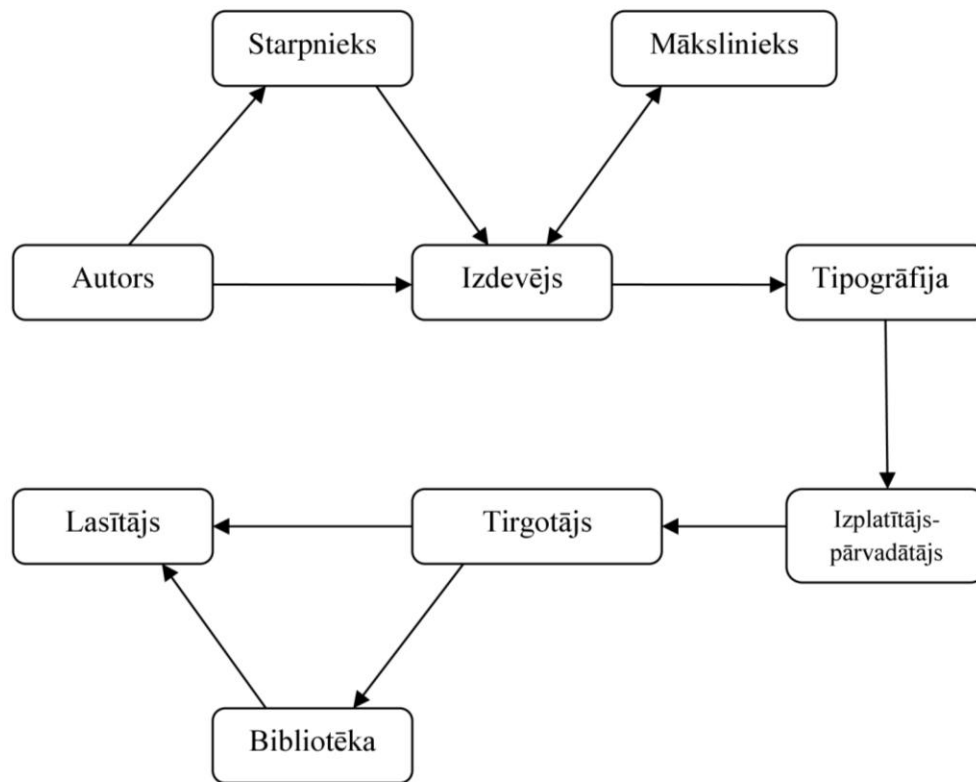

2.2.2. att. **Komunikāciju cikla modelis (Darntons, 1982)**

Darntona komunikāciju cikla modelis ir bieži izmantots, apspriests, kritizēts un uzlabots. To ir izraisījusi digitālo tehnoloģiju parādīšanās un līdz ar to arī izdevējdarbības nozares pārveidošanās. Divdesmit pirmajā gadsimtā komunikāciju ciklā parādās jauni starpnieki un jaunas attiecības, notiek lomu pārslēgšanās un izzušana, parādās ārpakalpojumi. Izplatīta ir lomu pārklāšanās starp elementiem „autors – izdevējs” un „mazumtirgotājs – izplatītājs”. Lielu ietekmi grāmatu pārdošanā ir atstājuši e-grāmatu izplatība. Vairāki pētnieki, pamatojoties R. Darntona modelī, radījuši dažādus savus atjaunotus modeļus (The Digital communications, 2012). R. Darntons raksta, ka viņš ik pa laikam saņem sava modeļa jaunas pārveidotas kopijas, ar kurām kāds ierosina aizstāt viņa modeli. Kā labāko no ierosinātajiem modeļiem viņš min *T. R. Adams* un *N. Barker* izstrādāto modeli „*A New Model for the Study of the Book*” (London, 1993) (Darnton, 2007, 502. lpp.). Lai arī R. Darntona modelis tika pielāgots apstākļiem, kādi dominēja

deviņpadsmitajā gadsimtā, profesors uzskata, ka viņa shēma varētu tikt pārveidota, lai atbilstu arī vēlākiem periodiem (Darnton, 2007).

Divdesmitā gadsimta otrajā pusē grāmatu izdošanas procesā ir mazinājušies daudzi izaicinājumi. Ir samazinājušās ražošanas izmaksas un kļuvuši lētāki materiāli, līdz ar to arī daļai grāmatu cenas ir kļuvušas zemākas. Savu nozīmi zaudē ģeogrāfiskie un ģeopolitiskie faktori, rezultātā ir atrisinājušās transporta problēmas. Ir izstrādāti dažādi palīglīdzekļi, lai saskaņotu piedāvājumu un pieprasījumu, piemēram, katalogi, reklāma, nacionālā bibliogrāfija u.c. (Wilson, 2014). Šefildas Universitātes emeritētais profesors T. D. Vilsons ir izstrādājis vienkāršotu attēlojumu attiecībām starp dažādiem spēlētājiem grāmatu tirgū (skat. 2.2.3. att.). Šajā modelī grāmatas autors rada tekstu, un, iespējams, izmanto starpnieku, lai atrastu izdevēju, vai arī atrod patstāvīgi. Izdevējs nodarbina grāmatu dizaineru, lai izveidotu grāmatas stilu, izkārtojumu un vāka noformējumu (šīm funkcijām ir iespējams ārpalpojums). Grāmata tiek nodrukāta (vai nu ārpalpojumā, vai tipogrāfijā) un izplatīta, izmantojot izplatīšanas pakalpojumus, vai pastu. Papildpakalpojumi, piemēram, mārketingu un reklāma arī tiek izmantoti vai nu uz vietas, vai ārpalpojumos. Galvenie mazumtirgotāji ir grāmatnīcas, lielveikali un arvien svarīgāki kļūst tiešsaistes piegādātāji. Bibliotēkas visa veida grāmatas var iegūt no grāmatu tirgotājiem, vai tieši no izdevēja, vai arī no kādas grāmatu piegādes aģentūras. Šajā sistēmā, izdevējs ir centrālais posms: saņemot manuskriptu, izlemjot publicēt, izveidojot dizainu, organizējot drukāšanu, izplatīšanu, tirdzniecību, utt. Mūsdienās starp rakstniekiem arvien populārāka kļūst pašizdevējdarbība (*self-publishing*). Tas nozīmē, ka autori uzskata sevi par uzņēmējiem, nevis tikai rakstniekiem, viņi pieaicina savā darbā ekspertus, lai novērstu nepilnības izdošanas procesā, un veido izdevējdarbībā jaunu pakalpojumu struktūru (Wilson, 2014).

2.2.3. att. Izdevējdarbības process (Wilson, 2014)

Maģistra darba pētījuma kontekstā nākas secināt, ka pēdējais vienkāršotais modelis arī vistiešāk attēlo katoļu grāmatu izdevējdarbību. Katoļu izdevniecības ir ļoti nelielas, un izdota tiek galvenokārt tulkotā literatūra, tādēļ izpaliek autora aģenta pakalpojumi, tā vietā kā starpnieks figurē autortiesību aģentūra (skat. 3. pielikumu). Galvenais „spēlētājs” šajā modelī un katoļu izdevējdarbībā ir izdevējs, kurš izvēlas, ko izdot. Kā izriet no intervijas ar Aiju Balodi (skat. 3. pielikumu), grāmatas noformētājs netiek meklēts, jo ir viens no izdevniecības darbiniekiem. Kā norādīja izdevēja A. Balode, tipogrāfija vienmēr ir ārpalpojums, savukārt grāmatu izplatīšana un nogādāšana tirgotājam ir pašas izdevniecības darbs. Šādu un vēl vienkāršāku modeli, iespējams, izmanto daudzas mazās izdevniecības. Protams, R. Darntona modeļa nozīme nav mazinājusies, jo T. D. Vilsons savā shēmā nav atspoguļojis sociālās, ekonomiskās, politiskās un citas ietekmes, bet to loma joprojām nav zudusi.

3. PĒTĪJUMA METODOLOĢIJA

Metodoloģija ir veids kā sakārtot iegūtās zināšanas noteiktā pētniecības jomā. Tā nosaka vispārīgos principus un paņēmienus gan teorētiskajā, gan praktiskajā zinātniskajā darbībā un atbild uz jautājumu, kā atklāt patiesību (Mārtinsone, 2011). Atkarībā no pētījuma veida un pētījuma jautājuma, tiek izvēlētas datu vākšanas un analīzes metodes. Maģistra darba pētījumā ir izmantotas kvantitatīvās un kvalitatīvās datu vākšanas metodes. Kvantitatīvo un kvalitatīvo datu kombinēšana vienā pētījumā ļauj iegūt pilnīgāku un vispusīgāku informāciju par pētāmo jautājumu – „kvantitatīvie dati nodrošina kopskatu, kamēr kvalitatīvie dati sniedz informāciju par saturu un būtību” (Mārtinsone, 2011, 134. lpp.). Kvantitatīvajā pētījumā tiek analizēti kvantitatīvi dati, izmantojot skaitļus, skalas un matemātisko statistiku (A. Pipere, 2011).

Kvantitatīvie dati balstās uz precīziem mērījumiem un to ieguvē tiek izmantoti strukturēti un standartizēti datu vākšanas instrumenti. Tiek izmantoti skaitļi, skalas un matemātiskā statistika, deduktīvā datu analīze notiek datu vākšanas beigās.

Kvalitatīvā pētījumā dati ir kvalitatīvi un tie pārsvarā ir tekstuālā formā. Šādus datus var iegūt intervējot indivīdu. Jauktajā pētījumā tiek iegūtas visdažādākās datu formas. Kvalitatīvā un kvantitatīvā datu analīze tiek izmantota gan atsevišķi, gan integrētā veidā. Kvantitatīvā pētījuma galvenie rezultāti ir konstatējumi, kurus var vispārināt un kuri sniedz objektīvu informāciju. Jaukto metožu izmantošanas mērķis maģistra darba pētījumā ir sniegt visaptverošu pētījuma problēmas analīzi, kā arī izmantot kvalitatīvās metodes – intervijas. (Pipere, 2016, 112. lpp.).

3. 1. Bibliometrija

Bibliometriskie pētījumi ir uzskatāmi par vienu no būtiskākajām bibliotēkzinātnes un informācijzinātnes pētniecības jomām. Bibliometriskos pētījumus izmanto kā instrumentu krājuma veidošanas politikā, nodrošinot vadītājiem precīzu un būtisku informāciju, kas parādīs, kādus dokumentu vajadzētu izvēlēties un no kādiem dokumentiem esošajā kolekcijā vajadzētu atbrīvoties. Statistikas dati tiek piemēroti, lai pētītu jebkuru literatūru.

Divdesmitā gadsimta 70. gados bibliometrijā plaši izmantotas jaunas metodes, kas noveda pie principiāli jauniem zinātnes modeļiem. Šajā ziņā var būt minami D. Praisas, J. Garfilda, G. Smolla, B. Grifita, R. Mertona, U. Malkeja u. c. zinātnieku veikumi. Šie pētījumi pamatojās zinātnisko publikāciju analīzē. Bibliometrisko metožu izmantošana zinātniskos pētījumos rada

jaunas iespējas zinātniskās darbības un zināšanu analīzē. Bibliometrijas izpētes objekts ir publikācijas, parasti sagrupētas pēc dažādām pazīmēm. Svarīgi atzīmēt divas puses šajā virzienā:

1. Bibliometriskajā pieejā var izmantot milzīgus informācijas masīvus, viegli pieejamus dažādās datu bāzēs.
2. Bibliometrija ir skaitlisks pētījums, kas virzīts nevis uz konkrētu problēmu, bet uz ilglaicīgām tendencēm, saistītām ar stratēģisku monitoringu zinātnes attīstībā.

Dažādās bibliometriskās metodes var būt ar divām metodoloģiskām pieejām: aprakstošā un vērtējošā bibliometrija. Aprakstošā bibliometrija (literatūras kvantitāte) ietver laika periodus, ģeogrāfiju, vērtējošā (literatūras izmantošanas skaits) –atsauču skaits, parāda saistību starp objektiem, to korelāciju un klasterizāciju. Šo divu pieeju attīstību lielā mērā veicināja 1963. g. iznākušais zinātniskais citējamības rādītājs – Science Citation Index (SCI). (МаршакOVA-Шайкевич, 1998).

Maģistra darba pētījumā tiek apkopoti un analizēti bibliogrāfiskie dati reliģiskās literatūras jomā, konkrēti, katoliskās literatūras izdevumi no 1991. gada līdz 2016. gadam un tiek izmantota aprakstošā bibliometrija. Tā ietver izdoto grāmatu skaitu šajā laika periodā, vidējo tirāžu, izdevniecību produktivitāti un izdoto grāmatu tematiku. Maģistra darba pētījumā bibliometriskajai analīzei ir izmantots LNB Bibliogrāfijas institūta krājums "Latvijas izdevējdarbības statistika" un LNB kopkatalogs, kur tika meklēti izdevumi pēc priekšmeta rādītāja, pēc atslēgvārdiem un pēc UDK. Automatizēta datu apstrāde tika veikta ar *Microsoft Excel* programmu.

Parādību un procesu analīze nav iedomājama bez statistiskās informācijas grafiskās attēlošanas. Grafiskais attēls ir tabulu veidošana kā metodes turpinājums un papildinājums, parādās kopas struktūra (apļa diagramma), labāk novērojamas attīstības tendences un savstarpējās sakarības (korelāciju diagramma), tabulas nevar būt tik uzskatāmas kā grafiskie attēli, bet grafiskie attēli nevar būt tik precīzi kā skaitļi tabulās ar aprakstošo statistiku saprot datu apkopošanas, grafisko attēlu izveides metodes un statistisko rādītāju aprēķināšanu (Kristapsone, Datu analīze pētījumā. 192-211.lpp.).

3. 2. Intervija

Intervija ir viena no galvenajām un arī visplašāk izmantotajām kvalitatīvajām datu vākšanas metodēm. Tajā intervētājs uzdod jautājumus vienam vai vairākiem respondentiem, lai iegūtu informāciju par pētāmo jautājumu. Pēc savas formas intervijas var iedalīt strukturētās, daļēji strukturētās un nestrukturētās jeb atvērtās intervijās. (Pipere, 2011). Maģistra darba pētījumā tika izmantotas tikai daļēji strukturētās intervijas. Šādās intervijās vadītājam vai pētniekam ir jau noteiktas zināšanas par intervijas tēmu, iespējams, jau ir veikti kādi pētījumi un no respondenta tiek gaidīta atbilde uz galvenajiem jautājumiem, kas var precizēt pētījuma rezultātus, vai padziļināt jau esošo izpratni par pētījuma jautājumu. Daļēji strukturētās intervijas parasti ir laikā un apjomā ierobežotas. Saruna šādās intervijās tiek ierosināta ar plašiem atvērtiem jautājumiem, kas tiek tomēr virzīti uz intervijas tēmu. Intervētājam var būt tikai vispārīgu jautājumu saraksts, bet var būt arī konkrēti un precizējoši jautājumi. Atbildes intervētājs var ierakstīt protokolā, vai arī veikt audioierakstu (Kroplijs, 2004).

Daļēji strukturētā intervijā intervētājs ir sagatavojis vispārīgu jautājumu sarakstu, kurā var mainīt secību un jautājumus, reaģējot uz situāciju intervijas laikā. Jautājumi mēdz būt plašāki, nekā strukturētā intervijā, un strukturētāki, nekā atvērtajā intervijā. Arī jautājumu veidi intervijā var būt dažādi un tiek sistematizēti šādi:

1. ir jautājumi, kas vērsti uz izziņas priekšmeta vispārīgu izzināšanu;
2. jautājumi par jau ievadīta temata detaļām;
3. jautājumi par kādu respondenta uzsāktu tematu, lai intervētājs to varētu labāk saprast;
4. jautājumi par respondenta dzīves konkrētiem gadījumiem;
5. jautājumi ar lūgumu paskaidrot kādu terminu vai izteikumu (Kroplijs, 2004).

Maģistra darba pētījumā tika veiktas trīs daļēji strukturētas intervijas, kurās tika uzaicināti piedalīties gan deviņdesmitajos gados grāmatu izdošanas nozarē strādājošie, gan arī šodien izdevējdarbībā nodarbināti speciālisti. Tādējādi tika gūta iespēja salīdzināt izdevēju situāciju mūsdienās ar pētāmā perioda sākumposmu deviņdesmitajos gados. Intervijas teksti tiek izmantoti tēmas labākai atspoguļošanai. Visas intervijas pēc distances iedalījuma bija personīgas, bet pēc intervējamo skaita – individuālas. Intervijām tika veikti audioieraksti ar sekojošiem transkriptiem, kas ir ievietoti maģistra darba pielikumā.

Lai dziļāk izpētītu maģistra darbā aplūkotās katoliskās literatūras izdošanu deviņdesmito gadu sākumā, tās atbilstību R. Darntona komunikāciju ciklam, tika telefoniski sarunāta intervija ar Rīgas Katoļu garīgā semināra izdevniecības bijušo redaktori Klāru Andersoni. K. Andersone laipni piekrita dalīties savās atmiņās par darbu garīgajā seminārā un kā intervijas vietu pēc darba dienas beigām, piedāvāja savu dzīvokli. Šī izvēle, kā vēlāk izrādījās, bija liels ieguvums, jo K. Andersone ir saglabājusi savā personīgajā bibliotēkā visas tās grāmatas, kuras viņa ir rediģējusi un sagatavojusi izdošanai, kā arī tās ārzemju latviešu atsūtītās grāmatas, kuras, pēc viņas teiktā, semināra vadība dāvināja saviem darbiniekiem. Līdz ar to bija iespēja fiziski aplūkot vienkopus lielāko daļu tālaika izdevumu. Intervijas laikā dzīvoklī atradās arī K. Andersones ģimene, bet intervijā nepiedalījās. Tikšanās sākums norisinājās patīkamā un neformālā gaisotnē pie vakariņu galda. K. Andersone stāstīja par to, kā nokļuva seminārā pie grāmatu sagatavošanas, ka viens no iemesliem bija viņas datorprasmes, bet otrs – garīgajās aprindās pazīstamā viņas ģimenes dievbijība. Pēc vakariņām tika izņemtas no plauktiem attiecīgā perioda grāmatas un saruna varēja sākties. Visa saruna tika ierakstīta diktofonā. Intervija tika plānota kā daļēji strukturēta un pirmais jautājums respondentei bija temata detaļas precizējošs, t.i., par laika periodu, kurā viņa strādāja. Tam sekoja plānoti jautājumi par izdevumu sagatavošanas procesu un par darbiniekiem, kas tur strādāja. No K. Andersones stāstītā tapa skaidrs, ka Romas katoļu Rīgas Metropolijas kūrijas garīgā semināra izdošanas nodaļa nebija veidota pēc klasiskā Komunikāciju cikla darbības modeļa. Tajā nebija iesaistīti nozares profesionāļi, bet cilvēki, kuriem piemita gan zināmas prasmes un izglītība, bet primārais faktors bija piederība katoliskajai Baznīcai. Profesionālisms tika iegūts uz vietas darba procesā. Atbildot uz jautājumu par tulkotāju pieņemšanu darbā, respondente norādīja uz visu darbinieku spējām būt par tulkotājiem. Tas liecināja par darbinieku augsto kvalifikāciju. Jautājumu izraisīja fakts, ka tik monolītā struktūrvienībā kā Rīgas Metropolijas kūrija varēja pastāvēt vienlaicīgi trīs grāmatu izdevēji – Rīgas Metropolijas kūrija, Garīgais seminārs un Katehētikas institūts. Respondente izgaismoja šo situāciju, norādot uz attiecību vienkāršību un draudzīgu sadarbību. Bija interesanti uzzināt, kā veidojās izdodamo grāmatu saraksts, jo nebija jau izdevniecība kā atsevišķa struktūra un līdz ar to nebija izdevniecības vadītāja. K. Andersone izstāstīja, ka garīgā semināra rektors ir vienlaicīgi arī semināra izdevniecības vadītājs. Bija arī respondentes izraisīts jautājums par autorizdevumiem. Ņemot vērā tā laika finansiālo situāciju, liels atbalsts bija ārzemju latviešu priesteru sniegtais atbalsts, gan izdodot savus darbus par pašfinansējumu, gan arī ziedojot savus līdzekļus citiem izdevumiem. Tika uzdots jautājums par katoliskajām grāmatām raksturīgo *imprimatur*, bet tākā

izdevniecība bija garīgās vadības pārziņā, tad par šo procesu nebija jārūpējās. Pilnīgi negaidīta bija informācija par rokraksta grāmatām. Arī rokraksti tika celti gaismā un nosaukts katrs izdevums, gan rokraksts, gan mašīnraksts. Grāmatu nosaukumi ir ierakstīti transkriptā. Paralēli jautājumiem un atbildēm tika cilātas, rādītas un komentētas grāmatas, kas tapušas respondentes darbības laikā. Šie komentāri nav transkribēti, bet pieņemti zināšanai. Kopējais laiks, kas tika pavadīts K. Andersones mājās, bija apmēram divas stundas. Intervijas beigās respondente parakstīja vienošanos, kurā apliecināja, ka viņai nav nekādu iebildumu intervijas izmantošanai.

Lai iegūtu plašāku un dziļāku priekšstatu par katoļu grāmatniecību, intervijai tika uzrunāts Viņa Ekselence Tinistas titulārbīskaps, Rīgas arhidiecēzes ģenerālvikārs un Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktors Jānis Cakuls (1926). V. E. bīskaps J. Cakuls bija tik laipns, ka piekrita sniegt nelielu interviju. Ņemot vērā bīskapa ļoti cienījamo vecumu un ne tik labo veselību, intervija netika plaši izvērsta, bet vairāk skāra viņa paša sarakstītās grāmatas un laiku, kad viņš kūrījā strādāju par sekretāru, t.i. no 1961. gada. Ekselence joprojām ir ļoti darbīgs un aizņemts, jo vienīgais brīvais brīdis dienas laikā, kad varēja viņu sastapt, bija laiks pēc rīta svētās Mises pulksten 7.30 Rīgas svētās Marijas Magdalēnas Romas katoļu baznīcā. Intervija noritēja viņa dzīvesvietā, kas atrodas blakus baznīcai. Bīskaps Jānis Cakuls ir pieredzējis vēsturnieks, kas savos vēsturiskajos pētījumos ir iekļāvis apskatus par latviešu katoļu grāmatniecību. No 1996. līdz 2007. gadam ir izdotas piecas viņa sarakstītās grāmatas, tādēļ pirmais jautājums bija par to, vai pēc 2007. gada ir tapuši vēl kādi pētījumi Latvijas Baznīcas vēsturē. Atbilde bija pozitīva un tika parādīti, kā arī uzdāvināti datorrakstā veiktie turpinājumi grāmatai „Livonijas Romas katoļu Baznīcas valsts XIII-XVI gadsimtā” (2007). Tas iedrošināja intervētāju ieminēties par to, ka bīskapa grāmata „Katoļu Baznīcas loma Latvijas tautas vēsturē” LNB nemaz nav pieejama, uz ko bīskaps J. Cakuls nekavējoties laipni atsaucās un uzdāvināja divas grāmatas Nacionālās bibliotēkas krājumu papildināšanai. Bīskapam tika uzdots jautājums par uzrakstīto grāmatu mašīnraksta manuskriptu atrašanās vietu. Bīskapa darbistabā, kur notika intervija, atrodas viņa bibliotēka, kurā bija manuskripti pa vienam eksemplāram no visiem darbiem, tos bīskaps laipni atļāva aplūkot. Bija iespēja redzēt datorrakstu pētījumam “Katoļu Baznīcas skolas Latvijā (Livonijā) 17.-19. g. s.” datētu ar 2010. gadu. Šis darbs vēl nav iespiests, bet tika laipni uzdāvināts intervētājam. Uzdotot jautājumus par citiem tā laika autoriem, izdevās noskaidrot vairāku avotos minētu manuskriptu atrašanās vietu. Autorei būtiska bija informācija par padomju laika *samizdatu* - mašīnrakstā parrakstītajām un tulkotajām grāmatām, par kurām bīskaps sniedza

detalizētu informāciju. Intervija ar V. E. bīskapu Jāni Cakulu ilga 40 minūtes. Bīskaps parakstīja vienošanos, bet pārējos laukus lūdza intervētājam pašam aizpildīt.

Lai uzzinātu kā darbojas neliela specializēta izdevniecība mūsdienās un kāds tajā ir grāmatas tapšanas ceļš, tika uzrunāta šobrīd lielākās katoliskās izdevniecības *KALA Raksti* vadītāja Aija Balode. A. Balode uzreiz atsaucīgi piekrita intervijai un tā kā bija ļoti aizņemta, intervija tika sarunāta pēc vairākām dienām *KALA Raksti* izdevniecības biroja plašajās un ērtajās telpās. Bija jau darba dienas beigas un direktore birojā bija viena pati. Pirmie intervijas jautājumi tika vērsti uz izdevniecības vispārīgu izziņāšanu, tās rašanos un vēsturi. Tiem sekoja detalizēti jautājumi par motivāciju dibināt savu izdevniecību, nevis izmantot esošos katoļu grāmatu izdevējus. Vienmēr aktuāls ir jautājums par biroja darbinieku daudzumu un kvalifikāciju un arī šoreiz tika uzdots jautājums par darbinieku piesaisti un izvēli. A. Balodes atbildes izraisīja jautājumu par darbu strukturēšanu izdevniecībā. Saskaņā ar maģistra darbā izmantoto R. Darntona Komunikāciju ciklu, tika uzdoti jautājumi par cikla elementiem, kas ir būtiski grāmatas tapšanā. Kad A. Balode bija īsumā aprakstījusi grāmatas tapšanas ceļu no idejas līdz korekcijai, sekoja jautājumi par to, kā notiek tipogrāfijas izvēle un kādi ir finansiālie avoti. Respondente neko neslēpa un visiem jautājumiem atbildēja atklāti, arī par grāmatu izdošanas rentabilitāti. To lielā mērā nosaka cikla pēdējais posms – grāmatu tirgotāji. Izdevniecības vadītājam tas ir ļoti sāpīgs jautājums un atbildēs bija jaušams rūgtums par dažu garīdznieku neatsaucību grāmatu pasūtīšanā baznīcu grāmatgaldiem, jo tie ir galvenie tirgotāji. Lai izprastu lasītāju intereses un vajadzības, svarīgs jautājums ir grāmatu tematika, saturs un tā aktualitāte. Kā izrādījās, gandrīz visas izdevniecības izdotās grāmatas ir tikai tulkojumi, no tā izrietēja jautājums par tulkotāju izvēli. Katoliskajai literatūrai un arī izdevējam nozīmīgs faktors ir Baznīcas garīgās vadības dotā literatūras aprobācija, kas dod tiesības to tirgot baznīcu grāmatgaldos. Izdevēja labprāt pastāstīja, kā viņa šo jautājumu atrisināja. Katrai izdevniecībai svarīgs faktors ir grāmatu tirāžas un noiets, ko izdevēja nebūt neslēpa, bet pastāstīja par tirāžām gan pagātnē, gan pašlaik un arī atklāja, kā cenšas tikt galā ar neizpārdotajām grāmatām. A. Balodei tika jautāts arī par tādu izplatītu izdevēju aktivitāti grāmatu reklamēšanā, kā grāmatu atvēršanas svētkiem. Izdevēja, protams, arī šos pasākumus bija īstenojusi, bet rezultātā kļuva skeptiska par to nozīmi grāmatu noietā. Izdevniecības viesmīlīgajās telpās nemanot tika pavadīta vairāk kā stunda. Izdevēja A. Balode laipni piekrita parakstīt vienošanos par intervijas teksta izmantošanu. Daļēji strukturētā intervija ar izdevēju Aiju Balodi tika ierakstīta diktofonā un transkripts ievietots pielikumā.

3. 3. Tematiskā analīze

Tematiskā analīze (*thematic analysis*) ir kvalitatīva datu analīzes metode. Tā ir intervijas vai citu kvalitatīvo datu galveno tēmu analīze par to, kas ir teikts, nevis par to, kā tas ir pateikts. Tiek atklātas relatīvi plašas tēmas, kas pilnībā apkopo iegūto datu saturu. Tematiskajai analīzei ir daudz kas kopīgs ar kvalitatīvo kontentanalīzi. Tā ir vairāk datus aprakstoša, nevis teoriju veidojoša metode. Šīs metodes rezultātā iegūtie atklājumi ir viegli uztverami. Tematiskās analīzes datus ko iegūst no interviju transkriptiem. Datiem vajadzētu saturēt daudzas detaļas un plašu informāciju (Pipere, 2016).

Metode tiek plaši izmantota sociālajās, psiholoģijas un lietišķajās zinātnēs. Tās priekšrocība ir tā, ka to var izmantot, lai atbildētu uz dažādiem pētījuma jautājumiem, kas saistīti ar cilvēku pieredzi, uzskatiem vai izpratni. Tematiskās analīzes process ietver sešas fāzes (Braun & Clarke, 2006):

1. Iepazīšanās ar datiem. Šis posms ietver lasīšanu, atkārtotu datu lasīšanu, lai iespējami vairāk iepazītos ar datu saturu.

2. Kodēšana. Šajā fāzē tiek radīti īsi teksta nosaukumi, jeb kodi. Pētnieks katram datu posmam piešķir kodus un fāzes beigās tos apkopo. Kodēšana nav tikai metode datu apjoma samazināšanai, bet analītisks process.

3. Tēmu meklējumi. Šis posms ietver kodu pārbaudīšanu un datu apkopošanu, lai identificētu plašākas tēmas. Šī meklēšana ir aktīvs process. Pētnieks, beidzot šo posmu un visu apkopojot, kodē datus, kas attiecas uz katru tēmu.

4. Tēmu apskats. Pētniekam jāatspoguļo tas, ko tēmas pastāsta par datiem un var sākt definēt katru atsevišķu tēmu un attiecības starp tēmām. Var būt nepieciešams savilkt divas tēmas kopā vai sadalīt vienu tēmu divās vai vairākās tēmās.

5. Tēmu definēšana un nosaukšana. Pētniekam nepieciešams rakstīt detalizētu analīzi par katru tēmu. Kas norāda tēmas būtību, piešķirt katrai tēmai īsu, informatīvu nosaukumu.

6. Pētījuma pārskats. Tajā ietver datu tematiskās analīzes procesu, analītisku stāstījumu.

4. IESKATS KATOLISKĀS LITERATŪRAS VĒSTURĒ

Katoļu izdoto grāmatu vēsture ir cieši saistīta ar vēsturiskajiem notikumiem Latvijas teritorijā. Vēsturiskie apstākļi izveidojās tādi, ka Latvijā grāmatniecības rašanās sakrita ar luterisma izplatīšanos. Kopš 16. gadsimta latviešu reliģiskā literatūra ir sazarojusies katoļu un protestantu tradīcijās (Bukšs, 1952). Latvijā noteicošā loma līdz 19. gadsimtam katoļu grāmatniecības un rakstniecības radīšanā, literatūras tulkošanā un izdošanā bija Jēzus Sadraudzībai jeb tautā sauktajam jezuītu ordenim. Tas ir internacionāls katoļu vīriešu ordenis ar stingri noteiktu pārvaldes struktūru un daudzveidīgu darbību kalpošanā Baznīcai un sabiedrībai. Jezuītu tradicionālās darbības jomas ir teoloģija un izglītība (Freiberghs, 2005).

Latvijā jezuīti ieradās 1582. gadā un veica nenovērtējamu darbu tautas izglītošanā un īpaši grāmatu rakstīšanā un izdošanā. Visi pirmie grāmatu izdevēji latviešu valodā bija jezuītu tēvi.

4. 1. No seniespiedumiem līdz 20. gadsimta izdevumiem

Kā vēsta Seniespiedumu kopkatalogs, pirmais droši zināmais latviešu valodā izdots rakstniecības piemineklis ir „Luterāņu mise”, datēta ar 1525. gadu, kurai gan neviens eksemplārs nav saglabājies (Apīnis (red.), 1999, 39. lpp.). Pirmais izdevums katoļiem tika iespiests Viļņā 1585. gadā 1002 eksemplāros ar nosaukumu *Catechismus Catholicorum Īsīge pamācīšen no tiems papriekše galve gabliems kristītes mācībes* (Apīnis, 2000). Gadu vēlāk, 1586. gadā iznāca arī Mārtiņa Lutera (*Martin Luther, 1483-1546*) katehisms „Enhiridijs. Mazais katehisms jeb kristīgā audzināšana parastajiem mācītājiem un sprediķotājiem, arī mājastēviem u.c.” (Apīnis (red.), 1999, 40. lpp.). Grāmatu pirmie tulkotāji, izdevēji un rakstītāji gan luterāņu, gan katoļu tradīcijā bija cittautiešu garīdznieki, kuri bija apguvuši latviešu valodu. Pirmais zināmais katoļu katehisma tulkotājs bija katoļu priesteris Ertmanis Tolgsdorfs SJ (*Erdmann Tolgsdorf, 1556-1620*), kas kopā ar citiem priesteriem ieradās Latvijā 1582. gadā un tulkojumam izmantoja saīsinātu Pētera Kanīzija katehisma izdevumu (Apīnis, 1977). Šis katehisms tālaika Eiropā bija ļoti populārs un tā autors holandiešu jezuīts Pēteris Kanīzijs SJ (*Peter Canisius, 1521-1597*) bija izcils teologs un sabiedriska darbinieks, kurš 1925. gadā iecelts svēto kārtā un pasludināts par Baznīcas doktoru. Savu pirmo lielo katehismu viņš izdeva 1555. gadā, un tas sastāvēja no 213 jautājumiem un atbildēm. Gadu vēlāk tam sekoja katehisms no 59 jautājumiem un īsām atbildēm, kas paredzēts latīņu skolu jauniešiem (Mazais katoļu katehisms). 1559. gadā Vīnē P. Kanīzijs izdeva savu trešo katehismu ar 124 jautājumiem, kas triju gadsimtu laikā piedzīvoja ap 200

izdevumu. Latviešu valodas izdevumā ir izmantots Kanīzija mazais un lielais katehisms, kā arī citi materiāli (Strods, 1996). Vienīgais līdz šim atrastais pirmā katoļu katehisma eksemplārs ir saglabājies Upsalas Universitātē, 1911. gadā to atrada poļu zinātnieks E. Barvinskis (Vaivods, 1994).

Literatūras un kultūras vēstures pētnieks Miķelis Bukšs (1912-1977), salīdzinot abus katehismus, raksta, ka abi valodas ziņā ir diezgan vāji, bet katoļu katehisms bija domāts tautai, tā titullapa un nodaļu virsraksti ir latviešu valodā, turpretī luterāņu izdevums domāts mācītāju vajadzībām, jo titullapa un nodaļu virsraksti ir vācu valodā, lai mācītāji varētu atrast attiecīgo nodaļu un baznīcā nolasīt (Bukšs, 1952). Savukārt A. Apīnis, salīdzinot arī vēlākos abu konfesiju izdevumus, uzsver, ka “katoļu latviskajās grāmatās ir augstāk izkopta dzejas forma, vairāk cilvēciskuma, iejušanās indivīda iekšējos pārdzīvojumos, dvēselisku noskaņu” (Apīnis, 2000, 15. lpp.).

E. Tolgsdorfa iesākto misiju darbu turpināja Valmierā dzimušais jezuītu tēvs Georgs (Juris) Elgers (1585-1672), kas ilgus gadus dzīvoja un strādāja Daugavpilī. Viņš pieder pie pirmajiem katoļu rakstniekiem Latvijā. G. Elgera dzīves laikā ir izdoti tikai divi viņa agrīnie darbi – evaņģēliji (1620) un garīgās dziesmas (1621). Pēc viņa nāves vidusdialektā izdeva evaņģēliju izlasi *Evangelia toto anno...* un katehismu, 1673. gadā – dziesmas *Cantiones spirituales...*, 1683. gadā – vārdnīcu *Dictionarium Polono-Latino Lottavicum...* (Apīnis, 1977). Darbi tika iespiesti Viļņas jezuītu Akadēmijas spiestuvē, kas tolaik bija jezuītu lielākais poligrāfijas uzņēmums. G. Elgera tulkotais 1672. gada evaņģēliju izdevums, iespējams, ir arī pirmā grāmata latviešu valodā ar pievienotu cenzēšanas atzīmi. Tajā norādīta Viļņas bīskapa amata pagaidu pildītāja M. Slupska aprobācija un iespiešanas atļauja. Katoļu izdevumiem iespiešanas atļaujas deva arhibīskapi, bīskapi no sarakstīšanas vai iespiešanas vietas. Tā kā viņi latviešu valodu neprata, tad tekstu izlasīja kāds zemāka ranga priesteris un par to ziņoja bīskapam (Apīnis, 2004). Savas darbības laikā Daugavpilī G. Elgers 1638. gadā atvēra gramatikas skolu, līdz tam jau 1625. gadā tur bija darbojusies jezuītu skola un vēlāk pat ģimnāzija. Ģimnāzijā bija piecas klases, kā arī poēzijas un retorikas klase, bet vēlāk šeit strādāja arī filosofijas skolotājs. Jesuītu uzceltajā ģimnāzijā parasti mācījās 30-50 ģimnāzisti un toreiz tā bija visaugstākā skola Latvijā (Strods, 1996). Pateicoties jezuītu skolu darbībai, Latgalē izplatījās lasīšanas prasme. Par skolotājiem katoļu skolās darbojās mūki un augsto mācību līmeni nodrošināja bagātās klosteru bibliotēkas (Strods, 1996).

Astoņpadsmitā gadsimta sākums ir laiks, kad iznāk pirmā latgaliešu rakstu valodā iespiestā grāmata, kas saglabājusies līdz mūsu dienām. 1753. gadā Viļņā ir iespiests evaņģēliju tulkojums „Evangelia toto anno...” (Evaņģēliji visam gadam). Tā titullapā rakstīts, ka Evaņģēliji ir no jauna pārtulkoti. Iespējams, ka atkārtotais tulkojums veikts G. Elgera 1672. gadā Viļņā publicētajam „Evangelia toto anno..’. Evaņģēliju tulkojumu tradicionāli piedēvē Jānim Lukaševičam, bet pēdējā laikā literatūrzinātnieki uzskata, ka tulkotāji varētu būt kādi no laicīgajiem garīdzniekiem, nevis ordeņa mūki. Grāmatas valoda balstās Dienvidlatgales izloksnēs un tajā ir tam laikam samērā precīza ortogrāfija. Šis Evaņģēliju tulkojums ar savu valodas un izteiksmes tradīciju ir lielā mērā ietekmējis latgaliešu mūsdienu rakstu valodu (Stafecka, 2004).

Astoņpadsmitā gadsimta beigās latviešu senākajā rakstniecībā lieli nopelni ir jezuītu tēvam Miķelim Rotam (*Michael Roth*, 1721-1785). Viņa galvenais misiju lauks bija Dagda, arī Kaunata un Varakļāni. Viņš aktīvi izvērsa skolu darbību, tiek minēts kā pirmais latgaliešu laicīgās dzejas autors. M. Rots ir sarakstījis lūgšanu grāmatu, mācību grāmatu jautājumu un atbilžu formā, atstāstījumus no Jaunās un Vecās Derības, katehismu un ābeci (Stafecka, 2004). 1821. gadā cara valdība izraidīja jezuītus no Krievijas un līdz ar to arī no Latgales. Jesuītu iesākto darbu Latgales katoļu grāmatniecībā turpināja dominikāņu tēvi, lācaristi un Krāslavas garīgā semināra bijušie audzēkņi - draudžu prāvesti. Viņi izdeva daudzas grāmatas, dažas no tām piedzīvoja pat vairākus izdevumus un joprojām sastopamas latgaliešu ģimenēs. Parasti tās tika iesietas ādas vākos, rūpīgi glabātas un kalpoja vairākām paaudzēm (Vaivods, 1994). Drukas aizliegums Latgalē 1871. gadā nozīmēja aizliegumu lietot latīņu burtus iespiestajos izdevumos, kā arī iznīcināt jau esošās grāmatas. Turklāt arī skolās mācību valoda bija krievu ar aizliegumu sarunāties savā starpā latviski (Stafecka, 2004). Iespējams, ar to ir izskaidrojams tas apstāklis, ka līdz neatkarīgās Latvijas laikiem, skolu Latgalē apmeklēja tikai neliels iedzīvotāju procents, bet tikpat maz bija tādu iedzīvotāju, kas nemācēja latgaliski lasīt. Kardināls Vaivods atzīmē, ka „nemācēšana lasīt lūgšanu grāmatā tika uzskatīta par pazemojošu parādību un par nosodāmu vecāku nolaidību bērnu audzināšanā” (Vaivods, 1994. 334. lpp.).

Pēc drukas aizlieguma 1871. gadā grāmatu drukāšanu un pārdošanu galvenokārt organizēja veikalnieki, kam nebija prasmju un arī vēlmes rūpēties par grāmatas valodu. Tās tika izdotas, kur vien bija iespējams - Viļņā, Polockā, Tērbatā, Pēterburgā un pat Leipcīgā, arī Somijā un Zviedrijā (Vaivods, 1994). Visvairāk šādā veidā tika gādātas lūgšanu grāmatas un ābece. Pēc aptuvenām pētnieku aplēsēm četrdesmit gadu laikā varētu būt 20 - 40 šādi izdevumi. Kontrabandas grāmatu cenas bija ļoti augstas un vienkāršie zemnieki nevarēja atļauties tādas

nopirkt. Tas bija iemesls, kādēļ Latgalē pamazām attīstījās rokrakstu grāmatniecība. Sākotnēji rakstu pratēji pielaboja nolietotās grāmatas, bet, kad grāmatu sāka trūkt, tās pārrakstīja, sacerēja no jauna un paši tulkoja. Pārrakstītāju skaits bija diezgan liels, bet mūsdienās ir zināmi vārdi kādiem piecpadsmit rakstītājiem. viens no aktīvākajiem rokrakstu grāmatniekiem bija Andrius Jūrdžs (1845-1925). A. Jūrdžs skolā nekad nav mācījies, lasīt viņam iemācīja māte, bet rakstīšanu apguva patstāvīgi. Viņš bija nedaudz iemācījies rakstīt krieviski, poliski, lietuviski un arī latīniski. Veltīdams rakstīšanai katru brīvu brīdi un nakts stundas, A. Jūrdžs bija sarakstījis desmitiem sējumu, kurus deva lasīt tuviniekiem un kaimiņiem. Pēc drukas aizlieguma atcelšanas A. Jūrdžs tikpat aizrautīgi nodevās grāmatu un avīžu izplatīšanai un pārdošanai. Pirmajiem latgaliešu laikrakstiem „Gaisma” un „Dryva” A. Jūrdžs sūtīja savus dzejoļus, stāstiņus un folkloras materiālus, kurus avīzes dažreiz arī iespieda. Viņa rakstus publicēja kalendāros „Katoļu māju kalendārs” un „Daugava”, bet dzeju iekļāva pirmajā latgaliešu dzejas antoloģijā „Kūkle” (Rēzekne, 1914). Vairums viņa dzejas palika rokrakstos, bet daļa no rokrakstiem gājusi bojā (Apīnis, 1989).

Garīgā literatūra lejaslatviešu tradīcijā 18 gs. tika izmantota vairs tikai Baznīcas praktiskajām vajadzībām. Latgalē no visām 19. gs. izdotajām latgaliešu grāmatām apmēram četras piektdaļas bija garīgā literatūra. 20. gadsimta sākumā garīga satura grāmatu joprojām ir vairāk nekā laicīgo. Abu literatūru īpatsvars izlīdzinājās tikai ap 1915. gadu (Stafecka, 2004).

4. 2. Latviešu katoļu grāmatniecība Latvijas valsts pastāvēšanas laikā

Ar Latvijas valsts nodibināšanos Katoliskās Baznīcas organizācija bija jāveido pilnīgi no jauna un šim darbam tika atvēlēti tikai 20 gadi. Pamazām sāka veidoties un attīstīties katoliskā prese. Visizplatītākais periodiskais izdevums Latgales katoļiem bija nedēļas laikraksts ”Latgolas Vārds” (1919-1940), mēnešraksts “Katoļu Dzeive” (1926-1940), “Zīdūns” (1921-1940) un Katoļu Jaunatnes biedrības žurnāls “Sauleite” (1927-1940), Rēzeknē bija sava tipogrāfija un izdevniecība “Darbs un zinība”. Rīdžiniekiem bija kulturāli sabiedriska katoļu nedēļas laikraksts „Rīgas Vēstnesis” (1933-1940), kas turpināja Liepājā iznākušo „Māras Vēstnesi” (1925-1932). „Rīgas Vēstneša” redaktors un daudzu rakstu autors bija Teoloģijas augstskolas lektors un sabiedriskais darbinieks Juris Pudāns (1909-1984) (Trops, 1992).

Par Kurzemes dekānu un Alšvangas (tagad Alsunga) prāvestu 1924. gadā kļuva Kauņas garīgā semināra beidzējs Alberts Piebalgs (1894-1965). Dekāns Alberts Piebalgs ar savām grāmatām un izdevējdarbību ir bijis kā „Dieva dāvana” visiem Latvijas katoļiem. Savu izdevēja

darbu viņš sāka 1927. gadā ar tipogrāfijas "Klints" nodibināšanu Alšvangā. Sākumā dekāns tipogrāfijai iegādājās tikai mazu kājminamu mašīnu. Ar iespieddarbiem nodarbojās trīs sievietes iesācējas, kuras iespieda Dzīvā Rožkroņa noslēpumu lapiņas un dažas A. Piebalga tulkotas, vai sarakstītas nelielas brošūras. Otrajā gadā tika nodrukāta vietējo ziņu lapa "Vērotājs". Sākot ar 1929. gadu, sāka iznākt katoļu mēnešraksts "Gaisma". Tipogrāfiju paplašināja, iegādājoties lielāku iespiedmašīnu, nodrukāja grāmatiņu "Maranatha" un „Svētā Terezija no Jēzus Bērniņa” grāmatiņu. 1934. gadā A. Piebalgs pārcēlās uz Cēsīm un līdz ar viņu arī tipogrāfija, kas tika paplašināta ar tipogrāfijas "Darbs un Zinības" Daugavpils nodaļas mašīnām. Mēnešraksts "Gaisma" iznāca paplašinātā un lielākā formātā. Visvērtīgākais darbs bija divas lūgšanu grāmatas - "Rožu Kronis", kas piedzīvoja trīs izdevumus un lūgšanu grāmata "Lai nāk Tava Valstība". Arī citas A. Piebalga izdotās grāmatas bija ļoti gaidītas (Suitu novads, 2017). Cēsīs 1945. gadā dekānu A. Piebalgu arestēja Latvijas PSR Valsts drošības tautas komisariāta pārstāvis un Kara tribunāls viņu notiesāja uz astoņiem gadiem ar brīvības atņemšanu un mantas konfiskāciju par „pretpadomju aģitāciju un propagandu”. Ieslodzījumā Volgas-Baltijas kanālā dekāns atradās no 1945. gada 19. februāra. Par viņa atbrīvošanas datumu ziņu nav, bet rehabilitācijas apliecība izdota 1992. gada 29. janvārī (Čakuls, 1996).

Viens no visu laiku izcilākajiem latviešu katoļu priesteriem bija Dr. theol. Aloizs Broks (1898-1943), kurš bija apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni un no Baznīcas puses ar monsinjora titulu. Būdams Aglonas un Jaunaglonas ģimnāziju direktors, pārtulkodams Jaunās Derības Svētos rakstus un aktīvi darbodamies sabiedriskā laukā, veicināja Aglonas izveidošanos par plaukstošu kultūras centru. Monsinjors A. Broks pēc studijām seminārā Pēterpilī un Aglonā, turpināja izglītību Vīnes universitātē, kur pirmais no latviešiem ieguva katoļu teoloģijas doktora grādu, un atgriezās dzimtenē, lai savas zināšanas un enerģiju pilnībā atdotu tautai. Dr. Broka vadības laikā Aglonas ģimnāzija kļuva par vienu no lielākajām vidusskolām Latvijā gan skolēnu skaita ziņā, gan tādēļ, ka ģimnāzijā izveidojās divi virzieni – humanitārais un klasiskais. Ģimnāzijas ēka bija viena no lielākajām un modernākajām skolu ēkām visā valstī. Abas skolas bija tautā populāras gan to katoliskās audzināšanas dēļ, gan skolotāju dēļ, kas bija izcili savu pasniedzamo priekšmetu speciālisti. Ceļot ģimnāzijas ēku, Dr. A. Broks vairākas reizes lika inženieriem labot plānu, kamēr tas sasniedza pilnību. Ģimnāzijas ēkas būve prasīja no Dr. A. Broka enerģiju un darbu vairāku gadu garumā, kamēr 1937. gadā lielā būve bija pilnībā gatava. Tie, kas bija viņa tuvumā, varēja tikai apbrīnot monsinjora spējas vadīt divas skolas, uzraudzīt būvi, pārraudzīt dekanāta draudzes, pārzināt Aglonas baznīcas plašo saimniecību un vietējās spēkstacijas būvi un vēlāk arī

Jaunaglonas ģimnāzijas ēkas būvi. Veikdams visus šos darbus, A. Broks vēl atrada iespēju strādāt literatūrā un kultūras organizācijās. 1928. gadā starp Latgales periodiskajiem izdevumiem parādās žurnāls latviešu inteliģencei „Draugs”, ko izdod latviešu katoļu skolotāju biedrība un rediģē A. Broks. Žurnāls nonāk pie lasītājiem 1928. gadā un iznāk četras līdz piecas reizes gadā līdz 1931. gadam. Žurnālu „Draugs” veido apcerējumi, kas iztirzā un apgaismo dažādus reliģiski ētiskus un apoloģētiskus, audzināšanas, sabiedriskās dzīves, dabas zinātņu, filozofijas un vēstures jautājumus. Dr. Broks piesaista savam žurnālam tādus izcilus katoļu publicistus, kā St. Vaikuli, prof. P. Strodu, J. Pudānu un vairākus citus autorus, kas spēj Latgales katoļu inteliģencei dot saturā bagātu lasāmvielu. Žurnāla „Draugs” apcerējumi pauž noteiktu pasaules uzskatu, konsekventas atziņas un pārbaudītas patiesības, bet žurnāla beletristika mākslinieciskos tēlos rāda personības, kas izceļas ar savu gara pasauli un kultūras vērtību izpratni. 1933. gadā pirmo reizi parādās latgaļu dialektā pilns Jaunās Derības Svēto Rakstu Evaņģēliju un Apustuļu darbu tulkojums, kuru no grieķu oriģināla tulkojis un izdevis Dr. Aloizs Broks. Skaidrā un labā latgaliešu rakstu valodā veiktajam tulkojumam A. Broks ir pievienojis ievada vārdus ar ziņām par svēto tekstu autoru dzīvi, grūtāk saprotamām vietām ir doti īsi paskaidrojumi (Broks, 1995). A. Broks sācis tulkot arī Veco Derību, bet šo darbu pārtraukusi vācu okupācija. Tulkojums kara laikā gājis zudumā. A. Broku divas reizes apcietināja, 1941. un 1942. gada sākumā A. Broks tika turēts ieslodzījumā Rīgas un Daugavpils cietumos. Drošu ziņu par viņa nāves apstākļiem nav, pēc dažiem avotiem aizvests uz Vāciju un nonāvēts Štuthofas nāves nometnes gāzes kamerā, pēc citiem – nogalināts Latvijā (Salceviča, 2003).

1937. gadā atjaunotā Rīgas metropolija tika pasludināta par patstāvīgu Baznīcas provinci un par tās valdītāju iecelts Rīgas arhibīskaps metropolīts Antonijs Springovičs (1876-1958). Katolicisma nostiprināšanai katrā Baznīcai un arī valstij svarīgā brīdī arhibīskaps izdeva savus gana apkārtrakstus. Viņa divdesmit septiņu gadu valdīšanas laikā to bija sakrājis ievērojams daudzums (Vaivods, 1994). Rūpēs par sev padotās ticīgās tautas katolisko izglītību, ticību un tikumību, kā arī, lai atbalstītu katoļu izdevējus, arhibīskaps Antonijs Springovičs un Liepājas bīskaps Antonijs Urbšs (1879-1965) 1939. gada novembrī izdeva Gana Rakstu par katolisko presi latviešu un latgaliešu valodās, ar presi saprotot gan katoliskās grāmatas, gan laikrakstus. Augstie Gani kopējā rakstā ar vēsturiskiem citātiem un pamatojumiem, ar neatlaidīgu uzstājību vēstīja draudžu ganiem par katolisko grāmatu un laikrakstu nepieciešamību un nozīmi katrā katoļu ģimenē un tautā kopumā. Apkārtraksts ir astoņas lappuses garš un katrā no tām tiek atgādināti katoļu pienākumi pret savu presi, apelējot gan pie skaidra prāta, gan pie sirdsapziņas. Par pirmo

priesteru pienākumu bīskapi nosauca rūpes par to, „lai katrā katoļu ģimenē būtu katoliskās grāmatas un laikraksti. Ikvienai katoļu ģimenei jāizraksta kaut viens katolisks laikraksts uz visu gadu, bet, kam līdzekļi atļauj, tam jāpasūta vairāki: mazākais viens nedēļas un viens mēneša laikraksts. (...) Kas nepildīs savu pienākumu pret mūsu presi, tas nogrēkojas pret Dievu; Baznīcu un visu mūsu tautu” (Springovičs, 1939, 5-6. lpp.). Raksts noslēdzas ar sešiem pavēles punktiem, kuros tiek noteikta gan „Katoliskās preses nedēļa”, gan Preses fonda dibināšana, gan dedzīgu katoļu grāmatu izplatītāju audzināšana. Netika aizmirsta arī bibliotēku nozīme: „Pie katras draudzes baznīcas jānodibina draudzes biblioteka ne vēlāk, kā līdz 1. martam 1940. g. Šinī bibliotekā jābūt visām pie mums pēdējos gados iznākušām un turpmāk izejošām katoliskām grāmatām un laikrakstiem. Pie bibliotekām jāierīko arī lasamgalds, lai svētdienās (un arī citās dienās) tautai būtu pieejami katoliskie laikraksti” (Springovičs, 1939, 7. lpp.). Tik kategoriskus rīkojumus draudžu prāvesti arī nekavējoties sāka īstenot. Bet līdz galam to nebija iespējams realizēt, jo 1940. gadā valdība izdeva rīkojumu par bibliotēku nodošanu un preses slēgšanu (Vaivods, 1994).

Rīgā 1937. gadā atvēra izdevniecību “Katoļu grāmatnīca” ar grāmatu un liturģisko priekšmetu veikalu Klosters ielā 4, kas apgādāja baznīcas ar liturģiskajām grāmatām, sagādāja baznīcu korjiem notis, pieņēma pasūtījumus no citiem Latvijas apgādiem un katoļu apgādiem pasaulē, kā arī rūpējās par Latvijas katoļu autoru darbu izdošanu. Rīgas arhidiecēzes kūrijas iespieddarbu apgādu „Katoļu grāmatnīca” nodibināja un vadīja sabiedriskais darbinieks, vēsturnieks un priesteris monsinjors Henriks Trūps (1908-1994). Viņa vadībā „Katoļu grāmatnīca” apgādāja katoļu inteliģenci un, īpaši garīdzniecību, ar gaumīgu katolisko literatūru un mākslas priekšmetiem (Broks, 1995).

Daugavpilī 1939. gadā Vladislavs Lōcis (1912-1984) kopā ar Jāni Cibuļski (1911-1997) nodibināja izdevniecību latgaliešu grāmatu izdošanai. Līdz 1940. gada 17. jūnijam jaunā izdevniecība izdeva piecas grāmatas un kalendāru „Tāvu zemes kalendars”, kas vēlāk ar savu ilglaicību kļuva leģendārs ne tikai Latgales, bet visas Latvijas grāmatniecībā. Tam tika izvirzīts augsts mērķis – sargāt un attīstīt latgaliešu rakstu valodas un literatūras tradīciju (Zeile, 2013).

Visus Latvijas laikā izdoto grāmatu nosaukumus ir apkopojis un tabulās pēc tematiskajām grupām sakārtojis bīskaps Jānis Cakuls savā fundamentālajā darbā „Latvijas Romas Katoļu Baznīcas vēstures materiāli” (2001). Pirmajā tabulā ir uzrādīts tikai grāmatu daudzums katrā tematiskajā grupā. Izdevēji grāmatām bija apgāds „Katoļu grāmatnīca”, Rīgas arhidiecēzes kūrijas izdevniecība un Mariāņu kongregācija. Rēzeknē Mariāņi izveidoja savu otro klosteri,

nodibināja drukātavu „Dorbs un zinība” un izdeva grāmatas. Pēc Latvijas neatkarības zaudēšanas Mariāņu tēvi bija spiesti atstāt savus īpašumus, kuri tika nacionalizēti. Drukātavas telpās apmetās Valsts arhīvs (Mariāņu kongregācija, 2017).

2. 1. tabula

Grāmatu skaits tematiskajās grupās (1919– 1940), (Cakuls, 2001)

Temats	Grāmatu skaits
Lūgšanu grāmatas	17
Īpašiem dievkalpojumiem veltītas grāmatas	15
Pārdomas par Jēzus Kristus ciešanām	2
Garīgo brālību regulas un lūgšanas	3
Ticības mācības rokasgrāmatas	31
Svētie raksti	3
Apoloģētiskā literatūra	8
Morāliski stāsti, pamācības par kristīgo ticību un kristīgo dzīvošanu	20
Svēto dzīves apraksti	13
kalendārs	1
Kopā	113

4. 3. Grāmatu izdošana okupācijas gados

Padomju okupācijas varas politika bija vērsta uz reliģijas un jebkuras Baznīcas iznīcināšanu, vajājot gan garīdzniecību, gan arī ticīgos cilvēkus. Lasot tagad pieejamos dokumentus un priesteru atmiņas, atklājās, cik šī cīņa bija smaga un nevienlīdzīga un cik liela loma bija tā laika Baznīcas vadības diplomātijai, lai draudzes varētu izdzīvot un pastāvēt. Latvijas katoļu Baznīcai palīdzēja izturēt stiprā ticība un tradīciju ievērošana, kā arī pakļaušanās Romas katoļu Baznīcas un pāvesta vadībai. Par šo laiku Baznīcas vēsturē ir rakstījuši daudzi pētnieki, galvenokārt no baznīcas vides. Vēsturnieks, priesteris un publicists H. Trops savos pētījumos izmantoja ne tikai arhīvu materiālus, bet arī personīgi piedzīvoto un dzirdēto. Okupācijas režīmam nodibinoties, uzsver H. Trops (1992), pirmā cieta katoliskā prese, kas tika likvidēta, slēgtas visas katoliskās sabiedriskās organizācijas un katoļu skolas, tajā skaitā arī LU Katoļu

Teoloģijas fakultāte. Autors atzina, ka Baznīcas vadība šādam iebrukumam nebija gatava, jo nepieļāva 1917.-1919. gadā pieredzētā atkārtosanos. Plānojot mierīgu Baznīcas darbības attīstību, netika pietiekoša uzmanība veltīta reliģiskās literatūras izdošanai, kas tik ļoti bija nepieciešama vēlāk stagnācijas gados. Savukārt atjaunojoties padomju varai 1944. gadā, cerēja, ka neatkārtosies 1940. gads (Trūps, 1992). Nacistu okupācijas laikā, kad pašiem Latvijas katoļiem nebija gandrīz nekādu iespēju izdot reliģiska satura grāmatas, nerunājot par periodiku, „Katoļu grāmatnīcā” interesenti varēja pasūtīt un iegādāties kaut ko no Vācijas katoļu grāmatām un žurnāliem. “Katoļu grāmatnīcas” apgādā bija saturā nozīmīgi mazāka apjoma darbi, arī Katoļu kalendāra divi gada gājumi (Broks, 1995).

Vācu okupācijas gados 1943. gadā Daugavpilī sāka darboties Vladislava Lōča izdevniecība un tika drukātas pirmās latgaļu grāmatas. Vladislavs Lōcis, literāts un grāmatu izdevējs, 1941. gadā uzsāka neatlaidīgu cīņu par tautas apgādāšanu ar rakstiem savā dzimtajā dialektā. Vl. Lōča pirmais pasākums bija 1942. gada kalendāra sagatavošana latgaļu dialektā un sava grāmatu un rakstāmlietu veikala atvēršana Daugavpilī. Vl. Lōcis 1943. gada aprīlī ar lielām grūtībām panāca atļauju grāmatu apgāda darbam. Viņš savā apgādā kā zinātnisko redaktoru iesaistīja pieredzējušo vēsturnieku Dr. Boļeslavu Brežgo (1887-1957) un literāro redaktoru Norbertu Trepšu (1913-1972), arī citos posteņos tādus pašus sava darba entuziastus. Pirmā gada darbs bija sekmīgs, izdevumu skaits liels un grāmatu ārējais izskats patīkams. Par ļoti nozīmīgiem jāuzskata M. Bukša rediģētais rakstu krājums „Monsiņjors Nikodems Rancāns” un B. Brežgo un N. Trepšas rediģētais „Rokstu krājums latgaļu drukas aizlīguma atceļšonas 40 gadu atcerei”. Par svarīgu faktoru novada literatūras attīstības stimulēšanai bija uzskatāma Vl. Lōča apgāda rīkotā Latgales literātu darbu godalgošana, godalgošanas komisijas priekšsēdētājs bija bīskaps Boļeslavs Sloskāns (1893-1981). Vl. Lōcim neizdodas no varas iestādēm dabūt atļauju žurnāla izdošanai, bet izdodas panākt rakstu krājumu „Olūts” izdošanu. Laikā no 1943. gada jūnija līdz 1944. gada februārim iznāk seši rakstu krājuma numuri, un tie ar savu saturu šajā periodā aizvieto daiļliteratūras žurnālu. „Olūts” iznāk paša Vl. Loča redakcijā, literārais redaktors ir N. Trepša, zinātniskais – B. Brežgo. Pirmais numurs ir 248 lappuses biezs ar mākslinieka grafiķa Jāzepa Delvera vāka zīmējumu un vairāk nekā 20 autoru 70 darbiem, atstājot nopietna izdevuma iespaidu un savā apjomā pārspējot visus līdz šim iznākušos latgaļu žurnālus. Saturu veido galvenokārt daiļdarbi, bet ir arī raksti un pētījumi, kas skar bibliogrāfiju, literatūras teoriju, novada kultūras vēsturi un recenzijas par apgāda izdotajām grāmatām. Vl. Lōča apgādā ar 1943. gada novembri iznāk laikraksts „Latgolas Bolss”, kura astoņās lappusēs ir raksti par Latgales

kultūru, saimnieciskās dzīves aktualitātēm, literatūru un mākslu. 1944. gada vasarā izdevniecība un redakcija, fronteī tuvojoties, pārcēlās uz Rīgu. Apgāds turpināja Rīgā katru nedēļu izlaist laikraksta numuru un strādāt pie jaunu grāmatu sagatavošanas izdošanai. Ilgi Rīgā darbu turpināt vairs nebija iespējams un 1944. gada rudenī, īsi pirms Sarkanās armijas ienākšanas, Locis ar savu apgādu Latviju atstāja un iesākto darbu turpināja Bavārijā (Broks, 1995).

Līdz ar padomju varas atjaunošanos, gandrīz neatrisināms jautājums Latvijas katoļu Baznīcai bija reliģiska satura grāmatu, sevišķi ikdienas dzīvē nepieciešamo lūgšanu grāmatu un katehismu, izdošana. Brīvās Latvijas laika izdevumu krājumi bija izsīkuši (Saušs, 1992).

1946. gadā Rīgas Metropolijas kūrīja Latvijas Reliģijas kulta lietu pilnvarotajam lūdza atļauju iespiest ticīgo vajadzībām latviešu valodā katehismus 40 000 eksemplāros. Varas orgāni atļāva iespiest tikai pāris desmit lappuses biezu 1947. gada "Katoļu kalendāru", kur beigās bija pievienotas galvenās lūgšanas krievu valodā un saīsināts katehisms. Tikai 1970. gada lūgšanu grāmatas beigās atļāva ievietot saīsinātu katehismu (Trūps, 1992). Ne mazāk pūļu Baznīcas vadība pielika, lai ticīgos kaut cik apgādātu ar lūgšanu grāmatām. Rīgas Metropolijas kūrījai tas prasīja vairāku gadu saraksti un lūgumus, lai vēl pēc pāris gadu cenzēšanas 1957. gadā saņemtu atļauju Staņislava Vaikuļa lūgšanu grāmatas "Uz augšu sirdis!" (1939) atkārtotai iespiešanai 3000 eksemplāros, kas bija kā piliens jūrā. Vieglāki apstākļi lūgšanu grāmatu izdošanai radās tikai astoņdesmitajos gados (Trūps, 1992).

Sakarā ar Latvijas kristianizācijas 800 gadu jubileju, 1986. gadā kardināls Julijans Vaivods (1895-1990) izdeva apkārtrakstu par jubilejas svinību organizēšanu draudzēs. Neskatoties uz komunistiskās valdības izvērsto aso kampaņu pret „katoļticības propogandu”, svinības notika un jubilejai par godu izdeva jaunu lūgšanu grāmatu 30 000 eksemplāros (Trūps, 1992).

Nevar nepieminēt šeit pašas ticīgās tautas „samizdata” izdotās grāmatas. Nedaudz tas atgādina Latgales drukas aizlieguma laikus (1865-1904). Arī šoreiz tās ceļoja kristiešu vidū no viena pie otra un tika pārrakstītas ar roku, bieži vien no rokraksta, lai saglabātu tās savai ģimenei (Andersone, sk. 1. pielikumu). Tie, kam bija rakstāmmašīnas, pārrakstīja grāmatas uz rakstāmmašīnas caur koppapīru, saliekot kopā trīs līdz četras lappuses (skat. 1. un 2. pielikumu). Grāmatas tika rakstītas uz plāna, gandrīz caurspīdīga papīra vienas puses un tad rūpīgi iesietas dermatīna vākos. Tādā veidā tika izplatītas galvenokārt ārzemēs izdotās latviešu grāmatas vai tulkojumi. Šādā veidā tika rakstīti arī mācību līdzekļi Garīgā semināra un Katehētikas institūta vajadzībām. Autores rīcībā ir dažas mašīnrakstā pārrakstītas grāmatas, no kurām viena ir „Katoļu

katechisms”, ko izdevis Herdera apgāds Freiburgā (1960). Atjaunotajā Latvijā šo katehismu divas reizes izdeva Rīgas Metropolijas kūrīja. Bija arī tādi katoļi, kas tam veltīja visu savu brīvo laiku grāmatu tulkošanai un pārrakstīšanai, par to, protams, nesaņemot atalgojumu (Cakuls, sk. 2. pielikums). Tā ir spilgta liecība tam, cik liels bija reliģisko grāmatu bads. Okupācijas periodu Latvijas Baznīcas dzīvē, tajā skaitā arī „samizdata” literatūru, ir pētījis un savās zinātniskajās tēzēs atspoguļojis priesteris Aleksandrs Stepanovs (Cakuls, sk. 2. pielikumu). Pontifikālajā Laterāna universitātē aizstāvētajā darbā ar nosaukumu „Kristus figūra vajātās Latvijas Baznīcas sprediķos, teoloģiskajā literatūrā un tautas dievbijībā laikposmā no 1940. līdz 1991. gadam. Jēzus Kristus jaunās sludināšanas analīze un perspektīvas”, priesteris A. Stepanovs divās nodaļās aplūkoja teoloģisko un garīgo literatūru, kas sastāvēja no teoloģijas rokasgrāmatām, lūgšanu grāmatām un no „nelegālās bibliotēkas” rakstiem, sauktajiem arī par *samizdat* izdevumiem (Šteinerte, 2009).

1989. gadā pēc 49 gadu pārtraukuma atsāka iznākt katoļu mēnešraksts “Katoļu Dzeive” 40 000 eksemplāros un sākot ar 1990. gadu atjaunojās arī “Katoļu kalendāra” (1921–1940) izdošana. (Trūps, 1992). Deviņdesmito gadu pirmo „Katoļu kalendāra” izdevumu metiens bija 20 000. Tās bija vairāk nekā 300 lappušu biezas gadagrāmatas sīkā, blīvā drukā iespiestas, lai spētu ietilpināt visu informāciju, kas bija sakrājusies Baznīcas spaidu gados. Kalendāru saturu veido emocionāli atmiņu stāsti, priesteru vēsturiskās liecības un apraksti, piemiņas raksti mirušajiem un arī dzeja. Neiztrūkstoši katrā grāmatā ir svētrunas un katoliskās mācības skaidrojumi. Kalendārs zināmā mērā aizstāja pārējo trūkstošo katolisko literatūru Tobrīd cilvēki, kas bija saistīti ar grāmatu izdošanu, darīja visu iespējamo, lai cilvēkiem tiktu sniegta garīgā “barība”, ņemot vērā to, ka padomju laikos katoļu grāmatu izdevniecība praktiski atradās pagrīdē un, sākoties garīgai atjaunotnei un, nepastāvot stingrai cenzūrai un ierobežojumiem publicēt garīga satura darbus, deviņdesmitajos gados tika piedzīvots katoliskās grāmatniecības uzplaukums. Galvenais bija sagatavot lasītājam grāmatas, neiedziļinoties formālās lietās (Andersone, sk.1. pielikumu). Otrajā tabulā ir redzams ierobežotais izdevumu skaits, kas bija samērā nemainīgs visu okupācijas laiku. Situāciju astoņdesmito gadu beigās nedaudz uzlaboja trimdas garīdznieku un izdevēju sarūpētās grāmatas, kuras apskatīsim nākamajā nodaļā.

Katoliskās literatūras izdevumu skaits Latvijā (1959 – 1990), (Cakuls, 2001)

Literatūra	1959. - 1970.	1975.- 1979.	1981.- 1988.	1989.	1990.	Kopā
Lūgšanu grāmatas	2	1	2	4	2	11
Katehismi				1	1	2
Liturģiskie izdevumi	1	7	7	2		17
Pastorālā literatūra	1			1	4	6
Zinātniskā literatūra			1		1	2
Grāmatas kopā	4	8	10	8	8	27
Turpinājumi izdevumi				1	1	2

4. 4. Katoļu trimdas izdevumi

1944. gadā daudzi tūkstoši latviešu devās bēgļu gaitās, nonākot pārsvarā Vācijas rietumos pārvietoto personu nometnēs. Pēckara Vācijā Bavārijā un Mīnhenes tuvumā visvairāk bija sapulcējušies latgalieši. Bavārijā nonāca arī pašreizējais latgalisko rakstu izdevējs Vladislavs Lōcis, kurš jau 1945. gada jūnija sākumā atjaunoja savu Vl. Lōča izdevniecība darbību (Salceviča, 2005). Izdevniecība sākotnēji atradās Neietingā, kur bija izveidojusies vienīgā latgaliešu katoļu draudze Vācijā. Vl. Lōcis, kā daudzi trimdas latvieši, cerēja uz drīzu atgriešanos Latvijā, plānoja Rēzeknē un Daugavpilī atvērt savus grāmatveikalus, domāja par kārtējo „Tāvu zemes kalendaru”, ko bija sācis izdot 1939. gadā Daugavpilī. Tā sestais numurs iznāca 1945. gadā, kā arī vēl piecas grāmatas, no kurām viena bija „Lyugšonas un dzīsmes katolīm”. 20. gadsimta 40.–50. gadu mijā trimdas latvieši sāka izklīst un izceļot uz ASV, Kanādu, Angliju, Austrāliju. Vl. Lōcis palika Vācijā, atrada atsaucīgu tipogrāfiju Traunšteinā un ar lielu dedzību turpināja uzsāktos darbus. Izņemot burtliča darbu, visu pārējo iespēšanas procesu izdevējs veica viens pats, strādādams no četriem rītā līdz pat vēlai naktij. Viņš izpildīja ne vien izdevēja un redaktora pienākumu, bet veica arī visus fiziski smagos darbus (Ločmele, 2012). 1947. gadā Vl.

Lōcis izsludināja literāru darbu konkursu ar devīzi „Stosts nu Latgolas dzeives, saturā saskanūšs ar katoļu ideoloģiju. Paradzāta gūdalga RM 1000” (Salceviča, 2005, 96. lpp.). Neskatoties uz to, vairums darbu bija ar bēgļu nometņu un mītnes zemju tematiku. Tomēr rakstniecība un izdevējdarbība trimdā neapsīka (Salceviča, 2005). Vl. Lōcis, izdodot grāmatas, parasti veica to uzkrājumus, lai vēlāk tās varētu nogādāt dzimtenē. Pēdējais viņa paša sakārtotais izdevums bija krājums „Andryvs Jūrdžs” (1984). Savā apbrīnas cienīgajā mūžā Vl. Lōcis izdeva apmēram 100 grāmatu nosaukumu. Galvenokārt tā bija daiļliteratūra, bet tika izdota arī zinātniskā un, protams, arī katoliskā literatūra (Ločmele, 2012).

Austrālijā Melburnā Latviešu Katoļu Biedrības Grāmatu Fonds izdeva Dr. Pētera Cirša SJ teoloģiskos darbus, Janīnas Babres Svēto Rakstu apceres, ko vēlāk pārpublicēja arī Latvijā. Adelaidē reizi gadā tika izdota „Austrālijas latviešu katoļu gada grāmata”. Beļģijā Luvēnā darbojās katoļu izdevniecība „Gaisma”, bet Čikāgā - Jāņa Šķirmanta apgāds.

1944. gadā bēgļu gaitās uz Zviedriju kopā ar citiem bēgļiem no Baltijas valstīm devās priesteris Kazimirs Vilnis (1907-1988). Viņam Stokholmas bīskaps uzticēja rūpes par 5000 Latvijas bēgļu garīgajām vajadzībām. K. Vilnis nekavējoties uzsāka rosīgu darbu, apbraukājot bēgļu centrus un palīdzot tautiešiem gan materiāli, gan garīgi. Viņš darīja visu iespējamo, lai Zviedrijā dzīvojošie latvieši būtu vienoti, nešķirojot pēc konfesionālās piederības. Jau no 1946. gada līdz 1956. gadam Stokholmā iznāca katoļu žurnāls „Dzimtenes Balss”. Ar laiku tam radās daudz līdzstrādnieku Zviedrijā un citās valstīs. Pats priesteris papildus strādāja dzelzs lietuvē, lai piepelnītu līdzekļus laikraksta darba turpināšanai. Kopš 1951. gada viņš izdeva „Katoļu Kalendāru” un vēlāk visu iecienīto „Dzimtenes Kalendāru”, kas grāmatas veidā sāka iznākt 1973. gadā. Priesteris Vilnis kalendāra izdošanai spēja pulcināt latviešu kultūras darbiniekus no dažādām aprindām. Pats viņš personīgi reizi gadā veda kalendāru kravu uz Ameriku (Puce, 2008). Priestera Viļņa kalendārs visus izdošanas gadus ir bijis vairāk nekā kalendārs - tas ir rakstu krājums, kāda otru būs grūti atrast. Latviešu kultūras vēsturē kalendāriem vienmēr bijusi ievērojama loma. Tie popularizēja rakstnieku, dzejnieku un publicistu darbus, piemēram, „Dzimtenes kalendārs” ir gandrīz vienīgā publikācija, kur lasītāji varēja iepazīties ar Veronikas Strēlertes jaunākajiem dzejoļiem. K. Vilnis turpina latvisku kultūras tradīciju un īsteno bezaizspriedumainu kultūras demokrātiju, publicēdams īsprozu, dzejoļus un apceres, nenorādot autoru konfesionālo piederību (Irbe, 1979).

1944. gadā kopā ar vēl diviem latviešu katoļu garīdzniekiem uz Vāciju tika deportēts prelāts Vincents Strelēvičs (1888-1983). Kopā ar bīskapu Jāzepu Rancānu (1886-1969) prelāts

Strelēvičs tika uzņemts Burghauzenas klosterī. Tur V. Strelēvičs veica lielu un nozīmīgu darbu – pārtulkoja no latīņu valodas latviešu valodā Svēto Rakstu Jauno Derību. Šī darba izdošanu finansēja Vatikāns. Trimdas gadus viņš pavadīja Vācijā, vēlāk Brazīlijā un ASV Minesotas štatā. 1974. gadā, sakarā ar prelāta Vincenta Strelēviča 60 gadiem priesterībā, Baznīca iecēla viņu par apustulisko protonotāru. Tas ir augstākais tituls, ko Svētais Krēsls piešķir priesteriem (Mediņa, 2014).

Par svešumā nonākušajiem tautiešiem rūpējās un grāmatas izdeva ne tikai katoļu garīdznieki. Literatūras apskatnieks Leons Rumaks (1919-1987) ir apkopojis visu trimdā esošo konfesiju piederīgo literāros izdevumus. Grāmatu statistika aptver laiku no 1944. gada līdz 1971. gadam, neiekļaujot kalendārus, žurnālus un biļetenus, bet ietverot garīdznieku atmiņas, reliģisku dzeju krājumus, antoloģijas un literāros darbus par reliģisku tematu (Rumaks, 1972). Trešajā tabulā ir redzams kopsavilkuma fragments, kurā autors brīvi vērtē konfesijai piederīgo skaitu.

2. 3. tabula

Latviešu reliģiskā grāmata trimdā 1944.-1971. (Rumaks, 1972)

Konfesijai piederīgo skaits	Ev. - luterāņi 105 000	Romas Katoļi 7000	Baptisti 5000	Pareizticīgie 2000	Latv. Jaunā Bazn. 500
Izdevumu skaits	195	102	101	6	10

1988. gadā Latvijā valsts varas ierobežojumi reliģiskajai literatūrai sāka nedaudz mazināties. No Latvijas garīdzniekiem nāca lūgums svešumā dzīvojošiem tautiešiem palīdzēt ticības brāļiem un māsām Latvijā sagādāt prelāta Vincenta Strelēviča un Aloiza Broka tulkotos Svētos Rakstus, papīru “Katōļu Dzeivei” un citas vērtīgas garīga satura grāmatas. Priesteris, publicists un garīgo izdevumu redaktors Antons Smelters (1923-2010) ar apkārtraksta "Druva" palīdzību (iznāca 6 reizes gadā 700 eksemplāros), organizēja līdzekļu-ziedojumu vākšanas akciju (LRKB IC, 2010). Viņš aicināja visus latviešu katoļus visos kontinentos nākt palīgā Māras zemes Baznīcai. Sākās dzīva sarakste un sazvanīšanās ar Rīgas kūrīju, vācu un austriešu organizācijām, atsevišķām personām un latviešu tautas draugiem. 1988. gada nogalē uz Rīgu tika nosūtītas 10 000 V. Streleviča un 7000 A. Broka tulkotās Jaunās Derības grāmatas, 5000 S. Vaikuļa sastādītās lūgšanu grāmatas “Uz augšu sirdis”, 10 000 A. Piebalga sakopotās “Īss katehisms” un citas grāmatas. Vairāku tonnu smagais sūtījums bez grūtībām bija sasniedzis Rīgas Metropolijas kūrīju, par ko priecājās visi katoļi Latvijā un atsaucīgie tautieši svešumā. Vācu “Ostpriesterhilfe”

Kēnigšteinā un vācu-austriešu bīskapu nodibinātais "Hilfsfonds" Vīnē bija atsaucīgi papīra sagādāšanai un grāmatu izdošanai. Pamazām palīdzības akcijā iesaistījās arī vairākas vācu organizācijas un privātpersonas. Savesto grāmatu un papīra nosūtīšanu uz Rīgu veica priesteris A. Smelters viens pats (Smelters, 1992).

Trimdas tautiešu palīdzība turpināja plūst arī atjaunotās Latvijas pirmajos gados. Pateicoties „Daugavas Vanagu” Melburnas nodaļas lielajai atsaucībai un labvēļiem gan Austrālijā, gan citās valstīs, 1993. gadā triju mēnešu laikā tapa izlases lūgšanu grāmata „Tavā vārdā”. Jezuītu tēvs Staņislavs Gaidelis SJ (1914-2002), kura vadībā iznāca latviešu katoļu žurnāls „Gredzens”, ir uzrakstījis grāmatai ievadvārdus un savācis izveidošanai nepieciešamos līdzekļus gan Austrālijā un Jaunzēlandē, gan ASV un Kanādā. Pusotras tonnas lielās kravas pārsūtīšanu noorganizēja poļu „Contal Travel” firma Melburnā. Grāmatas ar lidmašīnu nogādātas Vīnē un no turienes ar mašīnu nogādātas uz Rīgas Garīgo semināru (Melburnietis, 1993).

Secinājumi. Par tautiešu sūtītajiem ziedojumiem bija iespēja arī padomju laikos iegūt lūgšanu grāmatas. Ziedojumus piesaistīja tie ārzemju priesteri, kuri brauca uz Latviju. Tie bija gan viņu personīgie līdzekļi, gan ārzemju atbalstītāju līdzekļi. Viņi lielā mērā veicināja katoļu grāmatniecības uzplaukumu deviņdesmitajos gados, lai gan Latvijā cilvēku pirktspēja kritās un ziedojumi krietni saruka (Andersone, sk.1. pielikumu).

5. KATOLISKĀ LITERATŪRA PĒC LATVIJAS VALSTISKĀS NEATKARĪBAS ATJAUNOŠANAS

Kopš Latvijas neatkarības atgūšanas tiek izdota gan saturiski, gan skaitliski daudzveidīga reliģiskā literatūra, kas pats par sevi ir ļoti pozitīvs faktors, bet rada arī daudzus jautājumus. Ar Latvijas neatkarību radās iespēja īstenot cilvēku ilgas pēc garīgām vērtībām un slāpes pēc reliģiskas literatūras. Viens no pētījuma jautājumiem ir noskaidrot, kāda veida literatūra ir katoliska. Latvijas pirmās brīvvalsts laikā par garīgo literatūru rūpējās galvenokārt garīdznieki, tādēļ šāds jautājums nepastāvēja. Pētījuma pirmajā nodaļā tika noskaidrots jautājums par to, kas ir katoliska literatūra. Vēl paliek nenoskaidrots mūsdienu latviešu katoļiem sāpīgais jautājums par Baznīcas aprobētu Bībeles tulkojumu. Latvijas katoliskajā Baznīcā joprojām tiek lietots Vincenta Strelēviča Jaunās Derības tulkojums no latīņu valodas un Aloiza Broka latgaļu valodā tulkotā jaunā Derība, pilna Svēto Rakstu katoļu izdevuma nemaz nav. Lai saprastu, kādēļ katoļi dod priekšroku Baznīcas aprobētiem Svētajiem Rakstiem, nevis, piemēram, jaunajam Bībeles tulkojumam, skaidrojumu sniedz teologe Terēze Druka, sakot, ka tulkošana vienmēr nozīmē teksta izpratni un interpretāciju. Attiecībā uz Svētajiem Rakstiem šai darbībai ir nepieciešama Svētā Gara asistence. Citā gadījumā tas būs vienkārši literārs tulkojums, var būt pat ļaunprātīgs. Tādēļ, izvēloties Bībeles tulkojumu, svarīgi ir izzināt, kas to ir veicis, ar kādu mērķi, vai un kāda ticīgo kopiena aiz tā stāv. Katoļu latviešu Bībeles trūkumu varam skaidrot ar katoļu kopienas un vispār Latvijas iedzīvotāju mazskaitlīgumu, kā arī ar šī reģiona sarežģīto vēsturisko situāciju, kas nav ļāvusi izglītoties pietiekoši lielam teologu skaitam. Turklāt Bībeles specializācija teoloģijā ir viena no darbietilpīgākajām disciplīnām, prasa vairāk laika un zināšanu nekā citas izglītības nozares (Druka, 2012).

Domājot par citu izdevēju izdoto garīgo literatūru, kurai nav ne imprimatūras, ne arī teoloģiskā konsultanta akcepts, rodas jautājums, vai katoļi to lasa, vai viņi var to lasīt bez riska. Uz šādu jautājumu varētu rast atbildi priesteri Ilmāra Tolstova rakstā, kas veltīts Jura Rubeņa grāmatas „Viņš un viņa” teoloģiskajai analīzei. Luterāņu teologs Juris Rubenis savā darbā gandrīz neatsaucas ne uz vienu protestantu teologu, bet plaši pārstāv to katoļu teologu idejas, kas pieder liberāli plurālistiskajam virzienam. Pr. Tolstovs raksta, ka „Eiropā šāda veida plurālistisks un liberāls garīgums ir ļoti izplatīts un visdrīzāk šai grāmatai sekos daudzas citas. Pētot tajā izmantotos literatūras avotus, redzams, ka autors ir atlasījis tieši to katoļu darbus, kuri ar saviem rakstiem un dzīvesveidu vai nu balansējuši uz robežas, kas šķir autentisku Baznīcas mācību no

maldiem un herēzijām, vai arī ir konsekventi attālinājušies no Baznīcas sludinātās mācības. Daudzus no viņiem katoļu Baznīcas autoritātes ir pat nosodījušas vai norādījušas uz viņu darbību morālisko un ticības aspektu neatbilstību. Tas jāņem vērā, lasot šo grāmatu”, raksta pr. Tolstovs (Tolstovs, 2017). Rakstā ir analizētas dažādas teorijas, piemēram, integrālā teorija, uz kuru atsaucas J. Rubenis. Viņš uzsver, ka integrālā teorija nav tas pats, kas sinkrētisms, kurš rada jēdzienu jucekli un slēpšanos, turpina pr. Tolstovs, „tur viņam jāpiekrīt, jo integrālā teorija, kuru piedāvā Kens Vilbers, ir reliģiju un domāšanas veidu, filozofiju, dabaszinātņu dīvains apvienojums. Šīs teorijas zinātniskums tiek apšaubīts un drīzāk ievietots teozofijas, gnosticisma un ezotērikas kategorijā. Arī franciskāņu mūks Ričards Rors, kuru citē J. Rubenis un kurš savu mācību balsta uz K. Vilbera integrālo teoriju, katoļu Baznīcā ir neviennozīmīgi vērtēts. Turklāt R. Rors ir cieši saistīts ar *New Ways Ministry*, kuru homoseksuālisma atbalstam izveidoja tēvs Roberts Nugents un kuras darbību nosodīja Ticības mācības kongregācija” (Tolstovs, 2017, 22.-25. lpp).

Daudzas no R. Rora grāmatām ir izdotas arī latviešu valodā, un neskatoties uz to, ka viņš ir franciskāņu mūks, pr. Tolstova minētā iemesla dēļ, R. Rora grāmatas nav iekļautas katoliskās literatūras bibliogrāfiskajā rādītājā.

Ir arī ideāli gadījumi laicīgas izdevniecības un Baznīcas sadarbībai, kā, piemēram, ar spāņu katoļu priesteru svētīgā Hosemarijas Eskrivas grāmatas „Ceļš” izdošanu. Tās autors ir ordeņa *Opus Dei* dibinātājs un viņa grāmata jau kopš sava pirmā izdevuma 1934. gadā ir ieguvusi lielu interesi kristiešu vidū. Šo visnotaļ katolisko grāmatu ir izdevusi izdevniecība „Zvaigzne ABC” (2001), nodrošinot arī bīskapa *imprimatur*. Pēc grāmatas iznākšanas žurnālā „Ejiet un māciet” tika ievietota plaša priesteru *Lic. Theol* Edgara Cakula, recenzija, kurā viņš raksta: „Šī grāmata būs laba lasāmviela gan tiem, kas jau ilgi iet garīgās dzīves ceļu un ir pieredzējuši kristieši, gan arī tiem, kas ir tikai pašā šī ceļa sākumā vai tikai gatavojas pa to iet. Grāmatas izdošana latviešu valodā ir tikai likumsakarīgs turpinājums tās izdošanai daudzās pasaules valodās, kuru kopskaits sniedzas pāri četrdesmit. Kopumā Hosemarijas Eskrivas grāmata pieredzējusi 363 izdevumus 4,4 miljonu lielā tirāžā, kurai tagad pievienojas arī izdevums latviešu valodā” (Cakuls, 2002).

5. 1. Katoliskās literatūras izdevēji

Katoliskās literatūras izdevēji divdesmit pirmā gadsimta Latvijā ir plaši un daudzveidīgi pārstāvēti. Katrai izdevniecībai ir savs segments, sava seja, ko lasītāji pazīst. Neskaitot preses

izdevējus, Rīgas Arhidiecēzes portālā redzamas piecas izdevniecības, kas izdod katolisko literatūru. Turklāt, kā grāmatu izdevēja, nav minēta Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja, kura līdz ar laikrakstu „Gaismas Taka” dažreiz izdod arī nelielas lūgšanu grāmatas (skat. 4. pielikumu). No redzamajām piecām izdevniecībām, četras izdod tikai katolisko literatūru: *KALA Raksti*, *Dzīvības Straumes*, *RARZI grāmatu birojs* un *VOX ECCLESIAE*. Savukārt Latgales Kultūras centra izdevniecības primārais mērķis ir rūpēties par latgaliešu literārās valodas attīstību, un, tā kā Latgale un latgaliešu valoda jau vēsturiski ir cieši saistīta ar katolicismu, tad LKC izdevniecība izdod dažādu žanru Baznīcas aprobētu katolisko literatūru.

Kopš 2000. gada, viena no visražīgākajām izdevniecībām ir ***KALA Raksti***. Lasītāji to īpaši iecienījuši par ikmēneša garīgā kalendāra "Mieram tuvu" izdošanu. Izdevums „Mieram tuvu” ir paredzēts kā palīgs garīgajā dzīvē, kas dod cilvēkiem iespēju ik dienas lasīt tos Svēto Rakstu fragmentus, kas todien tiek lasīti un pārdomāti visā pasaulē, visā katoliskajā Baznīcā. Ideja par izdevniecību radusies laikā, kad izdevniecības direktore Aija Balode strādājusi Grašu bērnamā un secinājusi, ka nevar nopirkt nepieciešamos garīgās literatūras izdevumus. Tagad izdevuma veidotāji cenšas, lai šis garīgās dzīves kalendārs būtu labs palīgs katram kristietim, izdzīvojot savas attiecības ar Dievu (Mieram tuvu, 2017). Izdevums kopš 1999. gada ir galvenais izdevniecības *KALA Raksti* regulārais ikmēneša ienākumu avots, jo ar grāmatu izdošanu vien izdevniecība nevarētu pastāvēt (Balode, sk. 3. pielikumu). Izdevniecība izdod vidēji septiņas līdz astoņas grāmatas gadā un daudz dara, lai lasītājus ar tām iepazīstinātu. Viens no šādiem pasākumiem ir ik nedēļas raidījums „Grāmatzīme” tiešajā ēterā „Radio Marija Latvija” studijā, kurā pati izdevniecības vadītāja stāsta un lasa jaunākās iznākušās grāmatas. Izdevniecības *KALA Raksti* tīmekļa vietnē ir atrodama informācija par iznākušajām grāmatām un iespēja tās iegādāties interneta veikalā, pārdošanā ir arī dažas e-grāmatas (Mieram tuvu, 2017).

Izdevniecība ***Dzīvības straumes*** ir otra lielākā katolisko grāmatu izdevēja, kas savu pirmo grāmatu izlaidusi 2004. gadā. Tās uzmanības centrā ir literatūra, kas veicina atjaunotni Baznīcā un vērsta uz cilvēka iekšējo dziedināšanu. Tāpat tiek izdotas arī grāmatas bērniem un jauniešiem ticības padziļināšanai. Arī izdevniecībai *Dzīvības straumes* grāmatu izdošana nav vienīgā darbības sfēra. Bez izdevējdarbības ir vēl *Dzīvības Straume*, kas ir pašatbalsta programma, kuras pamatprincipi ir personiskās identitātes atjaunošana Bībeles perspektīvā. Tīmekļa vietnē ir atrodams grāmatu katalogs, interneta veikals un norāde, ka grāmatas var iegādāties katoļu Baznīcas grāmatu galdos un kristīgajās grāmatnīcās, kas realizē grāmatas no izdevniecības *Dzīvības Straumes*. Izdevniecības direktore ir Ilze Kurša-Briede (*Dzīvības straumes*, 2017).

Viena no pēdējā laika nozīmīgākajām grāmatām ir Heidijas Beikeres „Mīlestības mudināti”. Tās priekšvārdā lasām: „Nekad vēl neesmu sastapis cilvēku, kas būtu tā iespaidojis kādu tautu, kā to spējuši Rolands un Heidija Beikeri Mozambikā; šis iespaids joprojām turpinās un pieaug. Pazemība, mīlestība un spēks parādās ikvienā ceļa pagriezienā. Šī iemesla dēļ ļaudis bariem plūst uz konferencēm, kurās Beikeri runā un lido pāri pus pasaulei, lai būtu kopā ar viņiem kā misionāri. Cilvēki izmisīgi alkst uzzināt, kā Beikeri veic savas misijas. Rezultātā viņu ietekme izplatās no tautas uz tautu, jo Dieva tauta ir izslāpusi pēc patiesā Evaņģēlija, par kuru viņi liecina.

Kāds mans draugs ieradās Mozambikā, lai pāris nedēļu palīdzētu Beikeriem viņu kalpojumā. Atgriezies mājās, viņš sabruka un raudāja bez kāda acīmredzama iemesla. Vēlāk viņš saprata, ka raudājis, jo viņam „pietrūcis Jēzus”. Dienas kopā ar Heidiju un viņas kalpojumā bija bijušas tik neizsakāmi līdzīgas dienām, kad zemes virsū vēl staigāja Jēzus, ka viņš nemūžam vairs nespēja dzīvot kaut kā citādāk. Apziņa, ka viņš vairs neatrodas šajā gaisotnē, lika viņam raudāt pēc tā, kā trūka. Ak, kaut jel šis izmisuma asaras pēc tā, kas varētu būt, lītu vēl daudz vairāk!”

Grāmata ” Mīlestības mudināti” atklāj viņu pastāvīgo panākumu „noslēpumu”. Tas ir Evaņģēlijs – tāds, kādu to mācīja un ar kādu saskaņā dzīvoja Jēzus. Šī grāmata ir dziļa savā vienkāršībā, kaut arī ikviena lappuse ir pilna ar atklāsmēm. Tā noteikti jāizlasa visiem, kuri vēlas būt spējīgi apliecināt gan spēku, gan sirdsskaidrību – tā rosina grāmatas autori.

Latgales Kultūras centra izdevniecība ir senākā un tradīcijām bagātākā no šeit minētajām katolisko grāmatu izdevniecībām. Tā tika dibināta 1990. gadā ar mērķi attīstīt latgaliešu literāro valodu un atbalstīt autorus, kas raksta latgaliski vai par Latgali. Viens no veidiem, kā izdevniecība to īsteno, ir kultūrvēsturiskās un literārās gadagrāmatas „Tāvu zemes kalendārs” un literatūras almanaha „Olūts” izdošana. Pašlaik tie ir vienīgie regulārie izdevumi Latgales latviešu (latgaliešu rakstu) valodā. Gadagrāmatas lielākās nodaļas ir par arheoloģiju, vēsturi, kultūrvēsturi un literatūru, tiek pārstāvēta arī kritika un publicistika. „Tāvu zemes kalendārs” ir kultūrvēsturiska un literāra gadagrāmata ar ļoti garu mūžu. Tās pirmais gadagājums iznāca Daugavpilī 1939. gadā un turpmāk sasniedza lielus metienus, 1944. gadā tie bija – 50000 eksemplāri. Kā tika minēts iepriekšējā nodaļā, kalendārs turpināja iznākt Rietumvācijā Vl. Lōča vadībā. Pašlaik izdevniecības vadītājs ir Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris un Latvijas Lepnums Jānis Elksnis, kurš turpina ne tikai Vl. Lōča aizsākto izdevējdarbību, bet turpina īstenot viņa ideju par literāru un bagātu latgaliešu rakstu valodu un literatūru. Izdevniecības tīmekļa vietnē

(www.lkcizdevnieciba.lv) ir īpaši uzsvērts, ka izdevniecība abās gadagrāmatās iekļauj Latvijā un ārzemēs iepriekš npublicētus latgaliešu rakstnieku darbus. Tātad ar izdevniecības palīdzību Latgalei un tās jaunākajai paaudzei tiek atdotas izcilu latgaliešu radītās vērtības. Tīmekļa vietnē atsevišķa sadaļa atvēlēta garīgajai literatūrai, kurā ir redzami kvalitatīvi un saturīgi katoliskās literatūras izdevumi (Latgales kultūras centra, 2016). Visi LKC izdevniecības izdevumi var lepoties ar augstu poligrāfisko un māksliniecisko kvalitāti.

Ar mācību literatūras izdošanu nodarbojas **RARZI grāmatu birojs**, ko izveidojis Rīgas Augstākais reliģijas zinātņu institūts. Birojs darbojas, lai veicinātu augstskolas attīstību un tās atpazīstamību Latvijas sabiedrībā. Biroja uzdevums ir izdot kvalitatīvu teoloģiski-filozofisko literatūru, ko varētu izmantot gan studenti, gan jebkurš interesents. Tāpēc tulkošanai un izdošanai paredzēto darbu atlasī veic RARZI grāmatu biroja komisija. Tiek izvēlēti tikai pasaulē atzītu autoru darbi garīgajā teoloģijā, Svēto Rakstu ekseģēzē, ētikā, morāloteoloģijā, dogmatikā, filozofijā, psiholoģijā un pedagogijā. Tīmekļa vietnes birojam nav.

Jaunākā izdevniecība katoliskās literatūras izdošanā ir **VOX ECCLESIAE** ar direktori filosofijas doktori Žaneti Narkēviču vadībā. Izdevniecības **VOX ECCLESIAE** (tulkojumā no latīņu – Baznīcas balss) darbības galvenais mērķis ir Baznīcas dokumentu un pāvestu darbu tulkošana. Izdevniecība vēlas piedāvāt Latvijas sabiedrībai augstvērtīgu garīgo literatūru, kas lasītājam dotu iespēju labāk izprast Eiropas kultūras garīgos pamatus, cilvēka vietu pasaulē un sabiedrībā un viņa attiecības ar Dievu. Izdevumu mērķauditorija ir lasītāji, kurus interesē kristietības garīgais mantojums, Katoliskās Baznīcas principi un šajā tradīcijā gadsimtu gaitā izkoptais skatījums uz cilvēku (LRKB IC, 2017). Izdevniecība "**Vox Ecclesiae**" latviešu valodā izdevusi teologa un pāvesta Benedikta XVI grāmatas "Jēzus no Nācaretes" otro daļu, kurā ietverti notikumi no Jēzus ieiešanas Jeruzalemē līdz augšāmcelšanai. Šīs grāmatas pirmā daļa, kas aptver Jēzus dzīves posmu no kristības Jordānā līdz apskaidrošanai, latviešu valodā iznāca 2014. gada rudenī. Grāmatas "Jēzus no Nācaretes" otrās daļas priekšvārdā pāvests Benedikts XVI raksta, ka negribēja rakstīt "Jēzus dzīves stāstu", jo jau ir pieejami augstas kvalitātes darbi par Jēzus dzīves "hronoloģiskajiem un topogrāfiskajiem jautājumiem". Tāpat tas nav darbs kristoloģijā, bet "tuvāk manam nodomam ir salīdzinājums ar teoloģisku traktātu par Jēzus dzīves notikumiem," raksta Benedikts XVI. Tomēr, tai pat laikā pāvests uzsver, ka pamatā grāmatai ir cits konteksts un līdz ar to arī citi iekšējie mērķi. Tā ataino Jēzus personu un viņa vēsti, un tās pamatnodoms ir "saprast Jēzus personu, viņa vārdus un darbus". Pāvests nevēlas, lai par Jēzu lasām kā senu un vēsturisku personību, bet viņam ir svarīgi, lai šī persona mūs šeit un tagad uzrunā (LRKB IC, 2017).

Izdevniecība nupat laidusi klajā Vatikāna II koncila dokumentus latviešu valodā, kas „tika ilgi gaidīti, tāpēc jācer, ka ar tiem vēlēsies iepazīties gan katoļu inteligence, gan vēl jo vairāk – studējošie, kuriem pienākas zināt Baznīcas mācību. Iespējams, kādam tas būs pārsteigums uzzināt, ka koncils izteicies par tik daudziem jautājumiem” (LRKB IC, 2016). No 2011. gada izdevniecībai nākušas klajā astoņas grāmatas. No tām LNB elektroniskajā kopkatalogā pagaidām ir sešas.

5. 2. Nozīmīgākie izdevumi

Jau pirmie gadi pēc Latvijas valstiskās neatkarības atgūšanas iezīmējas ar ievērojamu skaitu un daudzveidību katoliskās literatūras izdošanā. Šim laika posmam raksturīgie izdevumi ir dažādas ticības mācības rokasgrāmatas, kas tik ļoti pietrūka padomju okupācijas laikā. Līdzās atkārtotiem katehismu izdevumiem parādās jauni tulkojumi un kā ievērojamāko no tiem var minēt 1991. gadā Rīgas Metropolijas kūrijas izdoto **Ferdinanda Krencera** (1921-2012) rokasgrāmatu „**Kam mēs ticam**” Rīga: RMK, 1991. 315 lpp. Savā ziņā tas ir izvērsts katehisms, bet katehisms ir viena no „pirmās nepieciešamības” grāmatām katoļiem. Tādēļ tā tirāža bija 25000 eksemplāru un to izmantoja kā mācību līdzekli gan svētdienas skolās, gan katehētikas institūtā un lieto joprojām. Grāmatu no vācu valodas tulkoja toreiz vēl teoloģijas students Jānis Priede.

Neparasta vēsture ir 1993. gadā izdotajai grāmatai bez norādītas vietas un izdevniecības **Māsa Marijas Stefanā no Nabadzīgā Bērna Jēzus autobiogrāfija "Dzīves dziesma" Rīga: b.i., 1993. 101 lpp.** Māsa Marija Stefana PIJ ir latviešu katoļu klostermāsa Sofija Lazdāne (1919-1954), kura „1939. gadā beigusi skolotāju semināru, 1942. gadā iestājusies Nabadzīgā Jēzus Bērna kongregācijas klosterī Rīgā. Strādājusi Valsts Kaulu tuberkulozes slimnīcā Rīgā no 1944. līdz 1947. gadam, 1949. gadā kopā ar citām mūķenēm izraidīta no Rīgas, dzīvojusi Aglonā, bijušajā tēvu dominikāņu klosterī. Ciešot badu un trūkumu, ilgstoši slimojot ar tuberkulozi, māsa Marija Stefana mirst 1954. gadā, atstājot vairākus sarakstītus darbus, to skaitā autobiogrāfiju "Dzīves dziesma"” (Satori. Kultūra, 2013). Izlasot viņas grāmatu arhibīskaps Antonijs Springovičs pagājušā gadsimta piecdesmitajos gados vēlējās ierosināt beatifikācijas procesu (pasludināt par svētīgu). Arhibīskaps uzticēja kapucīnu tēvam Tomam Gumpenbergam personīgi aprunāties ar māsa Marijas Stefanā radniekiem, kaimiņiem, skolas biedriem, kā arī savākt visus iespējamus materiālus par viņu. Lai to īstenotu, T. Gumpenbergs apmēram gadu dzīvoja pie Nīcgales draudzes prāvesta, un savāca visus materiālus, kā arī iepazīnās ar pašas māsa Marijas

Stefanas rakstiem un meditācijām (Fragmenti no tēva, b.g.). Grāmata atstāja iespaidu arī uz laicīgo presi. Ilmārs Šlāpins savā recenzijā raksta: „Patīkami, ja tavās rokās nonāk kāds reāls bibliogrāfisks retums. (...)Lasot Marijas tekstus, rodas sajūta, ka esi pieskāries kādai paralēlai realitātei, kas eksistējusi neatkarīgi no varas maiņām, kariem, bada un trūkuma, slimībām un ciešanām – eksistējusi, saglabājot reliģiski eksaltētu, taču skaidru domu, tīru un gaišu valodu, dzīvu un patiesu cilvēcību” (Šlāpins, b.g.). Māsas Marijas dzīvei ir veltītas arī divas LKC izdevniecības 1993. gadā izdotās grāmatas - kapucīņu tēva Jāņa Pavlovskā (1914 – 2000) biogrāfiskais stāsts „Es pati būšu puķe” un Kornēlijas Springovičas NJB sarakstītā māsas Marijas biogrāfija „Aglonas ziedīš”. Māsas Marijas Stefanā fenomenā savā disertācijā „Māsa Marija Stefana kā Terēzes no Lizjē tēla pārņēmēja: reliģiski pētnieciskā kritiskā analīze” ir pētījusi Lilija Berzinska (LU Teloģijas fakultāte, 2012). Viņas darbs piedāvā nozīmīgu ieskatu 20. gadsimta vidus Latvijas katoļu tradīcijas paradīgmās un to analīzi. Disertācijā ir centieni apzināt Latvijas katolicisma garīgo mantojumu un spilgtākos tā pārstāvjus, pievērst uzmanību māsas Marijas Stefanā oriģinālajai mācībai un uzskatiem, kas laika gaitā ieguva pilnīgi atšķirīgu skanējumu no Terēzes no Lizjē mācības. Savas dzīves gaitā māsa Marija Stefana bija izvēlējusies savu autentisko pieeju garīguma jautājumu izvērtēšanā un savas reliģiozitātes izkopšanā, kam ir maz kopīga ar Terēzes no Lizjē atdarināšanu un tēla mākslīgu pārņemšanu (Berzinska, 2012).

Īpaši nozīmīgi izdevumi filosofiskās domas kontekstā ir latviešu filosofa **Staņislava Ladusāna SJ** (1912-1993) izdotie darbi „**Daudzpusīgā gnozeoloģija. Izziņas fenomenoloģija un vispārējā kritiskā gnozeoloģija**” (KGS, 1994) un „**Reliģijas filozofija**” (KGS, 1996), kas izdoti paša autora redakcijā. S. Ladusāns ir pasaules mēroga filozofs, kurš gan dzimis Latvijā, bet šeit nav pazīstams. Ja neskaita vēl atsevišķus rakstus (piem., žurnālā ”Katōļu Dzeive’91”, krājumā „Svētais Akvīnas Toms”), tad šīs ir vienīgās viņa publikācijas latviešu valodā. S. Ladusāna darbu un personības pētniecībai pievērsusies LU Filozofijas un socioloģijas institūta vadošā pētniece Māra Kiope, kas veltījusi viņam monogrāfiju “Klātbūtne. Latviešu un brazīliešu filozofa jezuīta Staņislava Ladusāna dzīve un darbs” (LU Filozofijas un socioloģijas institūts, 2015). Filozofē dalās savos iespaidos par pētījuma procesu, stāstot, ka: „Itālijā kārtība ir tāda, ka disertācija, kad tā uzrakstīta, jāpublicē grāmatā. Ladusāns 1946. gadā aizstāvēja savu disertāciju, un tā tika noslepenota, lai viņa vārds nekur neparādītos, līdz ar to viņam šādas publikācijas grāmatā nav. (...) Man tika pateikts, ka to drīkst skatīties tikai vienu reizi mūžā divas stundas, neko nepierakstot un nefotografējot. Kāpēc?! Disertācija bija par Akvīnas Toma un Kanta filozofiju, (...) paliek tikai viens skaidrojums – drošības apsvērumi,” secina M. Kiope

(Abramoviča, 2015). Sajūsmas pilnas atsauksmes par šo grāmatu var lasīt grāmatu blogera vietnē: „Nevaru vārdos aprakstīt, ar kādu filosofisku baudījumu un dvēseles sajūsmu lasu asociētās profesores Māras Kiopes monogrāfiju par filosofu jezuītu Ladusānu un viņa dzīvi un darbu... Lappusi pēc lappuses, rindkopu pēc rindkopas, lēnām, lēnām, izgaršojot un izmeditējot domāšanā...”(Kukainis, 2015).

Latviešu valodā neatradīsies daudz mācību literatūras teoloģijā un it īpaši eksegēzē (Svēto Rakstu pētīšana). Tādēļ jo nozīmīgāki ir profesora **Paskāla Marijas Jerumaņa** sarakstītie un **KGS 1996. un 1997. gadā** izdotie mācību materiāli: „**Svētā Lūkasa Evaņģēlijs**”, „**Vecās Derības grāmatas**”, „**Gudrības dzeju un praviešu grāmatas**” un „**Vēstule Romiešiem**”. Publikācijas ir vērtīgs ieguvums reliģijas zinātņu studentiem, bet, šķiet, ka tās izmantot var tikai katoļu augstskolā, jo Nacionālajā bibliotēkā tās nav pieejamas.

Autoritatīvā latviešu valodas tulkojumā 2000. gadā ir iznācis "**Katoliskās Baznīcas katehisms**", **Rīga, RMK, 956. lpp.** Daudzviet Latvijā toreiz notika šī reprezentatīvā izdevuma atvēršanas svētki. Katehisma tulkojums veikts no 1997. gadā Vatikānā izdotā paraugteksta, kas ir latīņu valodā. Grāmatas iznākšana bija liels notikums katoļu Baznīcas dzīvē, jo iepriekšējais šāda veida dokuments iznāca 1566. gadā. Katoliskās baznīcas katehisms balstās Svētajos Rakstos un atspoguļo 2000 gadu ilgo katoliskās Baznīcas oficiālās mācības vēsturi. Tā gandrīz 1000 lappusēs pausta mūsdienām atbilstoša Baznīcas nostāja sabiedrībai aktuālos jautājumos. Katehisma redakcijas komitejā ietilpa pasaulē izcilākie teologi un katehēzes eksperti, kas to gatavoja sešus gadus, lai sniegtu drošu mācību un izgaismotu jaunās situācijas un problēmas, kas līdz šim nebija parādījušās (Leine, 2001).

Fundamentāls un katoļu Baznīcai nozīmīgs darbs ir **bīskapa Jāņa Cakula** veiktais pētījums *Latvijas Romas Katoļu Baznīcas vēstures materiāli. – XX gadsimts. – Rīgas Metropolijas Kūrija, 2001. 887. lpp.*, grāmatas tirāža 600 eksemplāri. Grāmatas ievadā autors vēršas pie grāmatas adresāta un tas, pirmkārt, ir divdesmit pirmā gadsimta garīdznieks un arī jebkurš Baznīcas vēstures interesents. Grāmatā ir apkopoti un hronoloģiski sakārtoti gan publicēti, gan nepublicēti arhīvu materiāli, galvenokārt no Rīgas Metropolijas Kūrijas arhīva. Izdevumu var lasīt ar interesi, sekojot notikumu gaitai un izdzīvojot atsevišķus gadījumus Baznīcas dzīvē, kuriem ir pievērsta lielāka uzmanība. Izdevumā ir apkopots pārsteidzoši liels faktu materiāls, strukturēts dažādās tabulās. Tik apjomīgs pētījums, protams, nepalika nepamanīts un speciālistu vidū tas tika uztverts kā notikums.

Recenzējot grāmatu Reliģiski izglītojošajā žurnālā „Ejiet un māciet” (2002/2), vēsturnieks un priesteris Arturs Krištapovičs vispirms nosauc iemeslus, kas izraisa interesi par šo darbu. Pirmkārt, tas ir pats autors bīskaps J. Cakuls, kura zināšanas un erudīcija ir vispāratzītas. Otrkārt, materiālu apkopošana par periodu vairāk nekā gadsimta garumā prasīja ilgu laiku, un savā ziņā to var uzskatīt par bīskapa J. Cakula mūža darbu. Treškārt, ievēribu pelnījusi arī izvēlēta pieeja avotu atlasei. Publicēti gan statistikas dati, gan dokumenti, gan izvilkumi no preses, gan privātie materiāli, turklāt šī materiālu daudzveidība neradīja haosu, jo tos pavada īss skaidrojums vai izteiksmīgs virsraksts.

Rezultātā ir tapusi patiesi unikāla grāmata, kas ataino Baznīcas dzīvi iepriekšējā gadsimtā. Autors neizvairās arī no pievēršanās sarežģījumiem un skumjiem notikumiem Baznīcas dzīvē. Tāpēc saprātīga šo publicēto materiālu izmantošana nākamajām pētnieku paaudzēm var kalpot par pamatu Latvijas Katoļu Baznīcas zinātniskajā un objektīvajā izpētē.

Recenzents ir konstatējis, ka darbs nav un arī nevar būt izsmeļošs, jo daudziem avotiem ir apgrūtināta pieeja, tādēļ vēstures avotu publicēšanas darbs būtu turpināms. A. Krištapovičs norādīja uz nepietiekami izgaismotu apostazējušos (atteikušies no kristīgās ticības) priesteru lietu un attiecības ar trimdā dzīvojušajiem latviešu priesteriem. Noslēgumā priesteris A. Krištapovičs atgādināja, ka grāmata ir par pagātni un tagadni un bīskaps Cakuls ar savu grāmatu palīdz mums taisnot ceļu uz nākotni (Krištapovičs, 2002).

Otra recenzija par šo ievērojamo darbu tika publicēta laikrakstā „Latvijas Luterānis” (2013). Recenzijas autore reliģiju pētniece Agita Misāne to vērtē tieši pretēji tam, kā rakstīja A. Krištapovičs. A. Misāne atzīmēja, ka galvenā vērtība ir grāmatā atrodamajos faktos, kuri ir ļoti liela bagātība, bet tur nav nekādas noteiktas kārtības, izdevums „brēktin brēc pēc kompetenta vēsturnieka prasmīgas kārtotāja rokas”. Bīskapa Cakula sakārtotā izdevuma galvenā problēma ir tā, ka izdevums ir „bezgala tāls no tautas”. Draudžu locekļi „ir tikai mazi cipariņi statistikas tabulās – cik ir kristīti, laulāti un cik šai vai tai diecēzei šajā vai tajā laikā piederējuši”. Recenzente norāda, ka grāmatā nav nekā par baznīcas iekšējām problēmām un „zemūdens akmeņiem”, nav arī nekā par apostāzes jeb atkrišanas gadījumiem, kādu padomju laikā netrūka (Misāne, 2013). Abiem recenzentiem kopēji ir divi viedokļi – tika atzīts bagātīgais faktu materiāls un informācijas trūkums par apostāzes gadījumiem.

V.E. bīskaps Jānis Cakuls ir izdevis divus unikālus uzziņu krājumus: „**Latvijas Romas katoļu priesteri 1918–1995**”. Rīga, 1996, 432 lpp. un „**Latvijas Romas katoļu draudzes**”. Rīga, 1997, 780 lpp. Abas grāmatas iznākušas 500 eksemplāru tirāžā. Ir apkopots patiesi unikāls

faktu materiāls. Lai gan nosaukumā minēti gadskaitļi 1918-1995, apskats jau sākts ar Tridentas koncila laiku (1543-1563). Unikāli ir arī tas, kā bīskaps Cakuls kategorizē izmantotos informācijas avotus. Šāda kategorizācija nav bieži sastopama zinātnieku vidū, tādēļ ir vērts to šeit minēt. Tā ir objektīva un godīga pieeja, kas ļauj lasītājam redzēt ticamo informāciju:

- 1) pilnīgi drošas ziņas no saglabātiem dokumentiem bīskaps Cakuls atzīmējis tumšā drukā;
- 2) izmantotās ziņas no kristību reģistru grāmatām ir iespiestas apvilktā drukā;
- 3) ziņas, kurām trūkst droša pamatojuma, kas balstās tikai uz priesteru sniegtajā liecībām, iespiestas slīpajā drukā;
- 4) ja izmantotas tikai draudžu sniegtās ziņas, kas ir pavisam nedrošas, tās iespiestas parastajā salikumā (Cakuls, 1996).

Ir grūti iedomāties, cik rūpīgs un ilgs darbs ir ieguldīts tik apjomīgu krājumu sastādīšanā.

Grāmata „**Pasaules gaisma. Pāvests, Baznīca un laika zīmes**”. Rīga, **Vox Ecclesiae; Pētergailis, 2011. 235. lpp.** ir rezultāts vācu žurnālista un rakstnieka Pētera Zēvalda sarunai ar pāvestu Benediktu XVI, kurā pāvests personīgā un tiešā veidā atbild uz svarīgiem jautājumiem par Dievu, Baznīcu un pasauli. Latviešu valodā tā nāca klajā izdevniecībā „Vox Exxlesiae” sadarbībā ar izdevniecību „Pētergailis” un ar „Baltic International Bank” atbalstu. Izdevniecības *Pētergailis* tīmekļa vietnē par šo grāmatu ir publicēts Rīgas Arhibīskapa metropolīta Zbigņeva Stankeviča komentārs, kurā viņš vēsta, ka: „Šī grāmata ir unikāla, jo pirmo reizi pasaules vēsturē pāvests atbild uz jautājumiem personiskā un tiešā intervijā. Acīmredzot tam ir nopietns iemesls. Benedikta XVI priekšgājējs Jānis Pāvils II, nespēdams atvēlēt laiku intervijai ar itāļu žurnālistu Vittorio Messori klātienē, uz viņa jautājumiem atbildēja rakstiski. Tā tapa grāmata *Pārkāpjot cerības sliksni*, kas drīz vien kļuva par dižpārdokli un izraisīja lielu interesi arī to cilvēku vidū, kas nav kristieši. Benedikts XVI ir ņēmis vērā Jāņa Pāvila II pieredzi, un tā kā ir pārliecināts, ka pašreiz izšķiras pasaules liktenis, vēlas izmantot visus iespējamus veidus, lai uzrunātu un pamudinātu cilvēkus ietekmēt apkārt notiekošos procesus. Grāmatā ir skarti daudzi būtiski jautājumi. Arhibīskaps Stankevičs domā, ka „Latvijas situācijā ir īpaši noderīgas pāvesta pārdomas par drosmi, kuru viņš raksturo kā spēju „nepakļauties uzskatu diktātam, bet rīkoties no iekšējās atziņas, arī ja tas sagādā nepatīkšanas”. Iedvesmojoša ir arī pāvesta liecība par viņa iekšējo brīvību. Viņš saka: „Es esmu tas, kas esmu. Es nemēģinu būt kāds cits. Es došu to, ko varu dot, un ko nevaru sniegt, to cenšos arī nesniegt. Es nemēģinu no sevis iztaisīt ko tādu, kas es neesmu.” (Pasaules gaisma pāvests, 2017)

Pavisam noteikti svarīgākais izdevums katoliskajā literatūrā ir Vatikāna II koncila dokumentu izdevums latviešu valodā. „Vatikāna II koncils nav zaudējis savu aktualitāti. Tas ir izrādījies pravietsks, jo koncila pamatlīnija vislabāk atbilst mūsdienu pasaules izaicinājumiem, jo Evaņģēlija vēsti ir jāizsaka katram laikmetam piemērotā valodā. Un katrā laikmetā ir jāsaliek savi akcenti. Vispirms pāvests un tad koncila tēvi, redzot procesus, kas notiek pasaulē, saprata, ka vajag pārlīkt akcentus un pārformulēt Labo vēsti mūsdienu apstākļiem. Tomēr pirmajā posmā pēc koncila diemžēl bija divu veidu atkāpes no koncila līnijas. Bija tādi, kas koncilu nepieņēma un uzskatīja, ka ticība jāturpina izteikt vecajās formās, ka nav jāatveras dialogam ar pasauli, kas ir bezperspektīvs virziens. Otri savukārt teica - mums jāturpina koncila virziens, bet jāiet vēl tālāk. Viņi atzina, ka jābūt uzticīgiem koncila garam, bet to garu interpretēja tādā veidā, ka atkāpās no koncila burta, no tā, kas rakstīts dokumentos. Un tas noveda pie milzīgiem postījumiem, it sevišķi Rietumeiropā. Mēs esam labā situācijā, jo varam atskatīties uz pirmo gadu desmitu perturbācijām un koncila dokumentu greizajām interpretācijām, redzēt, kas bija kļūdains. Toreizējais kardināls Jozefs Racioners, vēl būdams Ticības doktrīnas kongregācijas prefekts, kā arī pēc tam, būdams pāvests, teica, ka jābūt uzticīgiem koncilam, jo tas ir būtiskākais Baznīcas atjaunotnes instruments.”, skaidro arhibīskaps Stankēvičs intervijā portālam Katolis.lv (2016). Arhibīskaps uzsver, ka koncila materiāli domāti vispirms bīskapiem, garīdzniekiem, Rīgas Augstākā reliģijas institūta studentiem, katehētiem, tiem, kas ir iesaistījušies kalpošanā Baznīcā un kurus interesē kaut kas vairāk nekā mazajā katehismā. Bet jābrīdina, ka dokumenti ir uzrakstīti diezgan tehniskā valodā. Tur ir milzīgas dārgumu raktuves, bet, lai tiktu līdz zeltam vai dimantiem, ir jāierokas diezgan dziļi. Bez priekšzināšanām būs grūti uztver vēstījumu. Tomēr, viņš domā, ka šos tekstus var izmantot kā meditācijas un lūgšanas tekstus. Piemēram, breviārā lasījumu stundā pirmais teksts ir no Svētajiem Rakstiem, bet otrs - visbiežāk svēto teksti, bet diezgan bieži arī Vatikāna II koncila fragmenti. Tas teksts ir lasāms nevis kā piedzīvojumu romāns. Tas ir teksts garīgās izpratnes padziļināšanai par Baznīcas misiju mūsdienu pasaulē, par to, kā garīgumu ienest mūsdienu pasaulē.

Savukārt priesteris Mihails Volohovs raksturo koncilu vēsturiskā skatījumā, minot arī tulkojumus latviešu valodā: Vatikāna II Koncils ir epohāls notikums un ir ietekmējis Baznīcas dzīvi XX gadsimtā, un šī ietekme turpinās arī mūsdienās. Fakts, ka koncila dokumenti (4 konstitūcijas, 9 dekrēti un 3 deklarācijas) vienkopus latviski tiek izdoti nedaudz vairāk nekā pēc 50 gadiem pēc koncila noslēguma, ir saistīts ar vairākiem faktoriem. Koncila pilntiesīgi dalībnieki pirmām kārtām jau ir diecēžu bīskapi — un jau šajā ziņā Katoļu Baznīcas Latvijā

situācija aizvadītā gadsimta sešdesmitajos gados nebija viegla: sākotnēji tēvu vidū bija bīskapi A. Urbšs, J. Rancāns un B. Sloskāns, kuri kopš Otrā pasaules kara beigām atradās trimdā un reāli nebija saistīti ar diecēžu dzīvi Latvijā. Vēlāk koncila darbā piedalījās bīskaps J. Vaivods, uz kura pleciem lielā mērā balstījās atbildība par koncila ideju ienešanu un pakāpenisku īstenošanu vietējās Baznīcas līmenī konkrētajos vēsturiskajos apstākļos. Iespējams, ka tieši piesardzīga bīskapa J. Vaivoda un viņa līdzstrādnieku rīcība šajā jomā pasargāja Baznīcu Latvijā no nevajadzīgiem eksperimentiem un plašas krīzes, kādu piedzīvoja daudzu valstu diecēzes Rietumos. Iepazīstoties ar dokumentu tulkojumu vēsturi, var pārsteigt tas, ka lielākā daļa tika tulkota latviski jau sešdesmitajos gados un daži no tiem pat izdoti gan Padomju Savienībā, gan ārzemēs. Mēdz teikt, ka bija vajadzīgi vismaz simts gadi, lai īstenotu dzīvē Tridentas koncila lēmumus. Citu lokālo Baznīcu pieredze rāda, ka kaut kādā eiforijā un kārē pēc visa jaunā balstīta steiga, īstenojot daudzu ekleziālās dzīves jomu atjaunotni pēckoncila periodā, radīja pārpratumus, pārsteidzīgu rīcību un pat šķelšanos. Tas nenāca par labu paša koncila izpratnei: bieži vien vērojamas galējības, kas izpaužas turpinātības trūkumā, gan cenšoties atņemt visu Baznīcas pieredzi pirms Vatikāna II koncila, gan noliedzot šī koncila pieņemto lēmumu leģitimitāti. Ne velti bieži vien pat 50 gadus pēc koncila tam tiek piedēvēti lēmumi, kurus tas nemaz nav pieņēmis (Vолоhovs, 2016).

Koncils ir jāsaprot, jāuztver atšķirīgā līmenī — runa nav par dokumentiem kā tādiem, tie nav jālasa vai jāskaidro vienīgi tiesiskā aspektā, nedz arī jāizmanto kā skaists un celmsmīgs citātu avots. Svarīgi vispirms saprast, ka koncils nav vēlējies definēt jaunas dogmas, bet gan ar visaugstāko autoritāti piedāvāt “visai kristiešu kopienai tradicionālo doktrīnu jaunā veidā un jaunu pastorālu attieksmi”. Tieši tādēļ visiem tā dekrētiem ir “universāls raksturs”, un tie ir jāpieņem kā saistoši arī tiem, kuri vēlētos būt pilnīgā kopībā ar Katolisko Baznīcu (Vолоhovs, 2016).

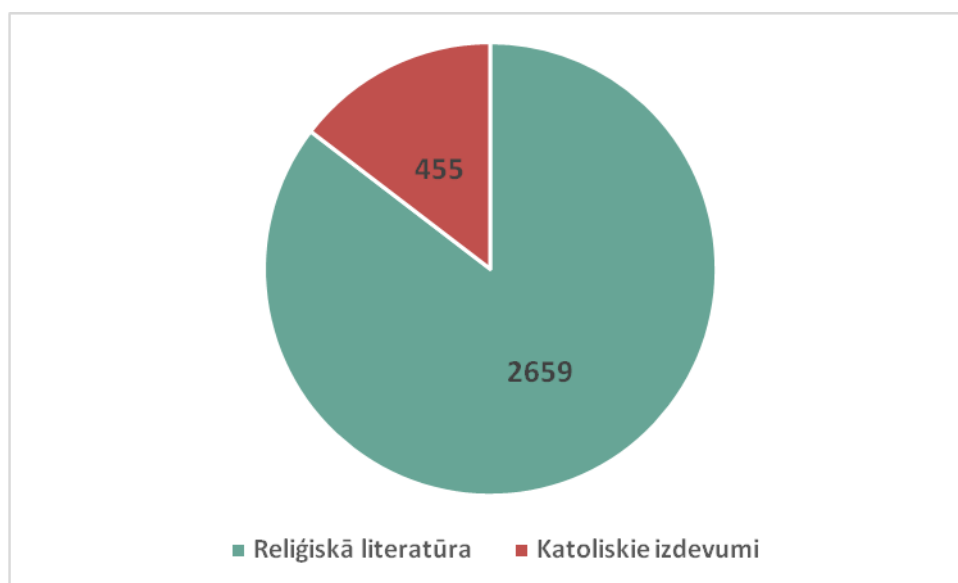
6. PĒTĪJUMA REZULTĀTI

Maģistra darba izstrādes rezultātā ir sastādīts bibliogrāfiskais rādītājs „Katoliskās literatūras izdevumi Latvijā (1991.-2016.)” (sk. 7. pielikumu). Balstoties bibliogrāfiskajā rādītājā tika apkopoti kvantitatīvie dati.

Mūsu valstī apmēram 50% iedzīvotāju sevi uzskata par kristiešiem. Šeit atklājas nepieciešamība pēc rakstīta Dieva Vārda, kas vērsas pie cilvēka sirdsapziņas un to veido. Arvien no jauna ir jāatrod iekšējais līdzsvars un stiprinājums. Reliģiskā literatūra nes cerību ļoti nozīmīgai sabiedrības daļai, piedāvā dzīves virzienu un palīdz saglabāt bagāto kristīgās kultūras, tradīcijas un vēstures mantojumu.

6. 1. Bibliometriskā analīze

Katoliskā literatūra ir viena daļa no kopējās reliģiskās literatūras daudzuma, kas tiek uzrādīts LNB krājumos “Latvijas Prese” un “Latvijas izdevējdarbības statistika”. Saskaņā ar šo statistiku, reliģiskā literatūra katru gadu ir vidēji 5-6% no kopējā grāmatu skaita Latvijā. Reliģiskās literatūras dati statistikas rādītājā ir redzami apkopotā veidā, ne izdevējiem, ne izdevumiem nav norādīta konfesionālā piederība, tādēļ no šiem datiem nevar pateikt, cik grāmatu kura konfesija izdeva. LNB Universālā decimālās klasifikācijas Rokasgrāmatā (UDK) sistēmas piešķirtais indekss reliģijai ir 2 un tas ietver visas iespējamās reliģijas, tajā skaitā aizvēsturiskās, mitoloģiskās, austrumu reliģijas un jaunās reliģiskās kustības (Apenīte (Red.), 2013). Katoliskās literatūras izdošanas dati ir apkopoti pēc sastādītā bibliogrāfiskā rādītāja (sk. 7. pielikumu). Pirmajā attēlā ir redzams kopējais reliģiskās un katoliskās literatūras izdevumu apjoms laikā no 1991. gada līdz 2016. gadam (sk. 6. 1. att.).

6. 1. attēls. Reliģiskās un katoliskās literatūras kvantitatīvais rādītājs (LNB statistikas dati)

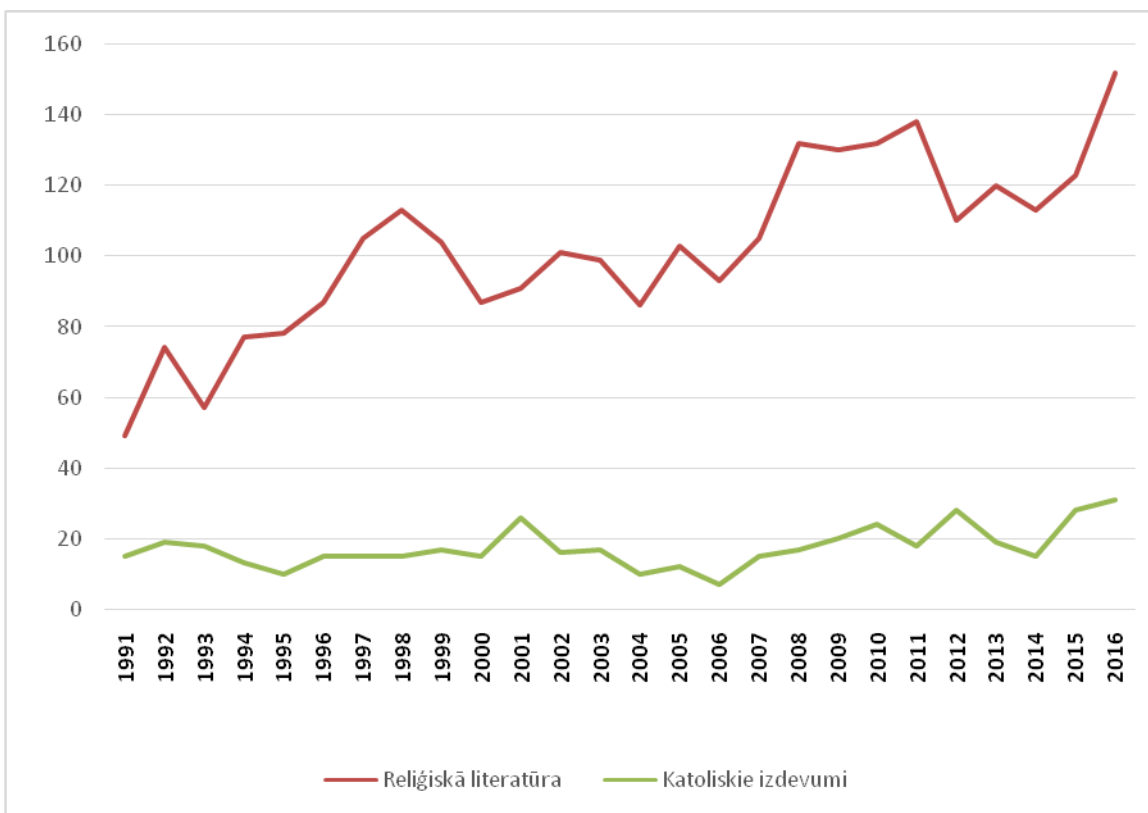
Reliģiskās literatūras izdošanu ietekmē dažādi faktori. Pētāmā perioda sākumposmā tie noteikti bija politiskie notikumi, kas radīja arī emocionālu pacēlumu, vēlmi īstenot, to kas daudzu gadu garumā bija liegts. Ekonomiskie rādītāji tajā brīdī, iespējams, nebija grāmatu izdošanai labvēlīgi. Pēc valsts neatkarības atgūšanas savu izdevējdarbību atjaunoja gandrīz visas Latvijā esošās konfesijas un reliģiskās kopienas. Lielākās konfesijas, līdzīgi kā katoliskā Baznīca, turpināja iesāktos darbus no padomju perioda beigām. Ar laiku baznīcas vidē radās jauni izdevēji ar savu specializāciju. Kopējais izdoto grāmatu skaits pa gadiem reliģiskajai literatūrai un tajā skaitā katoliskajai ir redzams 6.1. tabulā. Zem katra gadskaitļa ir norādīts kopējais reliģisko izdevumu skaits, zem tā katolisko grāmatu daudzums un procentuālais rādītājs. Vidējais procentuālais rādītājs šim laika posmam katoliskās literatūras izdevumiem ir apmēram 18% no kopējā reliģiskās literatūras apjoma.

Reliģisko, tajā skaitā katolisko grāmatu izdošanas pēc gadiem (1991-2016)

(LNB statistikas dati)

1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
49	74	57	77	78	87	105	113	104	87	91	101	99
15	19	18	13	10	15	15	15	17	15	26	16	17
31%	26%	31%	17%	13%	17%	14%	15%	16%	17%	28%	16%	17%
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
86	103	93	105	132	130	132	138	110	120	113	123	152
10	12	7	15	17	20	24	18	28	19	15	28	31
12%	12%	7%	14%	13%	15%	18%	13%	25%	16%	13%	23%	20%

Tabulā ir uzskatāmi redzams, ka 2016. gadā, salīdzinot ar 1991. gadu, kopējais reliģiskās literatūras izdevumu skaits ir palielinājies trīs reizes, bet katoliskie izdevumi divas reizes. Procentuāli visvairāk no kopējā reliģiskās literatūras apjoma katoliskā literatūra tika izdota deviņdesmito gadu sākumā. Kā iemeslu lielajam katoļu grāmatu skaitam deviņdesmito gadu sākumā var nosaukt to apstākli, kuru minēja intervijā respondente K. Andersone un proti, grāmatu izdošanai ziedojumus piesaistīja tie ārzemju priesteri, kuri atgriezās no trimdas un izvēlējās Latviju par savu mājvietu. Kā stāstīja respondente: “tie bija gan viņu personīgie līdzekļi, gan ārzemju atbalstītāju līdzekļi. Šajos deviņdesmitajos gados, ņemot vērā ekonomiskās grūtības, Latvijā cilvēku pirktspēja kritās un ziedojumi arī saruka” (Andersone, sk. 1. pielikumu). Respondente min arī otru iemeslu un tā ir garīgā atjaunotne, cilvēku slāpes pēc garīgajām vērtībām, kas patiesībā ir galvenais iemesls katoliskās literatūras uzplaukumam. Reliģiskajā literatūrā ir vērojama gandrīz nepārtraukta grāmatu skaita palielināšanās. To nosaka gan ekonomiskie, gan sociālie faktori. Ir vērojama arvien jaunu reliģisko kustību ienākšana Latvijā, arī visas pārējās tradicionālās konfesijas atrod iespēju izdot un izplatīt savas konfesijas literatūru. Šādas literatūras izdevumi arvien vairāk parādās arī sekulāro izdevniecību katalogos. Visu apkopojot, var secināt, ka vērojama tendence grāmatu apjomam reliģijas nozarē pakāpeniski, bet noteikti pieaugt, ko var redzēt 6. 2. attēlā.

6. 2. att. Reliģiskās literatūras izdošanas dinamika pēc gadiem (LNB statistikas dati)

6. 1. 1. Katoļu izdevniecības (1991 – 2000)

Deviņdesmito gadu sākumā ar lielu izdevniecību skaitu katoļu baznīca nevarēja lepoties. Līdz 1991. gadam vienīgā izdevēja, kas izdeva katoļiem domāto literatūru, ar atsevišķiem izņēmumiem bija Rīgas Metropolijas kūrīja (RMK). Tā ir katoļu konfesijas reliģiskais centrs un organizācija, kuras funkcijās ietilpa arī iznākošās katoliskās literatūras aprobācija. Savu izdevējdarbību RMK turpināja no 1991. gada līdz 2008. gadam un bija viena no lielākajām grāmatu izdevējām. Šobrīd Rīgas Metropolijas kūrīja ar izdevējdarbību vairs nenodarbojas. Lai sniegtu cilvēkiem zināšanas ticības jautājumos un izglītotu katehētus, 1992. gadā tika nodibināts Katehētikas institūts, kas arī iesaistījās katoliskās literatūras izdošanā. Tajā pašā gadā tika izdots pirmais numurs teoloģiskajam žurnālam skolotājiem un vecākiem „Ejiet un māciet...”, kas vēlāk pārtapa par akadēmisku reliģiski izglītojošu žurnālu ar tādu pašu nosaukumu un turpināja iznākt līdz 2008. gadam. Katehētikas institūtam pirmās grāmatu publikācijas bija 1997. gadā. Deviņdesmito gadu sākumā nedaudz mazākā apjomā literatūras izdošanu uzsāka senākā katoliskā augstskola Rīgas katoļu Garīgais seminārs (RKG), kas. Pirmkārt, rūpējās par to, lai garīgā semināra studentus nodrošinātu ar mācību materiāliem. Kā skaidroja K. Andersone, garīgais

seminārs bija mācību iestāde, kas sagatavoja priesterus katoļu Baznīcai Latvijā (Andersone, sk. 1. pielikumu). Šobrīd garīgā semināra pilns nosaukums ir Laterāna Pontifikālās universitātes filiāle Rīgas Teoloģijas institūts, kas kopā ar Rīgas Augstāko reliģijas zinātņu institūtu izdod reliģiski zinātnisko žurnālu „TERRA MARIANA”. Trešais lielākais katoliskās literatūras izdevējs bija un joprojām aktīvi darbojas Latgales Kultūras centra izdevniecība. Līdzās dažādu žanru laicīgajai literatūrai, šī izdevniecība jau kopš savas pastāvēšanas sākuma (1990) ir izdevusi katolisko literatūru latgaliešu rakstu valodā. Šīs trīs bija lielākās grāmatu izdevējas deviņdesmito gadu sākumā un to izdoto grāmatu apjoms svārstījās no diviem līdz vienpadsmit izdevumiem gadā. Kā ir redzams trešajā attēlā, ap 2000. gadu izdevēju skaits nostabilizējās un tāds arī turpina pastāvēt (sk. 6. 3. att.). Kā tika minēts 5. 1. nodaļā, šobrīd katoliskajai Baznīcai ir pieci pastāvīgi literatūras izdevēji. Tas arī redzams diagrammas amplitūdā, ka pēdējos gados ir vērojams pastāvīgs izdevēju skaits. Protams, bez katoliskajiem izdevējiem reliģisku literatūru izdod laicīgās izdevniecības, un zinātniski reliģisko literatūru izdod arī izdevniecība „LU Akadēmiskais apgāds”.

6. 3. att. Izdevniecību skaita dinamika

Rīgas Metropolijas kūrija
Rīgas katoļu Garīgais
seminārs
Latgales Kultūras centrs
Bez izdevniecības
Katehētikas institūts
Vārds
Zinātne
Atols
Фонд имени Александра
Меня
Avots
Radziņš
Latvijas ZA

Augstāk redzams ir saraksts izdevniecībām, kas pastāvēja no 1991. gada līdz 2000. gadam. Un zemāk redzamas izdevniecības, kas darbojās no 2001. līdz 2016. gadam.

KALA Raksti
Dzīvības Straumes
Rīgas Metropolijas kūrija
Latgales Kultūras centrs
Dažādas
Vox Ecclesiae
Bez izdevniecības
RARZI
Vārds
Magnificat
Zvaigzne ABC
Rēzeknes-Aglonas Diecēzes
kūrija
LU Akadēmiskais apgāds
Rīgas katoļu Garīgais
seminārs
Kristīgās Dzīves Institūts
Effata
Katoļu Baznīcas
informācijas centrs
Viļāni : Mariāņu
kongregācija

6. 1. 2. Izdevumu skaits

Maģistra darbā apskatāmais periods ir sadalīts divos posmos, kas viens no otra krasi atšķiras ar izdevēju skaitu un sastāvu. Pēc 2000. gada daži izdevēji pārtrauca savu darbību, bet citi uzsāka. Starp tiem, kas pārtrauca savu darbību bija arī tādi, kas īsti nebija izdevēji, tikai izpildīja Rīgas Metropolijas kūrijas pasūtījumu un izmantoja savu vārdu reklāmai. 6. 2. tabulā redzams triju galveno izdevniecību grāmatu skaits.

6. 2. tabula

Izdevniecības un to izdevumu skaits (1991-2000)

Izdevniecības	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Rīgas Metropolijas kūrija	11	9	2	7	10	9	11	11	7	10
Latgales kultūras centrs	2		4		1		2		2	
Katoļu Garīgais seminārs		1	6	2	2	4	2		2	2

Respondente K. Andersone intervijā atzīmēja, ka grāmatu tirāžas šajā laika posmā bija no viena līdz trijiem tūkstošiem eksemplāru, tomēr izdevumos, kur tās tika norādītas un kas ir uzrādīts arī bibliogrāfiskajā rādītājā, grāmatu tirāžas pirmajos gados bija 5000 un vairāk eksemplāru. Kā piemērus var minēt P. Cirsis “Dogmu Dievs”, R. Grēfs “Jā, Tēvs!”, J. Vaivods “Homīlijas visa gada svētdienām”, V. Pentjušs “Ceļā uz garīgo pilnību”. Bija arī grāmatas, kurām tirāža sasniedza 25000, kā piemēram F. Krencers “Kam mēs ticam”, Ā. Brumanis “Cerība nepievils” 20000 eksemplāri.

6. 3. tabula

Lielāko katolisko izdevniecību izdevumu tirāžas (1992-2000), (LNB statistikas dati)

Izdevējs	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Rīgas Metropolijas kūrija	104,	125,	90,	75,	72,1	51,5	40,2	36,6	13,5
Katoļu Garīgais seminārs		21,0			13,0	3,0		6,0	2,0
Katehētikas institūts						11,0		2,0	

6.4. tabula

1991-2000, (LNB statistikas dati)

Izdevējs	Grāmatu skaits	Kopējā tirāža
Rīgas Metropolijas kūrīja	87	607,0
Katoļu Garīgais seminārs	21	45,0
Katehētikas institūts	5	13,0

Pēc 2000. gada sāka darboties izdevniecības *KALA Raksti* un *Dzīvības straumes*, tas jūtami palielināja katolisko grāmatu apjomu un dažādoja tematiku. Tirāžas šo izdevniecību grāmatām parasti ir 1000 eksemplāri, jo kā teica A. Balode “Izdot grāmatu zem 1000 eksemplāriem ir ļoti neizdevīgi, jo ir izmaksas, kas ir neatkarīgas no grāmatu tirāžas – tulkojums, redakcija, korekcija, makets, autortiesības. Lai tiktu līdz kaut kādai peļņai ir diezgan daudz grāmatu jāiztirgo. Ar grāmatām, diemžēl parasti tas „diezgan daudz” nekad neiestājas.” Tabulā 6. 5. var redzēt grāmatu un tirāžas kopējo skaitu no 2009. līdz 2016. gadam.

6. 5. tabula

Izdevniecības un to izdevumu skaits (2009-2016), (LNB statistikas dati)

Izdevējs	Grāmatu skaits	Kopējā tirāža tūkstošos eks.
KALA Raksti	69	1993,6
Dzīvības straumes	61	27476

Par to, kāda ir garīgā literatūra, ko izdod izdevniecība KALA Raksti, stāsta A. Balode:

“Tā ir kristīgā, katoliskā literatūra. Ir dažas lūgšanu grāmatas, ir divas grāmatu sērijas. Tā kā „Mieram tuvu” ir mūsu firmas zīme, kas ir vairāk pazīstama, tad izveidojām sēriju „Mieram tuvu grāmata”, kas ir literatūra par kādu svēto, vai teoloģija. Un pēc kāda laika izdevām sēriju „Mieram tuvu dzīveskola”, kur vairāk ir padomi, kā attīstīt savu personību. Piemēram, pirmā bija „Līderis un tikums” par to, ka līderis ir tas, kurš attīsta savus tikumus, nevis spēju manipulēt ar citiem; tieši otrādi, kad attīsti savus tikumus, tu kļūsti pievilcīgs citiem. Vēl, piemēram, bija „Lēmumu pieņemšanas māksla” vai „Prieks būt sievietei”, „Neviens nav vientuļa sala” par to, kā atrast dzīves draugu. Tā tematika, teiksim tā, gaumīga kristīgā literatūra” (Balode, sk.3. pielikumu).

Savukārt K. Andersone raksturo visu katolisko grāmatniecību mūsdienās: “Tiek izdota ļoti plaša spektra literatūra, ir pārstāvēti visdažādākie žanri. Šobrīd grāmatu izdošana ir attīstījusies, uzplaukusi un spēj apmierināt jebkuras garīgās vajadzības. Arī grāmatu poligrāfiskā kvalitāte un vizuālais izskats ir ļoti pievilcīgs. Tajos laikos mēs par to varējām tikai sapņot un mēs arī sapņojām par to. Mēs sapņojām par tādu regulāru izdevumu, kāds šobrīd ir „Mieram tuvu”. Esmu par to priecīga” (Andersone, sk. 1. pielikumu).

Tabulā 6.6. ir pārstāvētas galvenās katoliskās literatūras tēmas, lielākā daļa no tām gadsimtiem nav mainījušās.

6. 6. tabula

Katoliskās literatūras tematiskais iedalījums

Gads	Kopā	Svētie Raksti, Lūgšanu grāmatas, Liturgika	Katehisms, Pedagoģija, Mācību grāmatas	Baznīcas vēsture, Biogrāfijas, atmiņas	Apustul. raksti, Teoloģiski zinātn. raksti	Garīgā dzīve, apceres, sprediķi	Ģimenes un personības aspekti	Dažādi
1991	1	2	9	-	1	2	-	1
1992	20	1	1	11	-	6	-	1
1993	16	-	3	5	3	5	-	-
1994	11	-	3	4	1	3	-	-
1995	14	1	5	3	-	5	-	-
1996	16	-	9	3	3	1	-	-
1997	15	2	7	1	2	3	-	-
1998	14	1	6	4	1	2	-	-
1999	17	-	6	4	3	4	-	-
2000	15	2	3	1	4	5	-	-
2001	25	5	6	2	2	9	1	-
2002	14	2	3	2	2	4	-	1
2003	15	3	-	4	3	3	1	1
2004	7	-	4	2	-	-	1	-

2005	12	3	1	1	1	2	4	-
2006	7	-	2	-	1	3	1	-
2007	17	2	1	2	4	5	3	-
2008	17	4	1	4	2	2	4	-
2009	21	5	3	3	3	2	4	1
2010	24	6	-	4	1	2	11	-
2011	18	1	-	3	4	3	6	1
2012	30	8	5	2	2	5	8	-
2013	20	1	5	3	-	3	8	-
2014	14	2	1	1	3	2	4	1
2015	28	5	3	2	3	4	11	-
2016	33	4	4	3	8	6	8	-
Kopā	455	60	91	74	56	91	75	7

6. 2. Interviju rezultāti

6. 2. 1. Intervija ar KGS izdevniecības bijušo redaktori Klāru Andersoni

(Intervijas transkriptu sk. 1. pielikumā)

Deviņdesmitajos gados mācību iestāde Romas katoļu Garīgais seminārs līdzās priesteru sagatavošanai izdeva arī grāmatas. Semināra birojā notika grāmatu sagatavošana drukāšanai, bet tipogrāfija iespiešanas darbiem tika meklēta ārpusē, tāda, kas bija lētāka. Grāmatu sagatavošanā (tulkošana, teksta ievadīšana, rediģēšana un maketa sagatavošana) tika iesaistīti apmēram desmit cilvēki. Semināra izdevējdarbības sākumā “visi darīja visu”, vēlāk darbus sāka dalīt. Līdzās semināram ar izdevējdarbību nodarbojās arī Rīgas Metropolijas kūrīja un Katehētikas institūts. Pamatfunkcijas un mērķi katrai struktūrvienībai bija savi, bet visām trim kopējais mērķis bija izglītošana. Grāmatu un periodisko izdevumu izdošana bija viens no līdzekļiem mērķa sasniegšanai. Dažkārt vieni un tie paši cilvēki strādāja pie grāmatu sagatavošanas visās trijās iestādēs.

Padomju laikos katoļu grāmatu izdevniecība atradās “pagrīdē”, sākoties atjaunotnei un izzūd dot cenzūrai, deviņdesmitajos gados tika piedzīvots katoliskās grāmatniecības uzplaukums.

Izdevniecības darbinieki nebija šīs nozares profesionāļi, tādēļ ne vienmēr pievērsa uzmanību formalitātēm, pieļaujot arī daudzas neprecizitātes.

Grāmatas izdošanai atlasīja Garīgā semināra rektors. Savu pienesumu šajā procesā, gan finansiāli, gan intelektuāli deva trimdā dzīvojušie un Latvijā atgriezušies priesteri. Viņi ieteica tulkošanai piemērotāko literatūru. Pastāvēja tulkotāju problēma teoloģiskajai literatūrai, jo Latvijā nebija pieejama teoloģiskā izglītība laikiem. Grāmatas tika izdotas par ziedojumiem, kuri, galvenokārt, tika piesaistīti no ārzemēm. Grāmatu tirāžas, kā norādīja respondente, nebija lielākas par 3000 tūkstošiem, bet tā laika izdevumos bieži vien var redzēt 5000 eksemplāru. Daļa grāmatu tika pārdotas, daļa tāpat izdalīta draudzēm. Lasītāju pieprasījums pēc garīgās literatūras bija liels. Grāmatas pārdeva galvenokārt baznīcu grāmatgaldos. Visām grāmatām, izņemot autorizdevumus, tika nodrošināta *imprimatur* licence. Tematiskās grupas katoļu grāmatām šajā laikā bija: garīgā dzīve, morālteoloģija, sprediķi un informatīvie izdevumi.

Kā mācību spēki garīgajā seminārā tajā laikā kalpoja no trimdas atgriezušies latviešu priesteri un viņu darbi tika izdoti kā mācību līdzekļi katoļu augstskolām. Spilgts piemērs tam ir Staņislavs Ladusāns SJ.

Par kristīgās tautas alkām pēc garīgās literatūras, liecināja katoļu samizdats. Tie, kam bija mājās rakstāmmašīnas tie izdeva grāmatas mašīnrakstā, kam nebija, tie pārrakstīja ar roku. K. Andersones ģimenē grāmatas tika pārrakstītas gan ar roku, gan mašīnrakstā. Samizdata literatūra bija plaši izplatīta un tā šobrīd atrodas draudžu bibliotēkās un personīgajās bibliotēkās,

Respondentes skatījumā arī šobrīd katoļu grāmatniecībā ir uzplaukums, ir pārstāvēti visdažādākie žanri, kas spēj apmierināt jebkuras garīgās vajadzības. Ir ļoti uzlabojusies grāmatu poligrāfiskā kvalitāte un vizuālais izskats.

Intervijā biežāk skartās tēmas ir aplūkotas 6. 2. 1. tabulā.

6. 2. 1. tabula

Galvenās tēmas intervijā ar Klāru Andersoni

Transkripta teksts	Tēma
Garīgais seminārs kā mācību iestāde, kas sagatavoja priesterus katoļu Baznīcai Latvijā.	Izglītošana
Grāmatu vai periodisko izdevumu izdošana bija blakus nozare, kas kalpoja šo institūciju pamatmērķiem, gan garīgajam darbam, gan garīdznieku sagatavošanai, gan arī ticības mācības skolotāju sagatavošanai	
Šajos laikos katoļu laikiem nebija pieejama teoloģiskā izglītība, tulkošanas process bija ļoti, ļoti sarežģīts. Bija nepieciešams ne tikai labi zināt svešvalodu, bet arī labi	

pārzināt garīgās literatūras vielu. Tulki mācījās darba procesā, saskaroties ar ļoti daudzām grūtībām.	
Deviņdesmitajos gados atgriezās Latvijā, un savus darbus pats personīgi tulkoja latviešu valodā, lai sagatavotu kursu Garīgā semināra studentiem. Viņš bija Garīgā semināra pasniedzējs, liekas, ka divus gadus.	
grāmatas tika dotas uz druku tur, kur bija ekonomiski izdevīgāk un kur ņēma pretī šos katoļu izdevumus par attiecīgo cenu, ko mēs varējām maksāt.	Ekonomika
Daļa tika pārdotas, daļa izdalīta draudzēm. Daļēji kaut kādi līdzekļi atgriezās, tos ieguldīja nākamajā grāmatā, daļēji nākamās grāmatas sagatavošanā atkal tika piesaistīti ziedojumi.	
Visdrīzāk šos ziedojumus piesaistīja tie ārzemju priesteri, kuri brauca uz Latviju. Tie bija gan viņu personīgie līdzekļi, gan ārzemju atbalstītāju līdzekļi. Šajos deviņdesmitajos gados, ņemot vērā ekonomiskās grūtības, Latvijā cilvēku pirktpēja kritās un ziedojumi arī saruka.	
mūsdienās varētu saukt par biroju, kur notika drukas darbu sagatavošana.	Grāmatu sagatavošana
bija piesaistīti līdz desmit cilvēkiem grāmatu sagatavošanā, respektīvi, tulkošanā, teksta ievadīšanā, rediģēšanā un maketa sagatavošanā drukai	
Ļoti bieži gadījās, ka vieni un tie paši cilvēki gatavoja grāmatas gan kūrijai, gan Garīgajam semināram, gan Katehētikas institūtam.	
Viņi spēja rakstīt grāmatas, viņi brauca ar saviem jau sarakstītajiem manuskriptiem, līdz ar to varēja piedāvāt šo savu devumu. Viņi arī ieteica, ko varētu tulkot, kas būtu piemērots. Tad garīgā semināra rektors teica savu galavārdu un šīs grāmatas tika sagatavotas.	
Tobrīd galvenais bija izdot grāmatas, lai cilvēkiem tiktu sniegta garīgā barība, jo cilvēki bija izslāpuši pēc garīgās literatūras	Garīgās vajadzības
Tobrīd tika izdota literatūra, kuru garīgā vadība uzskatīja par noderīgu, kas varētu palīdzēt cilvēkiem.	
Valoda tajās grāmatās dažkārt bija briesmīga, bet rakstījām tā kā bija un ko dabūjām, to pārrakstījām, tā bijām izslāpuši pēc garīgās literatūras. Tas ir katoļu „samizdats”, kas kādreiz, bija. Tādā veidā tikām pie garīgas literatūras.	
Garīgās literatūras trūkums bija tik liels, ka gadījās pārrakstīt arī „sēnalas”.	
Šobrīd grāmatu izdošana ir attīstījusies, uzplaukusi un spēj apmierināt jebkuras garīgās vajadzības.	

6. 2. 2. Intervija ar V. E. bīskapu Jāni Cakulu

(Intervijas transkriptu sk. 2. pielikumā)

V. E. bīskaps Jānis Cakuls ir veicis plašus pētījumus Baznīcas vēsturē Latvijā. Viņa pētījumi ir pieejami piecās grāmatās, no kurām viena nav atrodama LNB, bet ar bīskapa laipnu gādību un intervētājas starpniecību, grāmata tur tiks nogādāta. Vairākām bīskapa grāmatām finansējumu nodrošināja ārzemju ziedotāji. Daži no viņa manuskriptiem vēl nav iespiesti. Bīskaps savulaik gādāja arī par citu pētnieku darbu izdošanu. Visus Jāņa Broka neizdotos manuskriptus bīskaps bija atdevis Latgales Kultūras centra izdevniecības vadītājam Jānim Elksnim. Daži no manuskriptiem jau ir izdoti grāmatās, bet daži vēl gaida savu kārtu. Bīskaps J. Cakuls atcerējās padomju okupācijas režīma cenzūru un garīgo grāmatu aizliegumu, kam sekas

bija ticīgās tautas samizdata rašanās. Šo grāmatu krājumus savā disertācijā ir pētījis priesteris Aleksandrs Stepanovs. Grāmatas tika netikai pēc pašiniciatīvas pārrakstītas, bet arī tulkotas. Bija izveidojusies vesela „industrija”, kurā viens tulkoja, cits rakstīja uz rakstāmmašīnas un vēl cits iesēja. Arī šī vēsture tiek rūpīgi glabāta draudžu bibliotēkās.

Intervijā biežāk skartās tēmas ir aplūkotas 6. 2. 2. tabulā.

6. 2. 2. tabula

Galvenās tēmas intervijā ar V. E. bīskapu Jāni Cakulu

Transkripta teksts	Tēma
Ir nākuši klāt papildinājumi šai grāmatai “Livonijas Romas katoļu Baznīcas valsts XIII-XVI gs.”	Pētījumi
Viņa pakāpeniski tapa, es strādāju kūrījā 50 gadus, un tajā laikā bija tikai tik daudz. Un ir vēl viena grāmatas daļa, kuru es vēlāk uzskatīju par mazāk vērtīgu un tā tajā nav ietverta.	
Ziņas nāca pakāpeniski, līdz 1968. gadam. Un tālāk ar katru gadu nāca papildinājums. Jaunās grāmatas ietvēra visas iepriekšējās. Tur ir viena, kas nemaz nav iespiesta.	
Šīs ir manis rakstītas no sākuma līdz beigām un nav arī labota tā valoda. Piemēram, šī [Katoļu Baznīcas skolas Latvijā (Livonijā) 17.-19. g. s., 2010.].	Grāmatu finansējums
Toreiz, kad izdeva, to sponsorēja ārzemnieki, vācieši, viņi palīdzēja ar saviem ziedojumiem.	
Es [Rīgas Metropolijas kūrīja] dažus ar labdaru atbalstu izdevu.	
viņa dabūja līdzekļus un iespieda no tās grāmatas, ko paņēma no manis.	Grāmatu izdošana
Brokam ir kādas trīs dzejas grāmatas. Kopā daudz grāmatu, kādas 15 vai 20, lielākā daļa izdotas, bet daļa vēl nav izdotas.	
Tās iespieda partijas tipogrāfijā, pašā stingrākajā, kur vislielākā kontrole, lai neviens eksemplārs netiktu izdots vairāk, cik atļauts. Toreiz bija ļoti grūti papīru dabūt. Sākumā atļāva tikai 5000 eksemplāru, tad septiņdesmitajos gados pirmo reizi 20000 vai 25000 izdeva	
Kalendāru atļāva izdot tikai 1989. gadā. Sakaru ar Vatikānu arī nebija, līdz 1956. gadam ne vēstules no šejienes aizgāja, ne no turienes atnāca uz šejieni.	Okupācijas režīma cenzūra
Arī no bīskapa gana rakstiem vairāk nekā puse tika izvītroti, tā, ka tas teksts palika nesakarīgs.	
Mums bija pienākums tās savākt un nodot. Īpaši viņiem nepatika grāmata par Fatimas Dievmāti, lika to visu savākt.	
Daudzas grāmatas pārrakstīja uz rakstāmmašīnas. Sevišķi daudz bija Švikai. Man arī visas, [kuras pārrakstīja] atsūtīja.	Samizdats
arhibīskapa māsa [Kornēlija] Springoviča tulkoja. Viņa varbūt pa visu laiku ir vairākus desmitus grāmatu pārtulkojusi, varbūt tuvu pie simta. Viņa visu laiku sēdēja un tulkoja.	
Viņš brauca pie priesteriem un vāca, kādas grāmatas ir pārrakstītas, apmēram 200 manuskriptu savāca.	
tas ir Švikas darbs. Tās, kas ir pie manis, tās ir no viņas. Vienmēr pa vienam eksemplāram man atsūtīja.	
viņa pārrakstīja un viņas vīra tēvs, kas Jūrmalā dzīvoja, grāmatas iesēja.	
Priesteris arī garīgo literatūru daudz tulkoja, viņš sēdēja, grāmata priekšā un uz rakstāmmašīnas reizē tulkoja un rakstīja.	

6. 2. 3. Intervija ar izdevniecības KALA Raksti vadītāju Aiju Balodi

(Intervijas transkriptu sk. 3. pielikumā)

Viena no lielākajām katoliskās literatūras izdevniecībām *KALA Raksti* ir izveidojusies 1999. gadā pēc četru cilvēku iniciatīvas. Tai ir interesanta priekšvēsture par to, kā no kopīgām lūgšanām un vajadzības pēc lūgšanu grāmatas izauga izdevniecība. Pēc divu gadu ikmēneša lūgšanu kalendāra iznākšanas pamazām veidojās arī grāmatu izdošanas prakse. Izdevniecības direktorei Aijai Balodei ir vēlme strādāt patstāvīgi un visu pārzināt pašai un viņai arī izdodas ar nedaudziem darbiniekiem nodrošināt izdevniecības darbību. Bez viņas izdevniecībā vēl strādā māksliniece-maketētāja, izplatīšanas koordinatore, grāmatvede un šoferis. Kā ārpalpojums tiek algoti tulkotāji, redaktori un tekstu korektori. Pašas izdevniecības direktores pienākumos ietilpst turpinājumi izdevuma “Mieram tuvu” satura veidošana, rediģēšana un visu pārējo darbu plānošana. Lūgšanu kalendārs ir ļoti populārs visu kristiešu vidū, tas var sevi atpelnīt. Tam ir kādi 700 abonētāji un apmēram 5000 grāmatīņu katru mēnesi nopērk. Izdevēja domā, ka ar šādu naudu tomēr nevar atslābt, jo gadījumā, ja kalendāru vairs nepirks, izdevniecība būs jāslēdz ciet, tikai ar grāmatu izdošanu izdzīvot nevarēs. Lai gan gadās arī ļoti veiksmīgi projekti, kad grāmata sevi atpelna. Piemēram, pēdējais izdevums, Nika Vujačiča grāmata “Dzīve bez robežām” ir jau sevi atpelņijusi. Daudz grūtāk ir pārdot teoloģiskus izdevumus, pat interesantā valodā uzrakstītas grāmatas, kā, piemēram, Skota Hāna “Ticības iemesli”, netiek izpirktas.

Grāmatas rašanās ceļš izdevniecībā ir klasisks un kompakts. Grāmata sākas ar kāda ideju, tad tiek uzrunāti autortiesību pārstāvji, seko tulkotāja meklējumi un tad grāmata nokļūst redaktora rokās, kurš srādā ar tekstu, izlabo un gatavo tekstu maketē. Pēc tam korektors vēlreiz caurlasa. Ja teksts ir sarežģīts, tad redakcijas un korekcijas ir vairākkārtējas. Darbs tiek salikts pdf failā atbilstoši prasībām un tiek aizsūtīts uz vairākām tipogrāfijām, kas aprēķina izmaksas. Izdevniecības vadītāja izvēlas izdevīgāko piedāvājumu un teksts tiek drukāts.

Izdevniecības *KALA Raksti* grāmatu tirāžas parasti ir 1000 eksemplāri, jo izdot grāmatu ar mazāku tirāžu ir ļoti neizdevīgi. Ir neatliekamās izmaksas, kā, piemēram, tulkojums, redakcija, korekcija, makets, autortiesības. Lai gūtu no grāmatu pārdošanas peļņu, ir ļoti daudz grāmatu jāpārdod. Tas nav viegli, ja ņem vērā grāmatu specifisko saturu – laicīgās grāmatnīcas to neņem daudz un ja paņem, tad uzliek teju simtprocentīgu uzcenojumu. Tādēļ grāmatas var iegādāties gandrīz tikai lielāko baznīcu grāmatgaldos.

Lielāko daļu no literatūras veido tulkojumi, kā teica A. Balode, praktiski tikai tulkojumi. Izdevēja uzskata, ka latviešu autorus būtu sarežģītāk pārdot. Grāmatas tiek tulkotas no angļu,

franču un vācu valodām. Ar tulkotājiem A. Balode jau sen sadarbojas un to kvalitatīvais darbs viņai ir zināms. Grāmatu tematika atbilst kristīgām, katoliskām vērtībām, jeb kā teica izdevēja, tā ir gaumīga kristīgā literatūra. Lai grāmatas varētu pārdot baznīcās, tām ir jābūt vismaz teoloģiskā konsultanta aprobācijai. Tas nozīmē, ka kāds no priesteriem uzņemas atbildību par šo grāmatu. Tas ir tādēļ, ka nodrošināt visas grāmatas ar *imprimatur* nav iespējams un nav arī nepieciešams.

Intervijā biežāk izmantotās tēmas ir aplūkotas 6. 2. 3. tabulā.

6. 2. 3. tabula.

Galvenās tēmas intervijā ar Aiju Balodi

Transkripta teksts	Tēma
pirmā grāmata mums bija Kristiana Bobēna „Visuzemais”, un man liekas, ka to arī Kristofs ieteica. Tā ir tiešām fantastiska franču rakstnieka grāmata.	Īpašie izdevumi
ļoti veiksmīgs ir pēdējais projekts par Niku Vujačiču, „Dzīve bez robežām”. Tā grāmata ir jau sevi atpelnījusi,	
Piemēram, mēs izdevām ļoti labu Skota Hāna grāmatu „Ticības iemesli”, tiešām, fantastisks autors. Viņš raksta par sarežģītām lietām, saprotamā valodā, pat ar humoru, bet tā ir teoloģija.	
Piemēram, pirmā bija „Līderis un tikums” par to, ka līderis ir tas, kurš attīsta savus tikumus, nevis spēju manipulēt ar citiem; tieši otrādi, kad attīsti savus tikumus, tu kļūsti pievilcīgs citiem.	
Mēs toreiz neko nesapratām par tām tirāžām un mēs izdevām ļoti daudz, kādus trīs tūkstošus, bet tagad tirāža jau tuvojas savam izsmēlumam, palikušas kādas 200 grāmatas.	Grāmatu tirāža
Izdot grāmatu zem 1000 eksemplāriem ir ļoti neizdevīgi, jo ir izmaksas, kas ir neatkarīgas no grāmatu tirāžas – tulkojums, redakcija, korekcija, makets, autortiesības. Lai tiktu līdz kaut kādai peļņai ir diezgan daudz grāmatu jāiztirgo.	
Kaut kad „treknajos gados”, es atceros, bija tirāža 7000 eksemplāru, bet sākumā bija 2000. Tagad mums ir 5000, kas, es uzskatu, priekš Latvijas arī ir ļoti solīdi. Bet grāmatas pārsvarā mēs izdodam 1000 eksemplāros un ja kaut kas ir ļoti labs, tad 2000.	
Mums arī tagad nav vairāk darbinieku, kā bija sākumā. Proti, es strādāju, Laura Feldberga, kas ir māksliniece-maketētāja un Dace Biltaure, kas ir izplatīšanas koordinatore, un mums ir grāmatvede un šoferis. Tad mums ir uz projektiem, kas tulko, kas rediģē, tekstu korektori, viņi nav darbinieki, bet strādā ar autoratlīdzības līgumiem, kā ārpakalpojums.	Izdevniecības darbinieki
tādēļ mēs tik ilgi esam noturējušies „virs ūdens”. Tikai no šā gada mums ir šoferis. Pirmos desmit gadus es pati esmu braukusi, nesusi grāmatas, mēs paši visu darījām. Patiesību sakot, tas tā ir joprojām.	
Katrā ziņā es arī šodien izvēlētos šādu modeli, jo tad es skaidri zinu naudas lietas, ar ko es varu rēķināties, kas man nav, kas ir, kas vēl trūkst. Nevis, ka ir liels katls, ko es nesaprotu (par naudas lietām), bet ir sava lieta.	Finanses
Ir bijuši dažām grāmatām sponsori, bet pārsvarā nav. Paldies Dievam, „Mieram tuvu” var sevi atpelnīt, tam ir kādi 700 abonētāji, pārējie eksemplāri aiziet caur veikaliem un baznīcām, pāris simti atnāk atpakaļ, bet kādas 5000 grāmatīņas nopērk.	
Tā ir tā nauda, ar kuru, protams, nevar atslābt, ja vienā dienā pēkšņi cilvēki vairs nepirktu, tad skaidrs, ka izdevniecība taisīsies ciet, tikai ar grāmatām izdzīvot nav iespējams.	

<p>Visur, kur ir atsaucīgi priesteri, kur ir grāmatu galdi, jo mēs visiem piedāvājam, bet mēs nevaram piespiest ņemt. Ja tā ir katoliska grāmata, skaidrs, ka laicīgie grāmatu veikali daudz grāmatu neņems, sabiedrību tas tik ļoti neinteresē. Un arī cilvēki, diemžēl ir maksātnespējīgi. Un otrs faktors – grāmatu veikali liek teju simtprocentīgu uzcenojumu.</p>	<p>Tirdzniecība</p>
<p>Jā, mēs dodam draudzēm grāmatas izplatīšanai, kaut kādu skaitu iedodam un viņi atskaitās, cik ir pārdotas, tām izrakstām pavadzīmi un tās apmaksā. Tā mēs sekojam līdzi tam, kas tiek nopirkts. Grāmatu pirmā daļa tiek ātri izpirkta, pēc tam pārsimts grāmatu vienmēr paliek. Bet mēs cenšamies tām izdomāt kādu akciju, vai uztaisām kādus komplektus, jo, ja grāmata ir apstājusies, tad ir izdevīgāk pārdot kaut zem pašizmaksas, lai vismaz kaut kāda nauda atnāk atpakaļ.</p>	

6. 2. 4. Secinājumi par intervijās iegūtajiem datiem

Lai gan maģistra darba tēma ir par laika posmu pēc Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas, tomēr pilnīgi izvairīties no padomju režīma sekām grāmatniecībā nevar, laiku pa laikam intervijās tiek atsaukti atmiņā pagātnes notikumi, kuri tik daudz posta nodarīja katoļu grāmatniecībai. Vistiešāk ar to saistīts bija bīskaps Jānis Cakuls, kurš strādādams Rīgas Metropolijas kūrījā par sekretāru, rūpējās par grāmatu izdošanu un sagādāšanu. Kā izriet no intervijas, nekāda katoļu grāmatu izdošana padomju laikos Rīgas Metropolijas kūrījai nevarēja būt. Drīkstēja būt tik, cik atļāva nodrukāt partijas tipogrāfijā. Tikai deviņdesmito gadu sākumā katoliskajām organizācijām varēja sākt veidoties patstāvīga izdevējdarbība. Intervējot grāmatu izdošanas procesa speciālistus, varēja secināt, ka grāmatu komunikāciju cikls deviņdesmito gadu sākumā pastāvēja ar savām īpatnējām iezīmēm. Kā var secināt no intervijām, ar trimdas latviešu atgriešanos, Latvijā parādījās ne tik ierasta lieta kā autorizdevumi. Autoru vispār bija maz, jo lielākā daļa no grāmatām bija atkārtotie izdevumi. Tie nedaudzī latviešu autori, kas tika izdoti, bija dzimtenē atgriezušies trimdas latviešu priesteri. Tādēļ galvenais posms komunikāciju ciklā bija izdevējs, kas centās nodrošināt visu grāmatas tapšanas procesu. Izdevniecības, kas izdeva grāmatas, vadītājs bija arī struktūrvienības, kam piederēja izdevniecība, vadītājs. Tas tāpat bija Garīgā semināra rektors, vai Katehētikas institūta direktors, vai arī Rīgas arhibīskaps. Nogādāt sagatavotos tekstus tipogrāfijai, dažkārt uzņēmās starpnieki, kas slēdza līgumus ar tipogrāfiju savā vārdā un rīkojās kā izdevēji. Šādu informāciju sniedza K. Andersone ārpus intervijas laika. Tādēļ deviņdesmito gadu izdevumos parādās īslaicīgi izdevēji, lai gan īstais izdevējs bija Rīgas Metropolijas kūrīja. Grāmatu pārvadātāji, izplatītāji un kurjeri deviņdesmitajos gados bija paši draudžu locekļi vai baznīcas kalpotāji. Tā kā grāmatas bija zināmā mērā baznīcas izdotas, tad arī grāmatu tirdzniecība norisa gandrīz tikai baznīcu grāmatgaldos. Vairumtirgotāji un

mazumtirgotāji šajā gadījumā bija vienkārši pašas baznīcas, kas izplatīja grāmatas tālāk draudžu locekļiem kā lasītājiem. Kā var redzēt LNB elektroniskajā katalogā, ne visas katoliskās grāmatas, kas tika izdotas katoļu organizācijās Latvijā vai ievestas no ārzemēm deviņdesmitajos gados, ir nonākušas Nacionālajā bibliotēkā. Nenoliedzami, šo situāciju ir ietekmējuši ekonomiskie un sociālie apstākļi.

Arī mūsdienu modernajā katoliskajā izdevniecībā grāmatu komunikāciju ciklā galvenais posms ir izdevējs, kurš cenšas maksimāli ekonomiski sabalansēt visus ar grāmatu izdošanu saistītos izdevumus un ienākumus. Izdevniecībā ir minimālais darbinieku skaits, kas pēc vajadzības tiek papildināts ar ārpakalpojumiem. Tipogrāfijas tiek izvēlētas konkursa kārtībā. Tirāžas ir optimālas, lai nav neizdevīgi, t.i. vidēji 1000 eksemplāri. Grāmatu pārvadātāji un kurjeri ir paši izdevēji. Viena no lielākajām rūpēm izdevniecībai ir grāmatu tirdzniecības vietas, kas ņemot vērā satura specifiku, ir visai ierobežotas. Grāmatas galvenokārt tiek tirgotas baznīcu grāmatu galdos. Attiecībā uz Nacionālo bibliotēku, tiek stingri ievērots obligātā eksemplāra likums.

Interviju tematiskajās analīzēs redzamiem temati atspoguļo deviņdesmito gadu grāmatniecības galvenos faktoros. Respondentu intervijās figurē atmiņas par okupācijas režīmu un savdabīgais katoļu grāmatu samizdats. Kā rakstīja priesteris I. Tolstovs (2016): „Jāsaprot to, ka Romas Katoļu Baznīca Latvijā atradās ārkārtējos un agresīvos vajāšanu apstākļos, un tā laika bīskapiem, īpaši kardinālam Juliānam Vaivodam bija jāmeklē kompromisi, lai kaut cik saglābtu jau tā dramatiski vajāto Baznīcu. Kā vienu no kompromisiem viņš izvēlējās piedalīties miera konferencēs Maskavā, lai, izmantojot miera tematu kas ir svarīgs arī kristietībā, mēģinātu iegūt kaut minimālas iespējas izdzīvot agresīvā komunisma apstākļos. Ieteiktu autoram rūpīgi izlasīt bīskapa Jāņa Cakula (Latvijas Universitātes goda doktors) apjomīgo pētījumu "Latvijas Romas Katoļu Baznīcas vēstures materiāli, XX gadsimts" (Rīgas Metropolijas kūrīja, 2001. Rīga), kurā ir aprakstīts tieši 1961 un turpmāko gadu Padomju okupācijas varas spiediens uz Katoļu Baznīcu Latvijā, liekot šķēršļus bīskapu iecelšanai u.t.t."Pēc valsts neatkarības atjaunošanas nebija nekā svarīgāka par kristīgo izglītošanu, ko lielā mērā veica grāmatu izdošana. Bija jāreķinās ar ekonomisko situāciju, kas ir viena no galvenajām tēmām un tai līdzās arī grāmatu finansējums. Grāmatu sagatavošanas procesā nebija profesionāļu, tādēļ process prasīja daudz pūļu un laika, kamēr tur nodarbinātie cilvēki to apguva, tādēļ šī tēma ir tik izteikta. Pats galvenais mērķis grāmatu izdošanai ir cilvēku garīgo vajadzību apmierināšana. Līdzīgas tēmas ir arī mūsdienu izdevniecībai. Ir ļoti svarīga grāmatu izdošanas finansiālā puse un tirdzniecība. Pamats

izdevniecībai ir tās darbinieki. pavisam jauna tēma, kas parādās trešajā intervijā, ir īpašais izdevums. Izdevniecība ļoti rūpējas par izdevumu poligrāfisko kvalitāti, bet visvairāk, protams, par publikācijas saturu, lai tas atbilstu kristīgajām vērtībām un būtu cilvēkiem noderīgs un interesants.

SECINĀJUMI

Ir izvēlēts temats KATOLISKĀS LITERATŪRAS IZDEVUMI LATVIEŠU GRĀMATNIECĪBĀ (1991 - 2016), jo tā ir nozīmīga mūsu grāmatniecības sastāvdaļa ar senu vēsturi un bagātu kultūru. Katoliskā literatūra ārzemēs ir ļoti bagātīgi pārstāvēta, gan ar lielām izdevniecībām, gan ar sazarotiem elektroniskajiem resursiem.

Pēc Otrā pasaules kara nekādi reliģiskie izdevumi Latvijā netika izdoti. Tikai atjaunojoties Latvijas valstiskajai neatkarībai, atjaunojās arī reliģiskā brīvība un līdz ar to arī strauji uzplauka kristīgās izdevniecības, veidojās draudžu izdevējdarbība un grāmatu galdi. Šodien kristīgās literatūras izdevumu klāsts ir ļoti plašs un daudzveidīgs. Mana Maģistra darba galvenā ideja ir izpētīt tieši katoliskās literatūras izdevējdarbību, tas nozīmē tādu, kas ir katoliska pēc sava satura, atbilst Romas Katoļu Baznīcas mācībai, ir kaut kādā veidā saistīta ar to.

Galvenais jautājums bija noskaidrot šī žanra grāmatu un brošūru izdevējdarbības dinamiku un satura tematiku. Pētījuma robežas ir nospraustas hronoloģiski – no 1991. gadam līdz 2016. gadam, lai gan pirmie izdevumi parādījās jau 1989. gadā.

Problēmsituāciju rada apstākļi, ka līdz šim brīdim nav pieejama apkopotā veidā informācija par kristīgiem izdevumiem, konkrēti, par katoliskās literatūras izdevumiem laika posmā no 1991. gada līdz 2016. gadam gan tiešsaistē, gan iespieddarba veidā kā bibliogrāfiskais rādītājs.

Risinot problēmsituāciju, pētījums sniedz apkopotas bibliogrāfiskas ziņas par katoliskās literatūras izdevumiem, kas ļaus izsekot katoliskās literatūras izdevumu intensitātei hronoloģiski pēc gadiem gan kvantitatīvi, gan tematiski, kā arī apzinās turpinājumi izdevumus - kalendārus, žurnālus un periodiku.

Pētījuma izpētes objekts ir katoliskās literatūras izdevējdarbība latviešu grāmatniecībā. Pētījuma priekšmets ir izdevniecības un to katoliskās literatūras izdevumi. Izdevumiem nav izvirzīti ne valodas, ne tematiskie ierobežojumi.

Kā teorija ir izmantota Roberta Darntona (*Robert Darnton*) Komunikācijas cikls. R. Darntons ir specializējies grāmatniecības vēstures nozarē un viņa modelis ir ņemts kā bāze, lai atspoguļotu izdevējdarbības nozari. Nepārtrauktais cikls ilustrē attiecības starp dažādiem cikla pārstāvjiem: autoriem, izdevējiem, iespiedējiem, izplatītājiem, grāmatu pārdevējiem un lasītājiem, kas ir savstarpēji atkarīgi un ietekmē viens otru.

Pētījumam izmantotas jaukta tipa metodes:

- 1) statistiskā analīze (izdošanas dinamika, izdoto grāmatu skaits dažādās izdevniecībās)
- 2) Tematiskā analīze (satura analīze), kas ir starpdisciplināra metode drukāta satura pētīšanai
- 3) Daļēji strukturētas intervijas ar nozares ekspertiem (piem.: izdevniecību vadītāji, u.c.);
- 4) datu interpretācija

Pēc šajā darbā veiktajiem pētījumiem, var secināt, ka reliģiskā literatūra ir ļoti svarīgs kultūrvēsturisks materiāls, kas uzdod daudz jautājumu un prasa pētījumos pamatotas atbildes. Reliģiskajai literatūrai ir ļoti liela saistība ar cilvēka garīgās būtības kodolu un ir saistīts ar cilvēka dziļāko psiholoģiju un cilvēka filozofiskā uzskata attīstību. Šis pētījums varētu tikt izmantots kā bāze tālākiem pētījumiem. Darba procesā atklājās, ka pētījuma materiāls ir ļoti apjomīgs, dziļš un daudzpusīgs. Pētījuma process bija ļoti interesants un atklājumu pilns, tas deva autorei daudz vielas pārdomām un garīgu stiprinājumu. Pētījuma materiāls ir nozīmīgs un bagātīgs, un nav uzreiz izpētāms. Pētījuma ievadā izvirzītā hipotēze ir daļēji apstiprinājusies – laicīgās izdevniecības izdod arvien vairāk garīgu grāmatu, bet ne visas ir katoliskas. Reliģiskā literatūra nav domāta tikai ticīgiem cilvēkiem, bet visiem, kas ir garīgos meklējumos, kas turpina sevi saukt par neticīgiem.

Mūsdienu literatūras piedāvājuma klāstā reliģiskā satura literatūra ir tik pat augstā līmenī, kvalitātē un dažādībā, lai apmierinātu arī to lasītāju gaumi un ieinteresētu ar savu saturu tos, kuri sevi nepieskaita reliģiskajām kustībām.

PATEICĪBAS

Izsaku savu visdziļāko un vissirsnīgāko pateicību mana maģistra darba zinātniskajam vadītājam profesoram, Dr. philol. Viesturam Zanderam par neizmērojamo pacietību, atsaucību un vērtīgajām ierosmēm darba procesā.

Pateicos sava darba recenzentei asociētajai profesorei Dr. philol. Baibai Holmai par pacietību manu darbu lasot.

Ļoti pateicos V.E. bīskapam Jānim Cakulam par iespēju un godu viņu intervēt.

Sirsnīgi pateicos Klārai Andersonei un Aijai Balodei par lielo atsaucību un laipno piekrišanu intervijai.

No sirds pateicos visām savām kolēģēm Valsts Akadēmiskajā korī "Latvija" par sirsnīgo atbalstu un direktoram Mārim Ošlejam par dotajām iespējām.

IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

- Abramoviča, L. (2015). *Pētījums par pasaules mēroga latviešu intelektuāli*. Rīga: Lu, pieejams tiešsaistē: <https://www.lu.lv/zinas/t/34346/>
- Apenīte, M.(Red.), (2013). *Universālā decimālā klasifikācija. Rokasgrāmata* (2013). Rīga: Latvijas Nacionālā bibliotēka. Tiešsaistes resurss. ISBN 9789984850122. Izgūts no: <http://dom.lndb.lv/data/obj/file/163014.pdf>
- Apīnis, A. (1977). *Latviešu grāmatniecība*. Rīga: Liesma.
- Apīnis, A., Klekere, I., Limane, L. (1989). Rakstītājs no Nautrēniem: Andriva Jūrdža dzīve un veikums. Rīga: Liesma.
- Apīnis, A. (Red.), (1999). *Seniespiedumi latviešu valodā 1525-1855*. Kopkatalogs. Rīga: Latvijas Nacionālā bibliotēka. Pieejams tiešsaistē.
- Apīnis, A. (2000). *Soļi senākās latviešu grāmatniecības un kultūras takās*. Rīga: Preses nams.
- Apīnis, A. (Red.), (2003). *Retumi: veltījums Latvijas Nacionālās bibliotēkas Reto grāmatu un rokrakstu nodaļas 50 darba gadiem: rakstu krājums*. Rīga: Latvijas Nacionālā bibliotēka.
- Apīnis, A. (Red.), (2004). *Cenzūra un cenzori latviešu grāmatniecībā līdz 1918. gadam*. Rīga: Latvijas Nacionālā bibliotēka.
- Apīnis, A. (2017). Mollīns Nikolajs. Datubāze „Latviešu grāmatniecības darbinieki līdz 1918. gadam”. Latvijas Nacionālā bibliotēka: pieejams tiešsaistē: <http://lgdb.lnb.lv/index/person/522/>
- Artjomovs, D. (2016). *Vai visām grāmatām ir vajadzīgs Imprimatur?* Katoļu Baznīcas Vēstnesis, Nr. 11, 12.-13. lpp.
- Berzinska, L. (2012). *Māsa Marija Stefana kā Terēzes no Lizjē tēla pārņēmēja: reliģiski pētnieciskā kritiskā analīze (Disertācija)*. Rīga: LU Teoloģijas fakultāte.
- Bībeles Biedrība (2017). *Reliģiju enciklopēdija*. Izgūts no <http://www.bibelesbiedriba.lv/religiju-enciklopedija/>
- Bloma, E. (2013). [Kā izvēlēties garīgu lasāmvielu?](#) Katoļu Baznīcas Vēstnesis, Nr. 18, 12-13.lpp.
- Broks, J. (1995). *Latgales kultūras darba entuziasti (Līdz 1944. gadam)*. Rīga: Rīgas metropolijas kūrīja.
- Buhanovska, S. (2008). *Reliģija uz 1940.–1960. gadu fona: ieskats memuārliteratūrā*. Rīga: LU, 732. SĒJUMS Literatūrzinātne, folkloristika, māksla Latviešu literatūra un reliģija. Izgūts no <http://www.lu.lv/materiali/apgads/raksti/732.pdf>

- Bukšs, M. (1952). *Vacōkī rakstnīceibas pīminekli*. [Feldafing]: Vl. Lōča izdevnīceiba.
- publishing. (n.d.). *Dictionary.com Unabridged*. Retrieved May 18, 2017 from Dictionary.com website <http://www.dictionary.com/browse/publishing>
- Cakuls, E. (2002). Eskriva Hosemarija. *Ceļš*. Recenzija. Rīga: KGS, Ejiet un māciet, 1/2002(31). 110.-111. lpp.
- Cakuls, J. (2001). Latvijas Romas katoļu Baznīcas vēstures materiāli: XX gadsimts. Rīga: Rīgas Metropolijas Kūrija.
- Cakuls, J. (1996). *Latvijas Romas katoļu priesteri, 1918-1995*. Rīga: RMK.
- Darnton, R. (1982). What is the history of books? *Daedalus* 111(3): 65-83. Izgūts no: <https://dash.harvard.edu/handle/1/3403038>
- Darnton, R. (2007). "What is the history of books?" revisited. *Modern Intellectual History* 4(3): 495-508. doi:10.1017/S1479244307001370
- Darnton, Robert, (2017). Izgūts no: <http://www.robertdarnton.org/cv>
- The Digital Communications Circuit* (2012). University of Stirling. Izgūts no: <http://www.bookunbound.stir.ac.uk/research/infographic/>
- Druka, T. (2012). *Saruna par Svētajiem Rakstiem un Dieva Vārdu*. Rīga: Katoļu Baznīcas Vēstnesis, Nr. 20, 12.-14.lpp. ISSN 1407-2203.
- Dzīvības straumes, (2017). Izgūts no <http://www.dzivibasstraumes.lv/gramatas>
- Fragmenti no tēva Toma konferencēm: "...pa zemajiem mīlestības vārtiem". Izgūts no <http://katolis.lv/biblioteka/tematiskais-katalogs/gariga-dzive/teva-toma-konferences>.
- Freiberģs, K., SJ (2005). Jezuīti Latvijā uz 21. gadsimta sliekšņa. No *Jezuīti 20. gadsimtā* (3.-26. lpp.). B. v.: Lietuvas – Latvijas jezuītu province.
- Garančs, A. (1994). *Katoļu kalendārs 1995*. Rīga: Rīgas Metropolijas kūrija.
- Hiršs, I., Hirša, S. (2008). *Reliģisko terminu vārdnīca*. Rīga: Kristīgās vadības koledža.
- Irbe, G. (1979). Vairāk nekā kalendārs. No *Jaunā Gaita*: Nr. 123. Zviedrija, pieejams tiešsaistē: http://jaunagaita.net/jg123/JG123_gramatas_Irbe2.htm
- Jerumanis, P. M. (1996). *Vecās Derības grāmatas*. Rīga: Rīgas metropolijas Romas katoļu Garīgais seminārs.
- Jerumanis, P. M. (2001). Katoliskās Baznīcas katehisms. No *Katoļu kalendārs 2002* (87.-92. lpp.). Rīga: Rīgas Metropolijas kūrija.
- Katoliskās Baznīcas Katehisms* (2000). Rīga: Rīgas Metropolijas kūrija. Izgūts no: http://www.rarzi.lv/ejietunmaciet/Katehisms_/index.html

- Klekere, I. (2016). Zinātnieks: veltījums grāmatniecības vēsturniekam, literatūrzinātniekam, ilggadējam LNB darbiniekam Aleksejam Apīnim (1926-2004): izstāde, rokraksti, publikācijas, miscellanea. Rīga: LNB: faksimili, ilustrācijas, portreti, 16.-17. lpp.
- Krištapovičs, A. (2002/2). Bīskaps Jānis Cakuls. *Latvijas Romas Katoļu Baznīcas vēstures materiāli*. Rīga: RARZI. Izgūts no http://www.rarzi.lv/ejietunmaciet/em32_saturs.htm
- Kroplijs, A., Raščevska, M. (2004). *Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs*. Rīga: Raka.
- Kukainis, D. (2015). *Māra Kiope Klātbūtne*. Pieejams tiešsaistē: <http://www.didziskukainis.lv/params/post/619289/mara-kiope-klatbutne-latviesu-un>
- Kūle, M., Kūlis, R. (1998). *Filosofija*. Rīga: Zvaigzne ABC, 572.- 580. lpp.
- Ladusāns, S. (1996). *Reliģijas filozofija*. Rīga: Rīgas metropolijas Romas katoļu Garīgais seminārs.
- Latvijas enciklopēdija* (2002), 1. sējums. Rīga: Valērija Belokoņa izdevniecība.
- Latvijas enciklopēdija* (2003), 2. sējums. Rīga: Valērija Belokoņa izdevniecība.
- Latvijas enciklopēdija* (2005), 3. sējums. Rīga: Valērija Belokoņa izdevniecība.
- Latvijas enciklopēdija* (2009), 5. sējums. Rīga: Valērija Belokoņa izdevniecība.
- Latvijas izdevējdarbības statistika* (1991-2016). Latvijas Nacionālā bibliotēka: statistisko materiālu krājums. 2013(2014)- Rīga : Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūts, ISBN 9789984850221 (2013). ISSN 2255-9949. Tiešsaistes resurss.
- Latvijas Universitāte (2008). *Pasaules reliģiju enciklopēdiskā vārdnīca*. Kristietība, 1. sējums. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.
- Leine, L. (2001). *Katoliskās Baznīcas katehisma prezentācija būs Liepājā*. Kurzemes Vārds. Pieejams tiešsaistē: <https://www.kurzemes-vards.lv/lv/laikraksts/numuri/2001/02/22/>
- Linīņa, S., Mauliņa, A., (1993). LNB. Izgūts no: <http://www.letonika.lv/groups/default.aspx?r=1107&q=izdevniec>
- Lochan Jena, Kamal; Swain, Dillip K.; and Sahoo, K. C., "Annals of Library and Information Studies, 2002–2010: A Bibliometric Study" (2012). *Library Philosophy and Practice* (e-journal). Paper 716. <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/716>
- Ločmele, V. (2012). *Vladislava Lōča dzīve un darbība*. Rīga: Latvijas Nacionālā bibliotēka. *Bibliotēku Pasaule*, Nr.57 (2012), 94.-115.lp.: ģīm. Tiešsaistes žurnāls. ISSN 1691-5631.

LRKB IC (2010). *Katolis.lv*. Izgūts no:

<http://katolis.lv/zinas/browse/54/backPid/30/category/latvija/article/muziba-ir-aizgajis->

LRKB IC (2017). *Katolis.lv*. Izgūts no: <http://katolis.lv/biblioteka/baznicas-dokumenti.html>

Lursoft (2017). Izgūts no: <http://company.lursoft.lv/renovata/42403011387>

Tēvu Mariāņu kongregācija (2017). Izgūts no: <http://www.mariani.lv/musu-draudzes/rezekne/>

Mārtinsone, K., Zakriževska, M., Kamerāde, D., (2011). *Pētījuma posmi*. Rīga: RaKa

Mārtinsone, K. (2011). *Pētījums un pētniecība: vispārīgs raksturojums*. Rīga: RaKa.

Mediņa, J. (2014). *Vincentis Strelēvičs*. Kuldīga: Kurzemieks, Nr. 18. Izgūts no:

<http://www.kuldigasmuzejs.lv/id332/vincentis-strelevis>

Melburnietis (1993). Austrālijā tapusi lūgšanu grāmata. No *Katoļu kalendārs 1994* (327.-328.

lpp.). Rīga: Rīgas Metropolijas kūrīja.

Mieram tuvu (2017). Rīga: KALA Raksti. Izgūts no: <http://mieramtuvu.lv/>

Misāne, A. (2013). *Vēstures*. Latvijas Luterānis, pieejams tiešsaistē:

<http://www.latvijasluteranis.lv/2013/10/14/vestures/>

Online Etymology Dictionary. Retrieved November 29, 2016 from Dictionary.com

website <http://www.dictionary.com/browse/imprimatur>

Pasaules gaismā Pāvests, baznīca un laika zīmes. Rīga: Pētergailis, izgūts no

http://www.petergailis.lv/peter/index.php?route=product/product&product_id=480

Pipere, A. (2011). Datu ieguves metodes pētījumā un to raksturojums. No *Ievads pētniecībā: stratēģijas, dizaini, metodes*. Rīga: RaKa (157.-189. lpp.).

Pipere, A. (2016). Pētījuma pamatstratēģijas un dizaini. No *Pētniecība: teorija un prakse* (84.-113.) Rīga: RaKa.

Puce, I. (2008). Sirds valodas pratējs. No *Katoļu kalendārs 2009* (235.-245. lpp.). Rīga: Romas Katoļu Baznīcas Rīgas Metropolijas kūrījas izdevums.

Rīgas Teoloģijas institūts, (2006). *Akreditācijas dokumenti*. Pašnovērtējuma ziņojums. Izgūts no:

<http://www.aiknc.lv/zinojumi/lv/RTIakredLv.pdf>

Rubenis, A. (1977). Ētika XX gadsimtā: Teorētiskā ētika. Rīga, Zvaigzne ABC

Rumaks, L. (1972). Latviešu reliģiskā grāmata trimdā. No *Latvijas ev.-lut. Baznīcas gada grāmata un kalendārs 1973. gadam*. Divdesmit piektais gada gājums svešumā (98.-105. lpp.). USA : Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvalde.

Salceviča, I. (2005). Latgaliešu īsproza trimdā. *Nomales identitātei*. Rīga: Madris. 88.-102. lpp.

- Salceviča, I. (2003). *Latviešu rakstniecība biogrāfijās*. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts; [red. I. Stašulāne]. Rīga: Zinātne, 109. lpp.
- Saušs, S. (1992). Prīsteri un rakstnieku Norbertu Trepšu pieminēt. No *Katoļu kalendārs 1993*. Rīga: Rīgas Metropolijas kūrīja.
- Satori. Kultūra (2013). *Cik baigi ir būt cilvēkam*. Rīga: Satori, pieejams tiešsaistē: <http://www.satori.lv/article/cik-baigi-ir-but-cilvekam>
- Smelters, A. (1992). Mani gadi svešumā (1992). No *Katoļu kalendārs 1993*. Rīga: Rīgas Metropolijas kūrīja.
- Springovičs, A.; Urbšs, A. (1939). *Rīgas Arhibīskapa Metropolita Antonija Springoviča un Liepājas Bīskapa Antonija Urbša Gana Raksts par katolisko presi*. Rīga: Rīgas Archidiecēzes Kūrīja.
- Stafecka, A. (2004). *Evangelia toto anno 1753*. Pirmā latgaliešu grāmata. Rīga: LU Latviešu valodas institūts.
- Stankevičs, Z. (2017). Arhibīskaps-metropolīts Zbigņevs Stankevičs par "Žēlabu grāmata". Izgūts no: <http://www.jumava.lv/jaunumi/item/1597>
- Strods, H. (1996). Latvijas katoļu Baznīcas vēsture 1075.-1995. Rīga: b. i.
- Sv. Miķeļa Alsungas katoļu baznīca (2017)*. Izgūts no: https://www.suitunovads.lv/lv/katolju_baznica/alsungas_baznica/
- Šlāpins, I. Māsa Marija Stefāna no Nabadzīgā Bērna Jēzus "Dzīves dziesma". No [RL lasa](#). Rīga: Rīgas Laiks. Izgūts no: <https://www.rigaslaiks.lv/agora/masa-marija-stefana-no->
- Šteinerte, I. (2009). *Doktora grādu teoloģijā ieguvis pr. Aleksandrs Stepanovs*. Vatikāna radio: LRKB IC, izgūts no: <http://katolis.lv/zinas>
- Tolstovs, I. (2017). *Jura Rubeņa grāmatas "Viņa un viņš" teoloģisks komentārs*. Rīga: Katoļu Baznīcas Vēstnesis, 12. marts, pieejams tiešsaistē: <http://www.tolstovs.lv/2017/03/jura-rubena-gramatas-vina-un-vins.html>
- Trūps-Trops, H. (1992). *Latvijas Romas katoļu Baznīca komunisma gados 1940-1990*. Rīga: Rīgas Romas katoļu Metropolijas kūrījas izdevums.
- Universālā decimālā klasifikācija. Rokasgrāmata* (2013). Rīga: Latvijas Nacionālā bibliotēka. Tiešsaistes resurss. ISBN 9789984850122. Izgūts no: <http://dom.lndb.lv/data/obj/file/163014.pdf>
- Vaivods, J. (1994). *Katoļu Baznīcas vēsture Latvijā*. Rīga: Rīgas Metropolijas kūrīja.

Volohovs, M. (2016). Mihails Volohovs: Vairs nevarēsīm aizbildināties ar Vatikāna II koncila dokumentu nepieejamību. LRKB IC, izgūts no: <http://katolis.lv/biblioteka/tematiskais-katalogs/vatikana-ii-koncils/mihails-volohovs-vairs-nevaresim-aizbildinaties-ar-vatikana-ii-koncila-dokumentu-nepieejamibu.html>

Wilson, T.D. (2014). The e-book phenomenon: a disruptive technology *Information Research*, 19(2) paper 612. [Available at <http://InformationR.net/ir/19-2/paper612.h>

Zeile, P. (2013). *Latgales periodika*. Rēzekne: Latgales periodika.

Маршакова-Шайкевич И.В. (1998). *Сравнительный анализ вклада стран в общемировой прогресс науки*. Изгūts no: <http://www.biometrica.tomsk.ru/a27.htm>

Кузнецов В.Г. (ред.), (2005). Словарь философских терминов. Инфра-Москва.

PIELIKUMI

**Intervija ar Rīgas metropolijas Romas katoļu Garīgā semināra izdevniecības bijušo
redaktori Klāru Andersoni**

Dace Dreimane (turpmāk tekstā D. D.): Vai variet, lūdzu, precizēt, kādā laika periodā Jūs strādājāt Romas katoļu Rīgas metropolijas Garīgajā seminārā?

Klāra Andersone (turpmāk tekstā K. A.): Tas bija laika posms no 1990. gada līdz 1997. gadam. Struktūrvienība bija Garīgais seminārs kā mācību iestāde, kas sagatavoja priesterus katoļu Baznīcai Latvijā. Rīgas metropolijas kūrija bija pavisam cita struktūrvienība.

D. D.: Vai toreiz tur bija atsevišķa izdošanas darbu nodaļa?

K. A.: Tā varētu teikt. Bija tas, ko mēs mūsdienās varētu saukt par biroju, kur notika drukas darbu sagatavošana. Iespējama gan notika ārpusē tipogrāfijās, kas tobrīd Latvijā darbojās un bija pieejamas.

D. D.: Vai tika izmantotas vairākas tipogrāfijas?

K. A.: Noteikti, jā. Precīzi nepateikšu, kādas, jo ar tipogrāfijas līgumiem es nestrādāju, bet grāmatas tika dotas uz druku tur, kur bija ekonomiski izdevīgāk un kur ņēma pretī šos katoļu izdevumus par attiecīgo cenu, ko mēs varējām maksāt.

D. D.: Cik daudz darbinieku strādāja šajā nodaļā, un kādi bija veicamie pienākumi?

A. K.: Dažādos laikos darbinieku skaits bija atšķirīgs, bija piesaistīti līdz desmit cilvēkiem grāmatu sagatavošanā, respektīvi, tulkošanā, teksta ievadīšanā, rediģēšanā un maketa sagatavošanā drukai, šāda bija darba specifika.

D. D.: Tātad tulkotāji bija pieņemti darbā pastāvīgi?

A. K.: Tie paši, kas tur strādāja, bija spējīgi tulkot un sākotnēji šis darba apjoms bija maziņš. Datorsalikums bija jauna lieta tajos laikos, līdz ar to datorspējas šīm programmām bija ļoti vienkāršas atšķirībā no mūsdienām, kad tā ir sarežģīta industrija. Tad mēs apguvām šīs prasmes, un šādā diezgan primitīvā līmenī mēs grāmatas arī sagatavojām. Vēlāk, laikam ritot, mēs sākām dalīt darbus – tulkotājs bija viens, redaktors cits, un savukārt maketētājs bija kāda no mūsu darbiniecēm. No sākuma visi darīja visu.

D. D.: Turpat blakus atradās vēl divas izdevniecības – Romas katoļu Rīgas metropolijas kūrija un Katehētikas institūta izdevniecība. Vai starp jums bija savstarpēja sadarbība, vai varbūt konkurence?

A. K.: Runājot par šīm vietām kā izdevniecībām, es gan neminētu vārdu „izdevniecība”. Vienkārši tās bija struktūrvienības, kas nodarbojās arī ar grāmatu izdošanu. Pamatfunkcijas bija citas gan Katehētikas institūtam, gan Romas metropolijas kūrījai, gan arī Garīgajam semināram. Grāmatu vai periodisko izdevumu izdošana bija blakus nozare, kas kalpoja šo institūciju pamatmērķiem, gan garīgajam darbam, gan garīdznieku sagatavošanai, gan arī ticības mācības skolotāju sagatavošanai un tādēļ šī sadarbība bija specifiska. Vienkārši grāmatas tika gatavotas šajās trijās struktūrvienībās, ņemot vērā katras struktūrvienības ievirzi vai specifiku. Mēs nekonkurējām savā starpā, katrai bija savs darbiņš. Kas attiecas uz darbinieku noslogotību, tad ļoti bieži gadījās, ka vieni un tie paši cilvēki gatavoja grāmatas gan kūrījai, gan Garīgajam semināram, gan Katehētikas institūtam. Sadarbība bija visciešākā. Tobrīd galvenais bija izdot grāmatas, lai cilvēkiem tiktu sniegta garīgā barība, ņemot vērā to, ka padomju laikos katoļu grāmatu izdevniecība bija praktiski nodzīta pagrīdē un, sākoties garīgai atjaunotnei un tam, ka vairs nepastāvēja stingra cenzūra un ierobežojumi publicēt garīga satura darbus, deviņdesmitajos gados tika piedzīvots katoliskās grāmatniecības uzplaukums. Galvenais bija sagatavot un novadīt līdz lasītājam grāmatas, neiedziļinoties formālās lietās, tādēļ bija pieļautas ļoti daudz neprecizitātes, ņemot vērā to, ka cilvēki, kas bija iesaistīti grāmatu veidošanas procesos, nebija profesionāļi, bet ar pārlicību un sirds degsmi darījām ļoti daudzas lietas.

D. D.: Kas noteica izdodamo grāmatu sarakstu?

K. A.: Garīgajā seminārā, par ko mēs šobrīd runājam, šo izvēli izdarīja garīgā semināra rektors. Ļoti daudz deva tas, ka deviņdesmitajos gados Latvijā atgriezās priesteri, kas bija dzīvojuši trimdā, kas tur bija strādājuši arī intelektuālo darbu, ne tikai pastorālo. Viņi spēja rakstīt grāmatas, viņi brauca ar saviem jau sarakstītajiem manuskriptiem, līdz ar to varēja piedāvāt šo savu devumu. Viņi arī ieteica, ko varētu tulkot, kas būtu piemērots. Tad garīgā semināra rektors teica savu galavārdu un šīs grāmatas tika sagatavotas.

D. D.: Un tajā laikā Garīgā semināra rektors bija ...

K. A.: Laika posmā no 1990. gada līdz 1997. gadam man ir bijuši trīs priekšnieki, varētu teikt tā. Kad mani pieņēma darbā, garīgā semināra rektors bija priesteris Vilhelms Ņukšs, 1992. gadā par garīgā semināra rektoru kļuva priesteris Andris Marija Jerumanis un 1994. gadā par rektoru kļuva bīskaps Antons Justs. Autoru meklēšana tiešām bija aktuāla.

D. D.: Vai bija aktuāla arī tulkotāju izvēle?

K. A.: Tulkus meklēja, ņemot vērā garīgās literatūras tulkošanas specifiku, ne katrs konkrētās svešvalodas labs pratējs spēja iztulkot garīgo literatūru. Šajos laikos katoļu lajiem nebija pieejama teoloģiskā izglītība, tulkošanas process bija ļoti, ļoti sarežģīts. Bija nepieciešams ne tikai labi zināt svešvalodu, bet arī labi pārzināt garīgās literatūras vielu. Tulki mācījās darba procesā, saskaroties ar ļoti daudzām grūtībām.

D. D.: Vai no izdotajām grāmatām tika sūtīts obligātais eksemplārs uz Nacionālo bibliotēku?

K. A.: Par to es nemācēšu teikt, mans darbs beidzās ar maketa sagatavošanu tipogrāfijai, iespējams, ka tika dots, bet iespējams, ka ne.

D. D.: Vai Jums ir zināms, kur tika rasts finansējums grāmatu izdošanai?

K. A.: Viennozīmīgi – ziedojumi.

D. D.: Vai tie bija mūsu draudžu ziedojumi?

K. A.: Visdrīzāk šos ziedojumus piesaistīja tie ārzemju priesteri, kuri brauca uz Latviju. Tie bija gan viņu personīgie līdzekļi, gan ārzemju atbalstītāju līdzekļi. Šajos deviņdesmitajos gados, ņemot vērā ekonomiskās grūtības, Latvijā cilvēku pirktspēja kritās un ziedojumi arī saruka.

D. D.: Kāda tolaik bija vidējā grāmatu tirāža?

K. A.: Man šķiet, ka nebija lielāka par pāris tūkstošiem, viens, divi, augstākais – trīs.

D. D.: Vai bija jūtams lasītāju pieprasījums pēc katoliskajām grāmatām?

K. A.: Bija gan, jo cilvēki bija izslāpuši pēc garīgās literatūras. Daļa tika pārdotas, daļa izdalīta draudzēm. Daļēji kaut kādi līdzekļi atgriezās, tos ieguldīja nākamajā grāmatā, daļēji nākamās grāmatas sagatavošanā atkal tika piesaistīti ziedojumi.

D. D.: Ir saprotams, ka grāmatas tirgoja baznīcu grāmatu galdos, bet vai tās tika izplatītas arī ārpus dievnamiem?

K. A.: Tirdzniecības tīklā laikam tika iepludinātas tikai dažas grāmatas, pārsvarā pārdeva grāmatu galdos, uz pāvesta vizīti rīkojām izbroukuma tirdzniecību un pārdevēji bija paši darbinieki gan Mežaparkā, gan Aglonā. Tajā laikā Garīgajā seminārā tika atklāts grāmatu galds, kas darbojas vēl joprojām.

D. D.: Vai visām izdotajām grāmatām bija *imprimatur*?

K. A.: Tās grāmatas, kas bija autorizdevumi, kuras finansēja paši autori, tur *imprimatur* visur netika likts. Tur, kur izdevējs bija Garīgais seminārs, tur šo *imprimatur* centās saņemt, kūrījas izdevumos viennozīmīgi – *imprimatur* bija.

D. D.: Kas bija autorizdevumi?

K. A.: Piemēram, bija monsinjors Andrejs Ārvaldis Brumanis, viens no priesteriem, kas bija dzīvojis trimdā, kuram bija gan spējas, gan patika rakstīt. Atgriežoties šeit Latvijā, viņš

finansēja savu grāmatu izdošanu. Tas bija viņa autorizdevums, kas tika uzrādīts, un tur šis *imprimatur* nebija.

D. D.: Vai laika gaitā mainījās grāmatu tematika, žanri?

K. A.: Pašā sākumā grāmatas izdeva kūrīja, mūsu mini izdevniecība, ja to tā var nosaukt, sāka ar periodiskajiem izdevumiem. Bija tāds periodisks izdevums „Viņš ir dzīvs”, pēc tam bija žurnāls „Ejiet un māciet” un paralēli tika gatavotas šīs grāmatas. Tematika bija garīgā dzīve, Baznīcas morāloteoloģija, sprediķu grāmatas, bija informatīvie izdevumi. Kā jau teicu, ņemot vērā autoru piedāvājumu un tulkotāju kapacitāti, līdz ļoti nopietnām teoloģiskām grāmatām mēs īsti netikām. Tobrīd aktualitāte bija pāvesta vizīte, otrs Vatikāna koncils. Šo literatūru varētu raksturot kā garīgās dzīves literatūru. Varu teikt, ka netika pētīta tirgus konjunktūra un netika piedāvāti darbi, ko cilvēki gribētu pirkt, tādi apsvērumi mūs nevadīja. Tobrīd tika izdota literatūra, kuru garīgā vadība uzskatīja par noderīgu, kas varētu palīdzēt cilvēkiem.

D. D.: Vai tika izdoti arī no trimdas atgriezušos priesteru sarakstītie darbi?

K. A.: Jā, tie kalpoja kā mācību līdzeklis Garīgajā seminārā. Gribētu šeit izcelt Staņislavu Ladusānu, pasaules klases zinātnieku, filosofu, kurš Latvijā līdz deviņdesmitajiem gadiem vispār nebija pazīstams. Zinātnisko darbību viņš veica savā mītnes zemē Brazīlijā portugāļu valodā. Deviņdesmitajos gados atgriezās Latvijā, un savus darbus pats personīgi tulkoja latviešu valodā, lai sagatavotu kursu Garīgā semināra studentiem. Viņš bija Garīgā semināra pasniedzējs, liekas, ka divus gadus. Man bija tas gods piedalīties viņa darbu rediģēšanā.

D. D.: Vai Jums ir kaut kas zināms par grāmatām mašīnrakstā? Padomju laikos tās bija ļoti izplatītas.

K. A.: Jā, man tādas arī ir, varu parādīt:

- 1) J. Beck. Marijas mēnesis. 14. aprīlis. 1969. Konspirācijas nolūkos nekas vairāk nav rakstīts. Tajā ir pārtulkotas lūgšanas un pārdomas.
- 2) Kun dr. Juozas Prunskis. Aukstīn sirdis (Uz augšu sirdis). Apcerējums par garīgo dzīvi.
- 3) Jaunās ģimenes. Izvēlējis un apstrādājis priesteris Staņislavs Kļimaševskis MIC. 1982.
- 4) Jēzu, Tev dzīvoju. Grāmatiņa bērniem svētajam Mīšas upurim un svētajai Komūnijai. Sakārtojis prāv. Rihards Mutulis. Apgāds Soli pa solim, 1961. gads. *Nihil obstat* pr. Norberts Trebša.

D. D.: Varbūt Jūs arī pati pārrakstījāt grāmatas?

K. A.: Jā, kad man palika astoņpadsmit gadi, vecāki man uzdāvināja rakstāmmašīnu un es pēc tam pārrakstīju grāmatas uz rakstāmmašīnas.

D. D.: Un kā Jūs rakstījāt, kad nebija rakstāmmašīnas?

K. A.: Ar roku! Rakstījām visa ģimene, tādā vienkāršā kladē. Priesteris iedeva, šādu grāmatu, tā bija ļoti īsā laikā jāizlasa un jāatdod atpakaļ.

D. D.: Vai Jūs to priekš sevis pārrakstījāt?

K. A.: Jā, vecāki nolēma, ka ar vienu izlasīšanu būs par maz. Draudzēs tās grāmatas cirkulēja rokrakstā, vienu dabūja un pārrakstīja. Maniem vecākiem tās iedeva uz ļoti īsu laiku, mēs sēdējām uz maiņām, arī pa naktīm, un visi rakstījām ar roku un tad rokraksta grāmata ceļoja tālāk. Valoda tajās grāmatās dažkārt bija briesmīga, bet rakstījām tā kā bija un ko dabūjām, to pārrakstījām, tā bijām izslāpuši pēc garīgās literatūras. Tas ir katoļu „samizdats”, kas kādreiz, bija. Tādā veidā tikām pie garīgas literatūras. Jā tā ir vēsture..

D. D.: Šādu faktu es nezināju. Vai Jums šie rokraksti vēl ir, vai varat parādīt, kādas grāmatas tika pārrakstītas?

K. A.: Jā, man tās ir, es neesmu izmetusi. Lūk, trīs rokrakstu kladītes:

- 1) Kristus pakalstaigāšana. Latīniski sarakstīta četrās grāmatās no Ķempenes Toma. Latviski tulkota no Vilciņa izdota un dabūjama Rīgas ev. Lutera Misiones draudzē.

2) Vienmēr pie Kunga. Dzīvo Dieva priekšā. Pēc Mātes Klāras Fey Nabadzīgā Bērna Jēzus kongregācijas dibinātājas sastādījis un paskaidrojis Dr. theol. Jāzeps Zalcbahers. *Imprimatur* 1955. g.

3) Garīgai lasīšanai un apdomāšanai katoļiem. Vēstījums. Skumju pilns brīdinājums cilvēcei par trešo Fatimas atklāsmi. Pr. Stefana kardināla Višinska „Maizes gabaliņš”. Domu sakopojums no kardināla Višinska grāmatām, uzrunām, mācībām un vēstulēm. 365 gabali.

4) Seko man. 1973. g. 8. septembris. Viņa svētība Pāvils VI, tulkots no itāļu valodas. Vērtē savu ticību [enciklopēdiska vārdnīca, par katru terminu mazs šķirklītis].

5) M. P. Gulbja Sadhu Sundara Singha īss dzīves atstāstījums. 1925. gads.

6) Žēlsirdīgās māsas Poinas piedzīvojumi aizkapa pasaulē deviņas dienas ilgstošā letargiskā miega laikā.

Grāmatas beigās: Grāmata – autores izdevums – pirmais Berlīnē 1930. gadā sešās daļās ar ievadrakstu no pulkveža N. N. Moisejeva. Visas tiesības, tanī skaitā arī tiesības tulkot citās valodās, patur autors.

K. A.: Garīgās literatūras trūkums bija tik liels, ka gadījās pārrakstīt arī „sēnalas”.

D. D.: **Kā Jūs vērtējat pašlaik izdoto grāmatu klāstu? Vai Jūs apmierina darbu tematika un saturs?**

K. A.: Ņemot vērā to, ka atskaites punkts man ir deviņdesmito gadu sākums, šobrīd esmu sajūsmā par to, kas Baznīcā notiek. Tiek izdota ļoti plaša spektra literatūra, ir pārstāvēti visdažādākie žanri. Šobrīd grāmatu izdošana ir attīstījusies, uzplaukusi un spēj apmierināt jebkuras garīgās vajadzības. Arī grāmatu poligrāfiskā kvalitāte un vizuālais izskats ir ļoti pievilcīgs. Tajos laikos mēs par to varējām tikai sapņot un mēs arī sapņojām par to. Mēs sapņojām par tādu regulāru izdevumu, kāds šobrīd ir „Mieram tuvu”. Esmu par to priecīga.

D. D.: **Liels paldies par veltīto laiku un interviju.**

Dace Dreimane (turpmāk D. D.): Jums ir iznākušas piecas grāmatas no 1996. līdz 2007. gadam. Vai no 2007. gada Jums ir tapuši vēl kādi pētījumi, varbūt kaut kas jauns tiek gatavots izdošanai?

Bīskaps Jānis Cakuls (turpmāk J. C.): Ir nākuši klāt papildinājumi šai grāmatai [Livonijas Romas katoļu Baznīcas valsts XIII-XVI gs., 2007.].

D. D.: Grāmata „Katoļu Baznīcas loma Latvijas tautas vēsturē” Nacionālajā bibliotēkā nemaz nav pieejama.

J. C.: Es iedošu, vēl dažas ir.

D. D.: Vai ir saglabājušies jūsu darbu manuskripti, piemēram, "Latvijas Romas katoļu priesteri, 1918-1995" un kur viņi tagad atrodas?

J. C.: Viņi ir kūrījā. Tagad viss ir kūrījā.

D. D.: Vai šī grāmata [Latvijas Romas katoļu draudzes] ir vēl kaut kur pieejama?

J. C.: Jā, tā vēl ir, bet par priesteriem vairs nav. Toreiz, kad izdeva, to sponsorēja ārzemnieki, vācieši, viņi palīdzēja ar saviem ziedojumiem. Tagad korespondences vairs nav, sakarus vairs neuzturu ar viņiem. Tur tagad palicis maz emigrantu, kas aizbrauca.

D. D.: Šī grāmata [Latvijas Romas katoļu priesteri] ir izdota 1996. gadā, bet tapusi viņa ir 1969. gadā. Sakiet, lūdzu, kādēļ 27 gadus tā netika izdota?

J. C.: Viņa pakāpeniski tapa, es strādāju kūrījā 50 gadus, un tajā laikā bija tikai tik daudz. Un ir vēl viena grāmatas daļa, kuru es vēlāk uzskatīju par mazāk vērtīgu un tā tajā nav ietverta. Pirmo grāmatu uz rakstāmmašīnas rakstīju.

D. D.: Vai tajā grāmatā, kas ir mašīnrakstā [Latvijas Romas katoļu priesteri] ir tas pats, kas iespējama, vai arī vairāk?

J. C.: Šeit ir drusku vairāk, bet to es par mazsvarīgu uzskatīju, nākošajā vairs neiekļāvu. Ziņas nāca pakāpeniski, līdz 1968. gadam. Un tālāk ar katru gadu nāca papildinājums. Jaunās grāmatas ietvēra visas iepriekšējās. Tur ir viena, kas nemaz nav iespiesta.

D. D.: Sakiet, lūdzu, vai Jūs pats rakstījāt uz rakstāmmašīnas, vai diktējāt?

J. C.: Es ar roku tikai rakstīju. Uz rakstāmmašīnas es rakstīju atsevišķus rakstus. Šīs ir manis rakstītas no sākuma līdz beigām un nav arī labota tā valoda. Piemēram, šī [Katoļu Baznīcas skolas Latvijā (Livonijā) 17.-19. g. s., 2010.].

D. D.: Bet vai tāda ir iznākusi?

J. C.: Nē, nav iznākusi, tā tikai ir šeit uz datora, toreiz kūrījai rakstīju. Valodnieki pie tās vēl nav strādājuši. Ja tādas nav, varētu Jums uzdāvināt.

D. D.: Liels paldies. Šajā grāmatā [Latvijas Romas katoļu baznīcas vēstures materiāli: XX gadsimts] ir minēti Jāņa Broka manuskripti, tagad jau daži ir izdoti grāmatās.

J. C.: Dažus viņš padomju laikā bija pazaudējis un tad baidījās pie sevis turēt un nodeva manā rīcībā. Es [Rīgas Metropolijas kūrīja] dažus ar labdaru atbalstu izdevu.

D. D.: Vēl ir neizdota „Latgales kultūras darba celmlaužu sejas”, bet tā laikam ir tā pati, kas „Latgales kultūras darba entuziasti”?

J. C.: Jā tas pats. Viņš pats laboja un rediģēja.

D. D.: Pavisam nesen, 2013. gadā iznāca „Prelāta Staņislava Vaikuļa piemiņai”, kuru izdeva Latgales kultūras centra izdevniecība.

J. C.: Viņa [?] atnāca un es viņai iedevu, bet paldies, ka viņa izdeva, es iedevu palasīšanai, kā viņa prasīja. Prelāts Vaikulis laikam bija viņas radnieks, viņa dabūja līdzekļus un iespieda no tās grāmatas, ko paņēma no manis. Broks jau bija recenzējis mašīnrakstu un pats izlabojis.

D. D.: Ir palikusi neizdota „Latgales augsmei. Dievam un tautai”.

J. C.: Ak nav izdota? Laikam pie [Jāņa] Elkšņa ir. Es kaut kam atdevu, solījās izdot. Man liekas, ka Elksnim atdevu. Ja viņš dabūs līdzekļus, tad izdos.

D. D.: Vēl ir manuskripts „Tiem, kas nezina un tiem, kas aizmirsuši. Ieskats katolisko rakstu vēsturē līdz 1944. gadam”.

J. C.: Tā nav bieza, uz rakstāmāšīnas rakstīta, varbūt 50 līdz 100 lappušu. Es viņu Elksnim atdevu. Elksnis rūpējās par to.

D. D.: Vai Jūs visus manuskriptus atdevāt Elksnim?

J. C.: Jā, es visus atdevu. Lai viņš tālāk rūpējās. Mēs ar Broku bijām pazīstami, viņš jau semināru bija tikpat kā beidzis, bet pēdējā kursā apprecējās. Varbūt desmit gadu jau kā miris. Viņš Ķekavā dzīvoja, strādāja par vecāko grāmatvedi, tajā laikā privāti bija latīņu valodas skolotājs. Brokam ir kādas trīs dzejas grāmatas. Kopā daudz grāmatu, kādas 15 vai 20, lielākā daļa izdotas, bet daļa vēl nav izdotas.

D. D.: Atgriežoties vēl pie padomju laikiem, toreiz izdeva lekcionārijus, lielo misāli, lūgšanu grāmatas. Vai tās grāmatas visas drukāja valsts tipogrāfijās?

J. C.: Tās iespieda partijas tipogrāfijā, pašā stingrākajā, kur vislielākā kontrole, lai neviens eksemplārs netiktu izdots vairāk, cik atļauts. Toreiz bija ļoti grūti papīru dabūt. Sākumā atļāva tikai 5000 eksemplāru, tad septiņdesmitajos gados pirmo reizi 20000 vai 25000 izdeva. Kalendāru atļāva izdot tikai 1989. gadā. Sakaru ar Vatikānu arī nebija, līdz 1956. gadam ne vēstules no šejienes aizgāja, ne no turienes atnāca uz šejieni. Pirmo reizi no Vatikāna atnāca apsveikums 1956. gadā, kad metropolītam Springovičam bija 80 gadu jubileja. Arī no bīskapa gana rakstiem vairāk nekā puse tika izsvītroti, tā, ka tas teksts palika nesakarīgs. Astoņdesmitajos gados bija vieglāk. Bija viens noteikums: kad ārzemnieki atbrauca, viņi ievada grāmatas un atstāja baznīcā. Mums bija pienākums tās savākt un nodot. Īpaši viņiem nepatika grāmata par Fatimas Dievmāti, lika to visu savākt. Tur Padomju Savienība bija pieminēta, ka nāks ticības atdzimšana no austrumiem. Daudzas grāmatas pārrakstīja uz rakstāmāšīnas. Sevišķi daudz bija Švikai. Man arī visas, [kuras pārrakstīja] atsūtīja, tagad es tās atdevu mūsu baznīcas bibliotēkai. Tur kādas pāris simts grāmatas bija, ko pārrakstīja.

D. D.: Vai neviens nav apkopojis informāciju par šo mašīnraksta literatūru?

J. C.: Priesteris [Aleksandrs] Stepanovs rakstīja disertāciju doktora grādam itāļu valodā. Viņš brauca pie priesteriem un vāca, kādas grāmatas ir pārrakstītas, apmēram 200 manuskriptu savāca. Lūk, šādas, tas ir Švikas darbs. Tās, kas ir pie manis, tās ir no viņas. Vienmēr pa vienam eksemplāram man atsūtīja.

D. D.: Kas, lūdzu, ir Švika? Vai tā ir sieviete, kas pārrakstīja?

J. C.: Viņa tagad ir mirusi. Jā, viņa pārrakstīja un viņas vīra tēvs, kas Jūrmalā dzīvoja, grāmatas iesēja.

D. D.: Sakiet, lūdzu, no kurienes nāca oriģināli, kurus pārrakstīja? Vai tie bija pirmskara izdevumi, vai ārzemju?

J. C.: Sevišķi daudzas bija no Nabadzīgā Jēzus Bērna māsu kongregācijas, arhibīskapa māsa [Kornēlija] Springoviča tulkoja. Viņa varbūt pa visu laiku ir vairākus desmitus grāmatu pārtulkojusi, varbūt tuvu pie simta. Viņa visu laiku sēdēja un tulkoja. Pēc profesijas bija acu ārste, filoloģe viņa nebija. Priesteris arī garīgo literatūru daudz tulkoja, viņš sēdēja, grāmata priekšā un uz rakstāmmašīnas reizē tulkoja un rakstīja. Protams, kvalitatīva tā valoda nebija. Kādas septiņas grāmatas šādā veidā pārtulkoja. Ar Tropu vienā kursā mācījās.

D. D.: Liels paldies Jums par interviju.

Intervija ar izdevniecības KALA Raksti vadītāju Aiju Balodi

Dace Dreimane (turpmāk tekstā D. D.): Jūs esat izdevniecības KALA raksti vadītāja?

Aija Balode (turpmāk tekstā A. B.): Jā.

D. D.: Vai varat sniegt nelielu ieskatu izdevniecības vēsturē, kādā laikā tā tapa?

A. B.: 1999. gadā radās izdevniecība KALA raksti. Es toreiz strādāju Grašu bērnu namā par audzinātāju, tas bija kristīgs bērnu nams un mēs tajā laikā lietojām franču valodā lūgšanu kalendāru līdzīgu izdevumam „Mieram tuvu”, ko mēs tagad izdodam, skatījāmies atsauces, kādu evaņģēlija fragmentu, kurā dienā jālasa. Grašu bērnu nama direktors toreiz man teica, kad būšu Rīgā, lai paskatos, vai nav līdzīga grāmatiņa latviski, lai nopērku, tad nebūs jātulko. Kad biju Rīgā, interesējos baznīcā, vai nav tāds kalendārs ar Svēto Rakstu lasījumiem katrai dienai, izrādījās, ka nav. Un tad Kristofs Aleksandrs, Grašu bērnu nama direktors, bija tas, kurš toreiz iedrošināja, teica, ka vajag izdot tādu grāmatiņu - garīgās dzīves kalendāru, ka tas ir svētīgi. Lai izdotu, vajag izdevniecību, kā juridisku personu, kas to izdos. Kristofs mums deva pirmo finansiālo palīdzību, toreiz bija vajadzīgi kādi 2000 latu, lai radītu SIA. Tā mēs arī reģistrējāmies, un KALA bija Kristofs, Aija, Laura, Andris kā pirmie cilvēki, kas to dibināja. Un tā mums ir KALA Raksti izdevniecība no 1999. gada. Tādēļ KALA pareizi jāraksta ar lielajiem burtiem, bet Raksti – pirmais ar lielo, pārējie ar mazajiem burtiem.

D. D.: Jūs radījāt izdevniecību tikai tādēļ, lai izdotu „Mieram tuvu”?

A. B.: Jā, pirmais izdevums bija 1999. gada augustā.

D. D. Jūs izdevāt garīgās dzīves kalendāru „Mieram tuvu” divus gadus. Kā radās ideja par grāmatu izdošanu?

A. B.: Jā, manuprāt, pirmā grāmata mums bija Kristiana Bobēna „Visuzemais”, un man liekas, ka to arī Kristofs ieteica. Tā ir tiešām fantastiska franču rakstnieka grāmata. Mēs toreiz neko nesapratām par tām tirāžām un mēs izdevām ļoti daudz, kādus trīs tūkstošus, bet tagad tirāža jau tuvojas savam izsmēlumam, palikušas kādas 200 grāmatas. Grāmata ir par svēto Francisku, varētu teikt, dzeja prozā, man ļoti tuva grāmata. Tā bija pirmā grāmata, ko mēs izdevām. Un tad pamazām cilvēki vienkārši nāca ar saviem projektiem, kaut kā tās grāmatas atrada mūs.

D. D.: Vai pašos sākumos nebija doma izmantot citas izdevniecības, bija taču Rīgas Metropolijas kūrīja, garīgais seminārs, katehētikas institūts?

A. B.: Nezinu kāpēc, man patīk, ka es savu lietu pārzinu. Es īsti nesapratu, kas notiek kūrījā, mēs tikai ar laiku sākām sadarboties, es nezināju iekšējo „virtuvi” baznīcā. Katrā ziņā es arī šodien izvēlētos šādu modeli, jo tad es skaidri zinu naudas lietas, ar ko es varu rēķināties, kas man nav, kas ir, kas vēl trūkst. Nevis, ka ir liels katls, ko es nesaprotu (par naudas lietām), bet ir sava lieta.

D. D.: Cik daudz darbinieku Jums sākumā bija?

A. B.: Ja runājam par darbiniekiem, mums arī tagad nav vairāk darbinieku, kā bija sākumā. Proti, es strādāju, Laura Feldberga, kas ir māksliniece-maketētāja un Dace Biltaure, kas ir izplatīšanas koordinatore, un mums ir grāmatvede un šoferis. Tad mums ir uz projektiem, kas tulko, kas rediģē, tekstu korektori, viņi nav darbinieki, bet strādā ar autoratlīdzības līgumiem, kā ārpakalpojums.

D. D.: Tas nozīmē, ka katrai grāmatai Jūs varat izvēlēties citu darbinieku?

A. B.: Tieši tā, tādēļ mēs tik ilgi esam noturējušies „virs ūdens”. Tikai no šā gada mums ir šoferis. Pirmos desmit gadus es pati esmu braukusi, nesusi grāmatas, mēs paši visu darījām. Patiesību sakot, tas tā ir joprojām.

D. D.: Kā Jums izdodas visu koordinēt?

A. B.: Galvenie pienākumi man ir „Mieram tuvu”, saturs, labošana, caur lasīšana, sarunāt priesteru komentārus, sarunāt, kas raksta jaunās rubrikas – Mēneša svētais, Mēneša liecinieks, Mēneša dziesma. Tad arī jādodomā, ko mēs izdodam, ko neizdodam, kā plānot uz priekšu darbus. Man arī pašai ļoti patīk ar tekstiem strādāt, tulkot nesanāk daudz, šogad vienu Tezē grāmatiņu iztulkoju, bet daudz rediģēju. Pat, ja neesmu redaktore, es visas grāmatas caurskatu, jo vienmēr paliek kāda kļūda, simtprocentīgi vienmēr, tas ir cilvēcīgi. Bet patīk, ka vismaz esam izdarījuši maksimumu, ka nav kauns piedāvāt cilvēkiem.

D. D.: Cik garš šeit ir grāmatas tapšanas ceļš?

A. B.: Viss atkarīgs no apjoma un cik viegli iet uz priekšu. Tātad, vispirms ideja, tad ir vērts uzreiz parunāt ar autortiesību pārstāvjiem, vai var dabūt autortiesības, lai nesanāk tā, ka kāds jau tulko to grāmatu. Tad kādam uzticu tulkot, tad ir redaktors, kas strādā ar tekstu un izlabo, tad gatavo tekstu maketē un vēl korektors caurlasa. Ja teksts ir sarežģīts, tad redakcijas un korekcijas ir vairākkārtējas.

D. D.: Vai Jūs arī tipogrāfiju izvēlaties?

A. B.: Jā, mums pašiem, protams, nav tipogrāfijas. Mums ir elektroniskais pdf fails, kas atbilst tipogrāfijas prasībām, un parasti mēs zinām grāmatas tehniskos rādītājus (apjoms, formāts, cietie vai mīkstie vāki, vai ir atloki, utt.). Mums ir tipogrāfijas, ar kurām sadarbojamies – „Mieram tuvu” iespiež Valmieras tipogrāfija, tad mums ir laba sadarbība ar *Dardedzi*, ar Jelgavu, ja ir kādas skaistākas grāmatas, tad Jelgavā ir laba tipogrāfija, bet atkal dārgāka. Tad grāmatu aizsūtām uz vairākām tipogrāfijām, viņi sarēķina, cik tas maksās. Lūk, un tad mēs skatāmies un izvēlamies izdevīgāko piedāvājumu.

D. D.: Vai varat atklāt grāmatu izdošanas finansiālo pusi, vai tie ir sponsori, vai kādi citi avoti?

A. B.: Ir bijuši dažām grāmatām sponsori, bet pārsvarā nav. Paldies Dievam, „Mieram tuvu” var sevi atpelnīt, tam ir kādi 700 abonētāji, pārējie eksemplāri aiziet caur veikaliem un baznīcām, pāris simti atnāk atpakaļ, bet kādas 5000 grāmatiņas nopērk. Tā ir tā nauda, ar kuru, protams, nevar atslābt, ja vienā dienā pēkšņi cilvēki vairs nepirktu, tad skaidrs, ka izdevniecība taisīsies ciet, tikai ar grāmatām izdzīvot nav iespējams. Cilvēki, principā, ļoti maz lasa un līdz ar to ir saistība, jo mazāka tirāža, jo dārgāka grāmata, jo dārgāka grāmata, jo mazāk pērk.

D. D.: Vai nedomājat, ka iespaido pieejamība „Mieram tuvu” tiešsaistē?

A. B.: Vairs jau nav pieejams. Vienā brīdī mēs to noņēmām nost, jo sapratām, ka nevaram atļauties. OK, mēs atstājām rīta, vakara lūgšanas un Dieva vārdu, kas nav mūsu īpašums, lai tā ir mūsu evaņģelizācija, bet ielikt pilnīgi visu mēs nevaram atļauties. Tas mums nevienam nebūs izdevīgi, ja mēs to aiztaisām ciet, tad nebūs priecīgi ne tie, kas lasīja internetā, ne tie, kas varbūt gribēja lasīt iespiestu grāmatiņu.

D. D.: Tātad grāmatas nevar sevi atpelnīt?

A. B.: Kā kura, piemēram, ļoti veiksmīgs ir pēdējais projekts par Niku Vujačiču, „Dzīve bez robežām”. Tā grāmata ir jau sevi atpelnījusi, bet, izdodot teoloģiju, tas ir bezcerīgi. Piemēram,

mēs izdevām ļoti labu Skota Hāna grāmatu „Ticības iemesli”, tiešām, fantastisks autors. Viņš raksta par sarežģītām lietām, saprotamā valodā, pat ar humoru, bet tā ir teoloģija. Izdot grāmatu zem 1000 eksemplāriem ir ļoti neizdevīgi, jo ir izmaksas, kas ir neatkarīgas no grāmatu tirāžas – tulkojums, redakcija, korekcija, makets, autortiesības. Lai tiktu līdz kaut kādai peļņai ir diezgan daudz grāmatu jāiztirgo. Ar grāmatām, diemžēl parasti tas „diezgan daudz” nekad neiestājas.

D. D.: Tātad, kas ir tie faktori, kas nosaka kādu grāmatu izdot?

A. B.: Es cenšos izdot tās grāmatas, kas man pašai patīk, kuras gribētos lasīt.

D. D.: Vai visur var nopirkt šīs grāmatas?

A. B.: Visur, kur ir atsaucīgi priesteri, kur ir grāmatu galdi, jo mēs visiem piedāvājam, bet mēs nevaram piespiest ņemt. Ja tā ir katoliska grāmata, skaidrs, ka laicīgie grāmatu veikali daudz grāmatu neņems, sabiedrību tas tik ļoti neinteresē. Un arī cilvēki, diemžēl ir maksātnespējīgi. Un otrs faktors – grāmatu veikali liek teju simtprocentīgu uzcenojumu.

D. D.: Tātad pārsvarā jūsu grāmatas var nopirkt tikai lielākajās baznīcās?

A. B.: Būtībā, jā. „Mieram tuvu” mājaslapā ir arī internetveikals, tur arī var grāmatas pasūtīt.

D. D.: Cik liela ir pircēju aktivitāte internetveikalā?

A. B.: Nav ļoti liela, bet es priecājos par to, ka ir tāda iespēja, cilvēkiem ir pieejams šis pakalpojums un ir, kas izmanto.

D. D.: Kāda ir Jūsu izdoto grāmatu tematika?

A. B.: Tā ir kristīgā, katoliskā literatūra. Ir dažas lūgšanu grāmatas, ir divas grāmatu sērijas. Tā kā „Mieram tuvu” ir mūsu firmas zīme, kas ir vairāk pazīstama, tad izveidojām sēriju „Mieram tuvu grāmata”, kas ir literatūra par kādu svēto, vai teoloģija. Un pēc kāda laika izdevām sēriju „Mieram tuvu dzīveskola”, kur vairāk ir padomi, kā attīstīt savu personību. Piemēram, pirmā bija „Līderis un tikums” par to, ka līderis ir tas, kurš attīsta savus tikumus, nevis spēju manipulēt ar citiem; tieši otrādi, kad attīsti savus tikumus, tu kļūsti pievilcīgs citiem. Vēl, piemēram, bija „Lēmumu pieņemšanas māksla” vai „Prieks būt sievietei”, „Neviens nav vientuļa sala” par to, kā atrast dzīves draugu. Tā tematika, teiksim tā, gaumīga kristīgā literatūra.

D. D.: Vai jūs esat domājuši izdot arī daiļliteratūru, ir tomēr kristīga daiļliteratūra?

A. B.: Teiksim tā, skaistākais mūsu daiļliteratūras paraugs ir mūsu pirmā grāmata „Visuzemais”. Bet patiesībā tāda kristīgā daiļliteratūra arī nav tik daudz. Ja būtu tāda laba grāmata, es domāju, labprāt mēs izdotu.

D. D.: Šķiet, ka lielāko daļu no Jūsu izdotajām grāmatām veido tulkojumi.

A. B.: Praktiski, tikai. Mums nav neviens autors ar savu grāmatu nācis. Un pat ja nāktu, tas ir ļoti sarežģīti, lai izdotu latvieša grāmatu ... mums tomēr liela daļa iet caur baznīcu, vai tas būs kāds teologs, vai, kas tā būs par grāmatu, lai mēs to tirgotu baznīcā. Starp citu, jā, bija daži sprediķu krājumi, bija bīskapam Brumanim un arī kardināla Pujata sprediķi.

D. D.: Ja visas grāmatas ir tulkojumi, tad kā jūs izvēlaties tulkotājus un no kādām valodām tulkojat?

A. B.: No angļu, franču un vācu valodām. Sākumā bija draugi, cilvēki par kuriem zinu, ka viņi labi tulko un tad jau sadarbības laikā redzu, ja cilvēks labi strādā, tad tā arī turpinām sadarbības.

D. D.: Vai Jūs cenšaties savas grāmatas nodrošināt ar *imprimatur*?

A. B.: Mēs centāmies pirms bīskapa Zbigņeva Stankeviča. Kad viņu ievēlēja par bīskapu, viņš godīgi pateica, ka nevar visas grāmatas izlasīt un, ka viņš nedos *imprimatur*. Tas ir nerakstīts

likums, ka ir jābūt teoloģiskajam konsultantam, ka ir viens priesteris, kas uzņemas atbildību, bet bīskaps savu *imprimatur* nedod, mēs arī vairs neprasām. Teoloģiskie konsultanti ir pilnīgi visām grāmatām, ja gribam, lai tās izplata baznīcu grāmatu galdos. Es domāju, ka laika gaitā cilvēki uzticas, ja mēs izdodam, tad pilnīgas muļķības nebūs tur sarakstītas, un nav „bīstami” lasīt.

D. D.: Latviešu grāmatniecībā kopumā ir vērojama tendence samazināties grāmatu tirāžām, arī izdevumu kopējais skaits strauji nepieaug. Vai šī tendence skar arī Jūsu izdevniecību?

A. B.: Paldies Dievam, uz „Mieram tuvu” tas neattiecas. Kaut kad „treknajos gados”, es atceros, bija tirāža 7000 eksemplāru, bet sākumā bija 2000. Tagad mums ir 5000, kas, es uzskatu, priekš Latvijas arī ir ļoti solīdi. Bet grāmatas pārsvarā mēs izdodam 1000 eksemplāros un ja kaut kas ir ļoti labs, tad 2000.

D. D.: Vai Jūs kaut kādā veidā redzat arī atgriezenisko saiti, piemēram, lasītāji varbūt raksta vai zvana?

A. B.: Ne tā ļoti masveidīgi, mūsu lasītāji ir tie paši baznīcas cilvēki, drīzāk privāti pasaka, ja kaut kas patika vai Feisbukā uzraksta.

D. D.: Vai Jums ir kādi rādītāji grāmatu noietam?

A. B.: Jā, mēs dodam draudzēm grāmatas izplatīšanai, kaut kādu skaitu iedodam un viņi atskaitās, cik ir pārdotas, tām izrakstām pavadzīmi un tās apmaksā. Tā mēs sekojam līdz tam, kas tiek nopirkts. Grāmatu pirmā daļa tiek ātri izpirkta, pēc tam pārsimts grāmatu vienmēr paliek. Bet mēs cenšamies tām izdomāt kādu akciju, vai uztaisām kādus komplektus, jo, ja grāmata ir apstājusies, tad ir izdevīgāk pārdot kaut zem pašizmaksas, lai vismaz kaut kāda nauda atnāk atpakaļ.

D. D.: Vai Jums ir arī e-grāmatas?

A. B.: Jā, ir „Mieram tuvu” e-izdevums un trīs līdz piecas e-grāmatas, nav daudz.

D. D.: Vai Jūs visām grāmatām rīkojat grāmatas atvēršanas svētkus?

A. B.: Pēdējā laikā neesam taisījuši, bet kādreiz mēs ļoti čakli taisījām, bet tad, godīgi sakot, kaut kā nogurām, jo sapratām, ka grāmatu pirkšanu tas īsti neietekmē. Nav vairs laiks un spēks to izdarīt. Bet tas nenozīmē, ka nekad vairs netaisīsim, gan jau atkal sarīkosim.

D. D.: Paldies par interviju.

4. pielikums. Vienošanās ar Klāru Andersoni

Vienošanās ar Klāru Andersoni par intervijas ierakstīšanu un izmantošanu

Latvijas Universitāte

Sociālo zinātņu fakultāte

Informācijas un Bibliotēkzinātnes studiju nodaļa

Lomonosova iela 1A, Rīga, LV1019, tālr.: +371 67140233

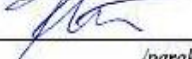
Respondents vārds, uzvārds: Klāra Andersone
Intervijas veikšanas vieta: Rīga
Intervijas laiks: 2017. gada 3. maijā
no plkst. 18:40 līdz 19:15
Intervētājs Dace Dreimane

Autora atļauja dokumenta izmantošanai

Es, Klāra Andersone neiebilstu
intervijas izmantošanai Daces Dreimanes maģistra darbā „Katoliskās literatūras izdevumi
latviešu grāmatniecībā (1991 – 2016)”.

Piekrītu, ka intervijas teksts tiek ierakstīts, transkribēts un pievienots darba pielikumā.

Ierobežojumi intervijas izmantošanā (ja tādi ir): nav

Respondents:
/paraksts/

Intervētājs:
/paraksts/

5. pielikums. Vienošanās ar V. E. bīskapu Jāni Cakulu

Vienošanās ar V. E. bīskapu Jāni Cakulu par intervijas ierakstīšanu un
izmantošanu

Latvijas Universitāte

Sociālo zinātņu fakultāte

Informācijas un Bibliotēkzinātnes studiju nodaļa

Lomonosova iela 1A, Rīga, LV1019, tālr.: +371 67140233

Respondents vārds, uzvārds: Jānis Cakuls
Intervijas veikšanas vieta: Rīga
Intervijas laiks: 2017. gada 10. maijā
no plkst. 8:40 līdz 8:55
Intervētājs Dace Dreimane

Autora atļauja dokumenta izmantošanai

Es, Jānis Cakuls neiebilstu
intervijas izmantošanai Daces Dreimanes maģistra darbā „Katoliskās literatūras izdevumi
latviešu grāmatniecībā (1991 – 2016)”.

Piekrītu, ka intervijas teksts tiek ierakstīts, transkribēts un pievienots darba pielikumā.

Ierobežojumi intervijas izmantošanā (ja tādi ir): nav

Respondents:

J. Cakuls
(paraksts)

Intervētājs:

D. Dreimane
(paraksts)

Vienošanās ar Aiju Balodi par intervijas ierakstīšanu un izmantošanu

Latvijas Universitāte

Sociālo zinātņu fakultāte

Informācijas un Bibliotēkzinātnes studiju nodaļa

Lomonosova iela 1A, Rīga, LV1019, tālr.: +371 67140233

Respondents vārds, uzvārds: Aija Balode
Intervijas veikšanas vieta: Rīga
Intervijas laiks: 2017. gada 8. maijā
no plkst. 18:10 līdz 19:05
Intervētājs Dace Dreimane

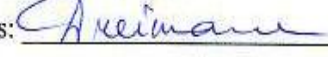
Autora atļauja dokumenta izmantošanai

Es, Aija Balode neiebilstu
intervijas izmantošanai Daces Dreimanes maģistra darbā „Katoliskās literatūras izdevumi
latviešu grāmatniecībā (1991 – 2016)”.

Piekrītu, ka intervijas teksts tiek ierakstīts, transkribēts un pievienots darba pielikumā.

Ierobežojumi intervijas izmantošanā (ja tādi ir): NAV

Respondents:
/paraksts/

Intervētājs:
/paraksts/

Bibliogrāfiskais rādītājs „Katoliskās literatūras izdevumi Latvijā (1991.-2016.)”

1991.

1. **Cirsis, Pēteris, SJ.** Dogmu Dievs. 1.grāmata, 3.d. [Rīga: b. i., 1991]. Faks. izd. - LKB Austrālijā grāmatu fonds 1965. g. 366, [1] lpp. Tirāža 5000
2. **Eisa katōļu ticeibas mōceiba:** 1585-1985: pirmō latvīšu katoļu katechisma 400 g. atcerei. [Rīga]: RMK, [1991]. 88 lpp. Tirāža 15000.
3. **Forickis, Romans.** Reliģiskās sektas mūsdienų pasaulē. [Tulkots no poļu valodas]. [Rīga]: RMK, 1991. 15 lpp.
4. **Grēfs, Richards, C. S. Sp.** Jā, Tēvs! Ikdiena ar Dievu. Tulkojumu rediģējis dek. Alberts Piebalgs. Mākslinieks Juris Soikans. Rīga: RMK, 1991. Faks. izd. - K. Znotiņš Lībekā. 143 lpp. Tirāža 5000.
5. **Īsa katoliskās ticības mācība.** Rīga: RMK, 1991. 103 lpp. Tirāža 20000.
6. **Jerumanis, Paskāls Marija.** Katehēze. Rīga: RMK, 1991. 95 lpp.
7. **Katoļu katechisms.** Tulkojusi Lūcija Sargūnas. Liepāja: RMK, 1991. Faks. izd. - Herdera apgāds Freiburgā. 287. lpp. T. 5000.
8. **Ko mūsu prāts runā par cilvēka dzīvesmērķi, par dvēseli un par Dievu.** Liepāja: RMK, 1991. 34 lpp. T. 5000.
9. **Krencers, Ferdinands.** Kam mēs ticam. No vācu valodas tulkojis J. Priede. Rīga: RMK, 1991. 315 lpp. T. 25000.
10. **Moza atsaceibu grōmateņa.** Sastōdeja bazneickungs X. 14. izd. [Daugavpils: RMK], 1991. Faks. izd. – VL. Lōča izdevnīceiba 1943. 41 lpp.: il. T. 20000.
11. **Mozga, Stanislavs.** Svētais Rožukronis. Liepāja: b. i., 1991. Faks. izd. - Čikāga: Dzimentenes Balss apg., 1959. 94 lpp.: il. T. 5000.
12. **Pujāts, Jānis.** Ticība Dievam ir pamatota: ateisma un kristietības principu salīdzinājums - analīze. Rīga: RMK, 1991. 32 lpp. T. 20000.
13. **Slavējiet Kungu!** Lūgšanu grāmata katoļiem. Rīga: RMK, 1991. 135 lpp. T. 20000.
14. **Urbšs, Antonijs.** Fatimas atklāsme. [Rīga: b. i., 1991]. Faks. izd. – Lībeka: Pr. K. Ručs, 1949. 128 lpp.: il. T. 5000.

15. **Что каждый католик обязан знать:** Божеств. истины - Свет нашей жизни. [Rīga: RMK, 1991] 64 lpp. T. 20000.

1992.

16. **Babre, Janīna.** Mīlestības derība. Vecās Derības stāsti. Rīga: Zinātne, 1992. 2 sēj.: il. ISBN 5796609335 (1). T. 3000.
17. **Broks, Jānis.** Katoļu baznīcas loma Latgales kultūras attīstībā (līdz 1944. gadam). Vēsturisks atskats. [Rīga: RMK, 1992]. 108, [1] lpp. T. 5000.
18. **Broks, Jānis.** Krustugunīs. Daži pārspriedumi par svarīgām lietām. [Rīga: RMK, 1992]. 117 lpp. T. 3000.
19. **Broks, Jānis.** Mūžības vai nebūtības vārti?... Rīga: RMK, 1992. 67. lpp. T. 5000.
20. **Broks, Jānis.** Skaists myužs. Veiskupa Dr. Pītera Stroda dzeive un dorbs. Rīga: RMK, 1992. 420, [2] lpp.: il. T. 5000.
21. **Broks, Jānis.** Starp akačiem. Apceres. Rīga: [b.i.], 1992. 187, [2] lpp. T. 5000.
22. **Brumanis, Ārvaldis Andrejs.** Bībelē apslēptie dārgumi. Labākai Svēto Rakstu izpratnei. Rīga: Autora izdevums, 1992. 162, [4] lpp. T. 20000.
23. **Brumanis, Ārvaldis Andrejs.** Mīlestībā vienoti. Dieva vārda apceres svētdienām: A cikls. [Rīga: RMK, 1992]. 158, [1] lpp. T. 20000.
24. **Brumanis, Ārvaldis Andrejs.** Cerība nepievils. Dieva vārda apceres svētdienām: C cikls. [Faks. izd.]. [Rīga, 1992]. 155, [4] lpp. T. 20000.
25. **Brumanis, Ārvaldis Andrejs.** Zinu, kam ticu. Dieva vārda apceres svētdienām: B cikls. [Rīga: RMK, 1992]. 159, [1] lpp. T. 20000.
26. **Čestertons, Gilberts Kīts.** Sv. Francisks no Asīzes. No angļu valodas tulkojusi, pēcvārdu sarakstījusi un piezīmes sastādījusi Agita Lūse; Solveigas Krūmiņas priekšvārds]. Rīga: Vārds, 1992. 111 lpp. T. 10000.
27. **Tēvs Marija-Eugēnijs no Bērna Jēzus.** Svētā gara iedvesmā: lūgšana un darbība. No franču valodas tulkojis Pēteris Brūders; redaktore Antra Čigure. Rīga: KGS, 1992. 269 lpp.: portr. T. 2000.
28. **Pavlovskis, Jānis,** (o. Андрей, капуцин). История католической церкви. Rēzekne: LKC izdevniecība, 1992. 104 lpp.
29. **Pruss, Stefans.** Jēzus ir mans ceļš. No poļu valodas tulkoja E. Abramoviča. Rēzekne: LKC izdevniecība, 1992. 31, [1] lpp.

30. **Tavā patvērumā...** Dziesmu krājums svētceļniekiem. Sast. Ronalds Melkers, Rita Jermaka, Juris Kulakovs. Rīga: RMK, 1992. 160 lpp. T. 10000.
31. **Trūps, Henriks.** Katoļu Baznīcas vēsture. Rīga: Avots, 1992. 343 lpp. ISBN 5401007841. T. 23000.
32. **Trūps, Henriks.** Latvijas Romas katoļu Baznīca komunisma gados, 1940-1990. Rīga: RMK, 1992. 172 lpp. T. 5000.
33. **Urbšs, Antonijs.** Sv. Ontōna dzeive un myusu pīnōkumi. Liepāja: RMK, 1992. 74. lpp. Faks. izd. – VI. Lōča izdevnīceiba Bad Reichenhall, 1951. T. 5000.
34. **Vaivods, Julijans.** Homīlijas visa gada svētdienām. Liepājā, 1953. gadā. [Rīga]: RMK, 1992-1993. 2 sēj. T. 5000.

1993.

35. **Babre, Janīna.** Jēzus Nacarietis. Alberta Vasila il. Rīga: Zinātne, 1993. 273,[1] lpp.: il. ISBN 5796609777.
36. **Bīskapa Pētera Stroda mantojums.** P. Stroda simtgadei veltīts biogrāfisku un zinātnisku rakstu krājums. Atb. red. J. Pujāts. Rīga: KGS, 1993. 134, [1] lpp. T. 1000.
37. **Cirsis, Pēteris, SJ.** Kristīšana ar uguni un zobenu: mūsu vēsturnieku nepareizais pieņēmums un tā sekas. [Rīga: RMK, 1993] 64 lpp. T. 1000.
38. **Cirsis, Pēteris, SJ.** Viss mans - Tavs: Neticīgā glābšana (1.d.), Cilvēkam tuvais Dievs (2.d.), Sirds Dievs (3.d.). Rīga: RMK, 1993. 606, [1] lpp. T. 5000.
39. **Jānis Pāvils II.** Jūs esat pasaules gaisma... : pāvesta Jāņa Pāvila II runa Latvijas Universitātē 1993.g. 9.sept. ; pāvesta Jāņa Pāvila II enciklika "Simtā gadadiena" - Centesimus annus, 3.nod., 1989.g. Tulkojis J. Priede. [Rīga: KGS, 1993]. 15 lpp.
40. **Jerumanis, Jānis.** Upuris par brāļiem. Bīskaps Boļeslavs Sloskāns: atmiņu sakopojums. [Rīga]: KGS, [1993]. 233 lpp.: il.
41. **Kučinskis, Staņislavs, SJ.** Svētais Meinards Ikšķiles bīskaps 1186-1196, Latvijas apustulis. [Rīga: KGS], 1993. 48 lpp.: il. T. 3000.
42. **Leduka, Noele.** Audzināt bērnus lūgšanai: vecākiem un audzinātājiem; tulkojusi Gundega Zēgnere. Rīga: KGS, 1993. 76 lpp.: il. Bērnu garīgā dzīve. T. 3000.
43. **Māsa Marija Stefana no Nabadzīgā Bērna Jēzus (1919-1954).** Dzīves dziesma: [autobiogrāfija]. [Rīga: b.i., 1993.] 101 lpp. T. 5000.

44. **Pavlovskis, Jānis** (Tēvs Andrejs, franciskānis-kapucīns). "Es pati būšu puķe". [Par māsu Mariju Stefanu no Nabadzīgā Jēzus Bērna klosterā]. Rēzekne: LKC izdevniecība, 1993. 163 lpp.: ģīm.
45. **Pavlovskis, Jānis**. Katoļu katehisms. (Tēvs Andrejs, franciskānis-kapucīns). Rēzekne: LKC izdevniecība, 1993. 344 lpp. T. 2000.
46. **Pavlovskis, Jānis** (o. Андрей, капуцин). Католический катехизис. [Rēzekne]: LKC izdevniecība, [1993]. 45, [1] lpp. T. 10000.
47. **Springoviča, Kornēlija** (NJB māsa Klāra Emanuela). Aglonas ziedīņš. Priekšvārda autors Kārlis Gumpenbergs. Rēzekne: LKC izdevniecība, 1993. 146 lpp.: il.
48. **Svētais Akvīnas Toms**. Gilberta K. Čestertona, Pētera Stroda, Staņislava Ladusāna SJ, Larisas Čuhinas skatījumā: [rakstu krājums] [redkolēģija: St. Ladusāns SJ ... [u.c.]; sastādītājs N. Gills]. Rīga: Latvijas ZA, 1993. 222, [2] lpp.: portr.; ISBN 9984509192. T. 4000.
49. **Tēvs Marija-Eugēnijs no Bērna Jēzus**. Jēzus Lieldienu noslēpuma apcere. [Tulkojums Dr. Jāņa Jerumaņa vadībā]. [Rīga: KGS, 1993]. 92, [4] lpp.: portr. T. 7000.
50. **Tēvs Marija-Eugēnijs no Bērna Jēzus**. Stāstiet mums par Dievu: īss garīgās dzīves kopsavilkums: darbu fragmenti. [Atb. redaktors Paskals Marija Jerumanis; no franču valodas tulkojusi Silvija Atpile; redaktore: Lolita Ondzule, Antra Čigure]. [Rīga: KGS, 1993]. 147, [2] lpp. T. 10000.
51. **Trūps, Henriks**. Svētīgais Meinards - Māras zemes apustulis. [Rīga: KGS, 1993]. 15 lpp., [1] lpp.: il.
52. **Vaivods, Julijans**. Īsas mācības visa gada svētdienām un galvenajām svētku dienām. Rīga: RMK, 1993. 470 lpp. T. 5000.

1994.

53. **Brumanis, Ārvaldis Andrejs**. Kristīgā sabiedrības mācība: Persona - Sabiedrība - Tiesības - Taisnība - Laulība - Ģimene - Darbs - Profesija - Ekonomika - Valsts - Politika. [Rīga]: RMK, 1994. 149 lpp. T. 3000.
54. **Brumanis, Ārvaldis Andrejs**. Kristīgās ticības pamatjautājumi: pārdomas par Dievu, cilvēka garīgo dzīvi, iesaistīšanos sabiedrībā. Rīga: KGS, 1994. 111 lpp.
55. **Dzīvais krustaceļš**. [Rīga]: RMK, [1994]. 111 lpp. T. 5000.
56. **Jānis Pāvils II**. Patiesības spožums (enciklika). [No poļu valodas tulkojis tēvs Antons OFM Cap. Springovičs]. Rīga: LKC izdevniecība, 1994. 112 lpp. T. 3000.
57. **Kērners, Reinhard, OCD**. Jo Dievs to no manis grib, kā lai es atrodu savu aicinājumu? [no vācu val. tulk. A. Paškēviča]. Rīga: KGS, [1994]. 76 lpp.: il.

58. **Ladusāns, Stanislavs, SJ.** Daudzpusīgā gnozeoloģija. Izziņas fenomenoloģija un vispārējā kritiskā gnozeoloģija. Rīga: KGS, [1994]. 157 lpp. Aktuālie filozofiskie pētījumi; 8. sēj. T. 20000.
59. **Pāvesta Jāņa Pāvila II vizīte Latvijā.** Rīga: RMK, 1994. 23 lpp.; il.
60. **Pavlovskis, Jānis (отец Андрей, францисканец-капуцин).** Католический катехизис. Rēzekne: LKC izdevniecība, 1994. 410, [1] c. T. 1000.
61. **Pereira, Klements, SJ.** Kas mums pateiks patiesību? (Atklāts vārds zēniem pubertātes vecumā). [tulkojusi L. Sargūna]. [Rīga: RMK, 1994]. 30, [1] lpp. T. 6000.
62. **Slavējiet Kungu!** Lūgšanu grāmata katoļiem. Rīga: RMK, 1994. T. 20000.
63. **Tilmanis, Klements.** Tas tev jāzina. (Grāmatiņa par dzīvības noslēpumiem meitenēm pubertātes vecumā). [Tulk. L. Sargūna]. [Rīga: RMK], 1994. 32, [1] lpp. T. 6000.
64. **Vaivods, Julijans.** Atpūtai un darbam: Mācības baznīcas gada jomā. 2 sēj. Rīga: RMK, 1994. 551,[1] lpp.
65. **Vaivods, Julijans.** Katoļu Baznīcas vēsture Latvijā. 3 sējumi. Rīga: RMK, 1994. 350 lpp. T. 3000.

1995.

66. **Bartolini, Bartolino, Filipi, Mario.** Es ticu. Kristīgās ticības pamati. [Tulk.: Anita Stašulāne, Jānis Priede]. Rīga: RMK, [1995] 5 sēj.: il., not. ISBN 9984906256 (1). T. 1000.
67. **Broks, Jānis.** Latgales kultūras darba entuziasti (Līdz 1944. gadam). Rīga: RMK, 1995. 407, [1] lpp. T. 500.
68. **Brumanis, Ārvaldis Andrejs.** Laulība un ģimene. Rīga: KGS, 1995. 77 lpp. T. 8000.
69. **Kristīgās ticības mācības programma pamatskolai;** [sast. Inga Reinvalde]. Rīga: RMK, 1995. 47, [1] lpp.
70. **Metodiskie materiāli** darbam ar kristīgās ticības mācības grāmatu "Es ticu. Kristīgās ticības pamati". A. Stašulāne. Rīga: RMK. Katehētikas inst., 1995. 215 lpp.
71. **Mūsu kunga Jēzus Kristus Jaunā Derība.** No latīņu teksta tulkojis Vincents Strelēvics. 2., labots un papildināts izd. Rīga: [b.i.], 1995. 496 lpp.
72. **Pentjušs, Viktors, MIC.** Ceļā uz garīgo pilnību. Rīga: KGS, 1995. 214 lpp. T. 5000.
73. **Rubulis, Aleksis.** Atklāsme: Komentāri. Rīga: RMK, 1995. 47, [1] lpp.: il. T. 3000.

74. **Svētā Mise.** Rīga: RMK, 1995. 24 lpp.: il. T. 5000.
75. **Svilāns, Jānis, Budže, Alberts.** Latvijas Romas-katoļu baznīcas un kapelas. Rīga: RMK, 1995. 447, [1] lpp. Izdevums ietver 3 daļas: 1.d. Latvijas Romas-katoļu baznīcas un kapelas, 1975. -- 2.d. Latvijas Romas-katoļu baznīcas, 1976. J.Svilāns -- 3.d. Rīgas dekanāta Romas- katoļu baznīcas un kapsētas, 1968. A. Budže. T. 3000.

1996.

76. **Broks, Jānis.** Myusu īgyvums. Veiskupa Jezupa Rancāna dzeive un dorbs. Rīga: RMK, 1996. 296 lpp. T. 1000.
77. **Cakuls, Jānis.** Latvijas Romas katoļu priesteri, 1918-1995: uzziņas. Rīga: RMK, 1996. 431 lpp. + [6] atsev. lp. T. 500.
78. **Jānis Pāvils II.** Dzīvības evaņģēlijs *Evangelium vitae*: Encikliskā vēstule bīskapiem, mācītājiem un diakoniem, reliģioziem vīriešiem un sievietēm, ticīgiem lajiem un visiem labas gribas cilvēkiem par cilvēka dzīvības vērtību un neaizskaramību. [No angļu val. tulk. Gatis Pāvils un Inese Lapa]. Rīga: RMK, 1996. 156 lpp. T. 1000.
79. **Jānis Pāvils II.** Pārkāpjot cerības sliexni. Redaktors Vitorio Mesori. No poļu val. tulk. Irēna Birzvalka. Rīga: RMK, 1996. 183 lpp. T. 5000.
80. **Jerumanis, Paskāls Marija.** Svētā Lūkasa Evaņģēlijs. Rīga: KGS, 1997. 22. lpp.
81. **Jerumanis, Paskāls Marija.** Vecās Derības grāmatas. Rīga: KGS, 1997. 33. lpp.
82. **Katoliskās ticības mācības programma 1.-12. Klasei.** Rīga: RMK, 1996. 11, [1] lpp. T. 1000.
83. **Kērners, Reinharde, OCD.** Dzīvot garīgi. No vācu valodas tulk. I. Reinvalde. Rīga: KGS, [1996]. 69, [1] lpp.: il.
84. **Ladusāns, Staņislavs, SJ.** Reliģijas filozofija. Otrais gnozeoloģiskās triloģijas sēj. Rīga: KGS, 1996. 77 lpp. T. 3000.
85. **Liturģija.** Rīga: RMK, 1996. 51, [1] lpp. il. T. 10000.
86. **Rubulis, Aleksis.** Rokasgrāmata: teoloģija + vēsture + arheoloģija. Rīga: RMK, 1996. 405, [1] lpp.: il. T. 1000.
87. **Sozaņskis, Jaroslavs.** Maltas bruņinieku ordenis, tā kontakti ar Poliju, Latviju un Lietuvu. Rīga: Maltas palīdzības dienests, 1996. 173 lpp.
88. **Strods, Heinrihs.** Latvijas katoļu Baznīcas vēsture, 1075.-1995. [Red. Aija Dzintara]. Rīga: [b.i.], 1996. 387 lpp.: faksimili, ilustrācijas, kartes, tabulas. ISBN 9984908534.

89. **Svētie sakramenti.** Rīga: RMK, 1996. 35, [1] lpp. T. 10000.

90. **Ticības apliecinājums.** Rīga: RMK, 1996. 34, [1] lpp. T. 10000.

1997.

91. **Adams, Kārlis.** Katolicisma būtība. Tulk. Lūcija Sargūnas. Rīga: RMK, 1997. 179, [1] lpp. T. 3000.

92. **Cakuls, Jānis.** Latvijas Romas katoļu draudzes. Kūrījas arhīva materiālu apkopojums. Rīga: RMK, 1997. 778, [3] lpp.: tab. ISBN 998461901X. T. 500.

93. **Dieva tautas lūgšana.** Laudes un vesperes: parastā liturģiskā laika posms. Rīga: RMK, 1997. 99 lpp. T. 1000.

94. **Dzīve lūgšanā.** Rīga: RMK, 1997. 63, [1] lpp.: il. T. 5000.

95. **Ētika.** Rīga: RMK, 1997. 161 lpp.: il. T. 5000.

96. **Jānis Pāvils II.** Lai visi ir viens! *Ut unum sint!* Encikliskā vēstule ekumenisma aizstāvībai. No vācu val. tulk. Valdis Bisenieks. Rīga: RMK, 1997. 91, [1] lpp. T. 1000.

97. **Jānis Pāvils II.** Pārkāpjot cerības sliksni. Red. Vitorio Mesori. No poļu val. tulk. Irēna Birzvalka. 2. iesp. Rīga: RMK, 1997. 183 lpp. T. 7000.

98. **Jerumanis, Paskāls Marija.** Gudrības, dzeju un praviešu grāmatas. Vecās Derības III un IV daļa. Rīga: KGS, 1997. 30. lpp.

99. **Jerumanis, Paskāls Marija. Vēstule Romiešiem.** Rīga: KGS, 1997. 38. lpp.

100. **Kareto, Karlo.** Vēstules no tuksneša. No vācu val. tulk. A. Paškēviča. Rīga: RMK, 1997. 144 lpp. T. 5000.

101. **Lozano, Nils.** Vecākā brāļa atgriešanās. Atklājot Dieva mīlestības un žēlsirdības jauno nozīmi. Tulk. Vita Vīksne. Rīga: RMK, 1997. 176 lpp. T. 1500.

102. **Lūgšana** [palīgļīdzeklis ticības mācībā] Rīga: RMK, [1997] 31, [1] lpp. il. T. 2000.

103. **Maiere-Skumanca, Lēne.** Jēkabs un Katrīna. Stāsti lasīšanai, pārdomām un rotaļām. [No vācu val. tulk. Zigfrīds Pūders; māksl. Kristīne Opermane-Dimova]. Rīga: Katchētikas inst., 1997. 118, [1] lpp.: il. ISBN 9984922014. T. 6000.

104. **Peške, Gerda.** Radīts dzīvei. [Tulk. A. Paškēviča]. Rīga: Katchētikas inst., 1997. [28] lpp.: il. ISBN 9984922006.

105. **Rubulis, Aleksis.** Sv. Pēteris: cilvēks + apustulis+ Kristus vikārs. Rīga: RMK, 1997. 51, [1] lpp.: il., karte. ISBN 9984619044. T. 1500.

1998.

106. **Babre, Janīna.** Svētums nav greznība. Svētā Maksimiliāna Kolbes dzīvesstāsts. Rīga: RMK, 1998. 174 lpp.

107. **Daniels, Anžs.** Tava miesa ir radīta dzīvībai. [Priekšvārdu sarakstījis Henri Žuajē]. Rīga: RMK, 1998. 159, [1] lpp.: il. ISBN 9984619095. T. 5000.

108. **Ētika.** Eksperimentāls mācību līdzeklis. Rīga: RMK, 1998. 131 lpp.: il. ISBN 9984619087. T. 5000.

109. **Ģimenes tiesību harta.** Sagat. Svētais Krēsls, visām personām, institūcijām un vadošajiem darbiniekiem, kas rūpējas par ģimenes misiju mūsdienu pasaulē, 1983. g. 22. okt. Rīga: RMK, 1998. 16 lpp. T. 1000.

110. **Jezierskis, Francisks.** Sirdsskaidrības varonīgā aizstāvēšana. Sv. Marijas Goreti dzīvesstāsts. Rīga: RMK, 1998. 104 lpp. T. 2000.

111. **Jorgensens, Johans.** Svētais Asīzes Francis. 2. izd. Rīga: RMK, 1998. 313 lpp.: il. ISBN 9984619125. T. 500.

112. **Latkovskis, Leonards.** Direktors Dr. A. Broks. Red. Valentīna Unda. Rēzekne: LKC izd., 1998. 47, [1] lpp.: portr. ISBN 9984539172.

113. **Ļoti sekmīga Novenna Nemitīgās Palīdzības Dievmātes godam.** Red. Anita Graudiņa. Rēzekne: LKC izdevniecība, 1998. 77 lpp. ISBN 9984539164.

114. **Marijas leģions.** Oficiālā rokasgrāmata. No angļu val. tulk. A. Mazlovskis; red. K. Andersone. [Rīga: b. i., 1998] 316, [1] lpp. T. 3014.

115. **Māte Terēze.** Vārdi, ar kuriem mīl-- . Tulk. Vilnis Treimanis. Rīga: RMK, 1998. 71 lpp.: il.

116. **Patiesība par cilvēka seksualitāti un tās nozīmi.** Vadlīnijas audzināšanai ģimenē. Pontifikālā Ģimenes lietu padome. No angļu val. tulk. Gatis Pāvils; red. Pauls Kļaviņš un Zbigņevs Stankevičs. Rīga: RMK, 1998. 79 lpp. T. 2000.

117. **Pentjušs, Viktors, MIC.** Morālteoloģijas pamatprincipi (piezīmes). [Red. Astra Feldmane, Margarita Stoka]. Rīga: KGS, 1998. 167 lpp. ISBN 9984922022.

118. **Rubulis, Aleksis.** Jēzus Kristus. Rīga: RMK, 1998. 32 lpp. : il. ISBN 9984619079. T. 800.

119. **Rubulis, Aleksis.** Apustuļu darbi: komentāri. Rīga: RMK, 1998. 78, [1] lpp.: il. ISBN 9984619052. T. 1500.

120. **Rubulis, Aleksis.** Dievs. Rīga: RMK, 1998. 35, [1] lpp.: il. ISBN 9984619060. T. 800.

1999.

121. **Cakuls, Jānis.** Katoļu Baznīcas loma Latvijas tautas vēsturē. Rīga: Rīgas Metropolijas kūrīja, 1999. 185 lpp. ISBN 9984-619-15-X. T. 500.

122. **Daičers, Tadeušs.** Pārdomas par ticību. [Tulk. no poļu val.]. [B. v. : B. i.], 1999. 170, [3] lpp.

123. **Francis Trasuns.** Viņa darbīgais mūžs un traģiskais noslēpums. Rakstu krājums. Sakārt. Jānis Šķirmanis; Pētera Zeiles priekšvārds Rēzekne: LKC izdevniecība, 1999. 153 lpp. ISBN 9984539490.

124. **Francisks, Asīzietis.** Svētā Franciska Ziediņi. [No itāļu val. tulk. Valdis Bisenieks; Māras Rikmanes ilustrācijas]. Rīga: RMK, 1999. 95 lpp.: il. ISBN 9984619222.

125. **Īss katehisms.** Sakārtojais Alberts Piebalgs. Rīga: RMK, 1999. 82 lpp. ISBN 9984619141.

126. **Jānis Pāvils II.** Vēstule māksliniekiem. Visiem, kas pacietībā veltījuši sevi jaunu skaistuma "epifāniju" meklējumiem, lai ar savu radošo māksliniecisko darbību pasniegtu tās kā dāvanas pasaulei. [No angļu val. tulk. Vita Vīksne]. Rīga: [b.i.], 1999. 23 lpp.

127. **Jānis Pāvils II.** Apustuliskā vēstule *Mulieris Dignitatem* „Par sievietes cieņu un aicinājumu”, kas bija izdota sakarā ar Marijas gadu 1988. g. 15. augustā. No vācu val. tulk. Valdis Bisenieks. 2.atkārt. izd. Rīga: RMK, 1999. 68 lpp.

128. **Jānis Pāvils II.** Par euharistijas noslēpumu *Dominicae cenae*. No angļu val. tulk. Ēvalds Ikaunieks. Rīga: [b.i.], 1999. 32, [1] lpp.

129. **Katoļu katehisms.** [il. Alberts Burkarts; tulk. Lūcija Sargūnas]. Latvija: [b.i.], [1999] 291, [1] lpp.: il. ISBN 9984619206.

130. **Lemoni, Jānis.** Svētais priesteris Jānis Bosko. Viņa personība, darbi un audzināšanas metode. No lietuviešu val. tulk. Anna Aizare-Klungste; māksl. Līga Krēže. Rīga: RMK, 1999. 525 lpp. ISBN 9984619192.

131. **Малая сестра Магдалена Иисуса.** По следам брата Шарля Иисуса.. Перевод с французского; [Братство Малых сестер Иисуса]. Рига: Международный Благотворительный Фонд имени Александра Меня, 1999. 58 lpp.

132. **Mātes Klāras Fey, Nabadzīgā Bērna Jēzus māsu kongregācijas dibinātājas, "Vingrinājums".** Pamācība, kā dzīvot mūsu altāru Dievā. [Red.: Valentīna Unda, Sandra Keiša] Rēzekne : LKC izd., 1999. 109, [1] lpp: portr. ISBN 9984539431.

133. **Maiere-Skumanca, Lēne.** --ja Tu tā domā, mīlais Dievs. Stāsti sirdī modrajiem. [No vācu val. tulk. Zigfrīds Pūders; māksl. Kristīne Opermane-Dimova]. [Atkārt. izd., ar lab.] Rīga : Katehētikas institūts, 1999. 70, [1] lpp.: il. ISBN 9984922040.
134. **Maiere-Skumanca, Lēne.** Stāstīt bērniem par ticību. [Tulk. Anita Paškēvica; māksl. Ieva Murāne-Grantiņa]. Rīga: KGS, 1999. 118, [1] lpp.: il. ISBN 9984940004.
135. **Otts, Ludvigs.** Dogmatikas pamati. Rīga: KGS, 1999, 127. lpp.
136. **Pentjušs, Viktors, MIC.** Skatiens augšup. [Red. Astra Feldmane]. Rīga: Katehētikas institūts, 1999. 103 lpp. ISBN 9984922030.
137. **Toths, Tihamers.** Ar vaļējām acīm caur Dieva pasauli. Tulk. J. Roze 2. izd. Rīga: RMK, 1999. 134, [1] lpp.

2000.

138. **Bosmans, Fils.** Atver sirdi priekam! [No vācu val. tulk. Dace Bite un Anita Paškēviča]. Rīga: KGS, 2000. 111 lpp.: il.
139. **Daļeckis, Oļģerts.** Nācietim – 2000. Atmiņas un pārdomas par Svēto Zemi. Rīga: KGS, 2000. 332, [1] lpp.: il. ISBN 9984941205.
140. **Jānis Pāvils II.** Vēstījums Pasaules miera dienas svinībām 2001. gada 1. janvārī. [Red. un tulk. Anita Kalniņa]. Rīga: Vārds, 2000. 15 lpp. ISBN 9984946452.
141. **Jānis Pāvils II.** Apustuliskais vēstījums *Familiaris consortio*. Visas Katoliskās Baznīcas bīskapiem, garīdzniecībai un ticīgajiem par kristīgās ģimenes uzdevumiem mūsdienu pasaulē. [No itāļu val. tulk. Valdis Bisenieks]. Rīga: RMK, 2000. 103 lpp.; ISBN 9984619273.
142. **Jānis Pāvils II.** Dāvana un noslēpums. Manas priesterības piecdesmitajā gadadienā. [Tulk. no poļu val.] Irēna Birzvalka]. Rīga: RMK, 2000. 117, [1] lpp.: il.; ISBN 99846192300.
143. **Justs, A., Markus, D., Skaruliene, J.** Monsinjoru Kazimīru Jasenu atceroties. Rīga: Vārti, 2000. 86 lpp.: faksimili, ģeoloģiskās tabulas, ilustrācijas, portreti; ISBN 9984638634.
144. **Kantalamesa, Ranjero.** Māsa nāve. [No itāliešu val. tulk. Ēvalds Ikaunieks]. Rīga: RMK, 2000. 78 lpp. ISBN 9984619303.
145. **Katoliskās Baznīcas katehisms.** Rīga: RMK, 2000. 956 lpp.: il.; ISBN 9984619311.
146. **Lučia, Mārtiņš Vincents.** Nāciet pie manis Vissvētākajā Sakramentā. Lūgšanu grāmata ar 5 euharistiskajām svētajām stundām, kas ietver personīgas meditācijas un lūgšanas Jēzus priekšā

vissvētākajā Sakramentā. [No angļu val. tulk. Marta Jance]. Rīga: RMK, 2000. 136 lpp.: il.; ISBN 984619765.

147. **Lučia, Mārtiņš Vincents.** Mīlēt Jēzu ar Marijas sirdi. Mātes Terēzes no Kalkutas Rožukroņa meditācijas. Euharistiskas meditācijas par Rožukroņa piecpadsmit noslēpumiem. [No angļu val. tulk. Gunta Gedvillo]. Rīga: RMK, 2000. 96 lpp.: il.; ISBN 9984619281.
148. **Rubulis, Aleksis.** Reliģija un archeoloģija. Rīga: RMK, 2000. 220, [2] lpp.: il. ISBN 99846192300.
149. **Rubulis, Aleksis.** Dievs + cilvēks + dvēsele. Rīga: RMK, 2000. 123, [1] lpp.: il. ISBN 99846192300.
150. **Sales Francis.** Filoteja, vai, Ceļš uz patiesi dievbijīgu dzīvi. Rīga: RMK, 2000. 231, [1] lpp. ISBN 9984619249.
151. **Štekera, Monika-Marija.** Kādas lielas mīlestības piedzīvojums. [Terēze no Lizjē (1873.-1897.)] Rīga: RMK, 2000. 239 lpp.: il.
152. **Ticības mācības kongregācija.** Dominus Iesus. Deklarācija par atpestīšanas vispārīgumu un vienīgumu Jēzū Kristū un Baznīcā. Red.: Anita Kalniņa; māksl.: Ieva Murāne Grantiņa. [Rīga]: Vārds, 2000. 47 lpp.: ģīm. ISBN 9984946444.

2001.

153. **Aglonietis, Jānis, OP.** Bībeles archeoloģija. Rīga: Katoļu Teoloģijas Augstskola, 2001. 389, [6] lpp.: il., karte; ISBN 9984619370.
154. **Astelli Idalgo, N. Smets, Aleksis.** Glābt to, kas pazudis. Iekšējā dziedināšana. [Tulkoja: Elvis Krumholcs]. Rīga: Effata, 2001. 147 lpp.; Iekšējās dziedināšanas bibliotēka . ISBN 9984952207.
155. **Astelli Idalgo, N.** Mana klēpja auglis. Mātes miesās gūto ievainojumu dziedināšana. Tulk. Silvija Atpile. Rīga: Effata, 2001. 186 lpp.; Iekšējās dziedināšanas bibliotēka . ISBN 9984952223.
156. **Bērnu kristības rīts Latvijas katoļu draudzēs.** Romas rituāle. 2. izd. Rīga: RMK, 2001. 192 lpp.
157. **Bobēns, Kristians.** Visuzemais. No franču val. tulk. Ildze Jurkāne; [māksl. Laura Feldberga]. Rīga: KALA Raksti, [2001.] 131, [4] lpp. ISBN 9984948803.
158. **Kafarels, Anrī.** Vēstules par lūgšanu. [No franču val. tulk. Anita Kalniņa]. Rīga: Vārds, 2001. 206, [2] lpp.; ISBN 9984946487.
159. **Daniels-Anžs.** Ievainotais Gans. [No krievu val. tulk. Anda Pukste]. Rīga: Magnificat, 2001. 143, [1] lpp. ISBN 9984957314.

160. **Didebergs, Daniels.** Kristus sirds kontemplācija. Tulk. Kristīne Ķirule. Rīga: Effata, 2001. 105, [4] lpp.: il.; ISBN 9984952215.
161. **Eskriva, Hosemarija.** Ceļš. [Pie tulk. latviešu val. strādājusi Žanna Helmane ... [u.c.]]. Rīga: Zvaigzne ABC, c2001. 271 lpp.; ISBN 9984223760.
162. **Firtela, Hilde.** Gadsimta īrs. Frenks Dafs un "Legio Mariae". Kardināla Sjūnena priekšvārds. Rīga: RMK, [2001]. 124 lpp. ISBN 9984619354.
163. **Grīnšteina, Laimdota Marija.** Emanuels. Rīga: RMK, 2001. 59, [2] lpp. ISBN 9984619338.
164. **Īss katehisms.** Sakopojis Alberts Piebalgs. Rēzekne: Rēzeknes-Aglonas Diecēzes kūrīja, 2001. 94 lpp.; ISBN 9984619141.
165. **Jānis Pāvils II.** Apustuliskā vēstule *Novo millennio ineunte*. Jaunajā tūkstošgadē ieejot. Bīskapiem, priesteriem, diakoniem un visiem ticīgajiem, divtūkstošā gada lielo jubileju noslēdzot. Rīga: RMK, 2001. 62, [2] lpp.
166. **Jānis Pāvils II.** Jauniešiem. Rīga: KALA Raksti, 2001. 70 lpp. ISBN 9984948811.
167. **Kērners, Reinhard, OCD.** Brīvība, kas nāk no iekšienes. Garīgā orientācija uz Krusta Jāni. [Red.: Anita Kalniņa]. Rīga: Vārds, c2001. 87 lpp.; ISBN 9984723046.
168. **Latvijas Romas katoļu baznīcas vēstures materiāli XX gadsimts.** Apkopojis Jānis Cakuls. Rīga: RMK, 2001. 887 lpp., il.; ISBN 9984619397.
169. **Lūdzieties, mīliet, esiet svēti.** [Tulk. A. Trapučka; red. M. Latkovska]. [Viļāni: Viļānu Katoļu jaunatnes centrs, 2001]. 47, [1] lpp.
170. **Māsa Emmanuela.** Sargāsim ģimeni! Tulk. Agnese Mickeviča. [Viļāni: Viļānu Katoļu jaunatnes centrs, 2001]. 27, [1] lpp.
171. **Mēsters, Konrāds, OCD.** Tava klātbūtne ir mans prieks! Elizabete no Trīsvienības, dzīve un mācība. [No franču val. tulk. māsa Elizabete Zēberga]. [Rīga]: Magnificat, 2001. 78 lpp. ISBN 9984957306.
172. **Rišoma, Agnese.** Svētā Katrīna Laburē. Roberta Rigo il.. Tulk. no franču val. Rēzekne: [Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja], 2001. 49 lpp.
173. **Rubulis, Aleksis.** Bibliskā arheoloģija. Rēzekne: LKC izdevniecība, 2001. 184 lpp.: il., portr. ISBN 9984539857.
174. **Slavējiet Kungu.** Lūgšanu un dziesmu grāmata katoļiem. Rīga: RMK, 2001. 636 lpp.: il.; ISBN 9984619346.

175. **Slavējiet kungu.** Lūgšanu grāmata katoļiem. Rīga: RMK, 2001. 136 lpp.; ISBN 9984619362.
176. **Staniņš, Eduards.** Rūpēs par sirdsapziņu. Pārdomas par dekalogu. [No poļu val. tulk. Vladislavs Lapelis (tēvs Augustīns)]. Rīga: Vārds, cop. 2001. 159 lpp.; ISBN 9984723011.
177. **Staniņš, Eduards.** Lūgšana. [No poļu val. tulk. Vladislavs Lapelis (tēvs Augustīns)]. Rīga: Vārds, 2001. 138 lpp.; ISBN 9984723003.
178. **Tava lūgšana.** Rēzekne: LKC izd., 2001. 52 lpp.; Uz jauno evaņģelizāciju. ISBN 998429000X.

2002.

179. **Broks, Jānis.** Katolicisms Latvijā 800 gados 1186-1986. Vēsturisks atskats. [Rīga]: RMK, 2002. 407 lpp.; ISBN 9984619400.
180. **Džuels, Valters.** Par labu grēksūdzi. [Tulk. no angļu val. Silvija Līmane]. Rīga: RMK, 2002. 48 lpp.; ISBN 9984619419.
181. **Jānis Pāvils II.** Apustuliskais pamudinājums Kristieši pasaulē *Christifideles laici*. Par laju aicinājumu un misiju baznīcā un pasaulē divdesmit gadus pēc II Vatikāna koncila. Tulk. Sanita Sioneka. Rīga: Effata, 2002. 152 lpp.; ISBN 9984952258.
182. **Katoliskās baznīcas īss katehisms.** [Sakop. A. Piebalgs]. Rēzekne: Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja, 2002. 93 lpp.
183. **Katoliskās baznīcas eiss katehisms.** [Sakūpojis A. Piebalgs]. Rēzekne: Rēzeknes-Aglyunas diecēzes kūrīja, 2002. 95 lpp.
184. **Komiskis, Endrjū.** PretStraume. [Tulk. Ilga Siņavska]. Rīga: Effata, 2002. 47 lpp.; ISBN 9984952274.
185. **Latviešu katoļu studentu apvienība "Dzintars".** Starp divām pasaulēm. Latviešu katoļu studentu un akadēmiķu apvienības "Dzintars" piecdesmit gadu darbības pārskats, 1947-1997. Red. Vilis Mileiko. Rīga: Junda, 2002. 360 lpp.: il., notis; ISBN 9984010384.
186. **Lojolas Ignācijs.** Svētceļnieka piezīmes. Ignācija Lojolas autobiogrāfija. Tulkojis un komentējis Jānis Priede. Rīga: Kristīgās Dzīves Institūts, 2002. 95, [1] lpp.; ISBN 9984964507.
187. **Māte Terēze no Kalkutas, brālis Rožē no Tezē.** Lūgšana. Avota svaigums. No franču valodas tulkojusi Baiba Balode. Rīga: KALA raksti, 2002. 129, [5] lpp. ISBN 998494882X.
188. **Nikodems Rancāns.** Rokstu krājums. [Red. Valentīna Unda]. Rēzekne: Latgolas Kulturas centra izdevniecība, 2002. 199 lpp.: il.; ISBN 9984290085.

189. **Planke, Šantala, Knokers, Andrē.** 15 dienas lūgšanā kopā ar Katrīnu no Sjēnas. [No franču val. tulk. Astra Feldmane; māksl.: Līga Krēže]. Rīga: Magnificat, 2002. 87 lpp.: il. ISBN 9984957322.
190. **Plijā, Žans.** Dot kā Ķēniņa bērnam. Desmitās tiesas maksāšana, pārpilnības un labklājības noslēpums, evaņģēliskās atjaunotnes ceļš. Tulk. Inese Gagaine. Rīga: Effata, 2002. 136 lpp.; ISBN 9984952282.
191. **Plijā, Žans.** Lūgties kā Ķēniņa bērnam. Tulk. Inese Gagaine. Rīga: Effata, 2002. 231 lpp.; ISBN 998495224X.
192. **Rūžukrūns.** [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglyunas diecezes kurija, 2002. 51 lpp.: il.; ISBN 9984966216.
193. **Sjunens, L. J.** Karalis Boduēns. Dzīve, kas mūs uzrunā. [Tulk. Sabīne Golubovska]. Rīga: Effata, 2002. 127, [1] lpp., [8] lpp. il.; ISBN 998496440X.
194. **Žoržs, Bertrāns.** Dzīvot slavēšanā. Tulk. Inese Gagaine. Rīga: Izd. "Effata", 2002. 160 lpp.; ISBN 9984952282.

2003.

195. **Astiče, Emīlija.** Pušas baznīca un draudze. Rēzekne: LKC izd., 2003. 79, [1] lpp.: il.; ISBN 9984290506.
196. **Baznīca darbībā.** Latvija. [Materiālu apkopojā Agnese Kazlovska]. Rīga: Latvijas Romas katoļu Baznīcas informācijas centrs, 2003. 136 lpp.: il.; ISBN 9984194116.
197. **Bujnicki, Kazimierz.** Priestera Jordana atmiņas. Inflatijas aina XVII gadsimtā, ko tēlojis Kazimirs Buiņickis. No poļu val. tulk. Rišards Labanovskis; [pēcv. sarakst. Pēteris Zeile]. Rēzekne: LKC izdevniecība, 2003. 278, [1] lpp.: il. ISBN 9984290468.
198. **Daniels Anžs.** Tava miesa radīta Mīlestībai. [Tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Effata, 2003. 192 lpp. ; ISBN 9984964442.
199. **Genārs, Tims.** Stiprāks par naidu. [Tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Effata, 2003. 261 lpp.; ISBN 9984964450.
200. **Jānis Pāvils II.** Pāvests Jānis Pāvils II Latvijā: desmitā gadadiena kopš Svētā tēva vizītes Baltijas valstīs 1993. gadā. Rīga: LRKB IC, 2003. 49, [2] lpp.: krās. il.; ISBN 9984948870.
201. **Jānis Pāvils II.** Jaunavas Marijas Rožukronis. Rīga: RMK, 2003. 57, [4] lpp.; ISBN 9984619443.
202. **Jerumanis, Paskals Marija.** "Baznīca Eiropā" - Jāņa Pāvila II Apustuliskā pamudinājuma plašs pārskats. Rīga: RMK, 2003. 28, [1] lpp. ISBN 9984619451.

203. **Kareto, Karlo.** Tuksnesis pilsētā. [No itāliešu val. tulk. Liene Veitnere]. [Rīga]: KALA Raksti, 2003. 137, [1] lpp.; ISBN 9984948889.
204. **Kruasāna, Žo.** Sievietes aicinājums. Sievietes līdzdalība Kristus priesterībā. [Tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Effata, 2003. 192 lpp. ISBN 9984964434.
205. **Marka Evaņģēlijs.** Rīga: KALA Raksti, 2003. 64. lpp. ISBN 9984948862.
206. **Patjē, Klēra.** Patriarhi: Ābrahams. Komentāri Radīšanas grām. 12. un 18.nod., Īzāks, vienīgais dēls: komentāri Radīšanas grām. 21. (1-7), 22. (1-20) un 24. nod. [Tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Effata, 2003. 56 lpp.; ISBN 9984964426.
207. **Sirds atrod vārdus.** Lūgšanu un pārdomu teksti gavēņa laikam. [il. Ieva Taranda]. Rīga: KALA Raksti, 2003. 150, [3] lpp.: il.; ISBN 9984948838.
208. **Sirds atrod vārdus Lieldienās.** Lūgšanu un pārdomu teksti par Augšāmcelšanos. [Ilustrācijas: Ieva Taranda; priekšvārda autors Andris Kravalis]. Rīga: KALA Raksti, 2003. 171, [2] lpp.: il. ISBN 9984948846.
209. **Vanjē, Žans.** Kas ir depresija? [No franču val. tulk. Lelde Briede]. Rīga: RMK, 2003. 79 lpp.; ISBN 9984619435.
210. **Vizulis, Izidors.** Latvijas-Vatikāna diplomātiskās attiecības. 2., papild. izd. Rīga: RMK, 2003. 154, [1] lpp.: il.; ISBN 9984619451.
211. **Vizuļš, Ādams.** Ādama Vizuļa (Oduma Vyzuļa) literārais mantojums. [Krāj. veidotājs un red. Ontons Slišāns]. Viļāni: Upītes kultūrvēstures muzejs, 2003. 76, [1] lpp.: il.; ISBN 9984193845.

2004.

212. **Albiseti, Valerio.** Būt draugiem vai uzturēt draudzību. [Kristīgs mācību līdzeklis]; [no krievu val. tulk. Lija Ivaska un Sandra Priedīte]. Rīga: Effata, 2004. 111 lpp.; Psiholoģija un personība. ISBN 9984977900.
213. **Alfonso, Herberts.** Tu mani sauci manā vārdā. Ticīgā personiskais aicinājums: [Kristīgs māc. līdz.]; [no franču val. tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Effata, 2004. 64 lpp.; ISBN 9984977919.
214. **Euharistija.** [Jānis Bulis]. [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja, 2004. 83 lpp.: il., notis.
215. **Genārs, Tims.** Piedošana, kas atraisa važas. [Kristīgs māc. līdz.]; [no franču val. tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Effata, 2004. 40 lpp.; ISBN 9984964477.
216. **Kruasāna, Žo.** Miesa - skaistuma templis. [Tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2004. 287 lpp.; ISBN 998496440X.

217. **Meissners, Karols.** Kā rodas bērni? Kā atbildēt bērniem uz šo jautājumu. [Kristīgs māc. līdz.]; [no poļu val. tulk. Antonija Apele]. Rīga: Kustība "Par dzīvību!", 2004. 40 lpp.: il.; ISBN 9984955311.
218. **Pentjušs, Viktors.** Dieva baušļu izklāsts. Morālteoloģijas priekšraksti. [Atb. par izd. Andris Ševels MIC; teol. konsultants Jānis Evertovskis; izd. sagat. Latvijas Katoļu Baznīcas žurnāla "Krustcelēs" redakcijā]. Viļāni: Mariāņu kongregācija, 2004. 521 lpp. ISBN 998496700X.
219. **Plijā, Žans.** No tumsības uz gaismu-- iedrošinieties aizlūgt par atbrīvošanu. [Kristīgs mācību līdzeklis]; [no franču val. tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Effata, 2004. 356 lpp.; ISBN 9984964469.
220. **Ručs, Kazimirs.** Dzīve ar Dievu. Prelāts Dr. Kazimirs Ručs, garīdznieks, latgalielis, latvietis trimdā. Atmiņas. [Velgas Eizenbergas lit. apdare un attēlu izvēle]. Rīga: Madris, c2004. 124, [3] lpp.: il.; ISBN 9984316483.
221. **Vladislavs Litaunieks : priesteris-moceklis.** [Red. Valentīna Unda]. Rēzekne: LKC izdevn., 2004. 79 lpp.: il.; ISBN 9984290573.

2005.

222. **Bergners, Mario.** Mīlestības sakārtošana. Kā izprast jūtu dabu un sakārtot mīlestību. [No franču val. tulk. Inese Gagaine; priekšvārda autore: Liāna Peina]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2005. 235, [3] lpp. Psiholoģija un personība. ISBN 9984977927.
223. **Florī.** Svētlaimes ceļš. 150 Gara augļi. [Tulk. Inese Gagaine; priekšvārda autors Andris Kravalis]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2005. [180] lpp.: il. ISBN 9984977978.
224. **Jezuīti 20. gadsimtā.** Red. Klāra Andersone, Kārlis Freibergs; tulk.: Maija Jakobsone...[u.c.]. [Rīga?]: Lietuvas - Latvijas jezuītu province, c2005. 215 lpp.: il.; ISBN 9984195678.
225. **Jēzu, es uzticos Tev!** Rindas no svētās Faustīnes dienasgrāmatas. (b.v.): Žēlsirdības misionāri laji Latvijā, 2005. 71. lpp.
226. **Комиски, Эндрю.** Против течения: движение "Источник в пустыне". [Rīga: Dzīvības Straumes, 2005]. 51 c. ISBN 9984977935.
227. **Lustižē, Žans Marija, kardināls.** Svētā Mise. [No vācu val. tulk. Ingrīda Kramiņa]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2005. 112 lpp. ISBN 9984964418.
228. **Makols, Kenets.** Dzimtas sakņu dziedināšanas ceļš. [Tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2005. 180, [1] lpp.: il. ISBN 998497796X.
229. **Starptautiska zinātniska konference teoloģijā (2004. g. 28.-29. maijs) "Baznīca XXI gadsimtā".** International theological conference "The church in the 21st century". [Galv. red. P.M. Jerumanis]. Rīga: KGS, [2005] 217 lpp., [6] lpp. iel.

230. **Šuberta, Linda.** Brīnumu stunda. Lūgšanas metode, kas pārveido dzīvi. [No angļu val. tulk. Silvija Līmane]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2005. 39 lpp. ISBN 9984977943.
231. **Tardifs, Emiljēns.** Jēzus mani darīja par liecinieku. [Dziedināšanas harizma]; [tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2005. 228 lpp. ISBN 9984977951.
232. **Tuvāk Dievam.** Katoļu lūgšanu izlase privātai lietošanai. [Lūgšanu krāj. sakārt. un lūgšanas no angļu val. tulk. Marta Jance]. Rīga: RMK, 2005. 160 lpp., [4] lp. iel.
233. **Vanjē, Žans.** Asaru avots. Rekolekcijas, lai noslēgtu derību. [No franču val. tulk. Silvija Atpile, Lelde Briede]. Rīga: RMK, 2005. 153, [1] lpp.; ISBN 998461946X.

2006.

234. **Augustīns, Jāzeps, SJ.** Izlīgšanas sakraments. [Tulkojis pr. Andris Ševels]. Viļāni: Mariāņu kongregācija, 2006. ISBN 9984967042.
235. **Benedikts XVI.** Enciklika *Deus caritas est* (Dievs ir mīlestība). Bīskapiem, priesteriem un diakoniem, konsekrētajām personām un visiem ticīgajiem lajiem par kristīgo mīlestību. [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglonas Diecēzes kūrīja, 2006. 51 lpp.
236. **Daičers, Tadeušs.** Pārdomas par ticību. [Tulk. no poļu valodas]. 2., papild. izd. [Viļāni]: Mariāņu kongregācija, 2006. 209, [3] lpp. ISBN 9984967034.
237. **Komiskis, Endrjū.** PretStraume. Tulkoja: Ilga Siņavska. [Rīga]: Dzīvības Straumes, 2006. 47 lpp. ISBN 9984952274.
238. **Lašanss, Leandrs.** "Manu izredzēto laimei" Jēzus: garīgas sarunas. Tulkotāja Inese Gagaine. Rīga: Dzīvības straumes, 2006. 3 sēj.: il.; ISBN 9984977986 (1), 9984977994(2), 998498950X (3)
239. **Lašanss, Leandrs.** Vectētiņa Leandra stāsti. [Tulkotāja: Inese Gagaine; zīmējumu autors Samuēls Veronno]. Rīga: Dzīvības Straumes, c2006. 135 lpp.: il. ISBN 9984989518.
240. **Stepanovs, Aleksandrs.** Cik patiess ir Da Vinči Kods? Paskaidrojumi sakarā ar romāna un tā ekranizācijas nepatiesiem argumentiem. [Rīga]: Nepaliec viens, 2006. 39 lpp.

2007.

241. **Brumanis, Ārvaldis Andrejs.** Sprediķi. Rīga: KALA Raksti, [2007]. 230, [2] lpp.
242. **Cakuls, Jānis.** Livonijas Romas katoļu baznīcas valsts XIII-XVI gs. Rīga: RMK, 2007. 264 lpp.: il., kartes; ISBN 9984619516.

243. **Efraims, brālis.** Noslēpumi, kas dziedina. [Tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, 2007. 238, [1] lpp.: il. ISBN 9984989525.
244. **Huka-Dohertija, Katrīna.** Pie Kunga krūtīm. [No krievu val. tulk. Lija Ivaska]. Rīga: Dzīvības straumes, 2007. 93 lpp.: portr.; ISBN 9789984989556.
245. **Jāņa Pāvila II lūgšanas.** Iedvesmas vārdi. [No angļu val. tulk. Māra Zviedre]. Rīga: Zvaigzne ABC, c2007. 199 lpp.; ISBN 9789984379944.
246. **Konference "Krāslavas garīgais seminārs - pirmā augstskola Latvijā"** 2006. gada 27. oktobrī Krāslavā. [Materiāli, red. Valentīna Unda]. Rēzekne: LKC izdevniecība, 2007. 45 lpp.: notis. ISBN 9789984291383.
247. **Māsa Emanuēla Maijāra.** Medžugorjes apslēptais Bērns. [Izdevuma red., Ilze Kurša-Briede; tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2007. 453 lpp., [8] iel. lpp. ISBN 9789984989549.
248. **Mēsters, Konrāds.** Es sevi upurēju Tavai Mīlestībai. Komentārs par svētās Terēzes no Lizjē upurēšanos Žēlsirdīgajai Mīlestībai. [No franču val. tulk. Sabīne Golubovska un Aija Balode]. Rīga: KALA Raksti, c2007. 67, [2] lpp.: il.; ISBN 9984979040.
249. **Peirū, Bernārs; Katā, Ervē Marija.** Cerības uguns. Pjērs Gursā, kopienas Emmanuel dibinātājs. [No franču val. tulk.: Aija Balode, Sabīne Golubovska]. Rīga: KALA Raksti, 2007. 313 lpp., [28] lpp. iel. ISBN 9984979032.
250. **Salvi, Lino.** Kāpēc tieši man. Pārdomas par ciešanām. [Rīga: Dzīvības straumes, [2007]. 72 lpp.: il., kartes; ISBN 9984989532.
251. **Sekot Kristus kopā ar Terēzi.** Svētās Terēzes no Bērna Jēzus un no Svētā Vaiga relikvijas Latvijā 2007. gada 1.-19. jūlijā. [Red. Aija Balode]. Rīga: KALA Raksti, c2007. 93, [2] lpp.: il.
252. **Stankevičs, Antons.** Pazudynuots, bet nuzvarāts. [Franča Trasuna tragedeja Latvejis vaļsts reita cietlīnī, nūtykuma līceibu dramatiziejums]. Rīga: Annele, c2007. 86, [1] lpp. ISBN 9789984786674.
253. **Svētā Terēze no Bērna Jēzus.** Autobiogrāfiskie manuskripti. [Tulk. no franču val., Baiba Brūdere]. Rīga: KALA Raksti, 2007. xl, 267, [2] lpp., [16] lpp. iel.; Karmela avots. ISBN 9984979059.
254. **Valtorta, Maria.** Evaņģēlijs - kā man tas tika atklāts. [Tulkotāja Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, 2007-<2008>. sēj. <1-3> ; ISBN 9789984989563 (1-2).
255. **Vatikāna II Koncils. Dei Verbum** Dogmatiskā konstitūcija par dievišķo atklāsmi (1965. gada 18. novembris). [Katoļu teoloģisko izdevumu komisijas tulkojums; redaktore Lelde Briede; tulki: L. Briede, B. Brūdere, D. Reihmane]. Rīga: RMK, 2007. 57 lpp.; ISBN 9984619486.

256. **Augustīns. Atzišanās.** Tulk. Laura Hansone. Rīga: Liepnieks & Rītups, 2008. xv, 743, [2] lpp. Ad fontes; 5. ISBN 9789984960968.
257. **Džoja, Frančesko.** Pāvils no Tarsas. Rīga: Kala Raksti, 2008. 63 lpp. ISBN 9789934800214.
258. **Gits, V., Fanhaidens, K. H.** Ja dzīvnieceki prastu runāt. [No vācu val. tulk., Aija Jakovica, Vita Valdmane, Maneta Anševica]. Rēzekne: Rēzeknes-Aglonas diecēzes Kūrija, c2008 120 lpp.: il. ISBN 9789984397245.
259. **Kamermeijers, Vilibalds.** Esi sveicināta, Karaliene! Meditācijas par garīgo dziedājumu "Salve Regina". [No vācu val. tulk. Anda Purmalniece, no latīņu val. tulk. Jānis Plaudis]. Rēzekne: Rēzeknes-Aglonas diecēzes Kūrija, 2008 73 lpp.: notis; ISBN 9789984397252.
260. **Kiope, Māra.** Patiesības pieredzes iespējamība valodiskumā. Promocijas darbs filozofijā, filozofijas vēstures apakšnozarē; promocijas darba vadītāja Maija Kūle; Latvijas Universitāte. Rīga, 2008. 284 lp.
261. **Klusuma vieta.** [Izdevuma redaktore, Ilze Kurša-Briede; tulkotāja, Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2008. 101 lpp. ISBN 9789984998305.
262. **Lašanss, Leandrs.** Laulāto un ģimenes laimei. [Tulkotāja, Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, [2008]. 61, [1] lpp. ISBN 9789984998336.
263. **Latvijas Romas katoļu priesteri.** [Red. Valentīna Unda]. Rēzekne: LKS izdevniecība, 2008- <2010>. sēj. <1-2> : portr.; ISBN 9789984291529 (1), 9789984291826 (2).
264. **Lungu, Stefans & Kūmsa, Anna.** Stefans - brīvības cīnītājs. [Tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, c2008. 253, [2] lpp. ISBN 9789984989594.
265. **Lūgšanas un meditācijas slimībās un vecumā.** [No angļu valodas tulkojusi Marta Jance]. Rīga: Rīgas metropolijas Romas katoļu kūrīja, 2008. 15, [1] lpp.: notis. ISBN 9789984619514.
266. **Lyugsimēs!** Lyugšonu grāmota katolim. Sastōdejis J. Pavlovskis (Tēvs Andrejs, franciskanskapucins). Rēzekne: LKC izdevniecība, 2008. 199 lpp.: il.; ISBN 9789984291604.
267. **Marī, Mišels.** Mīlestība nemirst. Marsela Vana dzīve. Rīga: Dzīvības straumes, c2008. 341, [2] lpp.: il. ISBN 9789984989570.
268. **Merlo, Anna.** Tev vairs nav jābaidās no nelaiemes. [Tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, 2008. 310 lpp. ISBN 9789984998350.
269. **Pereira, Rufuss.** Dievs ir mīlestība Varenais atbrīvotājs un mīlošais pestītājs. [tulk. Inese]. Rīga: Dzīvības straumes, [2008]. 79 lpp. ISBN 9789984998343.
270. **Stāsts par svēto Katrīnu Laburē un Dievmātes brīnumaino medaljonu.** [Tekstu piemēroja Aija Balode]. Rīga: KALA Raksti, c2008. 64 lpp. ISBN 9984979091.

271. **Svētie aizbildņi.** Sastādījis Diarmuids Klifords. [No angļu val. tulk. Marta Jance]. Rīga: RMK, 2008. 80 lpp.: il.; ISBN 9789984619507.

272. **Teicīt Kungu.** [Red. Valentīna Unda]. Rēzekne: LKC izdevnīceiba, 2008. 499 lpp.: il.

2009.

273. **Benedikts XVI. Caritas in veritate** Enciklika bīskapiem, priesteriem un diakoniem, konsekretajiem vīriešiem un sievietēm, kristumticīgajiem lajiem un visiem labas gribas cilvēkiem par cilvēka visaptverošu attīstību mīlestībā un patiesībā. [No vācu valodas tulkojis Valdis Bisenieks; red. Ēvalds Ikaunieks]. [Rīga]: KALA Raksti, 2009. 95 lpp.; ISBN 9789934809620.

274. **Borodziula, Jāzeps, priesteris.** 25 gadi cietumā, lēģerī un izsūtījumā. [Red. Valentīna Unda, priekšv. sarakst. Alberts Budže.]. Rēzekne: LKC izdevniecība, 2009. 48 lpp.: il.; ISBN 9789984291673.

275. **Huka Dohertija, Katrīna.** Tuksnesis. [No krievu val. tulk. Lija Ivaska]. Rīga: Dzīvības straumes, 2009. 222, [2] lpp.: portr.; ISBN 9789984998367.

276. **Hallina, Lillemūra.** Dziedināšana Kristū. [No zviedru val. tulk. Aija Strunga-Raude]. Rīga: Dzīvības straumes, 2009. 214, [1] lpp.: il. ISBN 9789934807503.

277. **Svētīgās Kalkutas mātes Terēzes dibinātā Corpus Christi kustība priesteriem.** [No angļu val. tulk. Ēvalds Ikaunieks]. Rīga: KALA Raksti, 2009. 123, [1] lpp.: il., faks.; ISBN 9789934800269.

278. **Karmela Dievmātes skapulārs: vērtīgs pestīšanas tērps.** Kāds Klervālas Svētā Jāzepa abatijas mūks; [no franču valodas tulkojusi Kristīne Ķirule]. Rīga: KALA Raksti, c2009. 55, [3] lpp.; ISBN 9789934800245.

279. **Kastro, Režiss, Kastro, Maiza.** Svētīt, lai dziedinātu, svētīt, lai saņemtu svētību. [No angļu val. tul. Silvija Līmane]. Atkārtots izd. Rīga: KALA Raksti, 2009. 60. [1] lpp.; ISBN 9984979083.

280. **Kiope, Māra.** Patiesība un valoda. [Zinātniskā red. Maija Kūle]. [Rīga]: LU Filozofijas un socioloģijas institūts, 2009. 353 lpp.; Filosofiskā bibliotēka. Pētījumi. ISBN 9789984624679.

281. **Krusta ceļš.** [No franču val. tulk. Baiba Balode; ilustrāciju autors Carmelo Puzzolo]. Rīga: KALA Raksti, 2009. 78, [1] lpp.: il. ISBN 9789934800252.

282. **Leduhovska, Urzula.** Maija un jūnija dievkalpojumi. Litānijas Vissvētākās Jaunavas Marijas godam un Vissvētās Jēzus Sirds godam. Svētās Urzulas Leduhovskas apceres. [No poļu val. tulk. pr. Sergejs Dominiks Ivanovs OP]. Rīga: KALA Raksti, 2009. 93, [2] lpp.; ISBN 9789934800276.

283. **Nāve, kur ir tavs dzelonis?** 40 jautājumi un atbildes par nāvi un mūžīgo dzīvi. [No franču val. tulk. Baiba Balode]. [Rīga]: KALA Raksti, 2009. 135 lpp.: il. ISBN 9789934809613.

284. **Neirinks, Žaks.** Vassulas mīkla: Vai tiešā saziņā ar Dievu? [no angļu val. tulk. Inese I.]. [Rīga: Dzīvības Straumes, 2009]. 182, [1] lpp. ISBN 9789984998381.
285. **Patiesa dzīve Dievā.** [Tulkotāja, Sabīne Golubovska]. [Rīga: Dzīvības Straumes, 2009]. 165, [3] lpp.: il. ISBN 9789984998398.
286. **Tēvs Pio.** Domu graudi katrai dienai. Tekstus apkopojis tēvs Džerardo Di Flumeri, OFM cap. [Redaktore Ilze Kurša-Briede; tulkotāja Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2009 125, [2] lpp.; ISBN 9789934807510.
287. **Rozīte, Vera Veronika.** Mazo eņģeļu ordenis. [Il. autore Ieva Krūmiņa]. Rīga: KALA Raksti, 2009. 27, [1] lpp.: il.; ISBN 9789934800238.
288. **Sikari, Antonio OCD.** Kāda svēta ģimene. [No itāļu val. tulk. Liene Veitnere un Astra Feldmane (ievads)]. Rīga: KALA Raksti, 2009. 101, [2] lpp.: portr.; 2. grām.. ISBN 9789934800290.
289. **Stunda ar Jēzu.** [No angļu val. tulk. Marta Jance]. Rīga: RMK, c2009. 214, [1] lpp.; ISBN 9789984619521.
290. **Terēze no Avilas.** Pilnības ceļš. Valjadolidas manuskripts. [No spāņu val. tulk. Kristīne Ķirule]. Rīga: KALA Raksti, 2009. 187, [4] lpp. : il; Karmela avots . ISBN 9789934809606.
291. **Uz augšu sirdis!** Lūgšanu krājums. [Sastādītāja Aija Balode, Astra Feldmane]. Rīga: KALA Raksti, 2009. 298, [5] lpp. : il.
292. **Veltīšanās Svētajai Trīsvienībai caur Vissvētāko Jaunavu Mariju.** Rekolekcijas. [Grāmatas tekstu - ievadu, veltīšanās lūgšanas un hartu ir sarakstījis brālis Efraims; redaktore Ilze Kurša-Briede; tulkotājas: Silvija Līvmane, Inese Gagaine]; Kopiena Marija Miera Karaliene. [Rīga: Dzīvības straumes, 2009]. 246 lpp.; ISBN 9789984998374.

2010.

293. **Atbrīvošana un eksorcisms.** Dēmona uzbrukumi cilvēkam. No franču val. tulk. Inese Gagaine; [izdevuma red. Ilze Kurša-Briede]. Rīga: Dzīvības Straumes, ©2010. 150, [2] lpp.; ISBN 9789934815027.
294. **Bertons, Bruno.** Dievs ir iemīlējies jūsos, tevī, ikvienā no mums; vāka un ilustrāciju autors Gijoms Albēns; no franču val. tulk. Inese Gagaine. Rīga: Dzīvības Straumes, c2010. 159 lpp.: il. ISBN 9789934815041.
295. **Breviārs, jeb, lūgšanas rītā, vakarā un dienas beigās.** [Rīga: Dzīvības Straumes, 2010]. 339 lpp., 1 atsev. lp. ISBN 9789934815003.

296. **Ceturtnā zvaigzne.** Bīskapa Antona Justa 50 priesterības gadi. [Redkolēģija: Rasma Urtāne ... [u.c.]; no latīņu val. tulk. Jānis Plaudis]. [Jelgava]: Jelgavas diecēzes kūrija, 2010. 126, [3] lpp.: il., faks.
297. **Da Ripabotoni, Alesandro.** Svētais tēvs Pio no Pjetrelčīnas - kirēnietis visiem. [No itāļu val. tulk. Liene Veitnere]. Rīga: KALA Raksti, 2010. 356, [3] lpp., [24] lpp. iel.: il., portr.
298. **Eskriva, Hosemarija.** Svētais Rožukronis. [Redaktore Māra Rune]. Rīga: Zvaigzne ABC, 2010 133, [1] lpp.: il.; ISBN 9789934011542.
299. **Fortea, Hosē Antonio.** Intervija ar eksorcistu. No angļu valodas tulkojusi Sabīne Golubovska. [Rīga]: Dzīvības straumes, 2010. 123 lpp.: portr. ISBN 9789934815010.
300. **Furnjē, Kīts.** Marijas lūgšana. Līlas Gilbertes dzeja. [No angļu valodas tulkojis Andris Eljašāns; Lelas Gilbertes dzeju atdzejojusi Amanda Aizpuriete; māksliniece Dina Ābele]. Rīga: Kala Raksti, c2010. 182, [2] lpp., [3] lpp. iel.: il.; ISBN 9789934809644.
301. **Ginesa, Liza.** Iesākumā. [No angļu val. tulk. Inese Gagaine]. [Rīga]: Dzīvības straumes, [2010]. 196, [1] lpp.: il. ISBN 9789934807527.
302. **Hartls, Johanness, Harts, Andreass.** Basic - Jauns sākums kopā ar Jēzu 60 dienās. [Tulk. no vācu val. Dace Lāže]. [Rīga]: Dzīvības straumes, [c2010]. [94] lpp.: il. ISBN 9789934807572.
303. **Hanters, Džonatans.** Brīvība no nāves gara. [Tulk. Ieva Dreimane]. [Rīga]: Dzīvības Straumes, [c2010]. 46, [2] lpp. ISBN 9789934807596.
304. **Ivančičs, Tomislavs.** Dziedināšana lūgšanā. Pēc profesora T. Ivančiča semināriem. [No vācu val. tulk. Dace Lāže; apkopojusi Andrea fon Rehberga]. Rīga: Dzīvības straumes, 2010. 119, [1] lpp. ISBN 9789934807534.
305. **Kastro, Režiss, Kastro, Maiza.** Jēzus tevi mīl. Mūsu kunga Jēzus Kristus godam alleluja! [No angļu val. tulk. Silvija Līmane]. Rīga: KALA Raksti, c2010. 236, [3] lpp. ISBN 9789934809682.
306. **Knocs, Ksaverijs.** Sekss, kādu nevarat iedomāties. Laulātajiem, kuri mīl Dievu. [Lukaša Zabdira zīmējumi; no poļu valodas tulkojusi Irēna Birzvalka]. Rīga: Zvaigzne ABC, [2010] 252, [3] lpp.: il.; ISBN 9789934009884.
307. **Krustaceļš Via Crucis.** [Teoloģiskais konsultants: Andrejs Mediņš; Tēlnieks Sandis Aispurs; redaktore Ilze Kurša-Briede]. Saldus: Saldus Sv. Pētera un Pāvila Romas katoļu baznīca, c2010. 63, [5] lpp.: il.; ISBN 9789934815034.
308. **Lašanss, Leandrs.** Četrdesmit divi pakāpieni, lai sasniegtu virsotni. [Tulkotāja Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, 2010. 106, [1] lpp.: il. ISBN 9789934807565.

309. **Lašanss, Leandrs.** Jēzus vārdi katrai dienai. Vēstījumi no trim sējumiem "Manējo, manu izredzēto laimei. Jēzus". Tulk. Inese Gagaine. [Rīga]: Dzīvības straumes, [c2010] 111, [1] lpp.; ISBN 9789934807589.
310. **Лашанс, Леандр.** "Ради счастья избранных моих, моим" Иисус: духовные беседы; [перевод с латышского языка, Элина Чулкстена и Виктория Целминская]. Рига: Dzīvības straumes, c2010. 351, [1] с.: ил.; ISBN 9789934815058.
311. **Māsburgs, Leo.** Brīnišķīgie atgadījumi mātes Terēzes dzīvē. No vācu valodas tulkojis Valdis Bisenieks. Rīga: KALA Raksti, 2010. 181, [2] lpp.: il.
312. **Plijā, Žans.** Novenna par garīgo aizsardzību un lūgšanas pret okultiem uzbrukumiem un burvju un ezotērikas skolotāju maģiskajiem kaitējumiem. Rīga: Dzīvības Straumes, 2010. 63, [1] lpp.: il.; ISBN 9789934807558.
313. **Terēze, Avilas.** Dzīve. No spāņu val. tulk. Kristīne Ķirule OCDS. Rīga: Kala Raksti, c2010. 378 lpp. Mieram tuvu grāmata. ISBN 9789934809675.
314. **Māte Terēze.** Nāc, esi mana gaisma. Kalkutas Svētās privāti rakstītais. Redaktors un komentāru autors Braiens Kolodijčuks; no angļu valodas tulkojusi Astra Feldmane. Rīga: Kala Raksti, 2010. 374, [4] lpp. Mieram tuvu grāmata. ISBN 9789934809699.
315. **Mātes Terēzes lūgšanas.** Lūdz kopā ar "Kalkutas svēto" Māti Terēzi. Sastādītājs un priekšvārda autors Fr. Braiens Kolodijčuks; [No angļu valodas tulkojusi Ingrīda Zaķe]. [Rīga]: Tapals, [2010] 62, [1] lpp.: il. ISBN 9789984796789.
316. **Vaivods, Julijans.** Bīskapa Julijana Vaivoda dienasgrāmata. Piezīmes par manu darbību, sākot ar stāšanos metropolijas pārvaldītāja amatā 1962. gada 16. novembrī, 1962-1982. Rēzekne: LKC izdevniecība, 2010. 303 lpp.: il.; ISBN 9789984291918.

2011.

317. **Abba-Tēvs dziedina savus bērnus.** Apkopojis tēvs Žozefs Mišels; tēva Daniēla Anža priekšvārds; grāmata tapusi sadarbībā ar: tēvu Žanu Filipu ... [u.c.]; [no franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2011. 215 lpp.: il. ISBN 9789934815089.
318. **Albiseti, Valerio.** Mīlestība. Kā nodzīvot kopā visu mūžu. [No krievu valodas tulkojusi Sandra Priedīte]. [Rīga]: Dzīvības straumes, 2011. 122, [1] lpp. ISBN 9789984874036.
319. **Benedikts XVI.** Apustuļi un Jaunās Derības liecinieki. Pāvesta Benedikta XVI katehēzes. [Tulk. Pauls Kļaviņš]. Rīga: Vox Ecclesiae, 2011. 122, [1] lpp.: portr. ISBN 9789934820236.
320. **Benedikts XVI.** Pasaules gaisma. Pāvests, baznīca un laika zīmes. Benedikts XVI sarunā ar Pēteri Zēvaldu; [Līga Raituma, tulk. no vācu valodas]. Rīga: Vox Ecclesiae: Pētergailis, [2011] 235 lpp.; ISBN 9789984333373.

321. **Benedikts XVI.** Priesteru kalpojums: pāvesta Benedikta XVI katehēzes priesterības gada ietvaros; [tulkojuši: Pauls Kļaviņš, Mihails Volohovs]. Rīga: Vox Ecclesiae, 2011. 78, [1] lpp.: portr. ISBN 9789934820229.
322. **Daniels Anžs.** Smieties un raudāt kopā ar Jāni Pāvilu II. Patiesi stāsti. [No franču val. tulk. Sabīne Golubovska; literārā red. Aija Balode; māksl. Laura Feldberga]. Pārskatīts un papildināts izdevums. [Rīga]: KALA Raksti, 2011. 298 lpp., [6] lpp. iel.: il. ISBN 9789984871028.
323. **Dieva kalps Jānis Pāvils II.** (Karols Vojtila, 1920-2005) [Redaktore Aija Balode; teoloģiskais konsultants un ievaddvārdu autors Andris Marija Jerumanis; no itāļu valodas Tamāra Liseka; no franču valodas tulkojusi Sanita Sioneka]. [Rīga]: KALA Raksti, c2011. 164, [4] lpp.: il. (krās.); Mieram tuvu grāmata . ISBN 9789984871035.
324. **Eskriva, Hosemarija.** Krustaceļš. [Redaktore Māra Rune]. [Rīga]: Zvaigzne ABC, [2011], 126, [1] lpp.: il.; ISBN 9789934018640.
325. **Fuko, Šarls.** Domu gaudi katrai dienai. Tekstus apkopojis Patriss Majē. [Rīga]: Dzīvības straumes, 2011. 113 lpp. ISBN 9789984874029.
326. **Galagers, Timotijš M.** Izvērtes lūgšana. Svētā Ignācija gudrība mūsu dzīvei šodien; ar Džordža Ašēnbrennera SJ priekšvārdu. [No angļu valodas tulkojis Ēvalds Ikaunieks]. [Rīga]: KALA Raksti 2011. 181, [6] lpp.; ISBN 9789984871066.
327. **Ivančičs, Tomislavs.** Dievs pārmaina. [No vācu valodas tulkojusi Dace Lāže]. Rīga: Dzīvības Straumes, c2011. 154 lpp.; ISBN 9789934815072.
328. **Jānis Pāvils II - jaunās pasaules vēstnesis.** Konference 2011. gada 1. maijā, pāvesta Jāņa Pāvila II beatifikācijas dienā, Latvijas Universitātē notikušās konferences dalībnieku uzrunas un pāvesta sacītais, viesojoties Latvijā 1993. gada septembrī. [Redaktore Aija Balode]. [Rīga]: KALA Raksti, 2011. 123, [4] lpp.: il. ; 1 DVD. ISBN 9789984871042.
329. **Lusbergs, Mišels.** Četrdesmit soļi pretī dziedināšanai. No franču val. tulk. Inese Gagaine. [Rīga]: Dzīvības Straumes, 2011. [43] lpp. ISBN 9789984874012.
330. **Madigans, Leo.** Svētīgā Aleksandrīna da Kosta: Fatimas mistiķe un mocekle. [No angļu valodas tulkojusi Silvija Līmane]. Rīga: KALA Raksti, c2011. 174 lpp.: il. ISBN 9789984871004.
331. **Merlo, Anna.** Es tevi mīlēšu tik un tā! [No franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2011. 178 lpp. ISBN 9789984874005.
332. **Sekošana Kristum.** [Literārā redaktore Marta Jance]. Pārstrādāts 1999. gada Rīgas Metropolijas kūrijas izdevums. [Rīga]: Kala Raksti, c2011. 186, [7] lpp.: il. Mieram tuvu grāmata. ISBN 9789984871011.
333. **Māte Terēze.** Tur, kur ir mīlestība, ir Dievs: ceļš uz ciešāku vienotību ar Dievu un dziļāku mīlestību pret tuviniekiem. Redaktors un komentāru autors Braiens Kolodijčuks; no angļu valodas

tulkojusi Astra Feldmane. [Rīga]: KALA Raksti, 2011. 347, [2] lpp.; Mieram tuvu grāmata . ISBN 9789984871059.

334. **Vasilevskis, Jōns.** Antikrista nogūs. Atmiņas par dzeivi socialistu vaļstī. Rēzekne: LKC izdevniecība, 2011. 166, [1] lpp.: portr.; ISBN 9789984292076.

2012.

335. **Aicinājums.** Garīgie vingrinājumi ikdienā saskaņā ar sv. Ignācija no Lojolas ieteikumiem. No lietuviešu valodas tulkojis E. Sprūģis. Redaktori: I. Matisāne, K. Freibergs. 2. izdevums. Jelgava: Lietuvas-Latvijas jezuītu province, 2012, 422 lpp.
336. **Amorts, Gabriēle.** Sātana izdzinēja stāsts. No itāliešu valodas tulkojusi Astra Šmite. Rīga: Zvaigzne ABC, [2012] 207, [1] lpp.; ISBN 9789934021923.
337. **Bartelemī, Dominiks.** Dievs un tā tēls. Bibliskās teoloģijas uzmetums. [No franču valodas tulkojusi Agnese Gaile-Irbe]. Rīga: RARZI, 2012. 278, [1] lpp.; ISBN 9789934829413.
338. **Komiskis, Endrjū.** Plaisas laulības skaistumā. Laulības atbrīvošana no grēka attiecību un seksualitātes jomā. [No angļu valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, [2012]. 50 lpp. ISBN 9789984874074.
339. **Eskriva, Hosemarija de Balagers.** Kad garām iet Kristus. Opus Dei dibinātāja homīlijas. [Tulk. Lelde Briede]. Rīga: KALA Raksti, c2012. 273, [5] lpp.; Mieram tuvu grāmata. ISBN 9789984871080.
340. **Fešs, Žaks.** Pēc 5 stundām es redzēju Jēzu. Cietumnieka dienasgrāmata; Žaka Feša biogrāfiju aprakstījusi grāmatas tulkotāja Sabīne Dāvidsone; Daniela Anža ievads un komentāri; [no franču val. tulk. Sabīne Dāvidsone]. Rīga: KALA Raksti, c2012. 224, [1] lpp.; Mieram tuvu grāmata . ISBN 9789984871097.
341. **Filips, Toms OP.** Sirds gudrības avots ir Dievs. [No franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, c2012. 123, [2] lpp.; ISBN 9789984874159.
342. **Garaņons, Fransuā.** Džemma un satriecošie dzīves noslēpumi. [autora ilustrācijas; no franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, c2012. 129 lpp.: il. ISBN 9789984874135.
343. **Hāni, Skots un Kimberlija.** Pārņākšana Romā *Rome sweet home*: mūsu ceļš uz katoļticību. No angļu valodas tulkojusi Anna Auziņa. Rīga: KALA Raksti, c2012. 173, [2] lpp.; Mieram tuvu grāmata. ISBN 9789984871110.
344. **Īss katehisms.** Sakopojis A. Piebalgs. [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja, 2012. 82 lpp.; ISBN 9984192563.
345. **Katōliskōs bazneicas eiss katehisms.** [Sakūpōjis A. Piebalgs]. [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglyunas diecēzes kūrīja, 2012. 93 lpp.

346. **Krusta ceļš kopā ar godināmo bīskapu Boļeslavu Sloskānu.** [Literārā redaktore Aija Balode]. Rīga: KALA Raksti, c2012. 77 lpp.: il.; ISBN 9789984871073.
347. **Lašanss, Leandrs.** Jauniešu laimei. [No franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2012. 104 lpp.: il.; ISBN 9789984874098.
348. **Latkovskis, Leonhards.** Aglonas baznīcas un klostera vēsture. [No angļu valodas tulkoja: Līva Kalniņa, Renārs Latkovskis, Dace Skuja]. Rēzekne: LKC izdevniecība, 2012. 159 lpp.: il., faks.; ISBN 9789984292182.
349. **Makkenna, Brīge sadarbībā ar Henriju Laibersetu.** Brīnumi notiek. [No angļu valodas tulkojusi Ērika Narovska]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2012. 131 lpp.; ISBN 9789984874067.
350. **Merlo, Anna.** Spēt atlaist. [Redaktore Ilze Kurša-Briede; no franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, c2012 157, [1] lpp. ISBN 9789984874081.
351. **Nouvens, Henrijs J. M.** Mīļotie: sarunājoties ar Henriju Nouvenu. Filips Roderiks intervē Henriju Nouvenu; tulkojums latviešu valodā, Andreta Līvena]. [Rīga]: Kristīgās dzīves institūts, c2012 64 lpp.; Grāmata dvēselei. ISBN 9789984964515.
352. **Novenna Nemitīgās Palīdzības Dievmātes godam.** [Jānis Bulis]. Rēzekne: Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja, 2012 107 lpp.
353. **Priesteris un moceklis Vladislavs Litaunieks - Kristus kviešu grauds.** [Priekšvārds, Andris Marija Jerumanis]. Rīga: KALA Raksti, 2012. 65, [14] lpp.: il., notis; ISBN 9789984871127.
354. **Rahāba, Jērikas.** Dieva princese: --ar Sava Gara zobenu Dievs mani radīja par Savu princesi. [No franču val. tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2012. 74 lpp. ISBN 9789984874111.
355. **Restrepo, Marino.** Katoļi, mostieties! [no angļu valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, c2012. 260 lpp. ; ISBN 9789984874128.
356. **Rubulis, Aleksis.** Dievs un cilvēki. Rēzekne: LKC izdevniecība, 2012 111, [1] lpp.: il. ISBN 9789984292267.
357. **Sikari, Antonio Marija.** Svētās Terēzes no Avilas "Dvēseles pilī": komentārs grāmatai "Dvēseles pils". [No itāļu valodas tulkojusi Baiba Brūdere]. Rīga: KALA Raksti, c2012. 264 lpp.; Karmela zeme . ISBN 9789984871158.
358. **Svilāns, Jānis.** Sprediķi. [Redaktore Valentīna Unda]. Rēzekne: LKC izdevniecība, 2012. 527 lpp.; ISBN 9789984292120.
359. **Teicit Kungu.** 1186-1986 Kristīcības 800 g. piemiņai Mōras zemē. [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglyunas diecēzes kūrīja, 2012. 560 lpp.: il.

360. **Terēze no Avilas.** Dvēseles pils. [No spāņu valodas tulkojusi Anita Paškēviča]. Rīga: KALA Raksti, c2012. 207 lpp.; Karmela avots. ISBN 9789984871141.
361. **Trifons, metropolīts.** Paldies Dievam par visu: pateicības himna. [No krievu valodas tulkojusi Dace Biltaure]. Rīga: KALA Raksti, c2012. 31 lpp.; ISBN 9789984871103.
362. **Valenta, Stefans.** No prāta uz sirdi un vēl tālāk-- : garīgais ceļojums. [No angļu valodas tulkojusi Silvija Līmane]. [Rīga]: Dzīvības straumes, 2012. 180 lpp.; ISBN 9789984874043.

2013.

363. **Broks, Jānis.** Prelāta Staņislava Vaikuļa piemiņai. Atmiņas un pārdomas. [Red. Valentīna Unda]. Rēzekne: Latgales kultūras centra izdevniecība, 2013. 158 lpp.; ISBN 9789984292359.
364. **Eldredži, Džons un Stasijs.** Valdzinošās. Sievietes dvēseles noslēpumu atklājot. [Izdevuma red. Ilze Kurša-Briede; no angļu valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, c2013. 235 lpp. ISBN 9789984874166.
365. **Fusko, Dons.** Aizsardzībai pret ļauno. [No franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, 2013. 197, [6] lpp. ISBN 9789984874234.
366. **Havards, Aleksandrs.** Līderis un tikums. Ceļš uz personas pilnību. No krievu un angļu valodas tulkojis Pēteris Bankovskis. [Rīga]: KALA Raksti, 2013. 163, [3] lpp.; Mieram tuvu dzīveskola . ISBN 9789984871189.
367. **Ivančičs, Tomislavs.** Dziedināšanas lūgšanas. Pēc profesora Tomislava Ivančiča semināriem sakopojis Hanss Jirgens Lungs. [No vācu valodas tulkojusi Dace Lāže]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2013. 47, [4] lpp. ISBN 9789984874227.
368. **Kērners, Reinhard, OCD.** Kāpēc es ticu mūžīgajai dzīvei. [No vācu valodas tulkojusi Maruta Mazlovskā]. Rīga: KALA Raksti, 2013. 106, [4] lpp.; ISBN 9789984871202.
369. **Lašanss, Leandrs.** Svētīgas vecumdienas. [Izdevuma red. Ilze Kurša-Briede; no franču val. tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, c2013. 95 lpp.: il. ISBN 9789984874173.
370. **Lozano, Nīls.** Atbrīvots. Praktiska rokasgrāmata atbrīvošanai. [Izdevuma red. Ilze Kurša-Briede; no angļu valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, c2013. 252 lpp. ISBN 9789984874180.
371. **Maijāra, Emanuēla, māsa.** Marjama no Betlēmes - mazā arābiete. Rīga: Dzīvības Straumes, 2013. 105 lpp. ISBN 9789984874197.
372. **Mana Pirmā Svētā Komūnija.** Katehēzes mācību grāmata Grēksūdzes un Euharistijas sakramenta saņemšanai: ieteicamā vecuma grupa 8-10 gadi: mācību līdzeklis. [Autori Diāna Cērmāne, Aleksandrs Stepanovs, Lolita Ērgle; redaktore Lolita Ērgle]. Rīga: Rīgas Augstākā reliģijas zinātņu institūta Katehēzes metodiskais centrs, 2013. 87 lpp.: il., karte; ISBN 9789984499130.

373. **Mārtins, Džeimss SJ.** Jezuītu ceļvedis (gandrīz) visā: garīgums reālajai dzīvei. No angļu valodas tulkojis Ēvalds Ikaunieks. Rīga: KALA Raksti, 2013. 385, [6] lpp.; Mieram tuvu grāmata. ISBN 9789984871165.
374. **Novennas.** [Sastādītājas Marta Jance un Sarmīte Kvēpa; no angļu valodas tulkojusi Marta Jance]. [Rīga]: Actio, [2013] 107, [5] lpp.; ISBN 9984603229.
375. **Priesteris - brīvs kā Kristus.** 30 jautājumi un atbildes par priesterību un celibātu. Artūro Kataneo redakcija sadarbībā ar Manfrēdu Hauki, Andri Mariju Jerumani un Ernesto Viljamu Volontē, ar kardināla Mauro Pjačencas priekšvārdu un līdzdalību; no itāļu valodas tulkojusi Liene Veitnere. Rīga: KALA Raksti, c2013. 129, [5] lpp.; ISBN 9789984871134.
376. **Springoviča, Kornēlija.** Aglonas ziediņš. (NJB māsa Klāra Emanuela). Rēzekne: LKC izdevniecība, 2013 176 lpp.: il. ISBN 9789984292397.
377. **Svētais Benedikts un viņa regula.** No angļu valodas tulkojis un komentējis Pēteris Bankovskis. [Rīga]: KALA Raksti, c2013. 117, [9] lpp.; Mieram tuvu grāmata . ISBN 9789984871196.
378. **Svētais neveiksminieks.** Brāļa Rafaēla Arnaisa Barona dzīve un liecība. Brāli Rafaēlu portretējusi un viņa vēstules un rakstus no spāņu valodas tulkojusi Kristīne Ķirule. Rīga: KALA Raksti, 2013. 99, [1] lpp.; Mieram tuvu grāmata . ISBN 9789984871172.
379. **Trups-Kalne, Ingrīda.** Mana Pirmā Svētā Komūnija. Katehēzes darba burtnīca Grēksūdzes un Euharistijas sakramenta saņemšanai: ieteicamā vecuma grupa 8-10 gadi: mācību līdzeklis; [autori Ingrīda Trups-Kalne, Iveta Gaile ; redaktore Lolita Ērgle]. Rīga: Rīgas Augstākā reliģijas zinātņu institūta Katehēzes metodiskais centrs, 2013. 103 lpp.: il., karte ; ISBN 9789984499147.
380. **Vanjē, Žans.** Kopiena - vieta piedošanai un priekam. [No franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2013. 2 sēj. ISBN 9789984874203 (1).
381. **Verlends, Žozefs Marija.** 100 jautājumu par jaunajām reliģiskajām kustībām: sarunas Dievmātes Radio: lekcijas 2002. gada gavēnī. [Tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: RARZI, 2013. 170 lpp.; ISBN 9789934829420.

2014.

382. **Eldredžs, Džons.** Dieva tēvišķība. Kā iemācīties to, ko tavs tētis tā arī nekad nevarēja tev iemācīt. [Redaktore Ilze Kurša-Briede; no angļu valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, ©2014. 199 lpp. ISBN 9789984874296.
383. **Eldredžs, Džons.** Mežonīgā sirds. Vīrieša dvēseles noslēpumu atklājot. [No angļu valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, 2014. 212, [2] lpp. ISBN 9789984874258.
384. **Francisks.** Evaņģēlija prieks. Svētā tēva Franciska apustuliskais pamudinājums *Evangēlii gaudium*. No itāliešu valodas tulkojis Ēvalds Ikaunieks; teoloģijas konsultants priesteris Mihails

- Volohovs; [literārā redaktore Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga]. Rīga: KALA Raksti, 2014. 162, [3] lpp.; ISBN 9789984871264.
385. **Haibelss, Bils.** Pārāk aizņemts, lai nelūgtos. Kā samazināt ātrumu, lai vairāk būtu kopā ar Dievu. [No angļu valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, 2014. 198 lpp. ISBN 9789984874265.
386. **Identitāte un atvērtība.** Starptautiska konference Latvijas Universitātes Mazajā aulā 2013. gada 21. maijā Kardināla Kurta Koha, Vatikāna Kristiešu Vienotības veicināšanas Padomes prezidenta vizītes Latvijā ietvaros konferences runu krājums. [Krājumu sagatavoja: RARZI grāmatu birojs]. [Rīga]: RARZI, 2014. 79, [1] lpp.: il.
387. **Ivančišs, Tomislavs.** Tikšanās ar dzīvo Dievu. Jaunās evaņģelizācijas modelis. [No vācu valodas tulkojusi Dace Lāže]. Rīga: Dzīvības straumes, 2014. 246 lpp.; ISBN 9789984874241.
388. **Jānis Pāvils II.** Atmiņa un identitāte. No poļu valodas tulkojusi Dagnija Dreika; redaktore Astra Feldmane; zinātniskā konsultante Žanete Narkēviča. Rīga: KALA Raksti, c2014. 163 lpp.; Mieram tuvu grāmata . ISBN 9789984871219.
389. **Kaldelari, Anri.** Mēs skatījām viņa godību. Kontemplācijas lūgšana. Rīga: Dzīvības Straumes, 2014. 37 lpp.; ISBN 9789984874289.
390. **Katoliskās baznīcas īss katehisms.** [Sakopojis A. Piebalgs]. [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja, 2014. 82 lpp.
391. **Korjasko, Francs.** Kjāra Luče: astoņpadsmit gaismas pilni gadi; [no itāļu valodas tulkojusi Liene Veitnere; teoloģiskais konsultants [un ievada autors] Andris Ševels; literārā redaktore Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga]. Rīga: KALA Raksti, 2014. 130, [5] lpp.; Mieram tuvu grāmata . ISBN 9789984871233.
392. **Krystaceļš.** [Redaktore Valentīna Unda]. Rēzekne: LKC izdevniecība, 2014. 40 lpp.: il.; ISBN 9789984292458.
393. **Linns, Deniss un Linns, Metjū.** Atmiņu dziedināšana. Piedošanas posmi, dziedinot dzīves ievainojumus. [No franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2014. 233 lpp.: tab. ISBN 9789984874272.
394. **Pujāts, Jānis.** Sprediķi. [Redaktore Aija Balode; mākslinieks Mārtiņš Krūklis]. Rīga: KALA Raksti, c2014. 199, [3] lpp.; ISBN 9789984871226.
395. **Racingers, Jozefs - Benedikts XVI.** Jēzus no Nācāretes: no kristības Jordānā līdz apskaidrošanai. [Tulkojis Pauls Kļaviņš; redaktors Arturs Hansons]. Rīga: Vox Ecclesiae, 2014. sēj. <1 >. ISBN 9789934820250.
396. **Trasuns, Francis.** Runas. Latvijas Tautas padomē, Latvijas Republikas Satversmes sapulcē, Latvijas Republikas 1. un 2. Saeimā. [Redaktore Valentīna Unda; Pēteris Zeile, krājuma sastādīšana; Stella Elksne, vāku dizains; Pētera Zeiles un Vladislava Malahovska komentāri]. Rēzekne: Latgales Kultūras centra izdevniecība, 2014. 472 lpp.; ISBN 9789984292533.

397. **Barbaričs, Slavko.** Lūdzieties kopā priecīgu sirdi. (Rokasgrāmata lūgšanu grupām); no angļu valodas tulkojusi Astra Feldmane; [teoloģiskais konsultants Andris Kravalis; māksliniece Laura Feldberga]. [Rīga]: KALA Raksti, 2015. 140, [3] lpp.; ISBN 9789984871301.
398. **Benedikts XVI.** Svētais Pāvils apustulis. [Tulkojis Pauls Kļaviņš]. Rīga: Vox Ecclesiae, 2015. 117 lpp. Pāvesta Benedikta XVI katehēzes. ISBN 9789934820267.
399. **Bergners, Mario.** Mīlestības sakārtošana. Kā izprast jūtu dabu un sakārtot mīlestību. [No franču valodas tulkojusi Inese Gagaine; izdevuma redaktore Ilze Kurša]. Rīga: Dzīvības Straumes, [2015]. 235, [3] lpp. Psiholoģija un personība .
400. **Dieva bērnu pilnvaras.** Dziedināšana, atbrīvošana, eksorcisms. [Redaktore Ilze Kurša-Briede; materiālus no franču un angļu valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, 2015. 185, [2] lpp.: ilustrācija; ISBN 9789984874326.
401. **Māsa Emanuēla.** Bezgalīgā žēlsirdība. Jūdas, atgriezies - vēl nav par vēlu! No franču valodas tulkojusi Baiba Gaile; [literārā redaktore Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga; teoloģijas konsultants Andris Kravalis]. [Rīga]: KALA Raksti, 2015. 47 lpp.; ISBN 9789984871387.
402. **Maijāra, māsa Emanuēla un Simma, Marija.** Šķīstītavas dvēseļu pārsteidzošais noslēpums; [redaktore Ilze Kurša-Briede; no franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Jauns un papildināts izdevums. Rīga: Dzīvības straumes, 2015. 76, [1] lpp.; ISBN 9789984874340.
403. **Maijāra, māsa Emanuēla.** Mieram piederēs pēdējais vārds: ziediņi un liecības. [Redaktore Ilze Kurša-Briede; no franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, ©2015. 327 lpp.: il.; ISBN 9789984874302.
404. **Eskriva, Hosemarija de Balagers.** Vaga. [No spāņu valodas tulkojusi Kristīne Ceļmillere; literārā redaktore Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga]. Rīga: KALA Raksti, 2015. 296, [4] lpp.; ISBN 9789984871240.
405. **Fontēns, Dominiks.** Stāsts par kristiešu ticību maniem neticīgajiem draugiem. [Izdevuma redaktore Ilze Kurša-Briede; no franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2015. 139 lpp. ISBN 9789984874371.
406. **Pāvesta Franciska rīta homilijas.** (no 2013. gada 22. marta līdz 26. jūlijam) No angļu valodas tulkojusi Astra Feldmane; tulkotājas redakcijā; [teoloģijas konsultants Andris Marija Jerumanis; māksliniece Laura Feldberga]. Rīga: KALA Raksti, 2015. 202, [5] lpp.; ISBN 9789984871370.
407. **Galagers, Timotijs M. OMV.** Garu izšķiršana. Ignācisks ceļvedis ikdienas dzīvei. No angļu valodas tulkojis Ēvalds Ikaunieks; [literārā redaktore Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga; teoloģiskie konsultanti: māsa Emanuēla SJE un priesteris Jānis Meļņikovs SJ]. [Rīga]: KALA Raksti, 2015. 313, [6] lpp. "Mieram tuvu" dzīvēsskola. ISBN 9789984871394.

408. **Hartls, Johanness.** Manā sirdī uguns. Mans satraucošais ceļojums lūgšanā. [Redaktore Ilze Kurša-Briede; no vācu valodas tulkojusi Dace Lāže]. Rīga: Dzīvības straumes, 2015. 211 lpp.; ISBN 9789984874357.
409. **Introvinje, Masimo.** Jā ģimenei! Manifests institūcijai, kas nonākusi briesmās. [No itāļu valodas tulkojusi Ilze Mežniece; teoloģiskais konsultants un redaktors Aleksandrs Stepanovs; literārā redaktore Otīlija Kovaļevska; mākslinieciskais noformējums: Mārtiņš Krūklis; priekšvārda autore Inga Bite]. Rīga: KALA Raksti, ©2015. 191, [1] lpp.: il.; ISBN 9789984871288.
410. **Kastro, Režiss un Maiza.** Ģimenes grāmata. Dziedināšana un glābšana jums un jūsu ģimenei. [Redaktore Ilze Kurša-Briede; no franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, 2015. 105, [2] lpp. ISBN 9789984874333.
411. **Kā mainīt savu vīru?** Rokasgrāmata attiecību uzlabošanai ģimenē. Medžugorjes draugs. [Izdevuma redaktore Ilze Kurša-Briede; no angļu valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, ©2015. 247 lpp. ISBN 9789984874364.
412. **Kiope, Māra.** Klātbūtne. Latviešu un brazīliešu filozofa jezuīta Staņislava Ladusāna dzīve un darbs; [zinātniskie recenzenti: Jānis Priede, Žanete Narkēviča, Solveiga Krūmiņa-Koņkova; literārā redaktore Arta Jāne]. Rīga: LU Filozofijas un socioloģijas institūts, ©2015. 521 lpp.: faksimils, il., portr.; Filosofiskā bibliotēka. Letonika. ISBN 9789934506260.
413. **Kopā ar Jēzu.** Lūgšanu grāmata bērniem un jauniešiem. [Jānis Bulis]. 6. papildinātais un pārstrādātais izdevums. [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja, 2015. 220 lpp.: il., notis.
414. **Kūpā ar Jēzu.** Lyugšonu grāmota bērniem un jauniem. [Jānis Bulis]. 6. papildinātais un pārstrādātais izdevums. [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja, 2015. 221 lpp.: il., notis.
415. **Kērners, Reinhard.** Jēzus zemniekiem. Iepazīt Jēzu arvien no jauna. [No vācu val. tulkojusi Maruta Mazlovskā; literārā redaktore Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga; teoloģiskais konsultants Mihails Volohovs]. [Rīga]: KALA Raksti, 2015. 181, [2] lpp.: il.; ISBN 9789984871295.
416. **Kūglere, Gudruna.** Neviens nav vientuļa sala. Kā atrast dzīvesdraugu visam mūžam. No vācu valodas tulkojusi Inese Golovacka. [Literārā redaktore Aija Balode; māksliniece, vāka noformējums: Laura Feldberga]. Rīga: KALA Raksti, 2015. 193, [4] lpp.; "Mieram tuvu" dzīveskola. ISBN 9789984871356.
417. **Monsinjors Pēteris Vilcāns 1929.-2012.** [Redkolēģija: Marjans Locāns, Rita Kurloviča, Emīlija Freiberga]. [Jēkabpils]: Monsinjora Pētera Vilcāna piemiņas fonds, 2015. 128 lpp.: faksimils, ilustrācijas; CD. ISBN 9789934147425.
418. **Novenna Pompejas Dievmātes godam.** [Teoloģiskais konsultants Andris Kravalis; redaktore Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga]. Atkārtots izdevums. Rīga: Kala Raksti, ©2015. 46, [1] lpp.; ISBN 9789984871271.

419. **Sivicka, Inga.** Andrupenes baznīca, draudze un tās kalpi. [Red. Valentīna Unda]. Rēzekne: LKC izdevniecība, ©2015. 194 lpp.: il., tab.; ISBN 9789984292663.
420. **Šego, Krešimirs.** Sarunas ar vizionāriem. [Redaktore Ilze Kurša-Briede; no franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības straumes, 2015. 130, [1] lpp. ISBN 9789984874319.
421. **Teicīt Kungu.** 1186-1986 Kristticeibas 800 g. pīmiņai Mōras zemē. [Lyugšonu grōmota katolim; Julijans Vaivods, Jōns Pujats]. [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglyunas diecezes kūrīja, 2015. 559 lpp.: il., tab.
422. **Uz augšu sirdis!** Lūgšanu krājums. [Sastādītāja Aija Balode un Astra Feldmane; teoloģiskais konsultants Andris Kravalis; māksliniece Laura Feldberga]. Atkārtots un papildināts izdevums. Rīga: KALA Raksti, 2015. 306, [5] lpp.; ISBN 9789984871325.
423. **YouCat.** Katoliskās Baznīcas katehisms jauniešiem. Pāvesta Benedikta XVI priekšvārds. Rīga: KALA Raksti, ©2015. 299, [1] lpp.: il.; ISBN 9789984871349.
424. **Vispārējais katehēzes direktorijs.** [sastādījusi] Klēra kongregācija; [tulkojis Sergejs Ivanovs; zinātniskais redaktors Mihails Volohovs; literārā redaktore Astra Feldmane]. Rīga: RARZI, 2015. 251 lpp.; ISBN 9789934829437.

2016.

425. **Beikere, Heidija sadarbībā ar Pradhanu, Šeru.** Mīlestības mudināti. [Red. Ilze Kurša-Briede; no angļu val. tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2016. 153, [1] lpp. ISBN 9789984874395.
426. **Daniels Anžs.** Mīlestība, kas dziedina brūces. [Izdevuma red. Ilze Kurša-Briede; no franču val. tulk. Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2016. 125, [5] lpp.: portrets; ISBN 9789984874388.
427. **Deglēra, Rozelīna, Gišāra, Žoela.** Piecpadsmit dienu lūgšanas kopā ar tēvu Mariju Eugēniju no Bērna Jēzus - karmelītu, Dzīvības Mātes institūta dibinātāju. [Rīga]: Dzīvības Straumes, 2016. 116 lpp. ISBN 9789984874432.
428. **Dertelmane, Marija Magdalēna, OP; Lorums, Meinolfs, OP.** Katrīna no Sjēnas. Baznīcas doktore. No vācu valodas tulkojusi Anda Purmalniece; [literāra redaktore Astra Feldmane; māksliniece Laura Feldberga; teoloģiskais konsultants Sergejs Dominiks Ivanovs OP]. Rīga: KALA Raksti, 2016. 164, [3] lpp. Mieram tuvu grāmata. ISBN 9789984871493. T. 700.
429. **Francisks.** Dieva vārds ir Žēlsirdība. Saruna ar Andreu Tornielli. No itāliešu valodas tulkojis Ēvalds Ikaunieks; literārā redaktore Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga]. Rīga: KALA Raksti, ©2016. 144, [3] lpp. Mieram tuvu grāmata. ISBN 9789984871486. T. 700.
430. **Francisks.** *Laudato si'* Esi slavēts. Enciklika veltīta rūpēm par kopējām mājām. [Tulkojis Ēvalds Ikaunieks; redaktore: Astra Feldmane]. Rīga: Vox Ecclesiae, 2016. 143, [1] lpp. ISBN 9789934820281.

431. **Grīns, Anselms, OSB.** Tava gaisma dāvā cerību. 24 padomi Adventam, kad pie manis nāk Dievs. [No vācu valodas tulkojusi Inese Golovacka; literārā redaktore Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga; teoloģiskais konsultants Oskars Jabloņskis]. Rīga: KALA Raksti, ©2016. 137, [5] lpp.: ilustrācijas; ISBN 9789984871516. T. 1000.
432. **Hāns, Skots.** Ticības iemesli. Kā saprast, izskaidrot un aizstāvēt katolisko ticību. No angļu valodas tulkojusi Anna Auziņa. [Redaktore Kristīne Ceļmillere; literārā redaktore Aija Balode; teoloģiskais konsultants Edgars Cakuls; māksliniece Laura Feldberga]. Rīga: Kala Raksti, 2016. 177, [3] lpp.; "Mieram tuvu" dzīvēsskola. ISBN 9789984871448. T. 1000.
433. **Katoliskās baznīcas īss katehisms.** Rēzekne: Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja, 2016. 91 lpp.
434. **Katoliskās baznīcas katehisma kompendijs.** [Ievadvārdi: Zbigņevs Stankevičs; Latvijas Bīskapu konference]. Rīga: Kala Raksti, 2016. 286, [7] lpp.: il., tab.; ISBN 9789984871400. T. 3000.
435. **Kihle, Stefans, SJ.** Lēmumu pieņemšanas māksla. Kā izvēlēties un pieņemt pareizus lēmumus. No angļu valodas tulkojis Ēvalds Ikaunieks; [teoloģiskais konsultants Jānis Meļņikovs SJ; literārā redaktore Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga]. [Rīga]: KALA Raksti, 2016. 91, [2] lpp.; Mieram tuvu dzīvēsskola. ISBN 9789984871479. T. 1000.
436. **Kresvela, Alise.** Normāla pārdabiska kristīga dzīve. [Redaktore Ilze Kurša-Briede; no angļu val. tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2016. 149, [1] lpp. ISBN 9789984874425.
437. **Lannuā, Liks.** Jo viņi tiks mierināti. [Žēlastība uzklaut, žēlastība aizlūgt]; [redaktore Ilze Kurša-Briede; no franču valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2016. 232, [9] lpp.; ISBN 9789984874418.
438. **Leonārs, Andrē Žozefs.** Baznīca jūs mīl. Cerības ceļš tiem, kas nedzīvo kopā ar dzīvesbiedru, ir šķīrušies vai atkārtoti precējušies. No franču valodas tulkojusi Kristīne Ceļmillere; [literārā redaktore Aija Balode; teoloģiskie un juridiskie konsultanti: Līga Vucēne un Juris Jalinskis; māksliniece Laura Feldberga]. Rīga: KALA raksti, ©2016. 103, [7] lpp.; "Mieram tuvu" dzīvēsskola. ISBN 9789984871455. T. 1000.
439. **Lorums, Meinolfs, OP.** Dominiks. No vācu valodas tulkojusi Anda Purmalniece; [literārā redaktore Astra Feldmane; māksliniece Laura Feldberga; teoloģiskais konsultants Sergejs Dominiks Ivanovs OP]. Rīga: KALA Raksti, 2016. 129, [5] lpp.; Mieram tuvu grāmata. ISBN 9789984871462. T. 700.
440. **Tēvs Marija Eugēnijs no Bērna Jēzus.** Tava mīlestība auga līdz ar mani. [Priekšlasījumi par Terēzi no Lizijē]; [no franču valodas tulkojusi Kristīne Ceļmillere; literārā redaktore Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga; teoloģiskais konsultants Modris Lācis; ievada autors Andris Kravalis]. Rīga: KALA Raksti, 2016. 226, [3] lpp.; ISBN 9789984871530. T. 700.
441. **Novenna Svētajai Kalkutas Terēzei. Jēzus ir mans Viss it visā.** [No angļu val. tulk. Ēvalds Ikaunieks; redaktore Astra Feldmane]. Žēlsirdības misionāru kongregācijas Rīgas mājas izdevums. [Rīga]: KALA Raksti, 2016. 14, [1] lpp. T. 1000.

442. **Novennas Aglonas Dievmātei.** [imprimatur Jānis Bulis]. [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja, 2016. 53 lpp.: ilustrācijas. ISBN 9789984966281.
443. **Priede, Jānis.** No Tuvo Austrumu perspektīvas. Literatūrzinātne. Reliģijpētniecība. Latvija. [Zinātniskie recenzenti: Sigma Ankrava, Anita Stašulāne, Gatis Ozoliņš]. [Rīga]: LU Akadēmiskais apgāds, ©2016 175 lpp.: tabula; ISBN 9789934181306.
444. **Racingers, Jozefs - Benedikts XVI.** Jēzus no Nācaretes. No kristības Jordānā līdz apskaidrošanai. [Tulkojusi m. Marija Estere; redaktors Arturs Hansons]. Rīga: Vox Ecclesiae, 2016. sēj. <2 >. ISBN 9789934820274.
445. **Reliģiski-filozofiski raksti XXI.** Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts; galvenā redaktore: Solveiga Krūmiņa-Koņkova; redaktori: Jānis Nameisis Vējš, Māra Grīnfelde; izdevuma redaktore: Inese Runce; zinātniskās redakcijas kolēģija: Dr. phil. asoc. profesore Ella Buceniece [un vēl 6 redaktori]. Rīga: Latvijas Universitātes aģentūra Filozofijas un socioloģijas institūts, 2016. 207 lpp. : ilustrācijas.
446. **Brālis Rožē no Tezē.** Dievs var vienīgi mīlēt. [No franču valodas tulkojusi Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga ; teoloģiskais konsultants Andris Kravalis]. Atkārtots 2004. gada izdevums. Rīga: KALA Raksti, ©2016. 125, [2] lpp.; ISBN 9789984871547. T. 1000.
447. **Rožukronis.** [imprimatur Jānis Bulis]. 6. izdevums. [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja, 2016. 54, [1] lpp.: ilustrācijas.
448. **Slavējiet Kungu.** Lūgšanu un dziesmu grāmata katoļiem. [imprimatur Jānis Bulis]. [Rēzekne]: Rēzeknes-Aglonas diecēzes kūrīja, 2016. 537 lpp.: ilustrācijas.
449. **Šteina, Edīte.** Ziemassvētku noslēpums. Krusta pagodināšana - Ave Crux, Spes unica! Pārdomas. [tulkojums no vācu valodas: Māsa Estere, Baiba Brūdere; redaktore, teoloģiskā redaktore Baiba Brūdere; literārā redaktore Dzintra Krievāne; mākslinieks Mārtiņš Krūklis]. Rīga : KALA Raksti, ©2016. 56 lpp. ISBN 9789984871554.
450. **Svētā Elizabete no Trīsvienības.** [Materiālu sagatavojusi Astra Feldmane]. Rīga: KALA Raksti, ©2016. 23 lpp. T. 1000.
451. **Svētās Terēzes no Bērna Jēzus un no Svētā Vaiga vēstules.** No franču valodas tulkojusi, redaktore Baiba Brūdere; literārās redaktore: Jūlija Garkuška, Dzintra Krievāne; mākslinieks Mārtiņš Krūklis]; Karmela Avots. [Rīga]: Kala raksti, ©2016. sēj. <1->: ilustrācijas; ISBN 9789984871509. T. 700.
452. **Tezē šodien.** Brālis Aloīzs sarunā ar Marko Ronkali. [No franču valodas tulkojusi Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga; teoloģiskais konsultants Andris Kravalis]. Rīga: KALA Raksti, 2016. 203, [2] lpp. ISBN 9789984871523. T. 1000.
453. **Trobiša, Ingrīda.** Prieks būt sievietei. No angļu valodas tulkojusi Kristīne Ceļmillere; [literārā redaktore Aija Balode; māksliniece Laura Feldberga]. Rīga: Kala Raksti, 2016. 131, [2] lpp.; "Mieram tuvu" dzīveskola. T. 1000.

454. **Viljamsa, Veronika.** Prieks pakļauties Viņam. Mātes lūgšanas: mātes mīlestība uzvar pasauli. [Redaktore Ilze Kurša-Briede; no angļu valodas tulkojusi Inese Gagaine]. Rīga: Dzīvības Straumes, 2016. 135 lpp.; ISBN 9789984874401.

455. **Vatikāna II koncils.** Konstitūcijas, dekrēti, deklarācijas. Paralēli latviešu un latīņu valodā. Rīga: Vox Ecclesiae, 2016. 1024. lpp.

Maģistra darbs „Katoliskās literatūras izdevumi
latviešu grāmatniecībā (1991.-2016.).....” izstrādāts LU Sociālo zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Darba apjoms (neskaitot titullapu, satura rādītāju, apzīmējumu sarakstu, pateicības, izmantotos informācijas avotus, pielikumus un dokumentāro lapu) ir rakstuzīmes (ieskaitot intervālus).

Autore: _____ Vārds Uzvārds
(*personiskais paraksts*)

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai
(*nevajadzīgo nosvītrot*)

Vadītājs: profesors Dr. philol. Viesturs Zanders _____ __.__.2017.
(*personiskais paraksts*)

Recenzents: asociētā profesore Dr. philol. Baiba Holma _____
(*personiskais paraksts*)

Darbs iesniegts Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā __.__.2017.

Dekāna pilnvarotā persona: metodiķe Gundega Kreicberga _____
(*personiskais paraksts*)

Darbs aizstāvēts maģistra gala pārbaudījuma komisijas sēdē __.06.2017. protokola. Nr.

_____.

Komisijas sekretāre: lektore M.sc.soc. Iveta Kalniņa _____
(*personiskais paraksts*)

